

ΤΟΥ ΕΝ ΛΙΤΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΥΝΤΟΜΟΣ
6 **ΑΠΟ ΤΗΣ ΜΑΥΡΙΚΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ.**

Μετά την Μαυρικίου τοῦ βασιλέως ἀναίρεσιν Φωκάς, ἐπεὶ **P 3**
ταύτην διειργάσατο, τῆς βασιλείου ἀρχῆς ἐπιλαμβάνεται· οὐδὲ δὴ
ἄρξαντος ἐπὶ τοσοῦτο κακώσεως Χριστιανὸς ἤλασε τὰ πράγματα
ὡς παρὰ πολλοῖς ἕδεισθαι ὅτι Πέρσαι μὲν τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν
10 ἐκτὸς κατεπήμαινον, Φωκάς δὲ ἔνδον χεῖρῳ τούτων ἔπραττε.
ταῦτα οὐκ ἀνεκτὰ Ῥωμαίοις ἔλθνετο· διὸ οἱ περὶ τὴν Λιβύην
τηνικαῦτα ἡγεμονεύοντες, ἔτε τῷ μεγίστῳ διαστήματι τὸ θάρσειν
ἔχοντες καὶ ἅμα παρὰ Μαυρικίου τὸ τῆς στρατηγίδος ἀρχῆς ἔγκει- **B**

8 Χριστιανῶν?

SANCTI NICEPHORI
PATRIARCHAE CONSTANTINOPOLITANI
BREVIARIUM HISTORICUM
DE REBUS GESTIS POST IMPERIUM MAURICII
D. PETAVIO S. I. INTERPRETE.

Μauricio imperatore caeso Phocas parricidii huius auctor imperium **a. 602**
invadit. sub quo tantae calamitates Christianis rebus illatae sunt, ut
hoc vulgo iactaretur ab omnibus, Persas foris Romanum imperium va-
stare, Phocam vero intus multo iis deteriora facere. nec a Romanis
diutius ista ferri poterant. igitur qui tum Africae praesedit, ea re au-
daciores facti quod longissimo intervallo ab urbe distarent quodque a

χειρισμένοι (δύο δὲ ἦσθη ἀδελφῶ, Ἡράκλειος καὶ Γρηγόριος), οὗτοι κοινῇ βουλευσάμενοι τοὺς υἱεῖς ἑαυτῶν πρὸς τὸ Βυζάντιον ἐκπέμπουσιν ἅστυ, ἀλλήλοις συνθέμενοι ὡς τὸν προφθάσαντα τοῦτον τῆς βασιλείας, εἰ δύναιτο, ἐπιλήψασθαι. καὶ Ἡράκλειον μὲν τοῦ Ἡρακλείου παῖδα ἀνδρῶν πληρώσαντες πλοῖ ἐξέπεμπον, 5 Νικήταν δὲ τὸν Γρηγορίου υἱὸν ἱπικῆ στρατιᾷ πολλῇ περιβαλόντες διὰ τῆς ἠπείρου ἀπέστειλλον. δεξιᾷ τε τύχῃ χρησάμενος Ἡράκλειος, καὶ πνεύμασιν ἐπιφορωτάτοις ἀναχθεῖς, φθάσει Νικήταν

P 4 ἐπὶ πλοῦς εἰς Βυζάντιον, καὶ ἤδη τῇ πόλει προσεσχηκῶς ἐπέλαζε. Κρίσπος δὲ (τοῦ Φωκᾶ δὲ ἦν οὗτος γαμβρός, ὁπηγίκα δὲ τὸν τοῦ 10 ὑπάρχον τῆς πόλεως θρόνον διέπειν ἔλαχε, καὶ μεγάλα ἐν τοῖς βασιλείοις δυνάμενος), ἔπει ἀπηχθάνετο Φωκᾶ ὡς δὴ περιωβρισμένος ὑπ' ἐκείνου τυγχάνων τῆς οἰκείας εἰκόνας καθαιρέσειως ἔνεκεν, ἦν ποτε οἱ τῶν ἀντιθέτων χρωμάτων δημόται τῇ τοῦ Φωκᾶ συμπαρέγραψαν εἰκόνη, δόλω αὐτὸν μετήρηχο, καὶ πονεῖν μὲν 15 ὑπὲρ αὐτοῦ πλαττόμενος ἔπειθε καὶ Ἡράκλειον ἐπ' ἀπώλειᾳ ἑαυτοῦ ἦκειν ἀπισχυρῶντο, συνήργει δ' ὁμοῦς Ἡρακλείῳ καὶ τῷ ὄντι τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ εἰς μάλαστα ἔπραττεν. οἱ οὖν περὶ Φωκᾶν θρασύ-

B μτοι καὶ ὅσον πολιτικῶν ἑαυτῶν στασιάζον (ἤδη γὰρ οἱ τοῦ πρᾶσιου χρώματος δημόται τοῖς περὶ τὴν Καισαρίου τὸ πῦρ ἐφήπτον 20 καὶ τὸν ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἀνευφήμον), ἐπικειμένους δὲ αὐτοῖς καρτερώτατα καὶ τοὺς ἐκ τῶν Ἡρακλείου στρατευμάτων εἰσιδόντες,

5 τὸν? πλοῖα Petavius. 9 ἐπὶ πλοῦς Petavius. 10 τὸ
τηγίκα Petavius. an ὅς τηγικάδε? 12 καρτερωμένους P l. c.
editio Parisiensis. 19 στασιάζον P

a. 610 Maurício ducatum obtinuerant (erant illi germani duo Heraclius et Gregorius), communicato consilio filios suos Byzantium mittunt. ita porro inter eos convenerat ut qui prior pervenisset, imperium, si posset, arriperet. ergo Heraclium Heraclii filium cum supplemento classiaro et navibus mittunt, Nicetam Gregorii filium cum ingentibus equitum copiis terrestri itinere contendere iubent. Heraclius vento ac fortuna secundantibus Cpolim ante Nicetam pervenit; iamque ad urbem appulsus propius accesserat. erat in ea imperatoris gener Crispus praefectus urbi, vir inter palatinos potens et Phocae ob recentem iniuriam infensus: quippe eius imaginem deiecerat, quam contrariorum factionum homines iuxta imperatoriam appinxerant. ergo ille dolo imperatorem circumvenit. nam huic ipsius causa laborare se persuadet, et Heraclium suam in perniciem venisse confirmat. interim vero Heraclium adiuvat, eique omnibus in rebus commodare studet. accedebat et civium in spectaculis atque imperatoris discordia. iamque Prasina factio vicinis Basilicae Caesarii aedibus ignem admoverat; et tunc advenientem imperatorem palam celebrare ausa, postquam instantes Heraclii exercitus vidit,

καταλιπόντες αὐτὸν ἐφ' ἑαυτοῖς γίνονται. Ὡς οὖν τις τοῦτομα,
 ὃς παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν σύζυγον ἐπιβουλεύεις ποτε καθυβρίζετε,
 εἰς τὰ βασίλεια σὸν πλήθει στρατιωτῶν ἐπὶ τὸν Φωκῶν αὐτίκα
 κατέσχε, καὶ τῆς βασιλικῆς αὐτὸν ἀπαμφίσεας ἐσθῆτος, περι-
 5 ζῶμα μέλαν αὐτῷ περιθέμενος, τὰς χεῖρας περιηγμένους εἰς τοῦ-
 πίσω ἀποδεσμήσεας καὶ πλοῆν ἐμβάλων πρὸς Ἡράκλειον δεσμώτην C
 ἀπήγαγεν. ὃν ἰδὼν Ἡράκλειος ἔφη "οὕτως, ἄθλιε, τὴν πολι-
 τείαν θύκῃσας;" ὁ δὲ "σὺ μᾶλλον" εἶπε "κάλλιον δεσμεῖν μέ-
 λεις." εὐθὺς οὖν αὐτοῦ τὸν διὰ ξίφους ἔτι πρὸς τῷ πλοῆν ὄντι
 10 καταψηφίζεται θάνατον· ἔπειτα ἀκρωτηριάζεσθαι, χεροῖν τε δε-
 ξιᾶν ἄνωθεν ἐκ τοῦ ὀμιαίου ἄρθρον ἐκλύπεσθαι καὶ τῶν αἰδοῶν
 ἐκτέμνεσθαι καὶ κοντοῖς ἀναρτᾶσθαι, οὕτω τε τὸ σῶμα σφρὸν
 κατὰ τὴν τοῦ Βοῦδος λεγομένην ἀγορὰν τῷ πῦρι κατακίμπρασθαι,
 Δομεντιόλον τε τὸν Φωκᾶ ἀδελφὸν καὶ Βόντισσον καὶ Διόντιον τὸν
 15 τῶν βασιλικῶν χρημάτων ταμίαν τὸν αὐτὸν τῷ Φωκᾶ συνδιαφέ-
 ρειν κίνδυνον προσέτατε. καὶ δὴ ταῦτα οὕτως ἀπέβαινε. D

Σίργιος δὲ αὐτίκα ὁ τῆς πόλεως πρόεδρος καὶ ὁ λοιπὸς ταθ-
 της ὄμιλος σὸν πάσῃ ἐγγνωμοσύνῃ Ἡράκλειον ἐντὸς εἰσδέχεται.
 καὶ αὐτὸς Κρόσπον εἰς τὴν βασίλειον ἄξιαν προέτρψε· μηδὲ γὰρ
 20 τῆς βασιλείας ἔνικεν αὐτὸς ἐληλυθέναι ἔφασκε, τίσασθαι μᾶλλον
 Φωκῶν τῆς εἰς Μαυρικίον καὶ τὰ Μαυρικίου τέκνα παρανομίας.
 ὁ δὲ οὐκ ἐδέχετο. τέλος ὑπὸ τῆς συγκλήτου βουλής καὶ τοῦ δή-
 μου Ἡράκλειος βασιλεὺς ἀνακηρύττεται, καὶ τὸν βασίλειον παρὰ

9 Φ. εἰσαλθὼν (α. εἰσδραμῶν) ἀπέβια? 9 ὄντος? 20 δὲ μᾶλλον?

relicto Phoca privatus conventus habere instituit. dum haec aguntur,
 Photius quidam, cuius uxori imperator stuprum obtulerat, cum magna
 militum manu in palatium irrumpens Phocam illico comprehendit. quem
 exutum imperatorio cultu, ac pulla veste circumdatum, reductis post
 terga manibus viactum et navigio impositum ad Heraclium deducit. quo
 ille conspecto "itane" inquit, "infelix, rem publicam administrasti?" cui
 ita Phocas respondit, "tu vero melius administrabis." igitur hunc e ve-
 stigio, cum adhuc in navi esset, gladio plecti iubet, deinde mutilari, et
 dextram manum ab humeris amputari, tum virilia excidi atque e contis
 suspendi, itaque cadaver per urbem tractum in foro quod Bovis dicitur
 igne concremari. idem in Domentiolum Phocae fratrem et Bonosum ac
 Leontium fisci quaestorem mortis supplicium decernit. atque haec in
 hunc modum gesta sunt.

Postea Sergius urbis patriarcha ac reliqua civium multitudo cum
 omni officio ac gratulatione Heraclium intra moenia recipit. qui quidem
 Crispum ad capessendum imperium cohortabatur: neque enim se illius
 usurpandi gratia venisse dicebat, sed ut a Phoca eorum, quae in Mau-
 ricium ac Mauricii liberos commiserat, facinorum poenas repeteret. sed
 abstante Crispo tandem Heraclius imperator a senatu populoque pre-

τοῦ προέδρου περιβάλλεται στέφανον. Κρίσπον δὲ στρατηγὸν ἀποστέλλει χειροτονήσας τῶν ἐν Καππαδοκίᾳ ἐκστρατευμάτων. ἐπεὶ δὲ ἡ φήμη διέδθεν ὡς Πέρσαι ἐπὶ Ῥωμαίους στρατεύουσαν, P 5 Ἡράκλειος ἐκ Βυζαντίου ἄρας παρὰ Κρίσπον κατὰ τὴν Καισαρος πόλιν τηλικαῦτα τυγχάνοντα προσπορεύεται ὡς δὴ αὐτῷ περὶ τῶν 5 κοινῶν ἔνεκεν βουλευσόμενος. καὶ ὃς μὲν νοσιῶν προσηποιοῖτο, καὶ τὸν βασιλεῖα συγχρῶς ἠκούετο ὡς καὶ διελοιδορεῖτο αὐτῷ· Ἡράκλειος δὲ τὸ δρᾶμα συνῆκε, καὶ τὴν ὕβριν ὁμως ἤνεγκε, καὶ ἦδη ἐκαυροστυλάκει. ἀλλ' ἔδοξεν τέως γνησιώτερόν πως διαλέγεσθαι περὶ τοῦ δεῖν ποιῆν ὑπὲρ ἀλλήλων τῆς πολιτείας χάριν. ὁ δὲ οἷα 10 ἐπιτωθάλzion οὐκ ἐξὸν βασιλεῖ ἔφρασκε καταλιμπάνειν βασιλεια καὶ ταῖς πόρρω ἐπιχωριάζειν δυνάμεισιν. ἐν τούτοις τίκτεται παῖς τῷ B βασιλεῖ Ἡράκλειος, ὃν δὴ καὶ Κωνσταντῖνον ὠνόμασε. τότε δὴ παραγίνεται καὶ Νικήτας ὁ τὴν ἀξίαν πατριχίος πρὸς τὸ βασιλεῖον ἔστυν. διὰ τοῦτο Ἡράκλειος εἰς τὸ Βυζάντιον ἐπάγεισι, καὶ Νε- 15 κήταν σὺν τιμῇ μεγίστῃ καὶ περιφανείᾳ ὡσπερ ἀδελφὸν γνήσιον καὶ ὁμῶς δέχεται, καθὼς ἦν αὐτοῖς ἦδη συντεταγμένον ἐκ Αἰβήνης ἀπαίρουσιν. καὶ Κρίσπος δὲ εἰς Βυζάντιον ἦκεν ὡς τῇ εἰσό- δῳ Νικήτα συνηοδησόμενος. σκήπτεται δὲ Ἡράκλειος τῷ θείῳ λουτρῷ τὸν υἱὸν καθαρῶς, υἰοθετεῖσθαι δὲ αὐτὸν ὑπὸ Κρίσπου. 20 ὁ δὲ ἐπὶ τούτοις εἰσέρχεται εἰς τὰ βασιλεια. Ἡράκλειος δὲ ἀφρα- C σασ τοὺς ἐκ τῆς συγκλήτου βουλῆς ἅπαντας καὶ τὴν ἄλλην πληθὸν

1 παρ' αὐτοῦ πρ. P 6 βουλευσόμενος P 20 υἰοθετεῖσθαι P

- a. 611 clamatus est, et ab ipso patriarcha coronatus. quibus peractis Crispum ducem eligens militariibus copiis, quae in Cappadocia erant, praeposuit. sub haec cum iam de Persarum in Romanos expeditione fama percrebuisset, Heraclius Cpoli solvens ad Crispum, qui Caesareas tum erat, contendit, ut cum eo de re publica consilium caperet. at ille morbum simulabat; et saepe etiam audiebatur cum imperatorem conviciis incesseret. nec Heraclium eius consilia latebant: sed dissimulare in praesens contumeliam statuit et opportunum tempus exspectare. interim vero cum eo pacifice colloqui, hortarique ut ad opem rei publicae ferendam mutuis se opibus adiuvarent. Crispus vero quasi deridens "non licet" inquit
- a. 612 "principi e palatio discedere et in longinquis exercitiibus degere." interea Heraclio imperatori filius nascitur, quem Constantinum nominavit; eodemque tempore Nicetas patricius ad urbem venit. quare Heraclius eodem revertitur; ibique Nicetam, tanquam germanum fratrem atque imperii participem, magno cum honore et magnificentia recipit. sic enim inter eos convenerat, quo tempore ex Africa proficiacebantur. sed et Crispus Byzantium pervenit, ut de adventu Nicetae gratularetur. Heraclius vero cum filium suum divino lavacro tingere ac Crispo suscipiendum dare velle simulasset, et is ob eam causam in palatium venisset, universo senatu ac reliqua civium multitudine collecta, una cum patriar-

τοῦ ἄστιος, ἅμα τῷ προέδρῳ Σεργίῳ, εἰπεῖν λέγεται πρὸς αὐτούς
 "ὁ βασιλεὺς ὑβρίζων τίνι προσκορούει;" τοὺς δὲ φάναι "τῷ θεῷ
 τῷ ποιήσαντι αὐτὸν βασιλέα." καὶ Κρίσπον προτρέπειν δὲ αὐτὸν
 ἀποφαίνεσθαι τὸ δοκοῦν ὁρθῶς· τὸν δὲ οὐκ εἰδὸτα τὸ δραμα-
 5 τούργημα λέξει μηδὲ φιλανθρώπου τυχεῖν δίκης τὸν ἐπὶ τοιοῦτῳ
 ἄλβοντα τολμήματι. καὶ τὸν βασιλεὺς ἀναμιμνήσκειν αὐτὸν οἷα ἐν
 Καισαρείᾳ ἐπὶ τῇ νόσῳ κατεσχηματίσατο, καὶ ὡς τὸ τῆς βασιλείας D
 κατεντέλλειν ἀξίωμα ᾤετο, καὶ ὡς εἰς τὴν βασιλειὸν ἀρχὴν προσ-
 τρεπε. καὶ ἅμα λαβόντα τόμον κατὰ κόρης τούτου παῖσιν, καὶ
 10 εἶτα λέγοντα ὡς γαμβρὸν οὐκ ἐποίησας, φίλον πῶς ἂν ποιήσεις;
 εὐδὸς δ' ἐπιτρέψαι εἰς κληρικῶν σχῆμα τὴν κεφαλὴν ἀποκείρου-
 σθαι, καὶ τὸν ἱεράρχην τὰ νενομισμένα ἐπὶ τῇ ἀποκάρσει ἐπι-
 φθέξασθαι. ἔξελθόντα δὲ αὐτὸν τοῖς μετὰ Κρίσπον στρατιώ-
 ταις ἐπὶ λέξεως ὧδε εἰπεῖν "ὁ πάπυς Κρίσπος ὑπουργὸς ἡμῶς ἔως
 15 τοῦ νῦν εἶχεν, ἡμεῖς δὲ σήμερον οἰκειακοὺς τῆς βασιλείας ὑπηρε-
 τας." προσθεῖναι δὲ αὐτοῖς τὸ ἐξ ἔθους σιτηρέσιον, πρῶτους τε
 καλεῖσθαι καὶ ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς νόμοις· αὐτούς τε ἐμμετέ-
 στατα δεξαμένους τὸν βασιλεὺς ἐπεφνηῆσαι ἅμα τῇ ἄλλῃ πληθύνει
 μετὰ δὴ ταῦτα Κρίσπον εἰς τὸ λεγόμενον τῆς Χώρας περιεῖρθαι P 6
 20 σεμνεῖον, ὃς ζήσας ἐνιαυτὸν αὐτοῦ ἐτελεύτησεν. Ἡράκλειος δὲ
 Θεόδωρον τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν, τὴν μετὰ βασιλείᾳ πρώτην ἀρχὴν
 κεντημένον (κουροπαλάτην δὲ αὐτὸν οἱ περὶ τὰ βασιλείᾳ καλεῖν

3 δὲ προτρέπειν?

11 δ' omittendum.

16 ἔτους P

cha Sergio hunc in modum eos allocutus dicitur: "qui imperatori contumeliam facit, apud quem offendit?" cum illi ad deum pertinere respondissent, qui imperatorem ipsum fecit; imperator Crispum hortatus est ut quid sibi iustum videretur, pronuntiaret. qui doli nescius, tanti sceleris convictum omni aequo atque humano iudicio indignum esse palam asseruit. tum imperator omnia ei in memoriam revocavit, quae Caesareae de morbo simulaverat, quemadmodum imperatoriam maiestatem contemnere ac minuere se eo facto putabat, utque ipsum antea ad capiendum imperium hortatus fuerat. quibus dictis, volumen capiens eo malam edus percussit, atque ita compellans "qui socero fidem non praestitisti, qui tandem amico praestabis?" statim in clerici formam tonderi iussit, patriarcha solennem orationem recitante. inde ad Crispi milites egressus sic eos affatus est "Crispus papa huc usque ministros vos habuit: nos vero hodie domesticos vos imperii satellites facimus." iisdem insuper frumentum annuum adiecit, ac primos inter militares ordines censerī voluit, qui propensissimis animis imperatorem excipientes faustis eum acclamationibus cum reliquo populo persecuti sunt. secundum quae Crispus in monasterio, quod Chorae dicitur, inclusus post annum in eo loco obiit. Heraclius Theodorum fratrem suum, qui secundum post imperatorem locum dignitatis obtinebat (caropalten appellare vulgo in

ειώθασιν), ἔτι καὶ Φιλιππικὸν τὸν Μαυρικίου τοῦ βασιλέως γαμβρὸν ἐπ' ἀδελφῇ γεγονότα, τηρικαῦτα δὲ εἰς κληρικὸν σχῆμα ἀποκεκαρμένον τὴν κόμην, ἡγεμόνα τῆς ὑπὸ Κρίσπου πρόφην ἰδυνομένης ἀρχῆς ἐξέπεμπε. Φιλιππικὸς δὲ ἐπιβιὸς χρόνον ὕστερον ἐτελεύτα, καὶ πρὸς τῷ ὑπ' αὐτοῦ δομηθέντι περικαλλεῖ ὄγαν καὶ 5

B σεβασμῷ ἱερῷ τῷ κατὰ Χρυσόπολιν ὄντι ταφῇ παραδίδοται.

Ὀλίγου δὲ χρόνου διωπεύσαντος νόσου ἐπιληψίας ἢ τοῦ βασιλέως γαμετῆ Εὐδοκία ληφθεῖσα ἐτελεύτησεν. ἐν ᾧ δὲ τὸ ταύτης σῶμα ἐξεκομίζετο, καὶ πολλῶν ὡς τὸ εἶδος ἐπὶ τῇ θείᾳ σφραγίδων, συνέπεσε κόρην τινὰ ὑπερθεῖν τῶν ὑπερώων διακύνψασαν 10 (Θεράπαινα δὲ ἦν αὕτη τῶν ἀστῶν τινός) ἀποπτύσαι ὡς τὸν ἀέρα ἀφύλακτα καὶ τὸ περιττωμα κατὰ τῆς πολυτελοῦς ἐκείνης ἐσθῆτος περιενεχθῆναι ἢ τὸ τῆς βασιλίδος νεκρὸν περιέστελλεν· ἐφ' ᾧ οὐ περὶ τὴν ἐκφορὰν περιοργεῖς γενόμενοι συλλαμβάνουσί τε αὐτὴν καὶ τὸν διὰ πυρὸς κατεδίκασαν θάνατον, ἐντάφιον οὐκ ἐναγές, 15 βαρβαρικῷ νόμῳ χρησάμενοι, τῇ ἐκδημίᾳ τῆς βασιλείας ἀθέσμως

C συμπαραινέψαντες οἱ ἀνόσιοι. περιεζήτων δὲ οἷγε καὶ τὴν δέσποιναν τῆς οἰκέτιδος, ὡς καὶ αὐτῇ τὸν ἴσον διάδοικον κίνδυνον· ἢ δὲ δήπου αἰσθημένη τὸν ὄλεθρον διαπέφυγεν, οὗτι δραθεῖσα εἰς τὸ ἔπειτα πάποτε. καὶ ταῦτα μὲν ἀμφὶ τὰ βασιλεία ὧδέ πως εἶχε. 20

Τὰ δ' αὖ ἐτέρωσε ὡς ἐτελεῖτο οὕτω συνέβαινεν. ἐν τινι τῶν ἐπαρχιῶν (χώρα δὲ ἦτις ποτὲ ἔστιν, σὺδαμῇ εἰς τὸ νῦν παραδίδοται) ἦν τις ἐν κείνῃ περιφανείᾳ κομῶν εὐπορία τε βίου λαμ-

1 καὶ] δὲ? 11 εἰς? cf. p. 12 B. 12 περιττωμα P: corr
Petavius. 13 τὸν? 14 περὶ ὄργης P 21 ὡς] ὄσα?
22 ἐπιχωρίων P 23 κομώντων P

palatio solent) itemque Philippicum Mauricii imperatoris, cuius sororem duxerat, affinem, tunc temporis clerici habitu detonsum, ei imperio quod antea Crispus administraverat praefecit. Philippicus cum aliquanto tempore supervixisset moritur, et in egregio ac religiosissimo templo sepelitur, quod Chrysopoli condiderat.

a. 612 Non multe post haec elapso tempore imperatoris coniux Eudocia comitali morbo interit. cuius dum corpus effertur, plerisque, ut assolet, ad spectaculum confluentibus, forte contigit ut puella quaedam sursum e solario prospiciens (ancilla haec erat cuiusdam e civibus) in aërem incante despiceret. cumque sputum in pretiosas illas vestes temere decidisset quibus imperatricis corpus obvolutum erat, qui pompam prosequerantur, ira perciti correptam illam incendio damnant. ita scelerati homines contra ius fasque barbarico ritu imperatricis funeri parentarunt. fides vero illi dum ancillae dominam idem ad supplicium requirunt, illa re cognita se subduxit, nec eam deinceps postea quiquam vidit. haec per illud tempus apud Palatium gesta sunt.

Quae vero aliis in partibus accidisse narrantur, hoc modo sese habent. in suburbano quodam loco, cuius nomen hactenus compertum non

πρός; οὗ τὸ ἐπιώνυμον Βιτουλίνος ἐτύγχανε, τὴν δὲ ἀξίαν ἦν καν-
 διδάσκον Ῥωμαίους κικλήσκον ἔθος. τούτῳ γυνή τις χήρα ἐν γει-
 τόνων διακειμένη χαλεπῶς ἔφερε τὸ γειτόνημα· ἀμφισβητήσεως
 γὰρ αὐτοῖς μεθωρίων γῆς ἔνεκεν συμβαινούσης ὁ Βιτουλίνος τοῖς D
 5 παισὶν τοῖς αὐτοῦ ἐνεκέλευε μάχην ἐπιέναι τοῖς ὁμοροῦσι, καὶ οἷγε
 ῥοπάλοις ἕνα τῶν τῆς χήρας υἱῶν ἀναιροῦσιν. αὕτη ἀνελομένη
 τὸν ἤδη τεθνηκότα υἱὸν ἤμαγμένον τὸ ἀμφίον εἰς Βυζάντιον ὡς
 Ἑράκλειον ἵκετο, καὶ ἐπεὶ προϊόντα εἶδεν, εἰσδραμούσα τοῦ χαλι-
 νοῦ τοῦ ἵππου ἔφ' ᾧ ἐπωχεῖτο ἐφάπτεται, καὶ ἕμα τὸ τοῦ παιδὸς
 10 ἔσθημα ἐπιθεικνύσα σὺν βοῇ πρὸς αὐτὸν ἀπεφθέγγετο "οὕτω γέ-
 νοιτο τοῖς σοῖς τέκνοις, ᾧ βασιλεῦ, εἰ μὴ τὸ αἷμα τοῦτο, ὃ σοι
 δέικνυμι, αὐτίκα ἐνδίκως τιμωρήσειας." τῶν δ' ὅν περι τὸν
 βασιλέα δορυφόρων ἐπιόντες πλήττειν ἠπέγνοντο· βασιλεὺς δὲ διε-
 κάλυσε, καὶ τῇ γυναικὶ μηκέτι τολμᾶν προσίεναι παρηγγύησεν,
 15 ἐπιξίεναι δὲ τὰ τῆς δίκης ὀνηνίκα ἂν αὐτῷ δεδογμένα εἴη. ᾗχετο P 7
 εὐθύς. μὴ δίκης τυχὸν ὠλολύζετο τὸ γόναιον. χρόνος δὲ δήρηχετο,
 καὶ δὴ ὁ τὸν φόνον ἐπιτρέψας, δεδιὼς καὶ αὐδῆς τὴν γυναῖκα
 τοῦ ἀνηρημένου ἔνεκεν βασιλεῖ ἐπικαλεῖν, ταύτην τοι εἰς Βυζάντιον
 εἴσεισι καὶ δὴ εἰς τὸ δημοτικὸν ἑαυτὸν ἐγκαταμίγνυσι. καὶ ἵππι-
 20 κοῦ ἀγῶνος τελουμένου τοῦτον βασιλεὺς ἐν μέσοις δημόταις κατι-
 δὼν τῷ ἐπάρχῳ ἐπιτρέπει τῆς πόλεως φρουρᾷ καθειργνύναι τὸν
 ὑποπτον. εἶτα τὸ γόναιον μεταπέμπεται, καὶ τὰ τῆς μισαιφονίας

2 Ῥωμαίους P
 Petavius.

5 οἱ δὲ P
 16 ὠλόλυξε?

6 ἀφελομένη?

7 ἀμφίον

fuit, Vitulinus quidam erat homo et dignitate et opibus illustris, ex eo genere quos candidatos Romani appellare solent. huic vicina quaedam mulier habitabat, quae viciniam illam moleste ferebat. quare cum de finibus orta inter illos esset controversia, Vitulinus servos suos pugna vicinos illos aggredi iubet; qui cum fustibus unum ex viduae filiis interemissent, illa sublato mortui corpore vestem eius ad imperatorem ferens Byzantium advolat, ibique procedentem eum observans accurrit, et equi cui insidebat frena manibus arripiens, unaque filii sui vestem ostendens, haec ad eum vociferata est "sic filiis tuis, imperator, eveniat, nisi sanguinem hunc, quem ostendo tibi, subinde legibus ulcisceris." concurrentibus praetorianis et mulieri verbera intentantibus, imperator prohibuit, atque ulterius accedere vetuit: se, cum visum esset, de causa cognitarum. quo dicto recessit. at mulier cum visum non impetraret, in gemitus ac lamentationes soluta est. inde aliquanto temporis elapso veritus parricida ne iterum femina de filii caede imperatorem interpellaret, Byzantium contendit ac se multitudini civium immiscet. forte tum equestre certamen celebrabatur, cum illum imperator in media concione populi contuitus praefecto urbis mandat, ut suspectum hominem in custodiam coniceret. deinde muliere accersita de perpetrata caede accuratius inquirat. ac demum, quam mortis poenam extinctus

ἀσφαλέστερον ἀνηρέυνα. κελεύει τοίνυν τὸν Βιτουλλέον ὑπὸ τῶν
B παιδῶν τῶν αὐτοῦ ἴσην ὑποσχεῖν τῷ ἀρηρημένῳ τὴν τιμωρίαν, καὶ
αὐτῆς ἐκείνης ὡσαύτως κτενεσθαι.

Ἡράκλειος δὲ τὸν υἱὸν Ἡράκλειον, ταυτὸν δὲ εἶπεῖν Κων-
σταντῖνον (διώνυμος γὰρ ὦν ἐτύγχανε), παρὰ τοῦ ἱεράρχου τῷ 5
θεῷ λουτρῷ καθαρῆς ἀγκάλαις τῆς ἱερᾶς κολυμβήθρας ἰδέ-
ξαστο. αὐτίκα δὲ αὐτῷ τῆς βασιλείας ἀξίας τὰ σύμβολα τᾶλλά τε
καὶ τὸ διαδήμα περιδένοντας ἐτανίωσε καὶ βασιλέα ἀνείκε. τὴν
θυγατέρα δὲ Γρηγορίαν τοῦνομα Νικήτη τῷ τὴν ἀξίαν πατρῶν
εἰς γαμετὴν κατηγγύησεν· οὗ δὴ καὶ ταύτη τῷ βασιλεῖ μιλῶντος 10
οἰκειωθέντος τὸν ἀνδριάντα κερυσωμένον καθύπερθε κίωνων
C ἔφιππον κατὰ τὴν τοῦ φόρου λεγομένην ἀγορὰν ἀνέστησεν. καὶ
οὕτω μὲν ταῦτα ἐπράττετο.

Χοσροῆς δὲ ὁ Περσῶν βασιλεὺς στρατιὰν ὡς πλείστην
ἀθροίσας ἐπὶ Ῥωμαίους ἐξέπεμψεν, ἡγεμόνα τῶν Περσικῶν Σατ- 15
τον χειροτονήσας δυνάμιον. οὗτος ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρου ἀφορη-
θεὶς ταύτην τε ἀνὰ κράτος εἶλε καὶ τὴν ὅλην Αἴγυπτον ἠδρα-
πόδισε καὶ τὴν ἰψάν ἅπασαν μοῖραν κατεδήσεν καὶ δορυαλώτους
ὡς πλείστους ἤγε καὶ ἄλλους ἀνήρει, οὐδεμιᾶ φειδοῖ εἰς αὐτοὺς
χρῶμενος. ταῦτα τοίνυν οὕτω διαδένοντας εἰς τὸ ἔπειτα πανοτρα- 20
τιᾷ κατὰ τὴν Καλχηδόνος πόλιν ἦει καὶ περιεκάθητο ταύτην χρό-
D νον ἐπισύχρον, ἤξιον τε βασιλέα εἰς ὁμίλλαν οἱ λόγων ἰκέσθαι. καὶ
δὴ βασιλεὺς εἰσήκουε καὶ ὡς αὐτὸν διεπειραιούτο, βασιλικῇ δορυ-

1 Βουτηλίον P μετὰ? 2 καὶ ἐπ' αὐτῆς? 9 Νι-
κήτη τοῦ — πατρῶιον Pctavins. 16 ἀφορμισθῆς P

a. 613 ille viduae filius pertulerat, eandem in Vitalinum decernit, eamque ab
huius liberis eodem modo interfici praecipit.

Sub haec Heraclius filium Heraclium sive Constantinum (dupli-
enim nomine dictus est), cum a patriarcha divino lavacro expiatus esset,
unius suis sacro ex fonte suscepit, statimque cum alia imperii signa et
ornamenta contulit, tum imposito diademate coronavit, et imperatorem
proclamavit; filiam vero Gregoriam nomine Nicetae patricio despondit,
eidemque artiori iam necessitudine coniuncto auratum statuum equestrem
supra columnas posuit in foro. hoc illa modo Cpoli gesta sunt.

At Chosroes Persarum rex ingentes copias contra Romanos iussit,
a. 616 quibus Saitam ducem praefecit. hic Alexandriam contendens, urbe per
vim occupata, Aegyptum universam in servitutem redegit; atque inde
totam Orientem vastavit, plerisque captivis abductis, reliquis sine mis-
eratione ulla crudeliter occisis. quibus confectis deinceps cum omnibus
copiis Calchedonem contendit, et eam diuturna obsidione cinxit. interim
ad colloquium imperatorem invitat; qui eius voluntati cedens, ut ad
ipsum pergeret, cum regio comitata et apparatus Boeporum transmittit.

φορὰ τε καὶ πομπῇ χρώμενος· καὶ αὐτὸν ἰδὼν Σαῖτος ἑξανέστη
 τε τῆς καθέδρου καὶ πρὸς τοῦδαφος ἑαυτὸν ἀπορρήγας προσεκά-
 νει· αὐτὸς τε ἐκ τοῦ ἀκατίου, ἐν ᾧ ἐπέλει, τὸ χαιρε αὐτῷ προσε-
 φώνει καὶ δωραῖς ἡμέλιετο. ὧδε πρὸς αὐτὸν Σαῖτος ἔλεξεν.
 5 ἔδει μὲν, ὦ βασιλεῦ, τοὺς Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν βασιλέας
 μήτε διόστασθαι ταῖς γνώμαις μηδ' ὀπωστιοῦν ἀλλήλοις ἀντι-
 καθίστασθαι, εἰς φιλίαν τε καὶ συμβάσεις ἔλαια ὡς προθυμότατα·
 ἄπερ ἡδιστόν τε καὶ εὐχαρι ἀνθρώποις τοῖς πάλαι καὶ νῦν τυγχά-
 νει ἅπασιν, εἰς τε τῆς ζωῆς τε τῆς εὐκτείας καὶ εὐγνωμομένης
 10 αἰτιώτατον, καὶ τῷ περιόντι τῆς ἑξουσίας· συμπαραμένειν δὲ τὸ P 8
 τῆς συμβάσεως μέγεθος· καὶ γὰρ ἴσμεν ὡς ἤκιστα ταῖς ἑξουσίαις
 δὴ ταύταις ἐφάμιλλος πολιτεία φανεῖται ἂν πύπατε. οὐ γὰρ ὅσιον,
 παρὸν ἐπιφροσύνη καὶ εὐβουλίᾳ χρωμένους τὸ εὖνον καὶ φίλιον
 εἰς ἀλλήλους κρατύνασθαι, ἔπλα κατ' ἀλλήλων αἵρεσθαι καὶ
 15 πημαίνειν οὐκ ἐν δίκῃ καὶ καχοῦν τὸ ὑπήκοον. ἔξ ὧν τί συμβαί-
 νει; εἰ μὲν τὸ ὁμύγνωμον καὶ εἰρηρικὸν θήσεσθε, εὐδαίμονά τε
 ἐκάτερον ὑμῶν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων μᾶλλον ὑπάρξει, ζηλωτοῦς
 τε καὶ ἀξιογιάστους εἰς τὸν ἅπαντα βίον δεικνυσθαι· εἰς τε τὸ
 ἄμοχθον καὶ εὐθυμον ὁ πόνος δὲ ὑμῖν φροντὶς περιστήσεται. εἰ δ'
 20 αὐ γε ταυτὶ μεθιμένοι, καὶ ἥλικον οἷον ἀγαθὸν εἰρήνην ἐκποδῶν B
 ποιήσασθαι ἐλέσθε, καὶ οὐδὲν ὅτι ἀησιαφόρον λογίσασθαι ὑμῖν
 οἶσον, δυσμένειαν δὲ τὴν εἰς ἀλλήλους καὶ τὸ ἔχριστον ἀνδρηγμέ-

4 εἰς δὲ? 9 εἰς] ἐτι Petavius. 12 δὴ Petavius, δεῖ P
 φάνη καὶ P: correxit in margine Petavius. 19 τε ὑμῖν καὶ ἡ
 φροντὶς? 21 ἐλίσθε?

hunc simulatque Saitus conspexit, e solio surgens et humi provolutus imperatorem adoravit; qui e lembo quo vectus fuerat vicissim cum salutet et muneribus prosequitur. tum Saitus hunc in modum exorsus est. "Romanorum quidem ac Persarum principes oportebat neque animis a se invicem disiectos esse neque ulla in re dissidere, sed amicitiam inter se ac foedus quam libentissime coniungere. quod cum veteribus olim fuit, tum omnibus hoc tempore hominibus iucundissimum est; eaque res et tranquillitatem vitae atque optimarum legum institutionem affert, et ad id quod de imperio adhuc superest tuendum magnopere pertinet. neque enim ignoramus nullum unquam imperium fore, quod cum duobus illis conferri possit. atque illud nefas esse duco, inter quos prudentia atque consilio mutua benevolentia et amicitia confirmari possit, eos arma sibi invicem inferre ac subiectos sibi populos sine causa detrimentis afficere. ex quo quid tandem accidet? nimirum si concordiam inter vos pacemque stabilitis, utrique ceteris hominibus multo feliciores et toto vitae tempore maiori in splendore et omnium admiratione eritis, ac laborem illum curamque cum quiete et otio commutabitis. sin his contemptis ac reiectis pacem longe praestantissimum bonum repudiare malueritis, nihil ea res, mihi credite, vobis utilitatis afferet. sed

ροι, πολέμων μὲν ὡς πλείστον, ὅπερ ἀπηγῆς καὶ ἀπίστον, παρλίτιοι γενήσεσθε, ἰδρωτά τε καὶ πόνοους ὡς τὸ εἰκὸς ἀνελλοθε μεγίστους, πολλὰ δὲ σώματα προῖεμενοι θαπανήσετε, χρημάτων τε ἀνάλωσιν ὡς πλείστην ποιήσεσθε, καὶ ἀπαξαπλῶς εἰς μέγα κακοῦ τὸ τοῦ πολέμου ὑμῖν πέρας ἦξει. οἶα δὲ καὶ ὅν ὄραν ὑμῖν 5 πάρεστιν, ἀφ' ὧν ἔγωγε εἰς τὴν Ῥωμαίων εἰσβαλὼν γῆν, τὰ δευ-
C τειῶν οἰκτρότατα καὶ ἀθλιώτατα διακίσεισθαι." ταῦτα διώμντο λέγων αὐτὸς καὶ ὡς ἐν σπουδῇ τίθεσθαι τὰς πολιτείας Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν εἰς τὸ τὰ συμβατήρια ἦκειν. ταῦτα ἐπιτελῆ ποιή- 10 σειν ὄγε ἐπήγγελτο, καὶ ὡς τῶν ὁμωμοσμένων τὰ πιστὰ δοῖη προσφέρειν, ὅτι γε δὴ ταῦτα τῷ Χοσρόῃ βουλομένῳ αἰρετέα εἶη. "εἴ τι οὖν μοι" φησὶ "πέθεσθε, ἔχοιτε αὐτίκα δὴ μάλα τοὺς ὡς Χοσρόῃν πρεσβευσομένους τούτου ἔκητι ἅμα ἔμοι ἐπέμποιτε. πε- σθεῖθ' δ' ἂν μοι καὶ αὐτός, εἴ οἶδα, εἰς τοῦτο γνώμης καθιστά- 15 μινος. σπείσεσθε μεθ' ὑμῶν, καὶ τὴν εἰρήνην τὸ λοιπὸν ἐς τὸν ἅπαντα χρόνον βεβαίαν τε καὶ ἀκραιφνή καταστήσεσθε."

Βασιλεὺς δὲ Ἡράκλειος ἐπεὶ τοῦτ' οὖν ἐπέπειστο, τῷ προσ-
D ηρεὶ καὶ θελκτικῶν τῶν λόγων συνηδόμενος καὶ κατακηλούμενος, ὑπέσχετο εἰς ἅπαντα πράσσειν ἐτοιμότητά τε καὶ σπουδαϊότητα. 20 καὶ οἷς ἐβουλεύετο τούτων πέρι συνέπραττόν τε μάλιστα καὶ συγγήνον ὁ ἱερομόστης τε καὶ οἱ ἐν τέλει. καὶ ὅτι τάχιστα οἱ

1 ἀπηγῆς Petavius. 2 ἀνελεῖσθε? 10 ἐπὶ τέλει P: corr Petavius.
 13 πέθεσθαι ἔχοιτε, αὐτίκα δὲ — ἐπέμποιτε (πισθεῖθ' — καθιστά-
 μινος), σπείσεσθε? 14 πρεσβευσομένους P 22 ὁ ἐν τ. P

cum hostilem mutuo in vos animum ac discordiam susceperitis, quam plurima vobis bella, quod ipsum immane ac detestandum est, consciscetis. ac tum sudoris et laboris, ut apparet, plurimum capietis, tum corporum ac pecuniarum innumerabilium iacturam facietis. et ut uno verbo dicam, summa calamitate belli nobis istius exitus constabit; cuiusmodi in praesentia intueri potestis: nam a quo tempore Romanum imperium ingressus sum, atrocissima quaeque vidit ac perpersum est. quamebrem reliquum erit ut rerum publicarum vostrarum infelicissimus sit status ac deploratissimus. his dictis iniurandum insuper adiecit, magnopere studere se ut Romani ac Persae pacis inter se foedus inirent. ad haec imperator ita facturum se pollicetur; sed eorum quae iurjurando confirmata erant fidem aliquam faciendam esse dixit, iisdem illis sponte Chosroem assensurum. at Saitus "si mihi" inquit "creditis, legatos mecum ea de re ad Chosroem mittetis: nec dubito quin ad meam sententiam accedat, ita tamen si et nobiscum foedus societis et in posteram pacem firmam ac sinceram custodiatis."

Heradius blanda haec oratione delinitus prolixè omnia perfecturum se esse promisit. ita consilio habito, vehementer ea res patriarchae ac magistratibus placuit, eique promovendae opera omnis adhibita. quare

διαπρεσβενδόμενοι ἐξελέγοντο, Ὀλύμπιος μὲν ὁ τὴν τῶν ἐπάρχων τῶν πραιτωρίων διέπων ἀξίαν, Λεόντιος δὲ ὁ τῆς πόλεως ὑπαρχος, Ἀναστασίος τε ὁ τὴν οἰκονομίαν τοῦ μεγίστου ἱεροῦ, ᾧ σοφία ὁ θεῖος λόγος ἐπάννυμον, τῶν πραγμάτων πεπιστευμένος. 5 τούτους παραλαβὼν Σαῖτος καὶ ἄρας ἐκ Καλχηδόνος ὀπίσω ἀπήλαυνε καὶ πρὸς τὰ Περσικὰ ἦθῃ ἐχώρει· καὶ ἕως μὲν τῆς Ῥωμαίων ἐπέβαινε γῆς, διὰ τιμῆς ἦγε καὶ Θεραπειας ἤξιον, τῇ Περ- P 9 σικῇ δὲ ἐμβάλων πέδας τὰς ἐκ σιδήρων αὐτοῖς περιθήμενος δεσμώτας παρὰ Χοσρόην ἐκόμισε. Χοσρόης δὲ ἐπεὶ ἔγνω ὡς Σαῖτος 10 Ἡράκλειον ὡς βασιλέα εἶδὲ τε καὶ τετίμηκεν, ἀλλ' οὐ δορυάλωτον ἔλδον ὡς αὐτὸν ἤγαγεν (ἐν τούτῳ γὰρ αὐτῷ τὰ τῆς ἐλπίδος ὠνειροπολεῖτο καὶ ἔκειτο), μεγάλα τε ἐπ' αὐτῷ ἠγυιάκει καὶ τέλος εἰς ἀσπὸν αὐτῷ ἀπέδειρε τὴν δορᾶν, πικρὸν αὐτῷ καὶ βίαιον καταστήσας τὸν θάνατον. Ῥωμαίων δὲ τοὺς πρεσβευτὰς ἰδίᾳ διωστει- 15 λας ὡς ἕκαστον φρουραῖς ἀσφαλεστάταις ἀπέθετο καὶ ἐκάκου τὰ μέγιστα.

Ταῦτα οὐ μικρῶς ἦντα τὸν βασιλέα καὶ ἐπετάραττεν. ἐφ' οἷς καὶ λιμὸς τηρικαῦτα τῇ πολιτείᾳ ἐπεφύη βαρύντατος· οὐ γὰρ B ἡ Αἴγυπτος αὐτοῖς τὸ λοιπὸν ἐπεστίειν, ἔξ οὗ καὶ τὰ πλεῖστα τῶν 20 βασιλικῶν ἐπέλελοιπε σιτηρεσίων. ἐν τούτοις καὶ νόσος λοιμώδης τοῖς ἐν τῇ πόλει ἐπισκίψουσα θανάτῳ τὰ πλήθη τὰ ἐν αὐτῇ διέφθειρεν. ὦν ἀπάντων ἕνεκεν πολλὴ δυσθυμία καὶ ἀπορία τῷ κρατοῦντι περιεέχυτο. καὶ οἴχεσθαι διὰ ταῦτα πρὸς Λιβύην

1 διαπρεσβενδόμενοι P

legati illico decernuntur, Olympius praetorio et Leontius urbi praefectus, Anastasius maioris templi, quod Sophiae appellatur, oeconomus. cum his Saitas, abductis a Calchedone copiis, recessit et in Persidem profectus est. ac quamdiu iter per Romanum imperium fuit, legatos omni honore ac cultu prosequabatur: simulatque vero Persarum fines attigit, ferreas catenas iniiciens ad Chosroem deduxit qui ubi comperit Heraclium a Saito imperatoris loco habitum et honoratum, non ad se tanquam captivum abreptum, quod iamdudum somniabat atque animo praecoperat, vehementer in eum commotus est, ac postremo detracta pelle et utre ex illa facto acerba ac violenta morte damnavit: Romanorum vero legatos seorsim quam diligentissimis custodiis habitos miserandum in modum affixit.

Angebant haec imperatoris animum et magnopere terrebant. accedebat et famis acerbitas, quae sub idem tempus imperium Romanum invasit, cum nihil amplius frumenti ex Aegypto subveheretur; ex quo imperatoriae annonae magna ex parte suppressae sunt. sed et pestilens morbus tota urbe grassatus magnam civium multitudinem absumpsit. quibus ex incommodis imperator summum in moerorem ac desperationem redactus est. iamque migrare in Africam cogitabat, et magnam opum a. 618

βουλομένῳ ἦν. καὶ αὐτόθι χρήματα τέως πλείστα, χρυσὸν τε καὶ ἄργυρον καὶ λίθων τοὺς τιμιωτάτους, προύπεμπεν· ὧν οὐκ ὀλίγηστα καταίροντα κλόδωνι μεγίστῳ περιπεπτώκει καὶ τοῖς ποντικοῖς ρείθροις βρύχια γέγονεν. ταῦτα τοῖνυν τῶν πολιτῶν αἰοθόμενοι, ὡς δυνατὰ ἦν αὐτοῖς, διεκώλυνον. ὁ γοῦν ἱεράρχης ἐπὶ 5
 C τοῦ ἱεροῦ τοῦτον καλέσας ὄρκους ἐνταῦθα περιεδέσκει ὡς ἥκιστα τῆς βασιλευσῆς ἐξίστασθαι. οἷς εἶξας τὰς μὲν παρούσας τύχας ἀπωλοφύρετο, τὰς δὲ γνώμας τὰς αὐτῶν καὶ οὐκ ἐθελοντῆς ἔστειρε.

Χρόνος δὲ τις παρώχeto, καὶ ὁ τῶν Οὐννων τοῦ ἔθους 10 κέρσιος τοῖς ἄμφ' αὐτὸν ἄρχουσι καὶ δορυφόροις ἅμα εἰς Βυζάντιον εἰσῆι, μνεῖσθαι δὲ τὰ Χριστιανῶν βασιλῆα ἐζήτη. ὁ δὲ ἀσμένως αὐτὸν ἐπεδέχeto, καὶ οἱ Ῥωμαίων ἄρχοντες τοὺς Οὐννικὸς ἄρχοντας καὶ τὰς ἐκείνων γαμετὰς αἱ τούτων αὐτῶν τῷ θείῳ λουτρῷ ἐτεκνώσαντο σύζυγοι. οὕτω τε τὰ θεία μνηθεῖσι δώροις 15 βασιλικοῖς καὶ ἀξιώμασιν ἐφιλοτιμήσατο· τῇ γὰρ ἀξίᾳ τοῦ πατρικίου τὸν ἡγεμόνα τοῦτον τετίμηκε, καὶ πρὸς τὰ Οὐννικὰ ἤδη φιλοφρόνως ἐξέπεμπε.

Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ὁ τῶν Ἀβάρων τοῦ ἔθους ἡγεμὼν ἐπὶ συμβάσεσιν ὡς Ἡράκλειον ἐπικηρυκεύεται. ἐφ' ᾧ λίαν ὑπερογά- 20 μενος δώροις αὐτὸν ἡμείβετο, καὶ δὴ καὶ ἔπεμπε ὡς αὐτὸν ἀγγελιαφόρους, Ἀθανάσιον τὸν πατρικίον, εἶτα μετ' αὐτὸν καὶ Κοσμάην τὴν ἀξίαν ἣν δὴ κναίστωρα καλοῦσι, τὸ τῆς βασιλείας γνώμης αὐτῆς

14 αὐτῶν] αὐ?

17 τούτων?

vim auriq̄ue et argenti copiam ac gemmarum eo praemiserat. quarum rerum haud exigua pars cum iam appelleret, ingenti coorta tempestate naufragio periit. haec cum cives animadvertissent, quoad in ipsis sitam erat, impediabant. ac demum patriarcha imperatorem ad templum vocans iuraturandi religione obstrinxit, non se ab urbe regia discessuram. quibus ille cedens, tametsi praesentibus miseriis ingemisceret, eorum tamen voluntati vel invitus paruit.

Post haec aliquanto temporis elapso Hunnorum rex cum procerum suorum ac satellitum stipata Byzantium pervenit, et ab imperatore Christianis sacris initiari se petiit. quo libenter excepto, Hunnorum principes a Romanis principibus et illorum coniuges ab horum coniugibus de sacro fonte suscepti sunt. inde illos omnes divinis mysteriis initiatos donis regis ac dignitatibus affecit: quippe duci ipsi patriciatus honorem detulit, et in Hunnorum regionem humanissime dimisit.

a. 619

Post haec Avarum princeps legatos de pace ad Heraclium misit; quibus magnopere gavisus donis illum remuneratus est, ad eumque vicissim legatos destinat, Athanasium patricium et Cosmam quaestorem, qui

ἀπαίροντας. ὁ Ἄβαρος δὲ τὰ πρὸς φίλλαν ὑποκρινόμενος, αἰμύλα
 τε καὶ ἐπαγωγὰ πρὸς αὐτοὺς ἀποφθεγγόμενος ὑπήγγετο, ὡς φίλος
 εἴη Ῥωμαίοις, καὶ ἤκειν ὡς βασιλεὺς ἐπὶ σπονδαῖς ἐπήγγετο. οἱ P 10
 δὴ καὶ ἀναξέζαντες τὰ τῆς εὐνοίας ἐκείνου εὐδηλα βασιλεῖ ἐποιοῦν.
 5 οἷς ἄγαν ὑπερηδόμενος βουλευέται εἰς τὴν πόλιν Ἡράκλειαν, καθὰ
 ἦν αὐτοῖς συγκαίμενον, τῷ Ἀβάρῳ συμβαλεῖν. τὴν θυμεικὴν
 σκευὴν προύπεμπε, καὶ ἵππικὴν ἀγωνίαν ἐπὶ τῇ δοχῇ αὐτοῦ τελεῖν
 εὐτρέφειζε, στολὴν τε αὐτῷ λαμπρὰν καὶ τοῖς συνομαρτοῦσιν ἐκό-
 μιζεν. ἔτα κατὰ τὴν Σηλυμβριαν πόλιν ἀφιγμένος ἠλλέζετο. τρισὶ
 10 δὲ ὕστερον ἡμέραις ὁ χαγάνος σὺν πλήθει πολλῶ τῶν Ἀβάρων
 ἀμφὶ τὴν Ἡράκλειαν παρήει. ἀποδασμὸν δὲ τινα τῶν οἱ ἐπομέ-
 νων, οἱ ἄλκιμοί τε καὶ μαχιμώτατοι ἐτόγγαγον, ἀπολεξάμενος,
 κατὰ τὰ ὑπερκείμενα τῶν μακρῶν λεγομένων τευχῶν λοχμῶδη τε
 καὶ ἀμφιλαφῇ ἐκπέμψας, σκεδάννυσι κρύβδην κατὰ τῶν τε ἐκεῖ B
 15 ὄρων χωρήσειν τὰ λάσια, ὡς ἂν κατὰ νότου τοῦ βασιλέως γενό-
 μενοι, αὐτόν τε μέσον καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἀποληγόμενοι, σχοίεν
 εὐχειρωτον. τούτου Ἡράκλειος αἰσθόμενος, καὶ οὐ μετρίως τῷ
 παραλόγῳ καταπλαγείς, τὸ ἄλουργὸν ἀπαμφιέννυται ἰσθμηα-
 οἰκτρὸν δὲ τι καὶ πενιχρόν, ὡς ἂν ἰδιώτης τοῖς ἐντευξομένοις φαί-
 20 νοιστο, περιβαλόμενος ἔνδυμα, τὸν τε στέφανον τὸν βασιλεῖον τῇ
 ἄλλῃ περιεψάμενος, ἀγενῶς παραχρῆμα εἰς φυγὴν ἐτρέπετο,
 καὶ μόλις πρὸς τὸ Βυζάντιον διεσώζετο. οἱ δὲ Ἄβαροι σὺν θυμῷ
 κατὰ τὴν διώξιν ἐπαιδίοντο, καὶ πρὸς τὸ τῆς πόλεως ὁ Ἑβδομον

1 ἀποφίροντας Petavins. 6 τὴν σὺν θυμ. 7 14 τὰ abundat.
 17 τούτους P: corr Petavins.

voluntatem suam renuntiant. at Avarus amicitiam simulans, multa
 blande et humane cum iis locutus, Romanorum se amicum esse persua-
 sit, et ad imperatorem incedendi foederis gratia venturum esse promisit.
 legati igitur ad imperatorem reversi de illius in Romanos benevolentia
 certiorum eum faciunt. quibus plurimum delectatas ad Heracliam urbem,
 quemadmodum inter eos convenerat, regi Avarum occurrere decrevit.
 praemissoque scenico apparatus, cum equestre certamen ad eum susci-
 piendum pararet ac splendidam ei vestem et ipsius comitibus ferret, Se-
 lymbriam pervenit, ibique commoratus est. triduo deinde Chaganus cum
 Avarorum ingenti multitudine Heracliam contendit. ibi parte suorum
 delecta, quidquid roboris erat, per saltus ac silvas, quae longis muris
 imminet, clam dissipari ac per condensa montium pergere iubet, ut im-
 peratore a tergo circumvento, medium ipsum eiusque comitatum omnem
 in potestatem haberent. sensit haec Heraclius, et inopinata re nec me-
 diocriter perculsus purpuram exiit; ac vili detritoque habitu, quo pri-
 vatus esse videretur, indutus, et coronam regiam cubito alligans, sta-
 tim indecore se in fugam comicit; vixque fuga Byzantium est elapsus.
 Avari fugientes animosius insecuti ad campum usque, qui ex adverso

καλοῦσι καταλαβόντες ἰδρῦσαντο. ἐνθένδε τε σκεδάννυνται ἄχρι
 C και εἰς τὴν τοῦ Βαρνύσσου ποταμοῦ γέφυραν, καὶ τὰ τῆδε χωρία
 πικρῶς κατελήϊνοντο, καὶ τὸν Ῥωμαίων ὄμιλον ἀπειδῶς ἐπεραίζον,
 τὴν τε βασιλικὴν ἐσθῆτα καὶ τὰς στολὰς παραλαμβάνουσι, πρὸς
 δὲ καὶ τὰ θυμηλικὰ ὄργανα καὶ τοὺς διακομζόντας ἅπαντας. πλεῖ- 5
 στον δὲ ὅσον λαὸν ἠνδραποδισμένοι δορυάλωτον ἄγοντες πρὸς τὰ
 σφέτερα ἀπεκόμισαν· εἰς ἐβδομήκοντα δὲ καὶ διακοσίας χιλιάδας
 ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, καθάπερ ἔνιοι τῶν ἀλόνητων διαδράντες
 ἀλλήλοις συνφθὰ ἔφασαν, ὃ ἀριθμὸς αὐτοῖς ἅπας συνήνεκτο.

Ἡρακλείῳ δέ, τῶν κοινῶν αὐτῷ πραγμάτων ἐπὶ τοσοῦτο 10
 δυσχερείας καὶ ἀνωμαλίας ἤκόντων, οὐ μὴν οὐδὲ τὰ οἰκεία εὖ
 θέσθαι φρονεῖς ἐγεγόνει, ἀλλ' ὄγε πρὸς πρᾶξιν ἄθεσμον, καὶ ἦν
 D Ῥωμαίων ἀπυγορέουσι νόμοι, ἰδὼν τὸ πρὸς τὴν ἀνεψιᾶν Μα-
 τῖναν ἠσπάσατο κῆδος. θυγάτηρ αὐτῆ Μαρίας τῆς αὐτοῦ ἐτύχα-
 νεν ἀδελφῆς, πατὴρ δὲ Μαρτίνου, ὃν Μαρία πρὸ Εὐτροπίου 15
 γαμέτην ἐκέκτητο. καὶ δὴ δύο υἱεῖς ἔξ αὐτῆς τίκτει, ὧν τὸν μὲν
 Φλάβιον τὸν δὲ Θεοδοσίον προσσηγόρευσεν. ἡ δίκη δὲ ἐθριάμβευε
 τὸ ἀθέμιτον, καὶ τοῦ μὲν πρεσβυτέρου παρεμμένον ἐδείκνυ τὸν
 αὐχένα ὡς μηδετέρωθεν ἐπιστρέφεισθαι οἶόν τε εἶναι, τοῦ δ' αὖ
 νεωτέρου τὴν ἀκουστικὴν ἀφήρητο αἰσθησιν καὶ κωφὸν ἤδη ἀπὸ- 20
 φαινε. διήλεχον δὲ αὐτοῦ μάλιστα τὸ ἄσημον συνοικέσιον ἐπὶ
 ταῖς ἰππικαῖς ἀμίλλαις καὶ οἱ τοῦ πρᾶσιου δημόται χρώματος,
 P 11 συνήθουν τε ἐπὶ ταύτῃ καὶ συνέπραττον. Σέργιος δὲ ὁ τῶν Βυ-

3 τῶν P 7 δὲ] γὰρ? διακόσια P

a. 616 urbis est nomine Septimus, ibi castra posuerunt. inde ad Barnyssi fi-
 minis pontem usque dispersi circumiecta loca populari et per Romano-
 rum caedes impune grassari. interea cetera imperatoria vestis in po-
 testatem hostium redacta, ceterique illi quos paraverant amictus, cum
 scenico omni instrumento et iis qui ea perferebant. tandem cum infinita
 captivorum multitudine ad suos limites regressi sunt. compertum est ex
 captivorum quorundam, qui furtim auferantur, constanti relatione, ad
 ducenta et septuaginta milia captorum utriusque sexus numerum per-
 venisse.

At Heradius in tanta publicarum rerum difficultate et varietate ni-
 hilo melius privatis consuluit. quippe facinus ingens contra ius omne ac
 Romanorum leges aggressus, Mariae sororis filiam Martinam sibi matri-
 monio coniunxit, Martino patre natam, cui Maria ante Eutropium nups-
 rat. ex hac liberis duobus susceptis, alteri Flavio alteri Theodosio
 nomen imposuit. sed tam nefandum scelus divina iustitia persequitur:
 horum enim liberum seniori collum ita dissolutum est ut alio torqueri
 non posset, iunior erepto audiendi sensu penitus obsurdit. at turpes
 illas et inhonestas nuptias Prasina potissimum factio per Circenses ludos
 agitabat, approbantibus contra et faventibus aliis. Sergius porro Cpo-

ζαυτίων ἱεράρχης γραμμασιον αὐτὸν λιπαρῶς ἐγκείμενος ἐνουθέτει τὴν πρὸς τὸ γίναιον τοῦτο κοινωνίαν ἀνήνασθαι. ὁ δὲ αὐτῷ ἀπελογεῖτο ὡς εὖ μὲν ἔχοι τὰ παρὰ σοὶ λεγόμενα· ὁ γὰρ σοὶ χρέος ὡς ἀρχιερεὶ καὶ φίλῳ, ἤδη ἀποδέδωκας· ἐφ' ἡμῖν δὲ τὸ λοιπὸν κείσεται τὰ τῆς πράξεως. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν διεπιπράσκοντο τὰ τῶν ἐκκλησιῶν κειμήλια, καὶ εἰς ἀπαγωγὴν φόρου τοῖς βαρβάρους ἐξενεμήθη.

Ἀδύτις οὖν ἐπιστρατεύει Χοσρόης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς κατὰ Ῥωμαίων, Σάρβαρον ἡγούμενον τῆς στρατιᾶς ἐκπέμψας, ὃς 10 κατεδήον πᾶσαν τὴν ἀνατολικὴν χώραν. καταλαμβάνει δὲ τῶν αἰγίων τόπων τὰ ζωποιαῖα ξύλα τοῦ σωτηρίου σταυροῦ, Μοδέστου Βτηρικαῦτα Ἱεροσολύμων προεδρεύοντος. παρεσκευάζοντο δὲ οἱ Πέρσαι καὶ ἠπειλοντο μέχρις ἐλθεῖν εἰς Καλχηδόνα. ὁ οὖν Ἡράκλειος ἔκ τε Περσῶν καὶ Ἀβάρων θορυβούμενος, ἅμα καὶ λιμῶ 15 πιεζομένης τῆς Ῥωμαϊκῆς πολιτείας καὶ λοιμικῶ θανάτῳ φθειρομένης, προσεκαλεῖτο Σέργιόν τε τὸν τῆς πόλεως πρόεδρον, ἔτι τε καὶ ἄρχοντας καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ λαοῦ μέρος, καὶ παρατίθεται αὐτοῖς τοὺς παῖδας, καὶ Βῶνον τὸν πατρικίον ἐγγεῖρξαι τὰς τῶν πραγμάτων διοικήσεις, καὶ ὑπάρας διὰ τοῦ Εὐξείνου ἐπειρᾶτο διὰ 20 Λαζικῆς εἰς τὴν Περσικὴν εἰσβαλεῖν· καθ' ἣν τίκεται αὐτῷ νίδς ἐκ Μαρτίνης τῆς γυναικὸς (μεθ' ἑαυτοῦ γὰρ ταύτην ἤγετο), ὃν καὶ ἐπωνόμασεν Ἡράκλειον. ἐντεῦθεν ἀποστέλλει δῶρα πρὸς τὸν C Τούρκων κύριον, ἐπὶ συμμαχίᾳ τῇ κατὰ Περσῶν συγκαλούμενος·

3. ἔχει? 6 ἐπαγωγὴν P, γρ. ὑπαγωγὴν margo: cf. p. 23 b.
13 ἐλθεῖν μέχρις? 16 δὲ καὶ τοὺς ἀρχοντας? 17 καὶ om P
22 τῶν P

litanus patriarcha literis suis vehementius instabat, ut illam cum muliere societatem abdicaret. ad haec imperator ita respondit "recte tu quidem omnino dicis: quod enim et patriarcham et amicum decet, quoddam veluti debitum reddidisti. sed nostri erit arbitrii factis ipsis praestare quod iubet." per idem tempus ecclesiarum thesauri distracti sunt et tributi nomine in barbaros divisi.

At Chosroes rursus contra Romanos exercitum mittens, Sarbarum ei ducem praefecit, qui Oriente pervastato salutaris crucis vivifica ligna a. 615 in sanctis locis occupat, Modesto tunc Hierosolymorum ecclesiam gubernante. quin Persae longius insuper progressi Calchedonem properabant. Heraclius Persis eodem tempore et Avaribus infestantibus, cum una et fame et pestilentia respublica premeretur, Sergium patriarcham a. 622 cum magistratibus atque omni populo convocans filios suos eorum fidei committit, et Bonum patricium rerum administrationi praeficit. hinc Euxino mari navigans per Lazorum provinciam in Persidem irrumpere conatus est; ubi ex Martina coniuge filius nascitur (hanc enim secum adduxerat) quem Heraclium nominavit. indidem porro legatos cum donis ad Turcarum principem destinat, quibus eum ad belli contra Persas

ὁ δὲ δεξιόμενος ὑπέσχετο συμμαχήσειν. ἐν τούτῳ ἤσθεις Ἡρά-
 κλειος ὤρμησε καὶ αὐτὸς πρὸς αὐτόν, κάκεινος τὴν τοῦ βασιλείως
 παρουσίαν ἀκηκοὺς σὺν πλήθει Τούρκων πολλῶν τῷ βασιλεῖ
 ὑπηγνίαζε, καὶ ἀποβὰς τοῦ ἵππου τῷ βασιλεῖ κατὰ γῆς προσκυνεῖ.
 ἐποίησε δὲ τοῦτο καὶ ὁ σὺν αὐτῷ πᾶς ὄχλος. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ
 ὑπερβάλλον τῆς τιμῆς θεασάμενος ἐδήλου αὐτῷ ὡς εἰ τὰ τῆς φι-
 λίας αὐτῷ βέβαια εἶη, καὶ ἐποχοῦμενον πλησιάζειν, καὶ ἅμα τέκνον
 ἴδιον ἀποκαλῶν. οὕτως οὖν οὗτος ἀσπάζεται τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ
 D ὄν περιέκειτο στέφανον τῆς κεφαλῆς λαβὼν τῇ τοῦ Τούρκου κεφα-
 λῇ περιέθετο, συμποσιάσας τε αὐτῷ πάντα τὰ εἰς ὑπηρεσίαν τοῦ
 συμποστοῦ σκευὴ ἅμα καὶ στολῇ βασιλικῇ καὶ ἐνωτίοις ἐκ μαργά-
 ρων κεκοσμημένοις δωρεῖται αὐτῷ. ἰσοσάτως δὲ καὶ τοὺς περὶ
 αὐτὸν ἄρχοντας τοῖς ὁμοίοις ἐνωτίοις ἀτοχεῖρα ἐκόσμησε. εἴτα
 δεδιὼς μὴ τὰ αὐτὰ τῷ Ἀβάρῳ καὶ παρ' ἐκείνου πέσεται, ἐπικρου-
 τέστερα δ' αὐτῷ καὶ τὰ τῆς συμβάσεως ἀπεργάζεται, παραδείκνυ-
 σιν αὐτῷ τῆς θυγατρὸς Εὐδοκίης εἰκόνα, ἔφη τε πρὸς αὐτόν ὡς
 ἤκουσεν ἡμᾶς ὁ θεός, σὲ τέκνον ἐμὸν ἀπέδειξεν. ἰδοὺ δὴ αὕτη θυγάτηρ
 μου ἔστι καὶ Ῥωμαίων Ἀγνοῦστα. εἰ οὖν συναίρεις μοι καὶ βοη-
 P 12 θείς κατὰ τῶν ἐχθρῶν, εἰς γυναικὰ δίδωμί σοι αὐτήν. ὁ δὲ τῷ
 κάλλει τῆς εἰκόνης καὶ τῷ περὶ αὐτήν κόσμῳ τρωθεὶς ἔρωτι τοῦ
 ἀρχετύπου ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τῇ συμμαχίᾳ ἐπέκειτο. εὐθὺς οὖν ἄρ-
 χοντα καὶ πλῆθος Τούρκων τῷ βασιλεῖ παραδίδωσι· σὺν αὐτοῖς

1 ἐπι? 11 στολὴν βασιλικὴν P: corr Petavius. 12 τοὺς—
 ἄρχοντας Petavius, τοῖς — ἄρχονσι P 15 ἀπεργάζεται?

a. 625 societatem alliceret. his ille acceptis auxilio futurum se pollicitus est. ea re gavisus Heraclius ad illum ipse perrexit. qui adesse imperatorem audiens cum magna Turcarum manu obviam processit, et ex equo desiliens humi se coram illo prostavit. idem et universi eius comites fecerunt. imperator tantum sibi ab illis honorem exhiberi videns, duci eorum significat, si firmam ac sinceram amicitiam inire vellet, equo etiam vectus accederet, filium insuper eundem appellans. ita demum ad imperatoris complexum admissus est, qui detractam sibi coronam Turcae capiti imposuit. cumque hunc ad convivium invitasset, omnia convivii vasa atque utensilia cum regia veste et inauribus ex margaritis ei donavit. dedit et inanes alias principibus qui eum comitabantur, quas manu sua dilargitus est. post haec veritus ne idem quod Avarus fecerat contra se tentaret, foedus istud firmioribus vinculis astrinxit. nam Eudociae filiae imaginem demonstrans hunc in modum alloquitur "cum primum nos deus conciliavit, filium te meum esse voluit. en igitur et filiam meam et Romanorum Augustam, quam, si me adiuveris et contra hostes auxilium dederis, uxorem tibi spondeo." ad haec barbarus imaginis pulchritudine et ornatu in archetypi amorem impulsus, eo ad firmandam societatem propensior factus est. statim igitur Turcarum copias

τε εἰς τὴν Περσικὴν εἰσβαλὼν τὰς τε πόλεις καθήρει καὶ τὰ πυρεῖα
 διεστρεφει. ἐφ' ἑνὸς δὲ τούτων εὐρηται Χοσρόης ἑαυτὸν θεο-
 ποιήσας. ἐν τῇ τούτου στέγῃ ἑαυτὸν καθήμενον ὡς ἐν οὐρανῷ
 ἀνεστήλωσεν, ἀστραπὰς καὶ ἥλιον καὶ σελήνην συγκατασκευάσας,
 5 ἀγγέλους περιστοιχάσας αὐτῷ, καὶ βροτῆν διὰ μηχανῆς ποιεῖν καὶ
 εἶναι ὀπίσταν θελήσειεν. τοῦτο τὸ βδέλυγμα θεασάμενος Ἡράκλειος
 εἰς γῆν κατέρριψε καὶ ὡς κονιοροτὸν δάλλυσε. Χοσρόης τοίνυν **B**
 ἀκούσας τὰ τε ἄλλα πάντα καὶ ὡς Τούρκοι συμμαχοῦσιν Ἡρα-
 κλεῖω, δῆλα ἐποίησε πάντα διὰ γραφῆς τῷ Σαρβύρω, καὶ ὡς τα-
 10 χῶς πρὸς αὐτὸν ἐκ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀναξυγνῶναι καὶ Ἡράκλειον
 ἀμύνασθαι· μηδὲ γὰρ δύνασθαι τῷ πλήθει τῷ ἐκείνου ἀντικαθί-
 στασθαι. τὸ δὲ γράμμα περιτραπὲν Ἡρακλεῖω ἐχειρίζεται. ὃ
 δὲ τοῦτο ἀναγνούς ταῦτα μὲν ἐξηφάνισεν, ἔτερον δὲ γραφὴν ὡς
 ἀπὸ Χοσρόου σκηψάμενος τῷ Σαρβύρω ἐκτίθεται, τῇ ἐκείνου
 15 σφραγίδι σημηνάμενος, ἔχουσιν οὕτως· Ὁ Καῖσαρ Ῥωμαίων φίλιαν
 μετὰ Τούρκων ἰσπεύσατο καὶ εἰσῆλθε μέχρι τοῦ Ἀδορυαδιγάνου **C**
 καλουμένου τόπου, καὶ ἐτι πέμψας στρατιὰν κατ' αὐτοῦ αὐτὸν τε
 καὶ τοὺς Τούρκους διώλυσεν, οἱ δὲ περιλειφθέντες ἔφυγον. μὴ
 σὺν ἀπάρῃς ἐκ τῆς Ῥωμαίων γῆς, ἀλλὰ τῇ Καλχηδόνι προσέδραμε,
 20 Ῥωμαίους ἀγχιμαυτεῶν καὶ ληϊζόμενος." καὶ Σάρβυρος μὲν τὸ
 γράμμα δεξιόμενος τῆς προσεδρίας εἶχετο.

7 ὡς] εἰς Ροτάνου.

14 ἐκτίθεται?

17 καθ' αὐτοῦ P

cum duce imperatori tradidit. quibuscum in Persidem irruens oppida
 subvertit atque ignis delubra prosternit. horum in uno Chosrois simu-
 lacrum reperit divino habitu consecratum. nam in huius tecto tanquam
 in caelo quodam sedentem se collocaverat. expressae circum erant ful-
 gurum ac solis et lunae species, circumstante angelorum turba. praeter
 haec machina erat qua fulmina, cum vellet, aut pluvias mitteret. hoc
 detestandum monstrum conspicatus Heraclius humi deiecit et in pulve-
 rem comminuit. postquam Chosroes cum alia omnia comperit, tam Tur-
 cas ab Heraclio in societatem receptos, de his certiores per literas Sar-
 barum reddiit, ac quam celerrime ex Romanorum finibus ad se reverti
 iubet et Heraclio copias suas opponere: neque enim se illius exercitum
 sustinere posse. hae porro literae in itinere interceptae ad Heraclium
 delatae sunt; quibus ille perlectis et suppressis alias tanquam a Chosroe
 missas supposuit, et illius sigillo obsignatas ad Sarbarum misit, quibus
 ea continebantur, Romanorum imperatorem cum Turcis amicitiam iniisse
 et Adoryadiganum usque pervenisse, quem misso a se exercitu cum Tur-
 cis esse profugatum, reliquos fuga sibi consuluisse. quamobrem hortari
 ne ex Romanorum agro exercitum transportet, sed Calchedonem obsi-
 dere ac Romanos capere praedarique pergat. quibus acceptis literis
 Sarbarus eodem in loco substitit.

Οἱ δὲ Ἄβαραι ἐπεὶ τὰς σπονδὰς διέλυσαν (καὶ γὰρ Ἡράκλειος πρὶν Πέρσας ἐκστρατεῦσαι δύοις πρὸς αὐτοὺς ταύτας ἐβέβαιον, ὑποσχόμενος παρασχεῖν αὐτοῖς νομισμάτων μυριάδας ἑξήκοσι, ὁμήρους αὐτοῖς δωδικῶς ἓνα τῶν νύσων Ἰωάννην τοῦτομα, ὃν δὴ καὶ Ἀταλάριχον ἐκάλεσε, νόθος δὲ ἦν αὐτῷ ἐκ παλλακῆς, 5
 D καὶ Στέφανον ἀνεψιὸν αὐτοῦ, υἱὸν Μαρίας τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ καὶ Εὐτροπίου, ἔτι δὲ καὶ Ἰωάννην ἕτερον, υἱὸν Βώνου τοῦ πατρικίου, καὶ αὐτὸν ἐκ παλλακῆς αὐτῷ γεγονότα), καὶ αὐτοὶ ἐκστρατεύοντες τῷ τείχει τοῦ Βυζαντίου πελάζουσιν, εὐδύς τε πάντα ἐνεπέπρων τὰ προάστεια καὶ ὥσπερ ἀναμεριστάμενοι ἑκάτεροι τὸν 10
 Θρακικὸν Βόσπορον Πέρσαι μὲν τοὺς τῆς Ἀσιάτιδος μοίρας καθήρουν, Ἄβαραι δὲ τὸν ἐπὶ Θράκης διέφθειρον χῶρον. ἀλλήλοις τε λόγοις οἱ Ἄβαραι μηχανήματα τειχομάχα ἐτέκταινον· πύργοι δὲ ἦσαν ξύλινοι καὶ χελῶναι τὰ κατυσκευάσματα. καὶ ἐπεὶ προσήεσαν τῷ τείχει τὰ ὄργανα, θία δύναμις ἑξακιναίως 15
 P 13 ταῦτα διέλυσεν καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς τῶν Ἀβάρων μηχαντὰς διώλεσεν. ἐπειδὴ δὲ καὶ Σκυλιθῆνὰ πλήθη οἱ Ἄβαραι ἐπεφέροντο καὶ εἰς συμμαχίαν ἔρχοντο, δωδίκεσαν δὲ αὐτοῖς σημείον ὡς ἦνίκα ἂν ἴδοικεν πυρσοὺς ἀναφθέντας εἰς τὸ Βλαχερνῶν προτείχισμα, τὸ καλούμενον πτερὸν, εὐθὺς ἓμα τοῖς μονοξύλοις ἀκατίαις κάκεινοι ἐπιεζόειν, 20
 ὡς πλοῖμω ἀναφανέντες τὴν πόλιν κραταιῶς θορυβήσουσιν, αὐτοὶ τε ἀδείας λαβόμενοι ἐκ τῶν τειχῶν ἀνατρέχοντες ἐντὸς τῆς πόλεως γέωνται. δῆλα οὖν ταῦτα Βώνῳ τῷ πατρικίῳ ἐγένοντο, καὶ

7 Εὐτροπίου Petavins, Εὐτρόκιον P
 Petavins, 16 διώλεσαν, P

13 ἀλλήλων τε ἔγγος

a. 626

At Abari dissoluta iam pace, etenim Heraclius priusquam in Persas exercitum duceret, muneribus ad eos missis illam firmaverat, atque insuper ducenta his numorum millia promiserat, obaidesque dederat Ioannem cognomento Atalaricum naturalem filium ex concubina natum, et Stephanum consobrinum Mariae sororis filium, et Eutropium, necnon et Ioannem alterum Boni patricii filium, eundemque spurium et ex pellice susceptum. sed barbari expeditione facta castra ad Cpolim admovent, ibique suburbana omnia incendio vastant. ita diviso inter se velat Thracio Bosporo Persae Asiaticum litem, Avarae Thraciam infestabant. iidem ad muros expugnandos machinas fabricaverant, turres scilicet ligneas et testudines; quas cum moenibus admovissent, repente divina virtute dissolutae sunt, obtritis qui in illis erant Avarum propugnatoribus. erant in eorundem exercitu Sclavinorum auxiliares copiae bene multae, quas illi secum adduxerant; quibus et signum dederant, ut cum accensas faces ex Blachernarum munitione conspexissent quam Alam nuncupant, statim actuarius lembis irrumperent, et remigio ad urbem subvecti tumultum ac terrorem iniicerent, per quem nullo prohibente, ipsi de muris subito impetu facto urbem invaderent. quibus ad Bonam

αὐτὸς διήρεις μὲν καὶ τριήρεις ἀρμόσας, εἰς τὸν χώρον ἐν ᾧ τὸ σημεῖον ἐδέδοτο, καθοπλίσας προσώρμισεν, ὡσαύτως καὶ πρὸς τὴν ἀντίπερα ἀκτὴν τὰς διήρεις ἐπέλασεν, διαφρονκτωρεῖσθαι τε **B** εὐθὺς ἐπέτρεπεν. ὅπερ δὴ οἱ Σκλάβοι θεασάμενοι ἐκ τοῦ ποταμοῦ τοῦ καλουμένου Βαρνύσσου ἀφώρμουν καὶ κατὰ τῆς πόλεως ἤρσαν. αἱ δὲ ἐπεκδρομοῦσαι καὶ εἰς μέσον αὐτοῦ ἀπολαβοῦσαι ἐκ τοῦ εὐθὺς ἔκτεινον, καὶ αἵματι πολλῷ τὸ θαλάσσιον ὕδωρ ἐφοινίσαστο. ἐν τοῖς πτώμασιν οὖν τῶν ἀνααιρεθέντων καὶ γυναῖκες Σκλαβηναὶ κατεφαίνοντο. ἀλλὰ ταῦτα οἱ βάρβαροι θεασά- **10** μνοι καὶ τῆς προσεδρίας ἀπειθόντες πρὸς τὴν αὐτῶν ἀνεξέγγυον. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς τῆς πόλεως οὖν Κωνσταντίνῳ τῷ βασιλεῖ εὐχαριστηλοῦς λιτὰς τῷ θεῷ προσέφερον ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεομήτορος τῷ **C** ἐν Βλαχέρναις ἰδρυμένῳ ἀφικόμενοι· τείχος εὐθὺς δωμησάμενοι τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου ναοῦ φρούριον κατέστησαν. καὶ τὰ μὲν Ἀβάρων **15** οὕτω πη εἶχεν.

Μαθὼν δὲ Χοσρόης Ἡράκλειον πλησιάσαντα τοῖς βασιλείοις Περσῶν ἐκπέμπει κατ' αὐτοῦ στρατηγὸν τινα Ρυζίτην ὄνομα, γενναῖον ὄντα καὶ ἔμπειρον τὰ πολέμια. οὗτος ἑλθὼν τῷ βασιλεῖ παρατάσσεται, καὶ τῆς εἰκείας ἀφορμῶν φύλαγος μόνος πρὸς **20** μόνῳ προσηκαλεῖτο διαμάχεσθαι. Ἡράκλειος δὲ ἐπεὶ οὐδένα τοῦ οὐκείου στρατοῦ προθυμούμενον ἐπεγίνωσκεν, αὐτὸς ἐξῆι κατὰ τοῦ βαρβάρου. ὁ δὲ ὡς τὴν τοξικὴν ἔμπειρος ὄντων ἤρπει, καὶ

18 καὶ τείχος?

20 μόνον Petavius: vide indicam v. πρὸς.

patricium perlatis, mox biremibus ac triremibus instructis armisque dispositis ad eam locum unde signum attollendum erat classem dirigit, eodemque tempore biremes contrarium ad litus applicat. inde facibus erectis signum dari iubet. hoc ubi Sclavi conspicati sunt, e fluvio quem Barnyasum vocant recta ad urbem navigiis feruntur. at nostri obvium progressi in medium receptos et circumventos opprimunt, tantaque caedes hostium facta est ut mare ipsum purpureo colore tingeretur. inter caesorum cadavera Sclavinae quoque mulieres inventae sunt. quae cum omnia barbari conspexissent, obsidionis ac morae pertaesi in patriam revertuntur. tam patriarcha cum Constantino imperatore ad divae virginis templum, quod in Blachernis erat, progressi ingentes deo gratias persolvunt, ibidemque murum ad huius templi praesidium aedificant. hunc in modum ab Avaribus res ad Cpolim gesta est.

Interim Choroos ubi adesse iam Heraclium atque ad regiam accedere comperit, unum ex ducibus suis Rusatem nomine, virum strenuum **a. 627** ac belli peritum, adversus eum mittit, qui acie contra imperatorem disposita ante ordines suos procedens solus solum ad certamen provocat. Heraclius cum nemini suorum ad hoc praelium audaciae satis esse videret, contra barbarum ipse progreditur. ille ut erat sagittandi peritus,

D ἄκρων χειλέων τοῦ βασιλέως καθήκτετο· εἶτα καὶ ἄλλον δῆσαν ἐξέπεμψε, καὶ τὸν σφῆρον τοῦ ποδὸς ἐπέξουσιν. αὐτὸς δὲ Ἡράκλειος τῷ ἵππῳ ἐπήγει, καὶ τις τῶν αὐτοῦ δορυφόρων προφθάσας τῶν ὤμων Ῥυζάτου ξίφει ἀπέτεμε, καὶ αὐτὸν πεσόντα ὁ βασιλεὺς κατηκόντισε καὶ εὐθὺς τὴν τοῦτου κεφαλὴν ἀπέτεμε. ἐπὶ δὲ τῇ νῆσῃ 5 ταύτῃ προθυμίας ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατὸς πλησθεὶς, αἰσθόμενος τὴν τοῦ βασιλείου παρησίαν, κατὰ Περσῶν λχώρον συντονόατα, καὶ ἀνὰ κράτος ἠττηθέντας ἐδίωκον καὶ πλῆθος αὐτῶν. πολλὸ ἀπέκτειναν.

Οἱ δὲ Περσῶν ἄρχοντες ἐπεὶ διεγνώκισαν ὡς ὁ τῶν Ῥω-10
P 14 μαιῶν βασιλεὺς ὑπὲρ τῆς ἑαυτοῦ πολιτείας τῆς οἰκείας ζωῆς κατεφρόνησε, μετὰ Σεϊρόου τοῦ υἱοῦ Χοσρόου βουλευόμενοι Χοσρόην ἀνελεῖν, μέγα περὶ τῆς οἰκείας πολιτείας καταφρονήσαντα. τοῦτον οὖν ἐφ' ἐνὶ τῶν βασιλικῶν οἰκῶν κατέκλεισαν, καὶ τροφὴν οὐκ ἐδίδοσαν, προύθηκον δὲ χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ λίθον πλείστον, 15 λέγοντες "τούτων ἀπόλαυε οἷς κατεμάνης καὶ ἕπερ ἡγάπησας καὶ συνήγγυες." καὶ οὕτω λιμώττοντα ἐπελθόντες ἀνείλον, Σεϊρόην δὲ τὸν τοῦτου υἱὸν βασιλεία. Περσῶν ἀνηγόρευσαν· ὅς εὐθὺς πρὸς Ἡράκλειον διαπρεσβεύεται, δῶρά τε ἐξέπεμψε ὡς σπείσασθαι αὐτῷ. γράφει δὲ πρὸς αὐτὸν ἐνοῦσθαι τε ἀλλήλαις τὰς ὑπ' αὐ-20
B τῶν πολιτείας καὶ εἰρήνην παρὰ θεοῦ ἀσπάζεσθαι, ὡς ἐκάστην παρ' ἑαυτὴν ἠσυχάζειν. ᾧ ἀντέγραφε καὶ Ἡράκλειος, τέκνον τὸν

2 τὸ σφῆρον? 3 καὶ Petavius, ἢ P 4 τὸν ὄμων?
 13 ἀνελεῖν τὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τῆς? 14 ἐν? 19 σπείσα-
 σθαι Petavius, κείσεσθαι P 20 ἀλλήλαις P

emisso spiculo summa imperatoris labia perstrinxit; inde alio directo immo pedis talem detorsit. Heraclius equo in eum invehitur; cumque e praetorianis quidam gladio Rursatae humerum amputasset, cadentem hunc imperator iaculo confixit, ac subinde caput praecidit. hac victoria Romani alacriores facti, et imperatoris audacia confirmati, magno impetu in Persas irruere et funditus profligatos fugientesque persequi, innumeros eorum interficere.

Post haec Persarum principes, ubi Romanorum imperatorem vidissent pro tuendo imperio ne vitae quidem suae parcere, de Chesrois nece, qui imperium suum adeo contemneret, cum Siroe eius filio consilium capiunt; quem demum in una ex regis aedibus concludunt, et cibo omni substracto auri et argenti ac lapillorum vim maximam coram eo proponunt, atque iis vocibus insultant "fruere iis aedem, quorum insana cupidine flagrasti, quaeque amasti tantopere atque collegisti." ita fame enectum postremo irruentes interficiunt. tum Siroen eius loco Persarum regem pronuntiant, qui statim legatis ad Heraclium missis munera ad eum placandum obtulit. addidit insuper literas, quibus hortabatur ut ambo invicem imperia coniungerent et concessa a deo pace fruerentur, ea lege ut utrumque suis se finibus contineret. ad haec Heraclius re-

a. 628

Σειρόην καλῶν, καὶ ὡς οὐκ ἦν αὐτῷ ποτὲ κατὰ γνώμην βασιλεῖα τῆς ἑαυτοῦ δόξης ἐκπεπτωκέναι· διὸ οὐδὲ Χοσρόην. ἀλλ' εἰ καὶ πλεῖστα καὶ κίκιστα Ῥωμαίοις καὶ Πέρσαις ἐπέδειξεν, ἔσπευσα ἦν, ἔφρασκε, περισιωθέντα, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐπικρατίστερος ἐγενόμην, εἰς τὴν αὐτοῦ ἡπακαθιστῶν βασιλείαν. θεὸς τὴν ἐκείνου πρόθεσιν ἐγνωκῶς μετήλθεν αὐτῷ ἀξίαν τὴν δίκην, ὡς μὴ τῶν πολλῶν γενέσθαι κατάλυσιν, ἡμῖν νῦν τὴν ἔνωσιν παρασχόμενος. περὶ τε τῶν ζωοποιῶν ξύλων ὧν εἶλε Σύρβαρος ἐξ Ἱεροσολύμων, C λαπαρῶς ἐπέκειτο ἐπιζητῶν· ὁ δὲ ὑπέσχετο δώσειν, εἴπερ αὐτῷ 10 κατάφωρα γένοιτο. περὶ τε τῶν πρεσβευτῶν οὓς Σαῖτος πρὸς Χοσρόην ἀπήγγυε δόλω, ὡς Λεόντιος μὲν κοινῷ θανάτῳ ἐτελεύτα, τοὺς δὲ ἄλλους Χοσρόης ξύλοις ἔκτενεν, αἰσθόμενος αὐτὸν Ἡράκλειον εἰς τὴν Περσικὴν εἰσβαλόντα.

Ἐθδὺς σὺν Σειρόης ἐτελεύτα, κρατεῖ δὲ τῆς βασιλείας Περ- 15 σῶν Καβόης, ὅστις μετ' οὐ πολὺ τέθνηκε. μεθ' ὃν βασιλεύει Περσῶν Ὁρμισδας, ὃς καὶ αὐτὸς διαπρεσβεύεται πρὸς Ἡράκλειον, τὸν τε ἴδιον υἱὸν σὺν χρήμασι καὶ δώροις πολυτιμήτοις πρὸς αὐτὸν D ἀπέστειλεν. ἐσήμαινεν δὲ διὰ γραμμάτων τάδε "ὃν τρόπον λέγετε τὸν θεὸν ὑμῶν δοθῆναι γηραιῷ τινὶ ἀνθρώπῳ Συμειῶν εἰς τὰς 20 ἀγκάλας, οὕτως καὶ τὸν θεῦλόν σου τὸν υἱόν μου δίδωμι εἰς τὰς χεῖράς σου. γνοίη δὲ θεὸς ὃν σεμνῶς ποιήσεις αὐτῷ." ὁ δὲ

7 πολιτιῶν?

21 ὄν] ὄσα?

scribit, filium appellans Siroen, nulli se unquam principi imperium eripere voluisse, neque ipsi adeo Chosroei. "qui tametsi quamplurima in Persas aeque ac Romanos scelerate commiserit, libenter nihilominus" aiebat "sospitem eum atque facolumem, licet in potestate haberem, imperio suo restituissem. sed deus, qui illius consilia cognorat, dignas in eum poenas constituit, ne ab eo plurimi suis rebus everterentur; idemque nobis pacem ac concordiam concessit." adiecit praeterea et conditionem hanc, ut vivifica ligna, quae Sarbarus ex Hierosolymis transtulerat, sibi redderentur, eique rei admodum instabat. quae Siroes redditurum se promisit, si usquam invenire posset. de legatis vero, quos Saitus fraude circumventos ad Chosroen perduxerat, ita significavit, Leontium naturali exitu vitam finisse, ceteros Chosroen fustuario necasse, cum primum Heraclii in Persidem irruptionem audisset.

Paulo post Siroe mortuo, Caboes Bersarum imperium obtinet; quo iterum non longe postea defuncto Hormisdas succedit. qui quidem legatos et ipse ad Heraclium mittens, filium suum cum pecuniis ac muneribus exquisitis ad eundem allegat. porro eiusmodi literarum sententia fuit "quemadmodum deum vestrum dicitis seni cuidam Simeoni in ulnas datum, ita ego servum tuum, filium meum, tuas in manus committo. norit deus quam tu illum honeste sis habiturus." hunc impera-

δεξάμενος μεγάλως ἐτίμησε, καὶ εἴτα τελευτήσαντος Ὁρμισδοῦ βασιλεὺς Περσῶν ἐτίμησε.

Σάρβαρος δὲ ἀκούσας ὅτι Χοσρόης καὶ Σερόης, Καβόης καὶ Ὁρμισδοῦς ἐτελεύτησαν, ἐκ τῆς Ῥωμαίων ὑπενώσκει χώρας, γράφει τε ἀπολογίαν πρὸς Ἡράκλειον, ὡς οὐχ ἐκὼν ἀλλὰ γνώμῃ 5
 P 15 τοῦ ἀποστελλαντος ἔπραττεν ἄπερ εἰς Ῥωμαίους πεποίηκε, παραγενέσθαι δὲ αὐτὸν ἐζήτησε καὶ ὡς δοῦλον παρίστανσθαι. λόγους τε πίστεως παρὰ βασιλέως βεβαιωθεὶς ἤκειν πρὸς αὐτὸν καὶ χρήματα ἐκ Περσίδος διδόναι ὑπισχεῖτο, δι' ὧν πάλιν καινίζοντο 10
 δσα ἂν αὐτὸς ἐν χώρᾳ τῇ Ῥωμαίων κατεστρέφατο. ἐν τούτοις 10
 ἐπιβουλεύεται καὶ ἀναιρεῖται ὁ υἱὸς Ὁρμισδοῦ, καὶ Σάρβαρος παρὰ βασιλεῖ τὴν Περσῶν ἀρχὴν ἔξαιτεῖ. ὁ δὲ ἐδίδου, καὶ ἀλλήλων συνειδίκετο πάντα τὰ ἐκ Ῥωμαίων ὑπὸ Πέρσαις γεγόμενα Ῥωμαίοις ἀναυσιζέσθαι. εἰρήνης τε βραβευθείσης τὴν τε Αἴγυπτον καὶ πᾶσαν τὴν ἀνατολικὴν γῆν Ῥωμαίοις ἀποδίδουσι Σάρβα- 15
 P 15 ρος, τοὺς ἐκείσε Πέρσαις ἐξελών, τὰ τε ζωποιοῦ ξύλα πρὸς βασι-
 B 15 λέα στέλλει. Ἡράκλειος δὲ Νικήταν υἱὸν Σαρβάρου πατριεῖου ἀξία ἐτίμησε, Νικήτην τε τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Θεοδοσίῳ τῷ ἐκ Μαρτινῆς υἱῷ αὐτοῦ γαμετὴν πεποίηκε. Γρηγορίαν τε τὴν θυγατέρα Νικήτα ἐκ Πενταπόλεως ἐνέγκας Κωνσταντίνῳ τῷ βασιλεῖ 20
 Ῥωμαίων ζεύγνυσιν· ἦν δὲ καὶ προμνηστευσάμενος ἦν περιόντος ἔτι τοῦ αὐτῆς πατρὸς.

2 ἐποίησε Petavius. 12 τὴν] τῶν P καὶ μετ' ἀλλήλων
 Petavius. 15 Βάρβαρος P 17 Νικήτα Petavius, qmisse
 Σαρβάρον. 20 ἐνέγκει P

tor excipiens magno in honore habuit, et post Hormisdæ mortem ad Persarum imperium evexit.

Interim Sarbarus audita Chosrois et Sirois et Cabois et Hormisdæ morte e Romanorum finibus recedit, ac per literas se apud Heraclium excusat: non sponte se quæ contra Romanos egerat, sed ex eius a quo missus erat voluntate fecisse. orare proinde ut ad eum tato venire posset atque in eius servitute et obsequio degere. quodsi fidem imperator sibi dare vellet, venturum se aiebat, magnamque opum vim secum ex Perside delaturum ad ea instauranda quæ in Romanorum imperio vastasset. dum hæc aguntur, Hormisdæ filius suorum insidiis opprimitur. Sarbarus ab imperatore Persarum regnum impetrat, ea lege ut quidquid de Romanorum imperio a Persis occuparetur, integrum redderet. ita pace constituta barbarus Aegyptum atque Orientem univarsum Romanis restituit, deductis Persarum praesidiis vivifica ligna ad imperatorem mittit. Heraclius Nicetae filium ad patriciatum promovet; eiusdemque filiam Nicen Theodosio, quem ex Martina susceperat, matrimonio coniungit. Gregoriam porro Nicetae filiam e Pentapoli adductam Constantino Romanorum imperatori copulat; quam adhuc vivo parente illius dederat.

Ἰπὸ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐκ τοῦ Αἰθριβοῦ λεγομένου Σαρακηνοὶ διεφάνητο (χώρη δὲ τοῦτο τῆς εὐδαιμονος Ἀραβίας) καὶ τὰ ἐκείσε χωρία προσπελαίζοντα ληΐζεσθαι ἐπεχείρουν. Ἡράκλειος δὲ τὴν θυγατέρα Εὐδοκίαν τοῦ Βυζαντίου ξέναι ἐπέστρεψεν ὡς τῷ Τούρκῳ ταύτην κατεγγυήσας· καὶ ἐπειδὴ ἔγνωστο ὅτι σφαγῆ 1 ἢ Τούρκος ἀνήρητο, ταύτην ὑποστρέφειν ἐκέλευσεν. ὑπάρχοντι δὲ Ἡρακλείῳ ἐν τῇ Περσικῇ ἐτελεύτησαν αὐτῷ δύο υἱοὶ καὶ θυγατέρες δύο. αὐτὸς δὲ λαβὼν τὰ ζωποιοῦ ξύλα ἐσφραγισμένα, καθάπερ ἐλήφθησαν, διαμείναντα πρὸς τὸ Ἱεροσόλυμα ἀφίκετο, 10 καὶ Μοδέστῳ τῷ ἀρχιερεὶ καὶ τῷ αὐτοῦ κλήρῳ ταῦτα ὑπέδειξεν. οἱ δὲ τὴν σφραγίδα σώαν ἐπεγίνωσκον· καὶ ὡς ἀνέπαφα καὶ ἀθέατα βεβήλοις καὶ μαιφύνοις χερσὶ τῶν βαρβάρων διειρηθήσαν, ἐχρησισκήριον ᾧδὴν τῷ θεῷ ἀπέθεσαν. τὴν τε κλεῖδα τὴν ἐπ' 15 αὐτοῖς· ὃ ἱεράρχης μείναςαν παρ' αὐτῷ ἤγαγε, καὶ ἀνοίγντα 15 προσκυνούσιν ἅπαντες. ἐμωθέντων δὲ αὐτῶν ἐκείσε εὐθὺς εἰς τὸ Βυζάντιον ὁ βασιλεὺς ἐξέπεμψεν. ὃ δὲ Σέργιος ὁ τοῦ Βυζαντίου ἱεράρχης ἐκ Βλαχερνῶν (ἱερὸν δὲ αἱ Βλαχέρναι τῆς Θεομήτορος) λιτανεύων ὑπέδεξάτο, καὶ πρὸς τὴν μεγίστην ἐκκλησίαν ἀγαγὼν ταῦτα ἀνύψωσε. δευτέρα δὲ ἦν Ἰνδικτιῶν ἡνίκα ταῦτα ἐπράτ- 20 τέτο.

Μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ Ἡράκλειος πρὸς τὸ Βυζάντιον ἐχώρει, ὑπὸ πολλῆς εὐφημίας καὶ δόξης ὑπερβαλλούσης παρὰ τῶν ἐκείσε

1 γενομένου P 6 ἀναιρεῖτο P 9 ἐλεήθησαν P 14 αὐ-
τῆς P ἀνοίγοντα P: corr Petavius.

Sub idem tempus ex Aethribo (regio haec est felix Arabiae) emer- a. 631
sere Saraceni ac vicina loca facta irruptione populati sunt. Heraclius porro Eudociam filiam, quam Turcorum principi pactus erat, ad eum Byzantio proficisci iubet. sed cum de barbari caede allatum esset, eadem imperatoris mandato revertitur. dumque adhuc Heraclius in Perside moratur, duo eius filii totidemque filiae diem obeunt. ipse vivifica ligna ita uti erant, cum primum capta sunt, obsignata secum deferens, Hierosolymam perrexit, et Modesto patriarchae eiusque clero monstravit. ab iis integra adhuc signa deprehensa sunt, intellectumque sanctissima haec ligna neque profanis ac pollutis manibus attractata, neque ab illis penitus conspecta; eoque nomine gratiae deo ac laudes persolutae. tum patriarcha clavem, quae apud se remanserat, domo deferens, adorantibus universis loculum aperit. post haec erecta illic cruce imperator eam illico Byzantium remittit. cui Sergius patriarcha ex Blachernis, quod templum dei matris est, cum litanis obviam processit, et ad maximam ecclesiam deducens ibidem illam erexit. haec omnia indictione secunda contigerunt.

Paulo post vero Heraclius Byzantium rediens cum fausta omnium acclamatione atque ingenti magnificentia a civibus receptus est. quattuor

δεχθείς. τέσσαρας δὲ ἤγαγεν ἑλέφαντας, οὓς δὴ καὶ εἰς τοὺς ἰππικῶδεις ἀγῶνας ἐθριάμβωσεν ἐπὶ τῇ τῆς πόλεως τέρρῃ. ἡμέρας P 16 δὲ ἐπικιεύς ἐπ' εὐφροσύνη πάσῃ δωρεαῖς φιλοτιμούμενος ἐπέτελλει. ἐπειδὴ δὲ ἦν ἕλκον τῆς οὐσίας τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἐκέλευσεν ἐκ τοῦ βασιλικοῦ ταμείου ἀπὸ τῆς τε καὶ τῆς κατ' αὐτὴν κλή-5 ρῶς ἐτήσια χρήματα παρέχεσθαι. καὶ μετὰ τοῦτο παρασκευάζει Κωνσταντινὸν τὸν υἱὸν ἑπαυῦσαι, Ἡράκλειον δὲ τὸν ἀπὸ Μαρτίνης Καισαρα προχωρῆσαι.

Οὐ πολὺς δὲ χρόνος ἐν μέσῳ, καὶ Σαρακηνοὶ τὰ περὶ τῆν Ἀντιόχειαν κατέτρεχον. εὐθὺς δὲ Ἡράκλειος σὺν Μαρτίνῳ γυ- 10 ναικὶ καὶ Ἡρακλίῳ τῷ παιδί πρὸς τοῖς τῆς ἀνατολῆς χωρίοις ἐπέξῃει. ἀπὸ τῆς δὲ γενόμενος Θεόδωρῳ τῷ ἀδελφῷ δογίλλεται· ἐπε- B ψιδυρθετο δὲ τισὶ λοιδωρεῖσθαι αὐτὸν τῷ βασιλεῖ Μαρτίνῳ ἔπει- κεν, λέγοντα ὅτι ἁμαρτία αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ παντός. καὶ αὐτὸν εἰς Βυζάντιον ἀποστέλλει, γράψας τῷ υἱῷ Κωνσταντίνῳ 15 τοῦτον ἐπ' ἀθροίσματος λαοῦ ἀτιμῆσεντα ὡς ἐν φρουρᾷ κατέχειν. στρατηγὸν τε ἀνατολῆς ἐπέμπευ Θεόδωρον τῶν βασιλικῶν χρημμάτων ταμίαν, τὸ ἐπίκλην Τριθύριον. Σέργιος γὰρ ὁ κατὰ Νικητήν τελευτᾷ τρόπῳ τοιῶδε. κάμηλον οἱ Σαρακηνοὶ ἀποδείψαν- τες τοῦτον ἐγκατακλείουσι τῇ δορᾷ καὶ ἐπέρραπτον. τῆς βύρσης 20 σὺν κατεσκληκυίας συναπαξήρηνετο καὶ ὁ ἐντὸς ἀπομαραινθεὶς πεκρῶς διώλετο. αἰτίαν δὲ αὐτῷ ἐπῆγον ὡς αὐτὸς παρεσκευάζεν

16 εἰς] τίως?

18 μετὰ?

21 ὁ ἐντὸς καὶ?

illum elephanti vehabant; quos insuper ad populi voluptatem ludis Circusibus tradidit. inde solemnes ob victoriam dies celebrans munera ingentia largitus est. quod autem magnae ecclesiae bona usurpaverat, quotannis huic eiusque clero certam ex fisco pecuniam numerari iussit. inde Constantinum filium consulem facit: Heraclium vero ex Martina genitum Caesarem creat.

- a. 631 Aliquanto post tempore Saraceni Antiochenum agrum popalabundi percurrunt. quare Heraclius cum Martina coniuge et Heraclio filio rursus in Orientem proficiscitur. ubi et Theodoro fratri succensuit, clam a nonnullis delato, quod propter Martinam in imperatorem probra conii- ceret, ac saepe illud usurparet (Psalm. 50), peccatum eius coram ipso esse semper. hunc igitur Cpolim mittit cum literis ad Constantinum filium, quibus iubebat ut illum in concione productum atque in ordinem redactum tanquam in custodia haberet. deinde Theodorum aerarii privati comitem, cognomento Trithurium, ducem Orienti praeficit. nam Sergius, qui Nicetae tempore praefuit, hoc modo perierat. Saraceni camelum pelle denudantes in hanc Sergium includunt ac consuunt. ita desiccata pelle, una et qui inclusus erat, contabescens paulatim miserabili morte confectus est. quippe hoc illi crimen obiecerant, auctorem

Ἡράκλειος μὴ συγχωρεῖν Σαρακηνοῖς ἐκ τῆς Ῥωμαίων γῆς ἐκπο-
 ρεύεσθαι τὰς σωτήριως παρεχομένας αὐτοῖς τριάκοντα χρυσίου λί-
 τρας δι' ἐμπορευτικῆς ἀμοιβῆς ἐκ τῆς Ῥωμαϊκῆς πολιτείας ἐκπέμ-
 πειν· ἐντεῦθεν τε αὐτοὺς ἄρξαι τῇ Ῥωμαίων λυμαινεσθαι χώρα-
 ῖ ἐκ τούτου παρήγγειλε Θεοδώρῳ μὴ συμβάλλειν πρὸς μάχην Σαρα-
 κηνοῖς· οἱ δὲ προλαχθῆσιν τε ἄλλοις τισὶν ἀκροβολισύμενοι
 Ῥωμαίους ἐπήγνοντο. εἰσπίπτουσι δὲ αὐτοῖς οἱ ἐκ τῶν ἐνεδρῶν
 ἔξερπναιῶς, καὶ μέσον ἀπολαβόντες πολλοὺς ἔκτειναν στρατιώτας
 τε καὶ ἄρχοντας.

10 Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν ἐκείνον Μαρία ἡ ἀδελφὴ Ἡρακλείου Ὁ
 χρήματι πρὸς τὸν χαγῆνον Ἀβάρων ἐπεμψε καὶ τὸν υἱὸν Στέφα-
 νον ἀπέλαβε. τοῖς δὲ τοιαύτοις δώροις ἡσθεῖς ὁ Ἀβάρος ἠρέθισεν
 Ἀντωνιανὸν μέγιστον, ὡς καὶ αὐτὸς πέμψας δῶρα ἀπολήφεται
 καὶ τοὺς ἄλλους οὐσπερ κατεῖχεν ὁμήρους. καὶ δὴ καὶ ἐγένετο
 15 οὕτως.

Ἐπὶ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐπανέστη Κυβρατος ὁ ἀνεψιὸς
 Ὄργανῶ ὁ τῶν Οὐννογουνδούρων κύριος τῶ τῶν Ἀβάρων χαγῆνω,
 καὶ ὃν εἶχε παρ' αὐτοῦ λαὸν περιεβρῆσας ἐξεδίωξε τῆς οἰκίας γῆς.
 διαπρσιβέεται δὲ πρὸς Ἡράκλειον καὶ σπένδεται εἰρήνην μετ'
 20 αὐτοῦ, ἥνπερ ἐφύλαξαν μέχρι τέλους τῆς αὐτῶν ζωῆς· δῶρά τε
 γὰρ αὐτῷ ἐπέμψε καὶ τῇ τοῦ πατρικίου ἀξίᾳ ἐτίμησεν.

6 τε] τε καὶ? 7 ἐπήγοντο?

Heraclio fuisse ut, ne Saracenis e Romanorum finibus egredientibus per-
 mitteret triginta auri libras, quae illis quotannis pensabantur, mer-
 cibus permutatas extra imperium transferre; ex quo factum esset ut Ro-
 manum limitem vastarent. Heraclius porro Theodorum vetuit cum Sara-
 cenis pugnam committere. qui dispositis insidiis paucisque ad velitan-
 dum praemisissis sensim Romanos inducunt, donec qui in insidiis erant
 repente in eos irruunt, et in medio interceptos plerosque tam milites
 quam duces interficiunt.

Eodem tempore Maria Heraclii soror pecunias ad Avarorum Chaga-
 num missis Stephanum filium recepit. quibus muneribus illectus Avarus
 Antonianum magistrum incitat, ut et ipse similibus donis reliquos, quos
 habebat obsides, recuperaret; quod ita factum est.

Sub idem fere tempus Cubratus Organae consobrinus, Hunnogua-
 dororum dominus, contra Avarorum Chaganum rebellat, populamque om-
 nem, quem ab ipso acceperat, contumeliose habitum patriis sedibus ex-
 pellit. inde legatione ad Heraclium missa pacem cum eo componit, quam
 ad finem usque vitae suae conservarunt. nam et munera ad ipsum He-
 raelius misit et patriciatum detulit.

- P 17 Ἐν ᾧ δὲ ἐν τοῖς ἀνατολικαῖς μέρεσι διέτραφεν Ἡράκλειος, Ἰωάννην τὸν Βαρκαίωνος στρατηγὸν προχειρίζεται καὶ πέμπει κατὰ Σαρακηνῶν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ· οἷς συμβαλὼν πίπτει καὶ αὐτός. ἔτι δὲ Μαρῖνος ὁ τῶν Θρακικῶν ἑκστρατευμάτων ἡγεμὸν συμμίζας αὐτοῖς ἠτήθη, πολλὸν δὲ στρατὸν ἀποβαλὼν καὶ αὐτὸς μόλις 5 ἐπισώζεται. μετ' ἐκείνον προβάλλεται στρατηγὸν Μαρσιανὸν κουβικουλάριον παρὰ Ῥωμαίων τὴν ἀξίαν, καὶ πέμπει ἐκείσε, παραγγέλλας ὡς ἀνακακοῦσθαι Κύρῳ τῷ Ἀλεξανδρείας ἱεράρχῃ, καὶ ὡς ἂν κοινῇ βουλευσούντο τὰ πρὸς τοὺς Σαρακηνοὺς διύθουντο. Κῦρος δὲ ἦν δεδηλωκῶς βασιλεῖ σπείσασθαι ἐπὶ τελέσμασιν Ἄμ- 10 B βρω τῷ τῶν Σαρακηνῶν φυλάρχῳ, ὃ δὴ καὶ ὑπάρχειν δι' ἐμπολαίου συνεισφορᾶς ἐσημίαινε, τὰ δὲ τῷ βασιλεῖ παρεχόμενα ἀδιάπτωτα μένειν· κατεγγνηθῆναι δὲ αὐτῷ Εὐδοκίαν τὴν Ἀγγοῦσταν ἢ μίαν τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλέως ὡς ἐντεῦθεν καὶ τῷ Φίλω 15 λουτρῷ βαπτισθησομένῳ καὶ Χριστιανῷ χρηματίσονται. ἐπέθετο 15 γὰρ Ἄμβρος τῷ Κύρῳ καὶ ὁ τούτου στρατός· καὶ γὰρ ἡγάπων αὐτὸν λίαν. καὶ τούτων Ἡράκλειος οὐδενὸς ἠρέχετο. ἐπειδὴ δὲ καὶ Μαρσιανὸς ταῦτα ἐξηπίστατο, δίστατο τῆς τοῦ Κύρου γνώμης, καὶ συμβαλὼν Σαρακηνοῖς πίπτει τε αὐτὸς καὶ σὺν αὐτῷ 20 στρατὸς ἱκανός.

- C Τούτῳ τῷ χρόνῳ ἀνέβλεψε πρὸς τὰ οἰκεία Ἡράκλειος, καὶ ἠύλλετο ἐν τῷ παλατίῳ τῷ καλουμένῳ τῆς Ἱερίας· ἐδεδίει γὰρ ἐπιβῆναι θαλάσση, πολλὰ τε ἀξιούντες οἱ τε ἄρχοντες καὶ οἱ τῆς

6 γρ. διασάζεται margo P

Interim vero dum adhuc in Oriente versatur, Ioannem Barcaenae duce[m] eligit, et adversus Saracenos qui Aegyptum occupabant mittit. quibuscum commisso praelio caeditur, unaque et Marinus Thraciae exercitibus praefectus a barbaris vincitur, et multis suorum amissis aegre ipse servatus est. post illum Marianus cubicularius dux eligitur, cum mandatis ut communicato cum Cyro patriarcha consilio ambo inter se de Saracenicis bello deliberarent. etenim Cyrus imperatori significaverat cum Omaro Saracenor[um] principe, interposita tributi pactione, conveniri posse, quod ipsum nullo canonis detrimento mercibus indiceretur. ad haec desponderi barbaro Eudociam Augustam oportere, aut imperatoris filiarum aliam quampiam. hoc enim modo ad divinum lavacrum accessurum hominem, et Christianum haud dubie futurum. Cyro quippe Omarus eiusque exercitus fidei plurimum habebant, quem et impense amabant. sed haec Heraclio minime placuerunt. quae ubi omnia Marianus comperit, a Cyro dissentiens et cum Saracenis confligens cum ingenti numero militum occubuit.

Sub haec Heraclius ad urbem reversus in palatio, quod Hierias dicitur, mansit: neque enim mari se committere audebat. cumque et magistratus et primores civium instarent ut in urbem ingrederetur, per-

κόλως ἐν τῇ πόλει εἰσελθεῖν ἔπειθον σάδαμῳς. ἐν δὲ ταῖς ἑορ-
 ταῖς μόνους τοὺς νόσος ἐξέπεμπε, καὶ αὐτοὶ ἐπιτελοῦντες ἐν τῷ
 ἱερῷ τὴν θείαν λειτουργίαν εὐθὺς πρὸς αὐτὸν ἐξήσαν. ὡσαύτως
 καὶ τοὺς ἵππικὸς ἀγῶνας ἤνικα ἐθεῶντα, πάλιν πρὸς τὸν πατέρα
 5 ἀπεχώρουν. ἐν ᾧ δὲ διέτριβεν ἐκεῖσε, ἀγγέλλεται αὐτῷ ὡς ὁ νόσος
 αὐτοῦ Ἀταλάρικος καὶ Θεόδωρος ὁ τὴν ἀξίαν μάλιστα, Θεοδώ-
 ρου δὲ τοῦ βασιλέως ἀδελφοῦ νόσος, σὺν ἄλλοις τισὶν ἐπιβουλεύειν
 αὐτῷ ἤμελλον· καὶ τοῖς μηνύσασιν πεισθεὶς τούτων τὰς εἴτας καὶ D
 τὰς χεῖρας ἐξέτεμε, καὶ Ἀταλάρικον μὲν εἰς τὴν νῆσον τὴν λεγο-
 10 μένην Πρήγκιον ἐξόριστον ἐξέπεμπε, Θεόδωρον δὲ πρὸς τὴν νῆ-
 σον τὴν Γαυδομελίτην προσαγορευομένην, ἐπιτρέψας τῷ ἐκῆϊσε
 δουκί, ἤνικα πρὸς αὐτὸν καταλάβοι, καὶ τὸν ἕτερον τῶν ποδῶν
 ἀφελέσθαι. κατὰ ταῦτα δὲ καὶ τοὺς συγγόντας αὐτοῖς τὰ τῆς
 ἐπιβουλῆς ἐτιμωρήσατο.

15 Χρόνον δὲ ἱκανοῦ διελθόντος παρασκευάζουσιν οἱ τοῦ βασι-
 λέως ἄρχοντες τὸν ἑπαρχον ὡς συναγαγεῖν πλείστα πλοῖα καὶ ἐχό-
 μενα ἀλλήλοις ἐξάψαι ὡσπερ γεφυρώσει τὸν πρόθμον τοῦ καλου-
 μένου στενοῦ, κλώνοις τε δένδρων καὶ φυλλάσιν ἐκατέρωθεν δια-
 τειχίζειν, ὡς μηδὲ ὀρᾶσθαι παριόντι τὴν θύλατταν. καὶ δὴ τὸ
 20 ἔργον εἰς τάχος προχωρεῖ, καὶ ὁ βασιλεὺς ἵππεὺς διὰ θαλάττης P 18
 ὡσπερ διὰ τῆς ἡπείρου κατὰ τὰς ἀκτὰς τοῦ λεγομένου κόλπου
 Φιδαλλας ἐπειραιούτο, οὔτε τὸν παράκτιον χῶρον παραμείψας διὰ

2 εἰσεπέμπε?
 18 κλώνοις P

11 τὴν om P
 22 Φιδαλλας P: corr Petavius.

17 ὥστε γεφυρώσαι?

suadere non potuerunt. ac per festos dies filios duntaxat mittebat, qui
 sacris in templo ex more perfectis statim ad ipsum revertebant; itidem-
 que postquam Circensibus spectaculis interfuerant, statim ad parentem
 redibant. igitur cum illic consisteret, nuntiatum ei est Atalarichum
 filium et Theodorum magistrum, Theodori fratris filium, cum aliis qui-
 busdam contra se conlurasse. quarum rerum indicibus credens naves
 illis et manus praecidit. Atalarichus in insulam nomine Principum de-
 portatur, Theodorus vero in insulam Gaudomeleten. cuius insulae duci
 mandat ut cum ad se pervenisset, unum ei ex pedibus amputaret. ea-
 dem et in omnes facinorosi conscios poena decernitur.

Deinde longo postea tempore praefectus urbis, magistratum her-
 tatum, multis in unum coactis navibus et invicem alligatis, freto quod
 angustias vocant velut pontem iniungit, ac ramis arborum et foliis utrin-
 que latera praetendit, ut praetereunti nusquam mara prospiceretur.
 quod opus cum celerrime perfectum esset, imperator equo per mare
 tanquam per continentem invectus, ad sinus quem Phidalian vocant
 litus transmittit. nec secundum oram maritimam ambulans per Barnysii

τῆς γεφύρας τοῦ Βαρνύσου ποταμοῦ πρὸς τὸ Βυζάντιον εἰσῆμι.
καὶ μετὰ ταῦτα Ἡράκλειον τὸν Κεῖσαρα στέφει βασιλεῦα.

Κατὰ δὲ τὴν δωδεκάτην Ἰνδικτιῶνα ἐτελεύτα Σέργιος ὁ τοῦ
Βυζαντίου πρόεδρος. καὶ ἐπειδὴ περ προσέκειτο Ἡράκλειος
Κύρῳ, ἀδελφὸν τε ἐκάλει, ὡς ἦν ἰκα τῷ Θεῷ λουτρῶ ἐφωτί- 5
ζετο ἢ τοῦ βασιλέως ἀδελφῆ χειρὶν ἐδέξατο, καὶ ἅμα ὠκτωμένον
B Σεργίῳ καὶ συνδιατιμώμενον ἐγίνωσκε, τοῦτον ἀρχιερέα τοῦ Βο-
ζαντίου ἀνηγόρευσεν. ἤδη δὲ χρόνοις τισὶ πρότερον Κύρον τὸν
Ἀλεξανδρείας πρόεδρον μετάκλητον εἰς Βυζάντιον ἦν πεποιτηκώς,
καὶ ἐν αἰτία μεγάλῃ εἶχεν ὡς τὰ τῆς Αἰγύπτου πάσης Σαρακηνοῖς 10
προέμενον πράγματα. τηλικαῦτα δὲ περὶ τῶν αἰτιαθέντων ἐπὶ
πλείστου ἀθροισθέντος τοῦ τῆς πόλεως ἐκεῖ ἔκειτο. ὁ δὲ
ἀπελογεῖτο ὡς οὐδαμῶς τούτων ἔνοχος καθειστήκει, ὡς εἰ ἡ βουλή
αὐτοῦ προухώρει καὶ τοῖς Σαρακηνοῖς δι' ἐμπολῆς τὰ τῆς φορο-
λογίας πιρεῖχε, καὶ ἐφ' ἑαυτοῖς ἠσύχαζον καὶ τὰ τῷ βασιλεῖ παρ- 15
εχόμενα οὐ καθυστερῶζοιτο. ἄλλους τε τοιαῦτα ἐπητιῶτο πράξαν-
C τας, καὶ αὐτὸν μάλιστα ὑπὲρ τούτων ἐγκαλούμενον ἰσχυρίζετο. ὁ
δὲ Ἕλληνα τὸν Κύρον ἀπεκάλει ὡς Ἕλληνα καὶ Θεομάχον καὶ κατὰ
Χριστιανῶν φρονοῦντι τῷ Ἀμβρῳ τῷ τῶν Σαρακηνῶν φυλάρχῳ
συμβουλευσάντα τὴν τοῦ βασιλέως κατεργνηθῆναι θυματέρα. ἐν 21
τούτοις οὖν ἀγανακτήσας κατ' αὐτοῦ, καὶ ἀναιρήσειν ἀπειλῶν,
τῷ τῆς πόλεως αὐτὸν ὑπάρχῳ ὡς αἰκισομένῳ παραδίδωσι.

5 Πύρρῳ Petavius: P enim Σεργίῳ.
ἕλλας P 20 ἐπι?

16 ἕλλους Petavius,

fluminis pontem Byzantium ingressus est. quibus peractis Heraclium
Caesarem imperatorio diademate coronat.

Indictione duodecima Sergius Cpolitanus patriarcha moritur; et quia
Pyrrhum Heraclius amabat, adeo ut fratrem appellaret, quod impera-
toris sororem e sacro fonte susceperat, simul quod eundem Sergii fami-
liarem fuisse cum eoque vixisse cognorat, in illius locum substituit. et
iam Cyrus Alexandrinus antistes Cpolim accitus ab imperatore aliquanto
antea venerat. hunc enim magnopere criminabatur, quasi Aegyptum
omnem Saracenis prodidisset. tunc igitur de his criminibus coram fre-
quenti populi concione disseruit. at Cyrus de his omnibus se ipsum
purgavit, asserens, si suis consiliis fides habita esset et Saracenis tri-
buta per mercaturam ac commercium assignata, cum ipsis quietem acta-
ros, tum nihil de his quas imperatori praestari solerent periturum fuisse.
dehinc alios eius criminis auctores accusat, seque frustra de his insi-
mulari contendit. contra imperator gentilem illum ac dei hostem appel-
lare, qui adversus Christianos conspirasset, et de imperatoris filia Sa-
racenorum principi Omaro despondenda consilium dedisset. inter haec
contra illum exasperatus, et interfecturam se miantans, praefecto urbis
torquendum ac cruciandum tradidit.

Μετὰ τοῦτο ἰδὲκαίον τὸν υἱὸν Ἡράκλειον ὑπάτευσαι, *Αυθιδ*
 δὲ καὶ *Μαρῖνον* τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ *Καίσαρας ἀνηγάγευσεν*, *Αὐγου-*
στῖναν δὲ καὶ *Μαρτῖναν* τὰς θυγατέρας *Αὐγουστάς*. χρόνου δὲ
 διεκθόντος νόσῳ ὑδερικῇ περιπίπτει, καὶ ὄρων τὸ πάθος δυσία-
 5 *στον* — ἐπὶ τοσοῦτο γὰρ ἐπεκταίνεται ὡς καὶ ἤρκα ἀπαρθεῖν ἡμέλλε *D*
σανίδα κατὰ τοῦ ἤτρον ἐπετίθει· ἐστρέφετο γὰρ αὐτοῦ τὸ αἰδοῖον,
 καὶ κατὰ τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὰ οὖρα ἐπεμπεν. ἔλεγχος δὲ ἦν
 τοῦτο τῆς παρανομίας τῆς ἐαυτοῦ, ὑπὲρ ἧς ταύτην δίκην ὑστάτην
 ἐξέτισε τοῦ εἰς τὴν ἀνεψιῶν τὴν οἰκίαν γάμον. διαθήκας οὖν
 10 ἐξείθει, ὥστε *Κωνσταντῖνον* καὶ *Ἡράκλειον* τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ
 βασιλεῖς ὁμοτίμους εἶναι, καὶ *Μαρτῖναν* τὴν αὐτοῦ γυναῖκα τι-
 μιᾶσθαι παρ' αὐτῶν ὡς μητέρα καὶ βασιλισσαν. ἐκ τούτου λοι-
 πὸν ἐτελεύτα ζήσας ἔτη ἕξ καὶ ἐξήκοντα, ἐν δὲ τῇ βασιλείᾳ δια-
 νόσους ἔτη τριάκοντα μηνῶν τέσσαρας ἡμέρας ἕξ. θάπτεται δὲ ἐν *P 19*
 15 τῷ ἱερῷ τῶν πανευφήμων ἀποστόλων, καὶ τρισὶν ἡμέραις ἀσκε-
 πές, ὥσπερ ἦν διατάξας ἔτι περιών, τὸ ὑποδεχόμενον αὐτοῦ τὸ
 σῶμα διετίλει μνημα, περικαθημένων αὐτῷ ἰδνούχων ὑπηρε-
 τῶν.

Μετὰ τοῦτο *Μαρτῖνα* ἡ *Αὐγουστα* ἐκκλησιάσασα καὶ τὸν
 20 περὶ τὸ *Βυζάντιον* λαόν, τὰς [τε] διαθήκας *Ἡρακλείου* ὑπεδέεικνεν,
 ὡς περὶ αὐτῆς καὶ τῶν τέκνων διέθετο. ὁ δὲ παρὼν ἅπας δῆμος
Κωνσταντῖνον καὶ *Ἡράκλειον* τοὺς βασιλεῖς ἐπέζῳτει· ἡ δὲ ἤγεν
 αὐτούς, καὶ ἄμω διελογίζετο νομίζουσαι ἅτε βασιλισσα τὰ πρῶτα

2 τε P

17 γρ. σῆμα margo P

23 ἅτε Petavius, οὔτε P

Postea vero Heraclium filium consulem facit, Davidem et Marinum
 alios liberos Caesares appellat, Augustinam et Martinam filias Augustas.
 inde intercutis aquae morbo correptus cum desperatum hunc sentiret
 (nam usque adeo invaluerat, ut quoties meiere vellet, ventriculo asse-
 rem imponeret: etenim distortum pudendum urinam sursum in faciem
 emittebat; quod in perpetrati sceleris argumentum atque incestus poe-
 nam inflictum est, quod consobrinam suam in matrimonium accepisset)
 igitur testamentum edidit, quo Constantinum et Heraclium filios suos
 aequo iure heredes imperii constituit, adeo ut uterque Martinam coniu-
 gem suam tanquam matrem et imperatricem coleret. quibus ordinatis a. 641
 postremo tandem moritur, aetatis anno exacto sexagesimo sexto, imperii
 tricesimo, quartoque insuper mense et die sexto. sepultus est in cele-
 berrimorum apostolorum templo, ac triduo apertum sepulcrum mansit,
 ut ipse superstes adhuc inasserat, ministris eunuchis circumstantibus.

Inde Martina Augusta Byzantium omnem populum convocans, He-
 racleii testamentum atque extremam de se liberisque suis voluntatem ape-
 rit. cumque populus frequens Constantinum et Heraclium imperatores
 posceret, utrumque coram adduxit. ac primum tanquam habenas regni

εἰς τὴν βασιλείαν φέρεσθαι. τινὲς δὲ τοῦ συνησιώτου λαοῦ ἀνεφώνουν πρὸς αὐτὴν ὅτι σὺ μὲν τιμὴν ἔχεις ὡς μήτηρ βασιλέων, Β οὔτοι δὲ ὡς βασιλεῖς καὶ δεσπότες. ἔξαιρετον δὲ ἐδίδουν γέρας Κωνσταντίνῳ ὡς πρώτῳ εἰς τὴν βασιλείαν κατὰ τὴν ἡλικίαν ἐκ παιδὸς προχειροσθέντι. “οὐδὲ γὰρ βαρβάρου ἢ ἀλλοφύλων πρὸς 5 τὰ βασιλεία εἰσερχομένων, ᾧ δέσποινα,” ἔφασκεν, “δύνασαι ἐποδέχεσθαι ἢ λόγοις ἀμείβεσθαι, μηδὲ δοτὴ θεὸς ἐν τούτῳ τάξεως τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐλθεῖν πολιτείαν.” καὶ κατήγοροντο ἀνευφημοῦντες τοὺς βασιλεῖς. ταῦτα ἀκούσασα πρὸς τὸ ἐαυτῆς ἀπεχώραε παλάτιον. 10

Ἐξ οὗ καὶ Κωνσταντίνος τῆς βασιλείας ἤρχε. προσαγγέλλει δὲ αὐτῷ Φιλάγγριος, ὃς ἦν τῶν βασιλικῶν χρημάτων ταμίης, ὡς C ἀσθενεῦντος τοῦ πατρὸς Ἑρακλείου χρήματα Πύρρῳ τῷ ἀρχιερεῖ παρατίθεσθαι Μαρτίνης τῆς βασιλείσης ἔνεκεν, ὡς μὴ ποτε αὐτῇ ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως καὶ προγονοῦ ἐκ τῶν βασιλείων 15 δωδουμένη χρημάτων καθυστερεῖτο. ὁ δὲ Πύρρον μεταστειλάμενος διεπνυθάνετο εἰ οὕτω ταῦτα ἔχοι. Πύρρος δὲ ἐπὶ Φιλαγγρίου διελεγχόμενος προεδίδου καὶ οὐκ ἐθελῶν τὰ χρήματα. ἐπεὶ δὲ νόσῳ χρονίᾳ Κωνσταντίνος συνέλετο καὶ ἀκρασίας ἀέριον ἔνεκεν ἐν Χαλκηδόνι διέτριβεν ἐν τῷ ὑπ’ αὐτοῦ κτισθέντι παλάτιῳ, 20 ἰδὼν Φιλάγγριος ἀρρώστως αὐτὸν διακείμενον, καὶ ἐλπίσας τάχον D ἀποβιῶσαι, ἐδεδῆκε Ἑρακλείου καὶ Μαρτίναν ὡς αὐτὸν κακώσοντας.

4 κατὰ Petavius, καὶ P 5 βαρβάρων Petavius. 7 λόγους P 22 κακίσαντας P: corr Petavius.

moderaretur, pro imperatrice se gerere cogitabat. sed nonnulli e turba ad eam clamarunt. “tibi ut imperatorum matri habendus honor est, his tanquam imperatoribus ac dominis.” atque interim Constantino primas deferebant utpote et aetate maiori et ad imperium iam tum a pueritia promoti. “neque enim” aiebant “barbaris aut externis adversus regiam hanc urbem venientibus, o domina, potes resistere aut respondere verbis. avertat deus ut eo Romanorum res publica deducatur.” ita imperatoribus feliciter precantes recesserunt. quibus auditis imperatrix suam in palatium se contulit.

Ex quo deinceps Constantinus imperare coepit. ad hunc Philagrius rerum privatarum comes detulit Heraclio patre adhuc aegrotante apud Pyrrhum patriarcham pecunias esse depositas, ut Martinæ imperatrici consuleretur, ne forte a Constantino imperatore privigno e Palatio exturbata inopia laboraret. imperator itaque Pyrrhūm arcessens num ita se res haberet sciscitatus est. qui a Philagrīo convictus commissas pecunias licet invitus tradidit. sed Constantinus cum diurno morbo conflictaretur, ac propter aëris intemperiem Chalcedone in palatio, quod ipse construxerat, habitaret, Philagrius affectam eius valetudinem animadvertens, ac propediem obitūm suspicans, Heraclium et Martinam vehementer formidabat, ne quid ab iis mali pateretur. quare Constantino

ἐκ τούτου Κωνσταντίνῳ συνεβούλευε γράφειν τοῖς στρατευσάμενοις ὡς τελευτῆς συμβαινοῦσης αὐτῷ ἀντιλαβέσθαι τῶν τέκνων αὐτοῦ, καὶ μὴ συγχωρεῖν ἀδικεῖσθαι μηδὲ τῆς βασιλείας διωθεῖσθαι. ἐφ' οἷς ἡσθεὶς Κωνσταντίνος Οὐαλεντίνον τὸν Φιλαγρίου ἑπασιπιστήν, τὰ τε γράμματα καὶ τὴν λοιπὴν τοῦ πράγματος ἐργασίαν ἐγγειρίσας, πρὸς τὸ σφέτερον ἐξέπεμψε, δεδωκὼς αὐτῷ χρήματα συντελοῦντα εἰς πλοῦτητα ἀρωγῶν μυριάδων πέντε διακοσίων καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑξακισχίλια νομισματα, ὑποθέμενος πείθειν τοὺς τοῦ στρατιωτικοῦ καταλόγου μετὰ τελευτῆν Κωνσταντίνου ἀντικαθίστασθαι Μαρτίνην καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς. συμβασιλεύσας δὲ τῷ πατρὶ ἔτη ἑκτῷ καὶ εἴκοσι, καὶ ἐπιβιοὺς εἰς τὴν βασιλείαν ἑξήμισι ἡμέρας ἑκατὸν τρεῖς, ἐτελεύτησε.

Μεθ' οὗ ἀποκράτωρ τῆς βασιλείας ἀναγορεύεται Ἡράκλειος, ὃς συνελάμβανεν εἰς τὰ τῆς βασιλείας πράγματα καὶ ἡ 15 Μαρτίνου. εὐθὺς οὖν τὸν τε πατρὸς στέφανον, ὃν καὶ συνέθαψαν αὐτῷ καὶ ὁ υἱὸς Κωνσταντίνος τοῦ ναοῦ ἐξήνεγκεν, τιμηθέντα μέγχι χρυσοῦν λιτρῶν ἑβδομήκοντα, τῷ θεῷ προσφέρει ἐν τῷ ἱερῷ, Κῦρον δὲ τὸν πρόεδρον Ἀλεξανδρείας τῷ οἰκίῳ θρόνῳ ἀποκαθίστησι. Φιλαγρίου δὲ ἀποκείρας ἐξέριστον εἰς τὸ Σέπτας λεγόμενον φρούριον, πρὸς ἡλίον ὄνοντα κατὰ τὰ θάτερα τῶν Ἡρακλέως στηλῶν πρὸς τῇ Λιβύῃ κείμενον, παρέπεμψεν. ἑτέροισι τε πλείστοις, οὓς εἶρε φίλους καὶ ὑπηρέτας αὐτοῦ, πληγαῖς καὶ ἑτέροις αἰκίαις ἡμόνατο. Οὐαλεντίνος δὲ ὁ Φιλαγρίου ἑπασιπιστῆς

2 ἀντιλαβούσαι P
τοῦ?

7 πέντε καὶ διακ.?

15 τῆ] μὲν

consilium dat ut ad exercitus scriberet, uti post obitum suum liberorum suorum curam gererent, neque iniuriam iis inferri ipsi aut imperio extrudi sinerent. quo consilio gavisus Constantinus Valentinum Philagrii armigerum cum literis ceterisque ad eam rem necessariis ad castra mittit; atque insuper pecunias ad vicies centena quinquaginta tradidit, praetereaque sedecim nummorum milia, quibus militares copias adduceret ut post Constantini mortem Martinae eiusque filii resisterent. igitur Constantinus, cum octo et viginti annos cum patre imperasset et centum ac tribus diebus supervixisset, moritur.

Post quem imperator Heraclius appellatur, quocum communiter Martina imperium administrabat. ille vero statim patris coronam, quam cum eo sepultam Constantinus filius ab ecclesia exportaverat, quaeque septuaginta auri libris aestimabatur, deo in eadem ecclesia consecravit. tum Cyrum Alexandriae patriarcham in sedem restituit. Philagrium vero detonsum in Septae castellum, quod ad Occidentem altera ex parte Herculis columnis adiacet in Libya, relegavit; ceteros quamplurimos, quos amicos eius atque administratos reperit, verberibus atque aliis suppliciis affecit. haec ubi Valentinus Philagrii armiger accepit, militares copias

ταῦτα αἰσθόμενος τὸ στρατιωτικὸν κατὰ Μαρτίνης καὶ τῶν τέκνων αὐτῆς ἐτάραττε· μεθ' ὧν τὴν Χαλκηδὸνα καταλαμβάνει ὡς τοῖς τέκνοις Κωνσταντίνου ἐπικουρήσων, καὶ αὐτοῦ διέτρυφεν. Ἡράκλειος δὲ τὴν τε πόλιν ἐν τῇ ἀσφαλεῖ εἶχε, καὶ πᾶσιν ἀπελογεῖτο ὡς Ἡράκλειος ὁ υἱὸς Κωνσταντίνου ἀπήμαντας διαμένει καὶ 5
 C εἶχετο. καὶ τοῦτο ἐπιστοῦτο τῇ ἐκ τοῦ σωτηριῶδους βαπτίσματος ἀγκύλαις δέξασθαι. καὶ συμπαραόντος Πύρρου τοῦ τῆς πόλεως ἱεράρχου τῶν ζυφοποιῶν ξύλων ἤπτετο, καὶ διώμνυτο ὡς οὔτε δι' αὐτοῦ οὔτε δι' ἑτέρου τὰ τοῦ Κωνσταντίνου τέκνα βλαβήσεται. 10
 Οὐαλεντίνον δὲ ἀπσχρῶζετο δεικνύειν ὡς ἐπιβουλεύσαντα αὐτοῖς καὶ τῆς βασιλείας ἐπορευόμενον. ὡς δὲ εἰς πλείονα πάντα βεβαιώσεται, συλλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ Ἡράκλειον πρὸς Οὐαλεντίνον περαιοῦται, καὶ πάλιν ἐβουλεύετο διώμνυσθαι καὶ πείθειν αὐτοὺς ὡς φιλοστόργως διαίκεται πρὸς Ἡράκλειον. Οὐαλεντίνος δὲ οὐκ ἐδέ- 15
 D χετο ἀλλ' ἀπέπεμπε. καὶ δὴ ὑπένοσται καὶ διηγεῖτο πάντα τοῖς τῆς πόλεως. οἱ δὲ ἐπίθοντο καὶ Οὐαλεντίνον ἐδυσφήμον.

Τῆς τρύγης δὲ ἐπιλαβούσης, οἱ τῆς πόλεως αἰσθόμενοι ὡς ὁ μετὰ Οὐαλεντίνου στρατὸς τοὺς τε ἀμπελώνας αὐτῶν διαφθείρει κακίανους οὐ συγχωρεῖ ἐκείσε περαιοῦσθαι, συνίστανται Πύρρῳ 20
 βοῶντες στέφειν Ἡράκλειον τὸν Κωνσταντίνου υἱόν. Πύρρος δὲ τὴν ταραχὴν καὶ τὴν στάσιν τοῦ λαοῦ περιωδήσας ἀπελογεῖτο ὡς οὐ διὰ τοῦτο αὐτοὶ στασιάζουσιν, ἀλλὰ Οὐαλεντίνῳ τὴν βασιλείαν

12 ἐπὶ κλείον?

contra Martinam et eius filios commovet. inde Chalcedonem occupans, quasi Constantini liberis auxilio futurus, in ea urbe commoratur. at Heraclius firmata praesidiis urbe apud omnes sese purgare, atque ita dicitare, Heraclium Constantini filium incolumem manere, quem et salvum ac valentem indicabat, eiusque interim curam tanquam filii sui gerebat. cuius rei fidem facere studens de salutari illum fonte suscepit. ad haec Pyrrho patriarcha praesente vivifica ligna tangens iuravit neque per se Constantini filios neque per alium quemlibet offensurum esse: Valentinum vero docebat insidiari iisdem atque imperium usurpare velle. quam ut opinionem omnium animis altius imprimeret, Heraclio secum adducto ad Valentinum traiecit, ibique iureiurando rursus firmare voluit se quam amicissime esse erga Heraclium affectum. sed Valentinus admittere noluit. quamobrem reversus imperator omnia apud populum exposuit. cui ille fidem adhibens in Valentinum maledicta coniciebat.

Post haec per vindemiae tempora, cum cives animadvertissent vites suas a Valentini exercitu vastari neque sibi in ulteriora transitum permitti, adversus Pyrrhum coitione facta Heraclium Constantini filium coronare iubent. Pyrrhus vero, populari illo tumultu ac seditione perspecta, contra iactabat non iccirco rebellasse illos, sed ut Valentino

περιποιούνται. ἔτι οὖν ἐπικειμένον τοῦ ὄχλου δῆλα ποιεῖ βασιλεῖ
 ἅπαντα. ὁ δὲ συλλαβόμενος τὸν ἀνεπιδὸν Ἡράκλειον εὐθὺς ἐπὶ τὸ
 ἱερὸν ἐχώρει, καὶ ἀνέρχεται ἕμα Πύρρῳ τῷ ἄμβωνι, καὶ προ- P 21
 τρέπεται στέφειν Ἡράκλειον. οἱ δὲ ὄχλοι τὸν βασιλεῖα ἐβιάζοντο
 5 τὸ ἔργον ἐπιτελεῖν. ὁ δὲ λαβὼν ἐκ τῆς ἐκκλησίας τὸν τοῦ πατρὸς
 Ἡρακλείου στέφανον τὸ ἔργον ἐπλήρου. εὐθὺς οὖν τὸν στεφθέντα.
 Κωνσταντῖνον οἱ ὄχλοι μετονομάζουσι. τὸ οὖν ἀχυρῶδες καὶ
 ἀγροικωδέστερον τοῦ λαοῦ κατὰ Πύρρον τὰς χεῖρας ὠπλίζον, καὶ
 πρὸς τὸ ἱερὸν γενόμενοι εἰσέρχονται ἐπαγόμενοι Ἑβραίων καὶ ἄλ-
 10 λων κακοδόξων ὄμιλον ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ. καὶ τὴν μὲν ἐνδυτὴν
 διαφορηγῆσαι, καὶ τὸν ἱερὸν χώρον αἰσχροῦς κατεργάζαντων, τὰς τε
 κλεῖς τῶν πυλῶν λαβόντες ἐπὶ κοντοῦ ἀνήρτων, καὶ οὕτω τὴν πό-
 λιν ἀθέλωσως περιήρσαν. Πύρρος δὲ ταῦτα μαθὼν τῇ ἐπιφύσῃ B
 νυκτὶ ἐν τῷ ἱερῷ παραγίνεται, καὶ πάντα τὰ ἱερὰ ἀσπάξεται, καὶ
 15 τὸ περιεκείμενον αὐτῷ ὠμόφορον περιελὼν τῇ ἱερᾷ ἀποτίθεται τρα-
 πέλῃ, φήσας "τῆς ἱερωσύνης μὴ ἀπιστάμενος ἀποτάσσομαι λαῷ
 ἀπειθεῖ." ἐκείθεν ἠουχῆ ἐξελθὼν παρὰ μιᾷ θεοσεβειστάτῃ γυ-
 ναικὶ κρυφῆ κατήγετο, καὶ καιροῦ εὐθέτου λαβόμενος πρὸς τὴν
 Χαλκηδόνος ἀπέλει. οὗ τὴν ἔλευσιν τινες τῶν μοναζόντων ἐκείσε
 20 ἀκηκόβτες περὶ τῶν ἐκτεθέντων παρ' αὐτοῦ πάλαι, Ἡρακλείου
 τοῦ βασιλέως καὶ Σεργίου τοῦ τῆς πόλεως ἱεράρχου, ἔνεκεν τῶν
 δύο ἐπὶ τοῦ σωτήρος Χριστοῦ θελημάτων καὶ ἐνεργειῶν ἀηρηύ-

19 quidam Χαλκηδόνα? an Χαλκηδόνος πόλιν? cf. p. 10 21.
 20 ἐφ' Ἡρακλείου?

imperium assererent. instante nihilominus plebe rem ad imperatorem
 defert; qui Heraclium patrualem suum statim ad templum adduxit, ibi-
 que cum Pyrrho ambone conscenso Heraclium ut coronaret hortatus est.
 tum populus urgere imperatorem ut id omni ratione perficeretur. quod
 demum Heraclii patris corona e templo detracta praestitit. statim ita-
 que mutato nomine eum qui coronatus erat Constantinum appellans.
 sed quidquid erat plebis vilissimum et abiectissimum, manibus contra
 Pyrrhum armatis in templum ingreditur, et cum Iudaeorum aliorumque
 infidelium turba in sacrarium irrumpit. ac cum mappam altaris consci-
 diasset et religiosissimum locum turpiter contaminasset, arreptis templi
 clavibus atque e conto sublati sine more tota urbe pervagatur. haec
 ubi Pyrrhus comperit, sequenti nocte in templum ingreditur. ibi sacris
 omnibus salutatis, ac detracto humerali et in sacra mensa deposito,
 "non sacerdotio" inquit "me abdicō, sed contumaci populo cedo." inde
 furtim egressus apud religiosissimam quandam feminam delituit, et op-
 portunitatem nactus Chalcedonem navigavit. de cuius adventu simul ac
 monachi qui illic erant acceperunt, de iis quae ab Heraclio imperatore
 ac Sergio patriarcha vulgata erant super duabus Christi voluntatibus et
 actionibus percontati sunt, quarum patreni ac defensores erant Maximus

C των, ὧν προασπισταὶ ἐτόγγαρον Μάξιμος καὶ Θεοδόσιος ὄντες ἐν Ἀφρικῇ. καὶ τὰ μὲν κατὰ Πύρρον οὕτω πως ἔσχεν.

Ἐπει οὖν τοὺς περὶ Οὐαλεντίνον ἢ Χαλκηδῶν εἶχεν, ἀναγκαιοτέρως Ἡράκλειος καὶ Μαρτίνα, ὡς μὴ ἐπὶ πλείον τὰ ἐκείσε προάστεια βλάπτοντο, ἐνωθῆναι τε αὐτῶ καὶ δοκοῖς τὰ πρὸς ἄλλήλους θείσθαι· καὶ ἀξία αὐτὸν ἐτίμησαν ἦν Ῥωμαῖοι καλοῦσι κόμητα ἔξκουβιτόρων, καὶ μηδ' ὄλωσ ἐγκαλεῖσθαι περὶ ὧν παρὰ Κωνσταντίνου ἰδέξατο χρημάτων, φιλοτιμηθῆναι δὲ χρήμασι τοῖς συνελθοῦσιν αὐτῶ στρατιώταις, στεφθῆναι δὲ καὶ Λαβιδὸν τὸν Καίσαρα καὶ μετονομασθῆναι Τιβέριον. καὶ τούτων οὕτω τελε-

D σθέντων προχειρίζεται Παῦλος, οἰκονόμος γεγονὼς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἀρχιερεὺς Κωνσταντινουπόλεως, κατὰ τὸν Ὀκτώβριον μῆνα, τῆς πεντεκαιδεκάτης ἰνδικτιῶνος. Κωνσταντῖνος οὖν ἐν Σικελίᾳ ὑπὸ τῶν ἰδίων ὑπηρετῶν δόλω φονεωθείς ἐν τῷ λουτρῶ, ἤδη ἐν τῇ βασιλείᾳ εἰκοστὸν ἑβδομον ἀνόσας ἔτος, ἐτελεύτα. 15

Μεθ' οὗ Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς τὰ τῆς βασιλείας ἐγχειρίζεται σκῆπτρα. καὶ τούτου ἀρξαμένου εὐθὺς ὁ τῶν Σαρακηνῶν ἡγούμενος ναῦς πλείστας κατασκευάσας κατὰ τοῦ Βυζαντίου ἐκπέμπει, ἡγεμόνα αὐτῶν ἐπιστήσας, ἅτε πιστότατον καὶ τὰ πολέμια ἔμπειρον, κατὰ τὴν ἑαυτῶν διάλεκτον Χαλεῦ ὀνομαζόμενον· ὃς ἀνα-
P 22 ραδαλάσσιον τόπον τὸν καλούμενον Ἑβδομον. τούτον αἰσθόμενος

3 Οὐαλεντίνον Potavium, Οὐαλεντίνου Ρ
esse videtur ἐξήτουν αὐτ ἐβουλεύοντο.

6 post θείσθαι de-
esse videtur 22 τούτου? cf. p.
15 17.

ac Theodosius, qui tam in Africa versabantur. haec sunt quae Pyrrho per illud tempus acciderunt.

Interim dum Valentiniani Chalcedone morantur, Heraclius et Martina, ne amplius suburbana popularentur, pacem cum eo facere ac iureiurando firmare coguntur. adiecta eidem et comitis excubitorum, ut Romani vocant, dignitas, cum ea praesertim condicione, ut de his pecuniis quas a Constantino acceperat a nemine appellaretur, utque qui cum eo erant milites praemiis afficerentur, sed et David Caesar crearetur ac Tiberius vocaretur. his ita confectis, Paulus maioris ecclesiae oeconomus patriarcha Cpolitanus eligitur, Octobri mense, indictionis decimae quintae. igitur Constantinus in Sicilia a servis suis dolo in balneis interfectus anno expleto imperii sui vicesimo septimo moritur.

Huic Constantinus filius successit. quo imperium ineunte Saracorum princeps ingentem classem adversus Cpolim mittit, praeposito duce quem et fidissimum habebat et belli haud expertem, Chaleu eorum lingua nominatum. hic ad Byzantii suburbana, eumque locum quem Hebdomum vocant, classem appellit. contra quem Constantinus cum

Κωνσταντῖνος ἀντιπαρατάττεται καὶ αὐτὸς στόλῳ μεγάλῳ. ὑφ' ὧν πλείσται ναυμαχίαι ἐκάστης ἡμέρας γίνοντο, τοῦ πολέμου συγκροτουμένου ἀπὸ τοῦ ἐαρινοῦ μέχρι φθινοπωρινοῦ καιροῦ. χειμῶνος δὲ ἐπιγυνομένου ὁ τῶν Σαρακηνῶν στόλος διαπεριαιωθείς 5 ἐν Κυζίκῳ διεχειρίσθη, καὶ πάλιν ἔαρος ἀρχομένου ἐκείθεν ἀναχθεὶς ὡσαύτως τοῦ διὰ θαλάττης πολέμου εἶχετο. ἐπὶ οὖν ἔτισι τοῦ πολέμου διαρκέσαντος τέλος οὐδὲν πλέον ὁ τῶν Σαρακηνῶν ἦνσε στόλος, ἀλλὰ πολλοὺς τε ἄνδρας μαχημοὺς ἀποβαλόντες καὶ δεινῶς τραυματισθέντες καὶ χαλεπῶς ἤττημένοι ὑπενόστον πρὸς 10 τὰ οἰκεία καταφέροντες. πρὸς δὲ τοῖς πελάζουσι τοῦ Συλλαίου γενόμενοι ὑπὸ σκληρῶν πνευμάτων καὶ θαλασσοῦ κλύδωνος καταλη- B φθέντες πανστρατιᾷ διάλοντο. ὁ δὲ τῶν Σαρακηνῶν βασιλεὺς τὸ τοῦ στόλου ἀκούσας δυστύχημα πρέσβεις ἀποστέλλει πρὸς Κωνσταντῖνον ὡς σπεισόμενος πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τελέσμασιν ἐνωσίοις. 15 ὁ δὲ τούτους δεξάμενος καὶ τὰ δηλωθέντα ἀκηκῶς συνεκπέμπει αὐτοῖς Ἰωάννην τὸν πατρικίον, τὸ ἐπίκλην Πετζίγαυδίον, πολυπειρία καὶ φρονήσι διαφέροντα, ὡς τὰ ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ διαλεχθησόμενον· ὃς πρὸς τὰ τῶν Σαρακηνῶν γενόμενος ἤδη συμβαίνει τε αὐτοῖς ἔρκους τὴν εἰρήνην βεβαιωσάμενος ἐπὶ τριάκοντα ἔτεσιν, 20 ὥστε παρέχουσιν Ῥωμαίοις ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν ἀνὰ ἔτος ποσότητα χρυσοῦ τρεῖς χιλιάδας ἄνδρας τε αἰχμαλώτους πενήκοντα C καὶ ἵππους πενήκοντα. ταῦτα ἀκηκοότες καὶ οἱ πρὸς τὰ ἐσπέρια οἰκοῦντες μέρη, τουτέστιν ὁ τῶν Ἀβάρων ἡγεμὼν καὶ οἱ ἐπέκεινα ἄρχοντες τῶν πρὸς δύσιν παρικειμένων ἔθνων, διὰ πρέσβειων

ingenti navium numero contendit. et per frequentia quotidianaque certamina bellum a verno tempore ad autumnum usque perductum est. appetente hieme Saracenorum classis traiecto mari Cyzici hiemavit, ac rursum primo vere instauravit. hunc in modum septem totos annos bellum tenuit. tandem vero Saracenorum copiae cum nihil promoverent, quamplurimis snorum amissis, iisdemque fortissimis, nec paucis graviter vulneratis, aegre superati in patriam reversi sunt. verum in ipso reditu dum ad Syllaem mare propius accedunt, vehementia ventorum ac fluctibus obruti ad unam omnes perierunt. Saracenorum princeps audita suae classis calamitate legatos ad Constantinum mittit, qui annua tributorum pactione pacem cum eo componerent. imperator his exceptis, auditisque quae proxime retulimus, Ioannem patricium cum illis remittit cognomēto Petzigandium, virum usu rerum ac prudentia insignem, ut pacem cum Saraceno constitueret. qui cum ad barbaros venisset, triginta annorum indutias cum eis pactus est, et utrinque iusiurandum acceptum. pacis condiciones hae fuerunt, uti Saraceni Romanis tria aureorum milia penderent, captivorum hominum capita quinquaginta, totidem equorum. quae ubi ad Occidentales barbaros perlata sunt, Avaram scilicet duce[m] aliosque principes, qui ultra eos ad Occidentem ha-

δῶρα τῷ βασιλεῖ στείλλαντες εἰρήνην ἐζήτησαν· ἐφ' οἷς εἴξαντος τοῦ βασιλέως εἰρήνην τὸ λοιπὸν καὶ γαλήνην ἐν τε τοῖς ἐφοῖς ἐν τε τοῖς ἐσπερίοις ἐβραβεύετο. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως εἶχε.

Λεκτίον δὲ ἦδη περὶ τῆς τῶν λεγομένων Οὐγγῶν καὶ Βουλγαρῶν ἀρχῆς καὶ καταστάσεως αὐτῶν. περὶ τὴν Μαιώτιν λίμνην 5 κατὰ τὸν Κώφην ποταμὸν κειθίσταται ἡ πάλαι καλουμένη μεγάλη Βουλγαρία καὶ οἱ λεγόμενοι Κότραγοι, ὁμόφυλοι αὐτῶν καὶ οὗτοι τυγχάνοντες. ἐν δὲ τοῖς Κωνσταντίνου χρόνοις ὅς κατὰ τὴν δόξιν ἐτελεύτα, Κουράτος τις τοῦνομα κύριος γενόμενος τῶν φύλων τούτων τὸν βίον μεταλλάξας πέντε καταλιμπάνει υἱούς, ἐφ' 10 οἷς διατίθεται μηδαμῶς τῆς ἀλλήλων ἀναχωρισθῆναι διατιγῆς, ὡς ἂν διὰ τῆς πρὸς ἀλλήλους εὐνοίας τὰ τῆς ἀρχῆς αὐτῶν διασώζοιτο. οὗτοι μικρὰ τῆς πατρικῆς φροντίσαντες παραλείπειν ὀλίγον παρρηχικότος χρόνου διέστησαν ἀλλήλων, ἕκαστος αὐτῶν τοῦ λαοῦ ἴδιον μέρος ἀποτεμνόμενος. ὧν ὁ μὲν πρῶτος Βασιανὸς υἱὸς 15 λεγόμενος κατὰ τὰ ἐνταλθέντι αὐτῷ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐν τῇ προγονικῇ γῇ διέμεινε μέχρι τοῦ δεῦρο, ὁ δὲ δεύτερος λεγόμενος Κότραγος τὸν Τάνυϊν περαιωθεὶς ποταμὸν ᾤκησε τούτων ἄντικρον, ὁ δὲ τέταρτος τὸν Ἰστρον ποταμὸν διαβάς ἐν Παννονίᾳ τῇ νῦν ὑπὸ Ἀβάρους κειμένη ἀύλλεζται ὑπόσπονδος τῷ ἔγχωρῳ ἔθνει γενόμενος 20 υἱός, ὁ δὲ πέμπτος κατὰ τὴν Ῥαβεννησίαν πεντάπολιν ἰδρυσάμενος ὑπόφορος Ῥωμαίοις ἐγένετο. τούτων ὁ λοιπὸς τρίτος ἀδελφὸς ὄνομα Ἀσπαροῦχ τὸν Δάναπριν καὶ τὸν Δάναστριν ποταμὸν πε-

15 υἱὸς Βασιανὸς?

bitant, munera cum legatis ad imperatorem mittunt ac pacem postulant; quibus imperator assensus est. ita deinceps tam in Oriente quam Occidente altissima pax ac tranquillitas fuit.

Nunc de Hunnorum, ut vocant, ac Bulgarorum primordiis dicendum est, quoque modo in iis sedibus constituti sunt. ad Maeotidem paludem iuxta Cophinem fluvium sita est magna Bulgaria, et quae Cotragorum gens dicitur eiusdem cum illis generis. porro Constantini tempore, qui in Occidente oblit, Curatus quidam gentium illarum princeps ex hac vita discodens quinque filios reliquit, quibus hoc testamento praecepit, ne seorsim a se invicem habitarent, quo imperium communi concordia stablirent. at illi paternis mandatis neglectis paulo post se iuncti sunt, adeo ut suam quisque populi partem abduceret. horum primus Basianus ex parentis praecepto patrio in solo in hanc usque diem constitit. secundus Cotragus transmissio Tanai horum ex adverso sedes posuit. quartus trans Istrum penetrans, in Pannonia, quae nunc sub Avarorum potestate est, foedere cum habitatoribus inito domicilium collocat. quintus in Ravennatam Pentapolim delatus ac Romanorum vectigalis factus est. denique tertius Asparuch nomine Danaprin et Dana-

ραιωθεὶς περὶ τὸν Ἰστρον οἰκίζεται, τόπον πρὸς οἴκησιν ἐπιτή-
 δειον, Ὀγλον τῇ σφῶν καλούμενον φωνῇ, καταλαβόμενος, δυσ-
 χερῇ τε καὶ ἀνάλωτον πολεμοῖς ὑπάρχοντα· ἀσφαλῆς τέ ἐστι τὰ
 μὲν ἔμπροσθεν τῇ τε δυσχερεῖα καὶ τῷ τελευτατώδῃ εἶναι τυγχά-
 5 νων, τὰ δ' ὕπισθεν κρημνοῖς ἀβύτοις τετειχισμένα. οὕτω τοίνυν B
 τοῦ ἔθνους διαιρεθέντος καὶ σκεδασθέντος, τὸ τῶν Χαζάρων
 φύλον ἀπὸ τοῦ ἐνδοτέρου τῆς Βερυλίας λεγόμενον χώρας ὡς πλη-
 σιον τῶν Σαρμάτιων ἠκημένων κλειστής ἀδείας ἐντεύθεν ἐπέτρε-
 χον. τὰ τοιαῦτα πάντα κατέδραμον χωρῖα τῆς ὑπὲρ Πόντον
 10 τοῦτο Εὐξείνου γῆς καὶ θαλάττης ἐπέρασε· μεθ' ὧν καὶ Βαϊάνδον
 ὑπέξουσιον ποιησάμενος εἰς ἀπαγωγὴν φέρον κατέστησε.

Κωνσταντῖνος δὲ ἐπειδὴ ἔγνω ὡς τὸ σκηνώσαν τὸν Ἰστρον
 ἔθνος τὰ πλησιάζοντα τῆς ὑπὸ Ῥωμαίων ἀρχῆς χωρῖα καταθέον
 διαφθεῖρειν ἐπεχειρεῖ, στρατὸν ὀπλίτην ἐπὶ τὴν Θρακίαν διαβι-
 15 βάσας χώραν, ἔτι τε καὶ στόλον ὀπίσθας κατὰ τοῦ ἔθνους ὡς
 ἀμυνόμενος ᾤχετο. οἱ δὲ Βούλγαροι τῶν τε ἵππικῶν καὶ πλαιτμῶν C
 τὰ πλήθη θρασυάμενοι καὶ τῷ ἀφριδίῳ καὶ ἀνεπίστῳ καταπλα-
 χέντες πρὸς τὰ ἐαντῶν ὀχυρώματα ἔφηνγον, τέτρασιν ἡμέραις ἐκείσθαι
 ὑπομείναντες· καὶ τῶν Ῥωμαίων μὴ δυνηθέντων αὐτοῖς πολέμα
 20 συμμῖξαι διὰ τὴν δυσχωρίαν τοῦ τόπου, ἀπελάμβανόν τε αὐτοὺς
 καὶ προθυμότεροι ἐγένοντο. ὁ δὲ βασιλεὺς νόσῳ ποδαλγικῇ συ-
 σχεθεὶς καὶ ὀξυπαθήσας ἐπὶ Μεσημβρίαν τὴν πόλιν ἀπέπλευθε

3 τί ἐστι γὰρ ἐστι? 5 τετειχισμένος? 7 λεγομένης? 8 μετὰ
 κλισίας? 11 ὑπαγωγὴν P 12 περὶ τὸν? 16 ἀμυ-
 νούμενος? 17 ἀφριδίῳ?

strin flumina traiciens ad Danubium cœsedit, ubi locum ad habitandum idoneum occupavit, quem sua lingua Oglum appellant, accessu difficilem et hostibus inexpugnabilem; cuius anteriora situs asperitate et paludibus munita sunt, posteriora praeeruptis rupibus ac salebris tanquam muro vallantur. hoc modo divisa gente ac dissipata, Chazarorum antio ex interiori Berylia profecta, quae Sarmatis vicina est, excursiones impune faciebat, atque ita grassantes transductis copiis ultra Euxinum mare perveniunt, ubi Baisanum in suam potestatem redigunt ac stipendiariam faciunt.

Constantinus postquam comperit ab ea gente, quae ad Danubium habitabat, Romani imperii limitem vastari, militaribus copiis in Thraciam traductis adornataque insuper classe ad retundendos illorum impetus progreditur. Bulgari vere equestrium ac navalium copiarum multitudinem conspicati, subitaque re nec opinata percussi, ad munimenta sua confugiunt. in quibus cum quatrīduo mansissent, neque ob locorum asperitatem Romani prope manum conserere possent, confirmati animis et alacriores facti sunt. inter haec imperator ex pedum aegritudine acriori dolore percitus ad urbem Mesembriam curandi corporis gratia

ραπίας ἔνεκεν, προστάξας τοῖς ἄρχουσι καὶ τοῖς λαοῖς προσ-
D δρεύνειν τῷ ὀχυρώματι καὶ ὄσα πρὸς ἄμυναν τοῦ ἔθνους κατεργά-
 σασθαι. φήμη δὲ τις ἐδέδοτο τὸν βασιλέα φεύγειν κηρύσσουσα,
 δι' ἣν θορυβηθέντες οὐδενὸς διακόντος συντόκως ἔφρουγον. οἱ δὲ
 Βούλγαροι ἐπιδόντες ἐπιδίωκον καρτερῶς, καὶ ὄσους μὲν τοῦ λαοῦ **5**
 κατελάμβανον ἀνήρουν, πλείστον δὲ καὶ ἔτραυματίζον. περαιω-
 θέντων δὲ τοῦ Ἰστρου ἐπὶ τὴν λεγόμενὴν Βαρναῦν πλησίον Ὀδησ-
 σοῦ καὶ τοῦ ὑπερκειμένου μεσογαίου, τὸ ἰσχυρὸν καὶ ἀσφαλές τοῦ
 τόπου πάντοθεν ἔκ τε τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς ἄγαν δυσχωρίας θια-
 σάμενοι ἐνταῦθα σκηνοῦσι. κρατοῦσι δὲ καὶ τῶν [ἐγγιζόντων] **10**
 παρωκημένων Σκλαβηνῶν ἔθνων, καὶ οὓς μὲν τὰ πρὸς Ἀβάρους
 πλησιάζοντα φρουρεῖν, οὓς δὲ τὰ πρὸς Ῥωμαίους ἐγγιζόντα τηρεῖν
P 24 ἐπιτάττουσιν. ἐν τούτοις ἰσχυρωθέντων καὶ αὐξηθέντων, τὰ ἐπὶ
 Θράκης χωρία τε καὶ πόλεις καταδηγῶν ἐπιχειροῦν. τῷ βα-
 σιλεῖ δὲ ἀνάγκη ἦν ταῦτα ὄρωντι ἐπὶ τελέσμασι πρὸς αὐτοὺς σπέν- **15**
 δεσθαι.

Ὅτως τοιγαροῦν εἰρηνουσίης πάντοθεν τῆς Ῥωμαίων βα-
 σιλείας ἢ τῶν Μονοθελητῶν δυσσεβῆς αἵρεσις ἐκρατύνετο, ἥδη
 τῶν ἀπ' Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως χρόνων λυβυσοῦσα τὴν ἀρχήν,
 καὶ σχίσμα ἦν περὶ τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν. ταῦτα διαγνοὺς **20**
 Κωνσταντῖνος σύνοδον οἰκουμενικὴν συγκροτεῖ, ἣ τὰς μὲν προλα-
 βούσας πέντε ἁγίας οἰκουμενικὰς συνόδους ἐκύρωσε, καὶ τὰ δύο
B ἐπὶ τοῦ σωτήρος Χριστοῦ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας,

3 διεδίδοτο? **4** ἔφρουγον? **7** τὸν Ἰστρου? **23** τοῦ om P

delatus est, cum ante ducibus suis atque exercitibus mandasset ut in
 munitionis obsidione pergerent, et quae ad gentem illam propulsandam
 pertinerent omnia perficerent. verum cum fugere imperatorem fama per-
 vulgasset, consternati nostri passis manibus fugiunt. quibus conspectis
 Bulgari vehementius fugientium terga premere, et quos assequi poterant
 caedere, plerisque vulnerare. inde cum Danubium transiissent, et ad
 Barnam, quae prope Odyssum et eminentiora illa mediterranea est, per-
 venissent, cum eum locum undique et a fluvio et a regionis asperitate
 munitum animadverterent, ibidem castra metati sunt. sed et Scavinorum
 gentem, quae illic in propinquo degebat, in potestatem redigunt, ac
 partem suorum in eo limite qui Avars respiciebat collocant, alios Ro-
 manorum finibus obiciunt. quibus rebus aucti atque confirmati Thra-
 ciae oppida locaque omnia populantur. quare imperator annua pensita-
 tione promissa pacem cum iis facere coactus est.

Sic igitur, pace ubique per Romanum imperium constituta, Mono-
 theletarum haeresis, quae iam tum ab Heraclio imperatore coeperat,
 a. 680 malora in dies incrementa capiebat, adeo ut ecclesia catholica schismate
 divideretur. quas ob res Constantinus generale concilium indicit, quo
 quinque priores oecumenicae synodi comprobatae et duae in Christo de-

τέλειον αὐτὸν ἐν θεότητι καὶ τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι διατρανώ-
 σασα, καὶ τῷ ἀναθέματι τοὺς τῆς αἰρέσεως ἄρξαντας παραπέμ-
 ψασα. οὕτως ἐν γαλήνῃ καὶ εἰρηνικῇ καταστάσει τὸ λοιπὸν τῆς
 ζωῆς διατελέσας τῷ ἑπτακαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἔτε-
 5 λέυτα. καὶ κατατίθεται αὐτοῦ τὸ λείψανον ἐν τοῖς βασιλείοις τῶν
 ἁγίων ἀποστόλων μνήμασι.

Καταλιμπάνει δὲ εἰς τὴν βασιλείαν νιδὸν Ἰουστινιανὸν ἑκαί-
 10 δέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας ἄγοντα, ὃς τῆς βασιλείας ἐπιλαβόμενος
 τὰ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς εἰρήνης ἔνεκεν καὶ τῆς ἄλλης πολιτικῆς
 15 εὐταξίας βραβευθέντα διέστρεψε. μεθ' ὧν λύει καὶ τὴν πρὸς τοὺς
 Βουλγάρους γενομένην εἰρήνην. ἵππικὰ δὲ στρατεύματα πρὸς τοῖς C
 Θρακίοις διαγαγὼν χωρίοις κατὰ τῶν Σκλαβηνῶν εὐθὺς ὤρμησε.
 μέχρι δὲ Θεσσαλονικῆς ἐκδραμῶν πόλεως, πολλὰ τῶν ἐκέῖσε Σκλα-
 βηνῶν γένη τὰ μὲν πολέμῳ τὰ δὲ ὁμολογίᾳ παραλαβῶν, εἰς τὴν
 15 τοῦ Ὀρμικίου λεγομένην χώραν διὰ τῆς Ἀβύδου διαβιβάσας κατέ-
 στησεν. ἔξ ὧν στρατεύει ἄχρι καὶ ἕως τριάκοντι χιλιάδας λαόν,
 οὓς ἐξοπλίσας λαὸν ἐκάλεσε περιούσιον, ἄρχοντα αὐτοῖς ἐκ τῶν
 εὐγενεστέρων ἐπιστήσας Γεβούλον τοῦνομα. εἰς οὓς θαρρήσας
 20 λύει τὴν πρὸς τοὺς Σαρακηνοὺς παρὰ τοῦ πατρὸς γενομένην εἰρή-
 νην, μεθίστησι δὲ καὶ τοὺς ἐν τῷ ὄρει τοῦ Λιβάνου λοχοῦντας ἐκ D
 παλαιοῦ χρόνου ὀπλίτας. ἐκστρατεύει δὲ κατ' αὐτῶν, καὶ κατὰ
 τὴν Σεβαστόπολιν γίνεται. καὶ αὐτοὶ δὲ ἐκστρατεύσαντες πρὸς
 αὐτὸν παραγίνονται· καὶ τὰ μὲν τῆς εἰρήνης φυλάττεσθαι βέβαια

16 [ως] εἰς? 22 γρ. ἐπιστρατεύσαντες margo P

mine voluntates totidemque naturales actiones receptae sunt; decretum-
 que illum cum divinitate perfecta, tum perfecta nihilominus hominis na-
 tura constare. contrariae vero haeresis auctores anathemate damnantur.
 hunc in modum reliquum vitae tempus in otio ac pace transigens impe-
 rator decimo septimo imperii anno excessit e vita; cuius corpus in regia
 sanctorum apostolorum basilica aede sepultum est.

Reliquit imperii successorem Iustinianum filium, qui iam sexdecim
 annos attigerat. atque hic imperium nactus, quae a parente suo de pace a. 685
 ac reliqua rei publicae ordinatione constituta fuerant, omnia pervertit,
 unaque et initam cum Bulgaris pacem dissolvit. hinc equitibus ad Thra-
 ciae loca missis contra Sclavinorum proficiscitur. et Thessalonicam usque a. 688
 progrediens, quamplurimis illic Sclavinorum gentibus partim bello partim
 deditione in potestatem acceptis, easdem in Opsiciana quam vocant re-
 gione per Abydum translatas collocat. ex quibus ad triginta milia ar-
 matorum eduxit, eumque peculiarem militem appellavit, cui Gebulum
 ex nobilioribus quendam praeposuit. atque his fretus pacem cum Sara-
 cenis a parente initam dissolvit. ad haec stationem illam militum, quae
 in Libano monte iam tum ab antiquis temporibus posita fuerat, inde
 detrahit. igitur exercita contra illos acto Sebastopolim pervenit. at hi
 productis ex adverso copiis pacem quidem se, quantum in sese fuerit,

παρ' αὐτῶν ἔφρασκον, εἰ δὲ βούλοιντο διαστρέφειν Ῥωμαῖοι, θεὸν κριτὴν τῶν αἰτίων γίνεσθαι. Ἰουστινιανοῦ δὲ μᾶλλον τῆς μάχης αἰρουμένου, οὗτοι τὸν τῆς εἰρήνης ἔγγραφον λόγον ἐφ' ὑψηλοῦ ἀναρτήσαντες σημείου προάγειν ἐκέλευον, καὶ δὴ κατὰ Ῥωμαίων ἐχώρουν. οἱ δὲ εἰς φυγὴν ἐτράποντο. καὶ ὁ κληθεὶς περιούσιος 5 τῶν Σκλάβων λαὸς τοῖς Σαρακηνοῖς προστίθεται, καὶ σὺν αὐτοῖς Ῥωμαίους ἀγῆρουν. ἐξ οὗ πλεῖον προσκτησάμενοι θάρσος πλειώ-
P 25 νως τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἐλυμαίνοντο. καὶ τὰ μὲν πρὸς τὸ ἔθνος οὕτως πως ἔσχε.

Εἰς δὲ τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς καθίστα ἀνδρας ἀπηνεῖς καὶ 10 ὀμοτάτους. ὧν ἦν Στέφανος ἐδνοῦχος Πέρσης, ταμίης τῶν βασιλικῶν χρημάτων, καὶ πολλὰ τοὺς ὑπὸ χεῖρα αἰκίζόμενος ἄχρι καὶ εἰς τὴν μητέρα Ἰουστινιανοῦ τὴν τόλμαν ἐξήνεγκε, μόστιγας ἀπὴν ἐν σχήματι ὡσπερ τοὺς καΐδας οἱ γραμματισταὶ ἐπιδέμενος. Θεόδοτον δὲ τινα μοναχόν, ἐγκλειστὸν τὸ πρότερον κατὰ τὰ Θρακῶνα 15 τοῦ στενοῦ λεγομένου πόρου γεγονότα, τῶν δημοσίων λογιστὴν, ὃν τὸ δημῶδες λογοθέτην καλοῦσι, καθίστησιν, ὃς ὑπερβολῇ ὀμό-
B τητος οὐ τοὺς ὑπ' αὐτὸν μόνον χρήματα ἔκραττε, μετεώροις σχολίοις ἀναρτῶν καὶ ἀχύροις περικαπνίζων, ἀλλ' ἤδη καὶ ἑτέρους περιφανεστέρους ἀνδρας δημεύων καὶ ἀφορήτους ποινὰς ἐπιφέρων 20 ἀπέκτεινεν.

Λεόντιον δὲ τινα πατρικίον ἐκ τῆς τῶν Ἰσαύρων ὀρμώμενον χώρας καὶ στρατηγὸν γενόμενον τοῦ ἀνατολικοῦ καλουμένου στρα-

2 τὴν μάχην?

8 τῶν P

12 καὶ πολλὰ] ὅς πολλὰ?

a. 681 *integram servasse dixerunt. quodsi Romani eam violare cupiant, deum de criminis illius auctoribus iudicaturum. sed Iustiniano bellum magis optante, illi foederis tabulas e sublimi vexillo suspensas praeferri ante se iubent, atque ita contra Romanos procedunt; quos in fugam conii-*
ciunt. sed et peculiaris ille Sclavorum populus (ita enim vocabatur) ad Saracenos deficit, quibuscum Romanos communiter caedebant. hoc itaque modo sese adversus gentem illam imperator gessit.

a. 693 *Iam vero civilibus magistratibus efferos homines ac crudelissimos praefecit; quorum unus Stephanus fuit spado, genere Persa, fisci praefectus, qui subiectos sibi omnes magnis contumeliis afficiebat, adeo ut vel Iustiniani matrem audacia illius appeteret, eique verbera, quemadmodum pueris elementariis magistri solent, intentaret. idem porro Theodotum quendam monachum, qui prius in Thraciae finibus ad freti angustias inclusam ac solitariam vitam duxerat, publici aerarii praefectum constituit, quem logothetam vulgo nuncupant. qui per summam crudelitatem non modo a subiectis sibi pecunias exigebat, quos sublati fumbus extentos palearum fumo cruciabat, sed etiam alios illustres viros proscribebat ac poenis intolerabilibus necabat.*

Ceterum Leontium quendam patricium, genere Isauricum qui Orientalibus copiis praefuerat, multis rebus praecclare ac cum laude gestis in-

τέδματος, ἐβδύκμῶν τε πολλοῖς πολλάκις γενόμενον, ὑποφροῦριον
 τρισὶ χρόνοις καὶ αὐτὸν Ἰουστινιανὸς ἐποίησεν· εἶτα τῆς φρουρᾶς
 λύσας στρατηγὸν τῆς Ἑλλάδος προβάλλεται, αὐθημερὸν ἀναγκά-
 σασ τοῦ Βυζαντίου ἀπαίρειν. πρὸς δὲ γίνονται φίλοι τυγχάνοντες
 5 ἄωρον τῆς νυκτὸς Παῦλός τις μοναχὸς τῆς Καλλιστράτου μονῆς C
 ἐπάρχων, ἄστρονόμος τὴν ἐπιστήμην, καὶ Γρηγόριος μοναχὸς καὶ
 ἠγούμενος ἐν τῇ Φλώρου μονῇ, Καππαδόκης τὸ γένος, ὡς προ-
 πέμψοντες. αὐτὸς δὲ ἰδὼν ἐνεκάλει λέγων ὡς μάτην μοι τὰ τῆς
 βασιλείας προεμαντεύσασθε· νῦν γὰρ ἐνθ' ἔνδε ἀποχωροῦντα τὸ
 10 τέλος με τῆς ζωῆς πικρὸν καταλήψεται. οἱ δὲ τῆς ὁδοῦ εἶργον,
 βέβαια παρεχόμενοι ὡς εἰ μὴ δεκήσειεν τῆς ἐξουσίας κρατήσειεν.
 τούτοις πεισθεὶς εὐθὺς ἐπικομίζων τινὰς τῶν ὑπηρετῶν ἔτι τῆς νυ-
 κτὸς ἐφιστιμένης καὶ ὄπλα ἀνελόμενος εἰς τὸ πραιτώριον ἀνεισὶν
 ἡσυχῇ. καὶ σημανόντων ὡς τὸν βασιλεῖα παρεῖναι ἐν τοῖς ἐκείσε
 15 πρᾶξι τὰ κατὰ γνώμην, ὁ τοῦ πραιτωρίου ὑπαρχος ὑπήντα δι- D
 ανοιγνὸς τὰς πύλας· ὃν αὐτίκα χεῖρας καὶ πόδας ἐπέδησεν. ἐντὸς
 δὲ γενόμενος Λεόντιος πάντας τοὺς καθευργμένους ἔλυσε καὶ ὄπλι-
 στας ἐπὶ τὸν καλοῦμενον φόρον ἐξώρμησε, κάκειῦθεν σκεδιανύμενοι
 ἀπὸ πάντα μέρη τῆς πόλεως βοῇ κράζειν ἐκέλευσε πάντας Χρι-
 20 στιανὸς εἰς τὸ ἱερόν τῆς Σοφίας παραγίνεσθαι. ἔξ ὧν πᾶν τὸ
 πλῆθος θορυβηθὲν σπουδῇ πρὸς τὸν λουτήρα τῆς ἐκκλησίας ἤθροβ-
 ζετο. ὁ δὲ σὺν τοῖς μοναχοῖς καὶ ἑτέροις τῶν φίλων πρὸς Καλλι-
 πεκον τὸν τηλικαῦτα ἱεράρχην τῆς πόλεως ἔρχεται, καὶ βιάζεται

5 ἀσφλ? 15 πραιτωρίου Petavii: πραιτώρος P 18 σκε-
 διανύμενος?

signem, Iustinianus totis tribus annis in custodia habuerat, eumque
 postea dimissum Graeciae praeposuerat, eadem die Byzantio cedere co-
 actum. ad hunc quidam ex amicis intempesta nocte veniunt, Paulus
 nimirum monachus ex Callistrati coenobio astrologiae deditus, et Grego-
 rius monachus Flori monasterio praefectus, genere Cappadox. qui cum
 eum adissent velut honoris causa deducturi, at hic illos intuens "frustra"
 inquit "mihi imperium vaticinati estis: nunc enim ex hac urbe digressum
 acerbus me vitae exitus manet." illi discessu prohibere, certoque polli-
 ceri, nisi ignavo et inertis animo esse vellet, omnino imperii compotem
 fore. quibus verbis commotus ille cum aliquot servorum manu armatus
 noctu clam ad praetorium ascendit. ubi cum adesse imperatorem signi-
 ficassent, cui aliquid illic negotii gerendum esset, praetorii praefectus
 apertis ianuis occurrit; quem illico manibus ac pedibus constrinxit. tum
 intro penetrans Leontius custodias omnes liberat, et armatis omnibus ad
 forum progreditur, unde per totam urbem dissipatos clamare iubet ut ad
 Sophiae templum Christiani omnes convenirent. quo tumultu multitudo a. 694
 omnis concita ad baptisterium frequens advenit. Leontius cum mona-
 chis et aliis amicis Callinicum tunc urbis antistitem adit, ac descendere

κατελθεῖν καὶ φωνῆσαι πρὸς τὸν λαόν "αὕτη ἡ ἡμέρα ἦν ἐποίησεν ὁ κύριος." τὸ δὲ πλῆθος Ἰουστινιανὸν ἐδυσφήμι. καὶ οὕτως
P 26 ἅπαντες ἐπὶ τὸν χώρον τῆς ἵπποδρομίας ὤχοντο. ἡμέρας δὲ ἐπιγενομένης ἐκφέρουσι τὸν Ἰουστινιανὸν πρὸς αὐτούς. καὶ τῆς πληθύος βρώσης βασιλεὺς ξίφος διαδέχεται, Λεόντιος τοῦ αἵματος αὐτοῦ **5** φεισάμενος διὰ τὴν πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀγάπην, τιμὴν τὴν γλῶτταν καὶ τὴν ῥίνα ἐν Χερσῶνι τῇ πόλει ἐξώρισε, δέκατον ἤδη ἔτος ἐν τῇ βασιλείᾳ διωνύσαντα. Λεόντιος δὲ ὑπὸ τοῦ πλῆθους βασιλεὺς ἀναγορεύεται. Στέφανον δὲ τὸν εὐνοῦχον καὶ Θεοδοσίον τὸν μοναχόν, δι' ἧν ἕπεμεινε παρ' αὐτῶν **10** κάκωσιν, καὶ ἄκοντος τοῦ βασιλέως συλλαβόμενοι καὶ τῶν ποδῶν ἐξαναρθήσαντες διὰ χρόνων συρέντας πρὸς τὴν καλομένην τοῦ **B** Βοῦς ἀγορὰν πυρὶ παραδεδώκεσαν. καὶ τὰ μὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει οὕτω δέκναιτο.

Ἡ δὲ ὑπ' Ἀφρικῆν Καρχηδῶν πρῶτη ὑπὸ Ῥωμαίοις τελοῦσα **15** τότε ὑπὸ χεῖρα τῶν Σαρακηνῶν γίνεται, πόλεμος παρ' αὐτοῖς λεφθεῖσα. τοῦτο διαγνοὺς Λεόντιος ἅπαντα τὰ Ῥωμαϊκὰ ἐξῶπλισε πλοῖμα, στρατηγὸν τε ἐπ' αὐτοῖς Ἰωάννην τὸν πατρικίον ἐμπειροῦ τῶν πολεμίων προχειρισάμενος πρὸς Καρχηδόνα κατὰ τῶν Σαρακηνῶν ἐξέπεμψεν· ὃς ἐκείσε παραγενόμενος τοὺς μὲν ἐν αὐτῇ τῶν **20** Σαρακηνῶν πόλεμος ἐτροπώσατο, τὴν δὲ πόλιν Ῥωμαίοις ἀντισώσατο, καὶ τὰλλα πάντα τὰ ἐκείσε πολιόμενα τῆς τοῦ ἔθνους ἀκαλλάξας ἐξουσίας καὶ στρατὸν ὀπλίτην πρὸς φυλακὴν ἐν αὐτοῖς ἐγκα-
C ταλείψας αὐτοῦ διεχείμασεν. ὁ δὲ τῶν Σαρακηνῶν βασιλεὺς

10 Θεόδοτος?

egit, et ad populum clamare "haec est dies quam fecit dominus." populus vere Iustiniano maledicebat. post haec universi in Hippodromum confluant; moxque ut illuxit, Iustinianum ad eos producant. ceterum vociferante plebe ut in imperatorem gladio animadverteretur, Leontius pro sua cum eius patre Constantino amicitia vitas pepercit, sed lingua ac naso mutilatum in Chersonam urbem deportat, anno eius imperii exacto decimo. Leontius imperator a populo salutatus est. qui mox Stephanum eunuchum et Theodosium monachum, ob ea mala quae perpessus ab iis fuerat, etiam invito imperatore, comprehendit, et pedibus alligatos ac per urbem ad Bovis forum attractos igne combussit. haec Cpoli per eos dies acciderunt.

a. 696 At in Africa Carthago Romani antea imperii civitas a Saracenis expugnatur. quo audito Leontius Romanas omnes naves instruit, ac praefecto Ioanne patricio viro bellicis rebus experto Carthaginem contra Saracenos mittit. hic cum eo pervenisset, Saracenis, qui ibidem erant, in fugam versis urbem illam Romanae ditioni restituit, ceteraque illius regionis oppida a barbarorum servitute vindicans, et militare praesidium imponens, ibidem hiemem traducit. verum Saracenorum princeps, ea re

ταῦτα μεμαθηκώς πλείονα κατ' αὐτοῦ ἐκίνησε πόλεμον, δεῖ οὖν καὶ τὸν μὲν Ἰωάννην σὺν τῷ περιόντι αὐτῷ Ῥωμαϊκῷ στόλῳ ἐξώθησε, καὶ τὴν Καρχηδόνα παραλαμβάνει πόλεον καὶ τὰ περὶ αὐτὴν πόλιν-
 5 τήν ἡσῶ Κρήτην γενόμενος ὑπὸ τε τῶν ἀρχόντων καὶ τοῦ στρατιω-
 τικοῦ πλήθους ἐστασιαζέτο, καὶ οὐδαμῶς βουληθεὶς αἰσχύνῃ καὶ
 δέει κατεχόμενος πρὸς βασιλέα παραγενέσθαι. διὰ τοῦτο Λεόν-
 τιον μὲν δυσφημοῦντες ἀθετοῦσι, ψηφίζονται δὲ Ἀψίμαρον ὄνομα,
 στρατοῦ ἄρχοντα τῶν Κορρικιωτῶν τυγχάνοντα τῆς ὑπὸ Κιβυρ-
 10 ραιωτῶν χώρας, ὃν δρὸνγγάριον Ῥωμαίους καλεῖν ἔθος, Τιβέριον
 αὐτὸν ἐπονομάσαντες. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ νόσος λοιμικὴ τῇ πόλει D
 ἐπέσκηψε καὶ πλῆθος λαοῦ ἐν μηνὶ τέτρασι διέφθειρεν. Ἀψίμα-
 ρος δὲ σὺν τῷ συνόντι αὐτῷ στόλῳ εἰς Βυζάντιον ἀναχθεὶς ἀντι-
 κρου τῆς πόλεως ἐν Σουαῖς λεγομένῳ παραθαλασσίῳ χωρίῳ προσ-
 15 ορμίζεται. ἐπὶ χρόνον δὲ τινα πόλεμον συμβαλὼν τοῖς ἐν τῇ πό-
 λει, τέλος τοὺς ὑπὸ τοῦ τεύχους Βλαχερωτῶν φρουροὺς καὶ τοὺς
 τούτων ἄρχοντας ὑποφθείρας δόλῳ ὑπ' αὐτῶν παραλαμβάνει τὴν
 πόλιν. καὶ ὁ σὺν αὐτῷ στρατὸς εἰσελθὼν τὰ χρήματα τῶν πο-
 λειτῶν δήμεσεν. Λεόντιον δὲ χειρωσάμενος τρίτον ἔτος ἐν τῇ βα-
 20 σιλείᾳ διαίοντα τὴν ῥίνα αὐτοῦ ἐξέτιμε, καὶ ἐν τῷ καλουμένῳ τῆς P 27
 Δελμάτου μοναστηρίῳ ἡσυχάζειν προσέταξε.

Καὶ οὕτω μὲν ταῦτα ἐπ' αὐτοῖς συνέβαιεν· Ἰουστινιανὸς δὲ
 ἐπεὶ πρὸς τῇ Χερσῶνι διέτριβε, συχνότερον δημηγορῶν ὡς πάλιν

2 παρόντι?

3 πάλιν?

16 ἐπι?

comperit, maiori contra eum belli mole et apparata contendit. quò et
 Ioannem cum omni quae supererat classe Romanorum expellit, et Car-
 thaginem cum vicinis oppidis in potestatem recipit. quare Ioannes inde
 solvens ad imperatorem revertitur. sed cum ad Cretam insulam appu-
 lisset, ducum et militum contra eum seditio ac tumultus oritur, cum et
 alioqui pudor illum ac metus offerre se imperatori prohiberet. quam-
 obrem Leontium multis in eum contumeliose dictis abiiciunt, eiusque
 loco Apsimarum eligunt, qui tum Curiciotarum copiis praeerat e Ciby-
 raeotarum regione, quem drungarium Romani vocant, eundemque
 697
 Tiberium cognominant. interea in urbe pestilentia laboratum est, quae quat-
 tuor mensibus ingentem vim hominum absumpsit. Apsimarus vero cum
 classe sua Byzantium invectus ad locum quendam litori proximum, quem
 Sycas appellant, ex adverso urbis appulit. inde contra oppidanos ali-
 quamdiu pugnans, postremo corruptis Blachernarum muri custodibus eo-
 rumque praefectis, dolo urbem ingressus est; unaque cum eo irrumpens
 exercitus civium bona diripuit. Leontium porro, tertio quam imperare
 coeperat anno, comprehendens amputatis naribus in Delmati monaste-
 rium, ut ibi privatus ageret, includit.

Quae dum geruntur, Iustinianus Chersonae degens cum de recupe-
 rando imperio crebro sermocinaretur atque audacius ageret, eius loci in-

κρατήσῃ τῆς βασιλείας ἐπαρρησιάζετο. οἱ δὲ ὧδε πολῖται κένθρον ἑαυτοῖς ὑπονοούμενοι ἐβουλεύσαντο αὐτὸν ἀνελεῖν ἢ δεσμώτην πρὸς Ἀψίμαρον ἀναπέμπειν. αὐτὸς δὲ τοῦτο αἰσθόμενος ἐκείθεν δίεφυγε, καὶ εἰς τὸ φρούριον τὸ λεγόμενον Δόρος πρὸς τῇ Γοτθικῇ κείμενον χώρα ἀπέδρασεν. αἰτεῖ δὲ τὸν Χάζαρον ἡγεμόνα 5 (χαγάνους δὲ τούτους αὐτοὶ καλοῦσιν) ὡς αὐτὸν παραγενέσθαι.

B ὁ δὲ τῇ αἰτήσῃ εἶξε, καὶ αὐτὸν μετὰ τιμῆς ἐδέξατο, καὶ φιλωθεὶς αὐτῷ τὴν ἑαυτοῦ ἀδελφὴν Θεοδώραν καλουμένην εἰς γυναῖκα ἐξέδοτο. ὁ δὲ τῇ αὐτοῦ συναγέσει ἐν Φαναγόρῃ ἐλθὼν σὺν αὐτῇ δίκτριβε. ταῦτα διαγνοὺς Ἀψίμαρος ἐπέκειτο συχνῶς τὸν τῶν 10 Χαζάρων ἄρχοντα ἐκλιπαρῶν, πλεῖστα δὲ χρήματα καὶ δῶρα ὑπισχεῖτο, εἰ ζῶντα Ἰουστινιανὸν ἢ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐκπέμψαι. ὁ δὲ ταῖς πολλαῖς εἴξας παρακλήσεσιν ὑπέσχετο τοῦτο πληροῦν. πέμπει οὖν ἄνδρας εἰς φυλακὴν αὐτοῦ καθιστάναι, τῷ μὲν προσχήματι ὡς μὴ ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων ἐπιβουλευθεῖη, τῷ ὅτι δὲ 15 φυλάσσειν, ὡς μὴ ἀποδράσαι ποτὲ προασφαλιζόμενος. κελύει δὲ τῷ ἄρχοντι τῶν ἑμοεθνῶν, ὤφειωμένῳ δὲ Ἰουστινιανῷ ὅτι,

C ἔτι δὲ καὶ τῷ ἄρχοντι τῷ ταῦ Βοσπόρου τοῦ Σκυθικοῦ, ἐπιτηρεῖν ἦνίκα αὐτοῖς ἐπιτρέψει ἀνελεῖν αὐτὸν ὡς τάχιστα. ταῦτα δὲ μὴνύεται Θεοδώρα παρὰ τινος τῶν τοῦ πατρὸς οἰκετῶν. ἢ δὲ τὰ 20 τῆς ἐπιβουλῆς τῷ ἀνδρὶ ἀνεῖλεται. καὶ αὐτὸς τὸν οἰκεῖον ἐκείνον τὸν Χάζαρον καλέσας καὶ ἀπιδιάσας μετ' αὐτοῦ ἀγχόνην παρῆδωκε. τῷ αὐτῷ δὲ τρόπῳ ἀναίρει καὶ τὸν Βοσπόρον ἄρχοντα. εὐθὺς δὲ

4 *Lucas Petavius.*5 *Χαζάρων?*

solae periculum sibi ex ea re veriti, de illo interficiendo aut vivo ad Apsimarum perducendo consilium ineunt. at ipse, ubi hoc illos agitare comperit, inde fugiens ad castellum, quod Doros appellatur estque in Gothiae limitibus positum, sese recipit. unde Chazarum duces, (Chaganos ipsi illos nuncupant) ut ad se veniret rogat. qui precibus eius adductus magno cum honore eundem excipit, et contracta cum eo amicitia sororem suam Theodoram nomine coniugem tradit. quare illo permittente Phanagoram veniens ibi cum uxore sua moratus est. quae cum Apsimarum audisset, Chazarum principem assidue sollicitabat, opibus multis ac muneribus promissis, ut aut vivum Iustinianum ad sese aut caput eius mitteret. qui frequentibus Apsimari precibus commotus facturum se quod rogatus erat recepit. itaque certos homines ad eius custodiam allegat, per speciem ne gentiliū suorū insidiis opprimeretur, re vera autem id ipsum cavens ne unquam e manibus suis effugere posset. tum uni ex gentis suae ducibus, quocum Iustiniano familiaritas erat, necnon et Bospori Scythici praefecto iubet, ut simul atque mandasset, quam primum ei vitam eriperent. haec ad Theodoram a quodam patris sui domestico perlata sunt; quae statim viro suo insidias aperit. qui quidem Chazaro illo familiari suo ad se vocato, remotis arbitris, cum laqueo praefocat, eodemque modo Bospori praefectum interficit.

a. 702

Θεοδώραν τὴν γαμετὴν πρὸς τὸν πατέρα ἐκπέμπει, αὐτὸς δὲ ἀπά-
 ρας εἰς Τόμιν καλούμενον παραθαλάσσιον χωρίον κατήλθε. κάκεισε
 νηϊ ἐπιβὰς σὺν ἑτέροις τισὶν ἀνδράσι καὶ ταύτην παραπλεύσας ἤλθε
 μέχρι Συμβόλου τῆ πόλει πλησιύσας Χερσῶνι. καὶ προσορμίσας
 5 τῷ ἐκείσε λιμένι πέμπει ἕνα τῶν ἑταίρων ἐπὶ τῆ πόλει, κάκειθεν ὁ
 ἄγει πρὸς αὐτὸν τὸν Βαρουσβακούριον καὶ τὸν τούτου ἀδελφὸν τὸν
 τε Σολιβάν καὶ ἑτέρους τινὰς ἀνδρας. καὶ σὺν αὐτοῖς ἐκπλεύσας,
 τὰ λεγόμενα Νεκρόπυλα παρελθὼν, πρὸς τὸν Ἴστρον ποταμὸν
 παραγίνεται. ἐκείθεν ἐκπέμπει τῶν συνόντων τινὰ Στέφανον πρὸς
 10 Τέρβελιν κύριον ὄντα τηρικαῦτα τῶν ἐκείσε Βουλγάρων, παρακα-
 λῶν συλλαβέσθαι αὐτῷ ὥστε τὸν τῆς βασιλείας ἀπολήψεσθαι
 θρόνον, ἄλλα τε πλείστα δῶρα ὑποσχόμενος καὶ τὴν ἑαυτοῦ θυ-
 γατέρα εἰς γυναῖκα αὐτῷ δώσειν ἐπαγγειλάμενος. ὁ δὲ προθύμως
 ἐν πᾶσιν ὑπέεικε, καὶ Ἰουστινιανὸν σὺν τιμῇ μεγάλη ἐδέξατο, καὶ P 28
 15 ἅπαντα τὸν ὑπ' αὐτῷ λαὸν ὀπίστας σὺν αὐτῷ ἐπὶ τὴν βασιλευού-
 σαν ὤχετο. προσεδρεύει δὲ τῷ τελεῖ Βλαχερνῶν ἐπὶ τρισὶν ἡμέ-
 ραις, ἀξιῶν τοὺς τῆς πόλεως εἰσοδεθῆναι αὐτὸν βασιλεῦ. οἱ δὲ
 αἰσχυρῶς ὑβρίζοντες ἀπέπεμπον. ὁ δὲ νυκτὸς εἰσδύεται σὺν ὀλί-
 γοις τισὶ κατὰ τὸν τῆς πόλεως ἀγωγόν, κἀντεῦθεν παραλαμβάνει
 20 τὴν πόλιν, καὶ πρὸς βραχὺ σκηνοῦται ἐν τῷ παλατίῳ Βλαχερνῶν.
 Ἡράκλειον δὲ τὸν ἀδελφὸν Ἀψιμάρου στρατηγὸν τοῦ ἀνατολικοῦ
 στρατοῦ γενόμενον καὶ τοὺς ἄλλους ἄρχοντας καὶ ὑπασπιστὰς αὐ-
 τοῦ πρὸς τῷ τελεῖ ἐπὶ ξύλου ἀνήρησεν. Ἀψίμαρον δὲ συλλαβῶν

§ τῆσ ἀκτῆσ Petavius.

deinde Theodora coninge ad patrem remissa solvens Tomin, qui locus
 ad mare situs est, pervenit, ubi nave conscensa cum nonnullis aliis litus
 legens ad Symbolum usque ad Chersonam urbem appellit. quo cum na-
 vem ad portum applicuisset, certum hominem e comitatu ad urbem des-
 tinat, ex qua Barasbacurium eiusque fratrem ad se una cum Soliba et
 aliis quibusdam elicit; quibuscum solvens, et eum locum quem Necro-
 pyla vocant praetervectus, ad Istrum pervenit. inde ad Terbelin Bul-
 garorum in ea regione principem quandam ex suis Stephanum mittit,
 auxilium petens, ut in imperium eius opera restitueretur; ad idque cum
 alia quamplurima tum filiam suam coniugem promittebat. his acceptis
 barbarus Iustiniano omnia cumulate detulit; eumque magno cum honore
 suscepit, tum omnibus qui secum erant armatis ad urbem contendit;
 quam triduo toto castris ad Blachernorum murum positus obsedit, in-
 stante imperatore ut a civibus in urbem reciperetur. sed illi cum igno-
 minia turpiter remittunt. tandem noctu cum paucis per aquae ductum a. 702
 irrepit atque urbem invadit, moxque Blachernorum palatium occupat.
 Heraclium vero Apsimari fratrem, ex praefecto Orientalium copiarum,
 cum aliis ducibus et satellitibus eius pro moenibus ipsis e patibulo su-
 spendit. Apsimarum deinde, septimo quam imperare coeperat anno,

- B** ἑβδομον ἔτος ἐν τῇ βασιλείᾳ διανύσαντα, ἔτι δὲ καὶ Λεόντιον σιδήροις πεδήσας κατέσχευεν ἐν εἰρκτῇ· μετὰ δὲ ταῦτα ἵππικὸν ἐπιπέλασας ἀγῶνα, θάτερον μὲν ἐκ δεξιῶν θάτερον δὲ ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τοῖς ποσὶν αὐτοῦ πατεῖσθαι ῥίψας ἐπὶ ὤρας βραχείας, μετὰ ταῦτα ἐπέμπει ἐν τῷ καλουμένῳ κνηγίῳ τμηθῆναι τὰς κεφαλὰς. 5 τὸν δὲ Βουλγάρων ἄρχοντα Τέρβελιν ἔξω τείλους Βλαχερνῶν σκηνοῦμενον πολλὰ φιλοφρονησάμενος, τέλος παραγενόμενος πρὸς αὐτὸν χλανίδα τε περιβάλλει βασιλικὴν καὶ Καίσαρα ἀναγορεύει, καὶ συμπάρεδρον ποιησάμενος προσκυνεῖσθαι σὺν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐκέλευε, καὶ πλεῖστα παρασχόμενος δῶρα πρὸς τὰ ἑαυτοῦ 10
- C** ἔξεπεμπε. Καλλινικὸν δὲ τὸν τῆς πόλεως ἱεράρχην, ὡς δυσσημήσαντα αὐτὸν ἐπὶ τῇ τοῦ Λεοντίου ἀναγορεύσει, τυφλώσας ἐν τῇ Ῥώμῃ ἔξεπεμψε, Κῦρον ἀντ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἱερωσύνην προχειρισάμενος τὸν ἐν Ἀμαστρίδι ἐγκλειστὸν γενόμενον, προσημαίνοντα αὐτῷ ἐκέισε παριόντι τὴν τῆς δευτέρας βασιλείας κατάστασιν. 15 πολὺν τε φόβον καὶ κάκωσιν ἐν τοῖς ὑπηκόοις ἐποιεῖτο· τοὺς μὲν γὰρ εἰς ἄρχοντας προβαλλόμενος αὐτίκα ἐτέρους ὀπισθεν ἐπέμπεων ἀνήρει, οὓς δὲ ἐν δειπνῷ συγκαλῶν δόλῳ ἀπέκτεινεν, ἄλλους ἐν τῷ βυθῷ σάκκοις ἐρβαλῶν ἀπέροσπε, καὶ συνελόντα εἰπεῖν, ὠμόττηι πολλῇ καὶ θηριώδει γνώμῃ πρὸς τὸ ὑπήκοον διακείμενος. 20 ἐν τούτοις δὲ μεταστέλλεται ἀπὸ Χαζαρίας Θεοδώραν τὴν ἑαυτοῦ
- D** γαμητὴν καὶ Τιβέριον τὸν ἐξ αὐτῆς τεχθέντα αὐτῷ υἱόν, καὶ στέφει αὐτοὺς εἰς βασιλείας· μετὰ τοῦτο λύει τὴν πρὸς τοὺς Βουλγάρους εἰρήνην, καὶ στρατεύματα πλεῖστα διὰ τε γῆς καὶ θαλάσ-

una cum Leontio comprehensum ferreis compedibus vinctum in carcerem coniecit. post haec equestre certamen celebrans, alterum ad dextram alterum ad sinistram horae spatio abiici adque pedes suos proculcari, inde in Cynegio caput amputari iussit. sub haec Bulgarorum principem Terbelin extra Blachernorum moenia stationem habentem omni honore ac magnificentia prosecutus, demum ad eum veniens imperatoriam vestem circumdedit ac Caesarem appellavit. neque his contentus; sed ad consessum insuper admittens, adorari secum a populo voluit, ac postremo infinitis muneribus donatum in patriam remisit. Callinicus patriarcha, quod in Leontii inauguratione probrose quaedam in imperatorem iactasset, oculis orbatus Romam deportatus est. cuius in locum Cyrum substituit, qui in urbe Amastride inclusam ac solitariam vitam coluerat ac de imperio recuperando praedixerat. sed nullus interea caedium in cives ac saevitiae modus. nam plerosque ad magistratus evehens subinde aliis submissis interficiebat; nonnullos ad convivium invitans incautos opprimebat; alios in culeum insutos in profundum mergebat. et ut uno verbo dicam, omni in suos crudelitate ac feritate bacchatus est. per idem tempus e Chazaria Theodoram coniugem et Tiberium filium arcessit, eisque imperatoriam coronam imponit. post inita cum Bulgaris pace dissoluta, innumeras terra marique oopias in Thraciam transportans ad

σης πρὸς τοῖς Θρακίοις μέρεσι διωγῶν πρὸς τῇ Ἀγγιᾶλῳ πόλει ὡς πολεμήσων αὐτοὺς παραγίνεται. ἀφυλάκτως δὲ τοῦ λαοῦ πρὸς τὰ ἐκεῖσε πεδία ἐπὶ κομιδῇ χόρτον σκειδυνημένον ἐπιπίπτουσιν ἀθρόως οἱ Βούλγαροι καὶ πολλοὺς αὐτῶν διαφθείρουσι, πολλοὺς δὲ καὶ αἰχμαλώτους εἶλον. καὶ Ἰουστινιανῶ ἐν τῇ πόλει Ἀγγιᾶλῳ ἀπολειφθέντι ἐπὶ τρισὶν ἡμέραις προσεδρεύουσιν. ὁ δὲ νυκτὸς ναυσὶν ἐπιβάς φρηγῇ ἐκεῖθεν ἀπέπλευσεν καὶ εἰς Βυζάντιον ἐπανήγεται.

Ἐν τούτοις ὄντων τῶν πραγμάτων ὁ τῶν Σαρακηνῶν βασι- P 29
 10 λῆς λαὸν πλείστον ὄπλιτην ἐκπέμπει, ἡγεμόνας αὐτοῖς ἐπιστήσας Μασαλμᾶν καὶ Σολυμᾶν κατὰ τὴν αὐτοῦ διάλεκτον καλουμένους, ὡς τὰ Τύανα τὴν πόλιν πολιορκήσοντας. οἱ δὲ ἐκεῖσε παραγενόμενοι, πολέμους πλείστους συνήψαντες, μέρος δὲ τοῦ τέλους ἐκ τῶν πρὸς τειχομαχίαν ὀργάνων καταβαλόντες καὶ πλέον οὐδὲν ἰσχύ-
 15 σαντες ἀνύσαι, ἀποχωρεῖν πρὸς τὰ οἰκεία ἐβούλοντο. ἐν ᾧ ἐκπέμπει Ἰουστινιανὸς πρὸς τῇ μεσογείᾳ, καὶ πλείστον λαὸν ἄγροικὸν τε καὶ γεωργικὸν ἀθροίσας πρὸς τὰ Τύανα ἀφικνεῖσθαι ἐκέλευσεν ὡς τοὺς πολιορκουμένους ἐπαμυνόμενος. τούτους ἀόπλους οἱ Σαρακηνοὶ θεασάμενοι ὀρμῶσι κατ' αὐτῶν, καὶ τοὺς μὲν ἕξει ἀνείλον B
 20 τοὺς δὲ αἰχμαλώτους συνέλαβον. ἐντεῦθεν θαρραλέωτερον διατεθέντες τῇ προσεδρίᾳ Τύανων εἶχοντο. οἱ δὲ ἀπορία δαπανημάτων τῶν πρὸς μάχην ἀπειπόντες, τῆς τε παρὰ βασιλέως βοήθειας οὐκ εὐπορήσαντες, ὁμολογίᾳ ἑαυτοὺς τοῖς ἐχθροῖς παρέδοσαν καὶ πρὸς τὰ τῶν Σαρακηνῶν ἦδη ἀπώχοντο. ἕξ ἐκείνου λοιπὸν πλείστη

4 αὐτοῦς P 11 αὐτῶν? 18 τοῖς πολιορκουμένοις ἐπαμυνόμενος?
 65 12. 24 τὰ om P 21 τῆς προσεδρίας? cf. p. 19 21, 59 12, 60 1,

Anchialum urbem belli molem convertit. ubi dum Romani pabulandi causa incantius dissipantur, repente superveniens Bulgarus complures occidit, alios captivos abducit. Iustinianus cum Anchiali conclusus ac triduum obsessus esset, noctu tandem conscensis navibus aufugit ac Byzantium evadit.

Dum haec adversus Bulgaros geruntur, Saracenorum rex ingentem a. 704 exercitum cum Masalmane et Solymane ducibus ad Tyana obsidenda mittit. qui multis ad eam urbem praeliis gestis, murorum insuper parte machinis disiecta, cum nihil amplius proficerent, discessum parabant, cum ecce ingens rusticorum et agricolarum manus a Iustiniano ad solvendam obsidionem mittitur. quos Saraceni inermes conspicati impetu facto partim gladiis obruncant, partim captivos abducunt. quo successu audaciores redditi coepitae Tyanorum obsidioni pertinacius insistent. at oppidani necessarium Yerum inopia fracti, nec ullum ab imperatore subsidium nacti, deditionem faciunt et ad Saracenorum instituta transeunt. ex illo tempore plurimum ea res hostium animos erexit, ut Ro-
 Niceph. Const. 4

τοῖς ἐχθροῖς παρρησία ἐδέδοτο ἀδειῶς τὰς Ῥωμαίων καταλητίζεσθαι χώρας, οὐδενὸς τούτοις ἰσχύοντος ἀντιτάττεσθαι, καὶ τινὰ τούτων ἀποδασμὸν εἰς τριάκοντα ἄνδρας περιστάμενον ἕχρι Χρυσόπολεως κατελθεῖν, παραδαλάσσιον χωρὶον ἄντικρυ Βυζαντίου πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα ἰδρυμένον, καὶ τοὺς μὲν αὐτόσε οἰκίτορας 5
C ἀποσφάζαι, τὰς δὲ πορθμίδας ἐμπροῆσαι ναῦς.

Τουστιανὸς δὲ ἐν μνήμῃ ἔχων περὶ τῆς γενομένης αὐτῷ πρὸς Ἀψίμαρον παρὰ τῶν ἐν Χερσῶνι διαβολῆς, ναῦς πολλὰ πλείστας καὶ διαφόρους συναγείρας, ἐμβιβάσας παρ' αὐτοῦ ἕχρι εἰς ἑκατὸν χιλιάδας ἀριθμὸν ἀνδρῶν, εἰδὼτας ἕκ τε τῶν στρατιωτικῶν 10 κῶν καταλόγων, ἔτι δὲ καὶ τοῦ γεωργικοῦ καὶ τῶν βασιλικῶν τεχνῶν τῶν τε ἐκ τῆς συγκλήτου βουλῆς καὶ τοῦ τῆς πόλεως δήμου, Στέφανον δὲ τινὰ πατρικίον τὸ ἐπικλην Ἀσμηκτον τοῦ τοιοῦτου στόλου ἡγεμόνα προβαλλόμενος ἐξέπεμψε, προστάξας πάντας τοὺς ἐν Χερσῶνι καὶ Βοσπόρῳ καὶ τοὺς τῶν ἄλλων ἀρχοντιῶν 15
D λαοὺς ξίφεσιν ἀνηλωκέναι, Ἥλιον δὲ τῶν αὐτοῦ δορυφόρων σὺν αὐτῷ ὑπιόντα ἀρχοντα Χερσῶνος ἐγκαταστήσαι, ἔτι δὲ καὶ Βαρδάνην Ἀρμένιον τῷ γένει ἐξόριστον ἐκείσε καταλεπεῖν. Στέφανος δὲ διὰ τῆς Ποντικῆς θαλάσσης πρὸς τὰ ἐκείσε περαιωθεὶς τὰ προστεταγμένα ἐπλήρου, μειράκιά τινα ὄλγα τῷ συνόντι αὐτῷ 20 λαῷ ὡς δῆθεν αἰχμάλωτα περιποιήσας. τὸν Δούνον δὲ τὸν Χερσῶνος ἀρχοντα καὶ Ζαῖλλον πρωτοπολίτην λεγόμενον καὶ ἑτέροους ἄνδρας τεσσαράκοντα τῶν ἐμφανιστέρων δεσμιώτας σὺν γυναιξὶ

2 καὶ] ὄστε καί? 10 εἰσβάνας? 13 Ἀσμηκτον P 14 προβαλλόμενος P

manorum agros praedationibus ac populationibus impune vexarent, cum nulli satis virium ad resistendum esset. postremo triginta fere hominum globus Chrysopolin usque (quod oppidum ex adverso Byzantii ad orientem solem ad mare situm est) pertrumpunt, et oppidanis omnibus iugulatis navigiis ignem iniiciunt.

- a. 709 Iustinianus interim delationis istius memor, qua apud Apsinarum a Chersonitis in periculum adductus fuerat, classem multarum ac diversi generis navium instituit, in quam centum fere milia hominum imposuit, partim ex militaribus ordinibus, partim ex rustica plebe aut opificum turba, partim denique ex senatorio ordine reliquisque civibus. his omnibus Stephanum patricium cognomento Asmictum ducem praeposuit, cum mandatis ut Chersonae ac Bospori vicinarumque praefecturarum populos omnes gladiis conficeret, Eliam vero ex Praetorianis, qui in comitatu erat, Chersonae praeficeret, ibidemque Bardanem quandam Armenum exulem relinqueret. his acceptis Stephanus Pontico mari in illam regionem invectus iussa imperatoris exsequitur: paucos iuvenes captivorum loco in milites suos dividit. Dunum Chersonae praefectum et Zoillum civitatis principem aliosque triginta circiter ex illustrioribus

καὶ παῖσι πρὸς Ἰουστινιανὸν ἐπέμψεν, ἄλλους τε τῶν πρωτεύοντων Χερσῶνος ἄνδρας ἑπτὰ ξυλλοίσι ὄβελοις προσαρτήσας ἐπὶ πύρρῳ διώπησε. τοὺς δὲ τῶν ἐτέρων προστατεύοντας πολισμάτων ἄνδρας ἄχρι καὶ εἰς εἴκοσι ἀκατῶ ἐμβαλὼν καὶ προσδήσας λίθους 5 [τε] τούτῳ πλείστοις τῷ βυθῷ παραδέδωκεν. Ἰουστινιανὸς δὲ P 30 φιλανθρωπότερον τὸν Στέφανον διατεθέντα παρὰ τὰ διατεταγμένα αὐτῷ νομίσας διὰ τῆν τῶν μειρακίων περιπατήσιν, σπουδαιότερον ἐπανήκειν πρὸς αὐτὸν ἐκλέυσεν. αὐτὸς δὲ κατὰ τὰ προσταχθέντα ἐκεῖθεν ἀπάρας μηνὸς Ὀκτωβρίου ἵσταμένου χειμῶνι μεγάλῳ καὶ 10 ναυαγίῳ περιπίπτει, εἰς τρεῖς καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδας τῶν καταποντισθέντων ἀριθμηθέντων, ὧν τὰ πτώματα ἐξ Ἀμάστριδος πόλεως μέχρις Ἑρακλείας ὑπὸ θυλάσσης ἀπερρίπτετο. ἐφ' οἷς σὸ λυπηθεῖς ἀλλὰ λαν περιχυρῆς γενόμενος Ἰουστινιανὸς πάλιν βούλεται ἕτερον ἐκεῖσε ἐκπέμπειν στόλον. οἱ δὲ τῶν χωρῶν τούτων 15 ἄρχοντες τῆς φήμης αἰσθόμενοι ἑαυτοὺς ὄση δύναμις ἡσφαλίζοντο, πρὸς δὲ τοὺς Χαζάρους διαπρεσβεύονται ὥστε ἐπὶ φυλακῆν B τούτων λαὸν ἀποστέλλειν καὶ περισώζειν τοὺς ἐν αὐτοῖς περιλειφθέντας. ταῦτα Ἰουστινιανὸς μεμαθηκῶς Γεώργιον τὸν πατρικίον ἀποστέλλει καὶ Ἰωάννην τὸν τῆς πόλεως ὑπαρχον σὺν ἐτέροις 20 ἄρχουσι καὶ στρατῷ ἄχρι τριακοσίων ἀνδρῶν, παραδοὺς αὐτοῖς τὸν Δοῦνον καὶ Ζωῖλον, ὥστε ἀποκαταστήσαι αὐτοὺς ταῖς οἰκείαις ἀρχαῖς, Ἥλιαν δὲ ἀγαγεῖν ὡς αὐτόν. τούτων ἐν Χερσῶνι παρυγενομένων οἱ τῆς πόλεως μόνον Γεώργιον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἄρ-

16 Χαζάρεις P

cum uxoribus et liberis vinctos ad Iustinianum mittit, alios Chersonae facile principes numero septem ligneis veribus alligans ad ignem assavit. ceterarum porro urbium primores ad viginti ferme in lembum imponens et ingentes ex eo lapides alligans in mare depressit. sed Iustinianus ob servatos iuvenes mellius quae mandaverat atque humanius a Stephano peracta putans, quam primum hunc ad se revocat. qui inde, ut erat iussus, solvens ineunte Octobri ingruente maxima tempestate naufragium passus est, in quo tria fere et septuaginta milia submersa sunt. quorum cadavera ab Amastride ad Heracleam usque maris aestus abripuit. Iustinianus his acceptis non modo nihil doluit, sed etiam magnopere gavisus est, adeo ut alteram etiam classem instruere atque eodem mittere vellet. sed illarum provinciarum principes ea re perlata diligenter, quod in ipsis fuit, sese muniant, et ad Chazares legatos mittunt, ut ad sui custodiam eorumque qui supererant salutem praesidia submitterent. haec ubi Iustinianus comperit, Georgium patricium et Ioannem praefectum urbis aliosque principes cum trecentis circiter hominibus destinat, hisque Dunum ac Zoilum commendat, quibus in imperium restituta Heliam ad se perducerent. igitur cum Chersonem appulissent, oppidani Georgium solum cum principibus, quos secum addu-

χοντας ἀξιοῦσιν ἐντὸς γενέσθαι τῆς πόλεως· ὃς γεγονότος τὰς μὲν πόλεις ἐπ' αὐτοῖς ἔκλεισαν, Γεώργιον δὲ καὶ Ἰωάννην ἕξει ἀναί-
C ρῶσι. τοὺς δὲ ἔξω τοῦ τείχους ἀπολειφθέντας στρατιώτας, ἔτι δὲ καὶ τὸν Λούνον καὶ Ζωῆλον τοῖς ἐκεῖσε προσεδρεύουσι Χαζάροις παραδόντες τῷ χαγάνῳ παρέπεμψαν, οὓς παραλαβόντες οἱ 5 Χαζάροι κατὰ τὴν ὁδὸν ἔκτειναν. οἱ δὲ τῆς πόλεως Χερσῶνος Ἰουστινιανὸν μὲν αἰσχυρῶς δυσφημήσαντες καθύβριζον, Βαρδάνην δὲ τὸν ἐκεῖσε ὄντα ἔξοριστον εἰς βασιλέα εὐφήμεον. τούτων αἰσθόμενος Ἰουστινιανὸς καὶ μελῶν θυμῷ ἔξαπτόμενος τὰ μὲν Ἥλια τέκνα τῷ μητρῷ κώλῳ φερόμενα ἀναλίσκει, τὴν δὲ αὐτοῦ γυ-
 10 ναῖκα τῷ ἰδίῳ μαγεῖρι ζευχθῆναι ἠνάγκασεν, Ἰνδῷ τῷ γένει καὶ ὄλῳ δυσσευεῖ τυγχάνοντι. ἕτερον δὲ πάλιν μέγαν στόλον ἀποστέλ-
D λει, ἡγεῖσθαι τούτου προχειρισόμενος Μαῦρον τὸν πατρίκιον, προστάξας τὴν μὲν πόλιν Χερσῶνος καταστρέφεσθαι καὶ ἅπαντας τοὺς ἐν αὐτῇ ἀφειδῶς κατακτεῖναι. ὁ δὲ πρὸς Χερσῶνα περαιω-
 15 θεὶς τοῦ ἔργου εἶχετο. λαοῦ δὲ Χαζάρων ἑξαπενάκτως ἐπιπεσόντος ἢ μὲν πόλις περιεσώζετο, Βαρδάνης δὲ ὡς τὸν κύριον Χαζάρων φηγὰς ᾤχετο. Μαῦρος δὲ ὁ πατρίκιος πρὸς μὲν τὴν πολιορκίαν ἀμηχανήσας, παλινοστεῖν δὲ πρὸς Ἰουστινιανὸν δεδιώς, συμφωνεῖ
 20 τῇ πόλει Χερσονησιῶν. καὶ Ἰουστινιανὸν μὲν ἀπηγαίνοντο, Βαρ-
 δάνην δὲ ὡς βασιλέα εὐφήμεον, Φιλιππικὸν αὐτὸν μετονομάσαν-
 25 τες. καὶ πρὸς τὸν Χαζάρον διαπρεσβεύονται τοῦτον πρὸς αὐτοὺς
P 31 ἀπεσταλένῳ. ὁ δὲ ὄρκους ἐμπεδοῖ τὸ Ῥωμαϊκὸν πλήθος περὶ τῆς Βαρδάνου σωτηρίας χρήματι αὐτοὺς πραιζάμενος, κατ' ἄνδρα
 23 ὑπέρ?

erat, in urbem intromittunt. inde portis oclusis eundem Georgium ac Ioannem gladiis obtruncant, milites qui extra muros relictis erant, cum-
 que iis Dunum ac Zoilum, per Chazaros, qui illic praesidio venerant, ad Chaganum transmittunt; quos barbari in itinere interficiunt. neque his contenti Chersonitiae probra in Iustinianum ac maledicta coniciunt, eiusque loco Bardanem quendam exsulem imperatorem salutant. quare Iustinianus maiorem in modum exacerbatus primum in Heliae filios, qui adhuc maternis in ulnis gestabantur, saevitiam exercet. tum eius uxorem coquo suo, Indo genere, toto corpore deformissimo per vim nuptui tradit. alia rursus magna classe confecta Maurum patricium praefecit; qui Chersonem funditus delere ac cives omnes nullo discrimine interficere iussus traiecto mari impigre rem aggressus est. sed irrumpentes repente Chazari urbem ab exitio vindicant. Bardanes vero ad Chazarorum principem confugit. interim Maurus patricius, cum neque obsidionem urgere posset nec redire ad imperatorem auderet, cum Chersonitis conspirans Iustinianum pariter cum illis reiicit, et Bardanem imperatorem proclamat, quem mutato nomine Philippicum appellant. tum eundem per legatos a Chazaro reposcunt. qui centum aureis viritum a Romanis exactis de Bardanis salute iniurandum dedit. inter haec Ia-

ἐκυτὸν νομίματα ελληφώς. Ἰουστινιανὸς δὲ χρόνου παρερχομένου ὑπάπευσεν ὡς καὶ παρ' αὐτῶν ἠθροημένος εἶη. διὰ τοῦτο αἰρεῖται Τέρβελιν τὸν ἄρχοντα τῶν Βουλγάρων καὶ τηλικαῦτα συμμαχεῖν αὐτῷ. ὁ δὲ πέμπει πρὸς αὐτὸν ἄνδρας ὡς τρισχιλίους, 5 οὓς δεξάμενος συμπεραιοῦται αὐτοῖς, καὶ ἕμα τῷ τοῦ Ὀρκελίου λεγομένῳ στρατῷ εἰς τὸ καλούμενον πεδίον τοῦ Δαματρῶ ἰδρῶσασθαι πυρεκέλευσεν. αὐτὸς δὲ τοὺς τε ἄρχοντας ἑαυτοῦ καὶ στρατὸν ὀπλίτην ἕτερον παραλαβὼν πρὸς ταῖς Ποντικαῖς ἐξέδραμε χωρίοις, ἄχρι παραθαλασσίου κώμης Γεγγλίσσου ὀνομαζομένης, ὥστε 10 ἀναμαρθάνειν οἷα τὰ ἐν Χερσῶνι αὐτῷ ἐπρωγματεύετο. ἐπὶ χρονον δὲ τινα ἐκέισε διατρήμας, καὶ θεασάμενος τὸν τοιοῦτον στόλον σὺν τῷ Φιλιππικῷ βασιλεύοντι πρὸς Βυζάντιον κατατροπαι, πρὸς τὸν καταλειφθέντα αὐτῷ λαὸν κατὰ τὸν Δαματρῶ παλιννοστῆ. Φιλιππικὸς δὲ πολέμου ἐκτὸς εἰς τὴν πόλιν εἰσῆμι, καὶ αὐτίκα 15 Ἡλίαν σὺν ὀπλίτῃ λαῷ κατὰ Ἰουστινιανοῦ ἀποστέλλει. καὶ αὐτὸς τῷ μὲν συνόντι Ἰουστινιανῷ πλήθει ὄρκους τὰ τῆς σωτηρίας ἐβεβαίωσε, καὶ τὸν τῶν Βουλγάρων λαὸν σώονος ἐπανήκειν ὑπέσχετο, αὐτοῦ δὲ Ἰουστινιανοῦ τὴν κεφαλὴν ἐκτέμνει, ἥδη ἔτος ἕκτον ἀνύσαντος ἐν τῇ δευτέρῃ αὐτοῦ βασιλείᾳ, καὶ πρὸς Φιλιππικὸν ἐκπέμπει. ὁ δὲ ταύτην δεξάμενος πρὸς τοῖς ἐσπερίοις τόποις 20 ἄχρι Ῥώμης ἀπέστειλε. Μαῦρον δὲ τὸν πατρικίον καὶ Ἰωάννην τὸν βασιλικὸν δορυφόρον, ἐκίχλην Στροῦθον, κατὰ Τιβερίου τοῦ υἱοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐξέπεμψεν, ὃν καταλαμβάνουσιν ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ καταφυγόντα τοῦ ἱεροῦ τῆς πανάγου Θεομήτορος τοῦ ἐν 25 Βλαχέρναις ὄντος, ἐν ᾧ εἰσπηδήσας Ἰωάννης ἀφέλκεται τῆς ἱερᾶς

stinianus elapso iam tempore proditum se ab illis suspicans, etiam tum a Terbeli Bulgarorum rege auxilium postulat; a quo tribus ferme milibus acceptis, copiisque omnibus una cum Obsequianis traiectis, in eo campo quem Damatrym vocant castra metari iubet. ipse cum ducibus aliisque armatorum manu ad Ponticos fines occurrit Ginglissum usque, maritimum vicium, ut de his quae ad Chersonam gesta fuerant certi quidpiam comperire posset. ubi aliquantum commoratus, cum eiusmodi navales copias Byzantium cum imperatore Philippico navigantes vidisset, Damatrym ad exercitum rediit. Philippicus sine pugna urbem ingreditur, ac statim Heliam cum armaturis contra Iustinianum mittit. qui omnibus, qui cum Iustiniano erant, data fide vitam ac salutem concessit, Bulgariis vero ut sine fraude ad suos redirent permisit. tum Iustiniani caput, sexto anno quam imperare secundo coeperat, praecidit et ad Philippicum mittit. hoc ille accepto in Occidentem Romam usque perferri iubet. inde Maurus patricius et Ioannes e schola palatina, cognomento Struthus, contra Tiberium Iustiniani filium missi sunt; quem in templo castissimae dei matris, quod in Blachernis est, ad aram, quo ille confugerat, reperiant. eo igitur Ioannes irrumpens sacrae mensae

ἔξημμένον τραπέζης, μήτε τὰ ἐκ τοῦ θουσιαστηρίου εὐλαβηθεὶς
 μήτε τοῖς πολλοῖς δάκρυσιν Ἀναστασίας τῆς αὐτοῦ μάμμης εἶξας·
 παρῆν γὰρ καὶ αὐτὴ τῷ ἑγγύῳ συγκινδυνεύουσα. καὶ τοῦτον εἰς
 τὴν καλουμένην τῶν Καλλινίκων ζώων ἀλόγων δίκην μαχαίρα ἀπο-
 σφάττουσιν, ἐν τῷ ἱερῷ τῶν θείων Ἀναργύρων τῶν καλουμένων 5
 D τῶν Παυλίνης ταφῆναι προστάζαντες. μεθ' ὃν συλλυμβάνονται
 καὶ Βαρασβακούριον καὶ τοὺς λοιποὺς Ἰουστινιανοῦ ἀρχοντας,
 καὶ πάντας ξίφει ἀναιροῦσι.

Φιλιππικὸς δὲ ἀσέμνως καὶ ἑρθύνως τὰ βασιλεια διέπων
 ἐφαίνετο, τοὺς δὲ ἐν τῇ ἕκτη οἰκουμένηκῃ συνόδῳ πατέρας ἀναθέ- 10
 ματι καθυπέβαλε, τὰ παρ' αὐτῶν εὐθέως δογματισθέντα δύο τοῦ
 σωτήρος θελήματα καὶ ἐνεργείας μὴ ἀποδεχόμενος, συλλήπτορα
 εὐρόσκων Ἰωάννην τὸν τηρικαῦτα τῆς πόλεως ἀρχιερεῖα καὶ Γερμα-
 νὸν τὸν Κυζίκου μητροπολίτην καὶ ἑτέρους ἱερεῖς καὶ συγκλητι-
 κοὺς πλείστοις. 15

Ἐν τοῦτοις τῶν Βουλγάρων ὀπλίτης ἑμίλος ἀθρόως τοὺς ἐν
 P 32 τῷ Θρακιῶν Βοσπόρῳ οἰκοῦντας ἐπεισιπτεῖ· καὶ λαὸν πλείστον
 καὶ σκευὴ οὐκ ὀλίγη παρ' αὐτῶν προσκτησάμενοι, ἀδελφὸς δὲ αὐ-
 τοῖς προσγενομένης, καὶ πρὸς τῷ χερσαίῳ τείχει τῆς πόλεως σκε-
 δάννυνται, ἄχρι καὶ τῆς χρωσῆς καλουμένης πύλης προεκδραμῶν- 20
 τες. ἐκεῖθεν ὑπονοστήσαντες πολλὰ τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία κατα-
 λήζονται. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τὸ τῶν Σαρακηνῶν ἔθνος τὴν Ῥω-
 μαίων κατέθειον χώραν, καὶ τὰ πλεῖστα μέρη διεκτρέχοντες πλεί-

9 τὴν βασιλειαν?

22 τῆσ'] τῶν P

nequiorquam haerentem abducit, nihil neque loci religione neque Ana-
 stasiae illius aviae lacrimis commotus: aderat enim periculi cum nepote
 particeps ac socius. tum in eo loco qui Callinicornum dicitur, pecudis
 more iugulatum in sanctorum Anargyrorum, quos Paulinae nuncupant,
 templo sepeliri iubent. cum eo comprehensus pariter Barasbacurius ce-
 terique Iustiniani duces, et ad unum gladio caesi.

a. 712

Post haec Philippicus imperium turpiter ac negligenter administrat,
 et eos patres qui in sexta oecumenica synodo convenerant anathemate
 condemnat, quae ab iis de duplici Christi domini voluntate et actione
 decreta erant improbens. qua in re adiutorem nactus est Ioannem Cpo-
 litanum patriarcham et Germanum Cyzici metropolitanum aliosque tam
 sacerdotes quam senatores plurimos.

Inter haec Bulgarorum exercitus Bospori Thraciae accolas subita
 eruptione nec opinantes aggressi sunt. tum plerisque captivis ac copiosa
 suppellectile comparata animosiores facti, ad usque murum urbis qui con-
 tinentem respicit dispersi, sub ipsam portam quam Auream vocant ex-
 currunt. inde regressi Thraciae loca praedationibus infesta habuerunt.
 accessit ad haec mala Saracenorū incursio, qui per Romanos agros
 longius evagati et usquequaque diffusi plurimum damni hominibus ac pe-

στην ὄσσην βλάβην ἀνθρώπων τε καὶ κτηνῶν ἐποιῶντο, τὴν τε Μήδειαν καὶ ἕτερα πολλίσματα συμπαραλαμβάνουσι. Φιλιππικὸς δὲ γενέθλιον τῆς πόλεως ἡμέραν ἐπιτελέσας καὶ ἀμιλλητῆριον τῶν ἵππων ἀγῶνα ἐπιδειξάμενος, εἶτα τοὺς φίλους συμποσιάσας εἰς B
5 ὕπνον κατὰ τὸν μεσημβρινὸν τῆς ἡμέρας καιρὸν ἐτρέπετο. συμβαίνει δὲ γε αὐτῷ τὰ τῆς ἐπιβουλῆς ἐντεῦθεν. Γεώργιος τις ὄνομα, τὸ ἐπίκλην Βούρφορ, πατρίκιος τυγχάνων καὶ τοῦ Ὀρμικίου στρατοῦ ἡγούμενος, πρὸς τῇ Θράκῃ τηρικαῦτα ἐπιδημῶν φυλακῆς ἕνεκα τῆς χώρας διὰ τὴν τῶν Βουλγάρων καταδρομὴν, γνῶμη Θεοδώρου
10 τοῦ πατρικίου τὸ ἐπίκλην Μνακίου πέμπει τῶν ὑπηρετῶν τινά, Ῥούφον ὄνομα, σὺν ὀλίγοις στρατιώταις πρὸς τὸ Βυζάντιον τὰ πρὸς τὴν Φιλιππικῶν ἐπιβουλὴν ἐπιτελέσαστα· ὃς ἀθρόως κατὰ τὰ βασίλεια ἐπεισιπτεῖ, καὶ τὸν βασιλέα καθεύδοντα καταλαβὼν ἔξανίστησθαι τε τοῦ ὕπνου καὶ πρὸς τὸν τοῦ ἵπποδρομοῦ ἔξαιγε
15 ἡώρον, κάκεισε αὐτοῦ τὰς ὄψεις ἀπετύφλωσε, δεῦτερον ἔτος ἐν C τῇ βασιλείᾳ διάγοντα. τῇ ἐπαύριον ἡμέρᾳ (ἦν τῆς πεντηκοστῆς ἑορτάσιμος). ἀθροισθεὶς ὁ τῆς πόλεως ἅπας δῆμος πρὸς τὸ ἱερὸν τοῦ θείου λόγου τέμενος ἀναγορεύουσιν εἰς βασιλεῖα Ἀρτέμιον Φιλιππικῶν γραμματεῖα, οὗς τῇ Ἰταλῶν φωνῇ καλοῦσιν ἀσκηρῆτις,
20 ἐπονομάσαντες αὐτὸν Ἀναστάσιον. ὀλίγων δὲ ἡμερῶν διελθουσῶν τυφλοῦσι Θεόδωρον τὸν πατρίκιον, ὡσαύτως καὶ Γεώργιον, καὶ τοῦτον ἔξοριστὸν ἐν Θεσσαλονίκῃ κέμπουσιν.

Ἀναστάσιος δὲ δι' ἐπιμελείας τὰ πολεμικὰ πράγματα εἶχε, καὶ ἄρχοντας ἱκανοὺς πρὸς τὰς τούτων διοικήσεις καθίστα.

2 Μίδειαν? 16 διάγοντος? ἦν δὲ ἡ τῆς?

coribus intulerant. capta tum ab iis Medea cum aliis nonnullis oppidis. interim Philippicus, celebrato urbis natali atque equestri spectaculo dato, cum amicis epulum prae buisset, meridiandi causa secessit. quo tempore factis hunc in modum insidiis oppressus est. Georgius cognomento Bura-phus, patricius et Obsequianis copiis praefectus, per illud tempus in Thracia erat praesidii causa, quo eam provinciam a Bulgarorum incur-sione defenderet. hic igitur Theodori patricii, cui Myacio cognomen erat, consilio Rufum quandam ex officio suo cum exigua manu Byzan-tium mittit, ut quae contra Philippicum moliti fuerant perficeret. hic repentino impetu ad palatium advolans imperatorem dormientem offendit; statimque a somno excitatum ad Hippodromum deducit, ubi oculis illum privavit anno eius imperii secundo. postridie, cum pentecostes festum ageretur, universa populi multitudo ad sacrum divini verbi templum confluens Artemium Philippici notarium (quem Latini a secretis nomi- a: 713
nant) imperatorem proclamant, eidemque Anastasii nomen imponit. pau-cis inde diebus elapsis Theodoro patricio ac Georgio oculos erunt, huncque ipsum Thessalonicam in exilium deportant.

At Anastasius totus in bellicas res incumbere coepit, et ad earum administrationem duces ac praefectos quam plurimos constituit. quae

- D** αισθόμενος δὲ ὁ τῶν Σαρακηῶν βασιλεὺς βουλὰς ἐκίνει ὡς κατὰ τῆς Ῥωμαίων χώρας στρατευσόμενος. ἀποστέλλει δὲ πρὸς αὐτὸν Δανιὴλ τὸν πατρίκιον, ἀπὸ τῆς Σινοπιτῶν ὀρμώμενον πόλεως, ὑπαρχον τηρικᾶτα τῆς βασιλίδος ὑπάρχοντα, ὡς δῆθεν τὰ τῆς εἰρήνης ἐπικηρυκευόμενον, τῷ ὄντι δὲ διοπτευσόμενον οἷα αὐτοῖς 5 τὰ κατὰ Ῥωμαίων ἐξηρτύετο· ὃς ἐπανήκων ἐπήγγειλε μεγίστην ἔσσεισθαι τοῦ ἔθνους διὰ τε ἱππικῶν καὶ πλοῦτων στρατευμάτων τῆς Ῥωμαϊκῆς πολιτείας καταδρομῆν. ὁ δὲ ἀκούσας ἐκάστῳ τῶν ἐν τῇ πόλει ὡς εἴ τις τῶν ἀναγκαίων εὐπορήσει ἐπὶ τριετῆ χρόνον διαρκούντων αὐτῷ, μένειν, ὁ δὲ τούτων ὑστερῶν οὐκ ἂν βούλοιο 10
- P 83** ἀποτρέχειν. τὰ δὲ τείχη τῆς πόλεως ἐπιμελότερον καινίζει καὶ τὰ πολεμητήρια ὄργανα διασκευάζει, πλείοτα δαπανήματα τῇ πόλει ἀποθέμενος, καὶ ἑτέροις οἷς ἀνήκε πρὸς πολεμίων ἔξοδον ταύτην κατοχυρώσας. φήμης δὲ γενομένης ὡς ὁ τῶν Σαρακηῶν στόλος ἀπὸ Ἀλεξάνδρου πόλεως ἐπὶ τὸν Φοίνικα παρεγένετο ναυπηγη- 15 σίμης ξυλῆς κυβαρισίνης ἕνεκεν, ἐκλέγεται σκάφη ταχοπλόιμα, στρατόν τε ἐν αὐτοῖς ἐγκαταλέγει ἐκ τῶν τῆς χώρας τοῦ κολουμένου Ὀψικίου, καὶ πρὸς τῇ νήσῳ τῇ Ῥόδῳ ἀποστέλλει. κἀκεῖσε ἀφροισθῆναι καὶ ἄλλα Ῥωμαϊκὰ πλόιμα συνέταξε. τούτοις ἤγε-
- B** μόνα ἐφίστησιν Ἰωάννην διάκονον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ τῶν 20 δημοσίων φόρων λογιστήν, ὃν λογοθέτην γενικὸν οἶδε καλεῖν ἢ συνήθεια, ὑπάρχοντα ἔμφρονά τε καὶ ἔμπειρον καθιστάμενον,

9 πόλει ἐπιτρέπει ὡς? an διέτατταν cum Petavio? 15 ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου? cf. p. 72 7. τὸν] f. τὴν Petavium. 16 ναυπηγησίμοις ξύλοις κυβαρισίνοις P

cum Saracenorum principi comperta forent, nova subinde consilia molitus adversus Romanos expeditionem comparat. ad quem imperator Danielem patricium urbis praefectum e Sinope, ubi tum morabatur, destinat, per speciem impetrandae pacis, re ipsa autem ut omnem illum contra Romanos apparatus exploraret. qui reversus gentem illam cum ingenti equitatu classeque maxima parare Romanorum in fines expeditionem nuntiat. quibus auditis imperator omnibus qui in urbe erant, qui quidem necessarios sumptus ad triennium haberent, manendi potestatem facit, reliquis, reliquis tantum non suppeteret, abire quoquo velint permittit. ipse muros diligentius reficere, machinas ad bellum comparare, necessarias omnes copias in urbe congerere, ceteris quibus contra hostium impetus opus erat munire illam atque instruere. interim cum iam rumor percubisset Saracenorum classem caedendae ad navium fabricam cupressinae materiae causa Alexandria in Phoenicem traicere, imperator expedita navigia colligens in ea contractum ex Obsequiana regione exercitum imponit, et ad Rhodum insulam mittit: eo reliquam Romanorum classem convenire iubet. summae deinde rei Ioannem praeficit magnae ecclesiae diaconum et curatorem publicorum vectigalium, quem generalem logothetam appellare vulgo solent, virum prudentem et

δοτις τὸν ἅπαντα παρέλαβε στόλον. ὃς πρὸς τῇ Ῥόδῳ γενόμενος καὶ τὰ ἐντεταλμένα ἀπαγγέλλων καταπειθεῖς εὗρισκε καὶ προθύμους πρὸς τὸν διάπλουον ὑπάρχοντας τοὺς συνειλεγμένους ἅπαντας. μόνοι δὲ οἱ παραγενόμενοι τοῦ Ὀρμικίου στρατοῦ τὴν τοιωτὴν 5 ὁδοπορίαν δεδοίκεσαν. στασιάζουσιν οὖν ἔξ αὐτοῦ, καὶ τὸν μὲν βασιλέα Ἀναστάσιον ἐδυσφήμονν, Ἰωάννην δὲ τὸν διάκρον ῥομαία ἀναλλασκουσιν. ἐντεῦθεν λοιπὸν οἱ στόλοι σκεδάννυνται, καὶ πρὸς τὰ οἰκεία ἀπέπλευσαν ἕκαστος. αὐτοὶ δὲ ἐπὶ τὴν ἐαυτῶν C ἀνιόντες καὶ πρὸς τὸ Ἀδραμύττιον γενόμενοι ἐκίεσε εὗρισκουσι

10 Θεοδοσίον τινα ὄνομα, τῶν δημοσίων φόρων πράκτορα, ἀπράγμονά τινα καὶ ἰδιώτην τυγχάνοντα, καὶ πρὸς τὴν τῆς βασιλείας ἀξίαν προτρέπουσιν. ὁ δὲ φυγὰς ᾤχετο καὶ εἰς ὄρος κατεκρύπτετο. αὐτοὶ δὲ ἐπιδραμόντες καὶ βιασόμενοι βασιλέα τε ἀναγορεύουσι καὶ μεθ' ἐαυτῶν ἄγουσι.

15 Ταῦτα Ἀναστάσιος μεμαθηκῶς τὸ μὲν Βυζάντιον ἤδη προκατοχυρώσας ἐν τῇ πόλει Νικαίας τῆς κατὰ Βιθυνίαν ἐξέρχεται, κἀκεῖσε ἐαυτὸν κατασφαλίζεται. ὁ δὲ μετὰ Θεοδοσίου στρατὸς D συλλαβῶν ἅπαντα τὸν τοῦ Ὀρμικίου στρατὸν καὶ πλεῖστα σκάφη ἔμπορικά, καὶ κατὰ τὸ ἤδη καὶ πρόσθεν εἰρημένον παραθαλασσίῳ

20 χωρίῳ Χρυσόπολιως πυραγίνεται. ἐκείθεν τε ἐφ' ἐκάστου τοῖς ἐκ τῆς πόλεως πόλεμον προσέβαλεν, ἐπὶ μῆσί τε ἕξ τὰ τῆς μάχης διήρκεσε. καὶ ὁ τοῦ Ἀναστασίου στόλος πρὸς τῷ νεωρίῳ τῆς πόλεως καλουμένῳ λιμένι καταίρει, ὁ δὲ τοῦ Θεοδοσίου στόλος ἀδείας

23 κατῆρε P, f. κατῆρε Petavius.

multarum rerum experientia praeditum. hic universae classi praepositus cum Rhodum venisset, quae in mandatis habebat exposuit. ad haec assentientibus omnibus et ad navigandum paratis, soli Obsequiani profectionem illam metuebant. qui tandem seditione facta eo progressi sunt ut maledictis in Anastasium imperatorem coniectis Ioannem ipsum diaconum gladio peremerint. ea re facta tota classis huc illucque dissipata, singuli in patriam suam reversi sunt. at rebellium copiae, dum et ipsae quoque patriam repetunt et ad Adramyttium applicant, illic forte Theodosium quendam publicorum vectigalium exactorem inveniunt, quietum hominem ac privatum, eumque ad capessendum imperium hortantur. ille fuga elapsus in monte delituit. sed accurrentes illi ac vim a. 715 inferentes imperatorem salutant ac secum perducunt.

Haec ubi Anastasius comperit, Byzantio munitionibus firmato Nicaea in Bithyniam profectus est. ibi omnibus se praesidiis instruxit. interim Theodosii copiae Obsequianum omnem exercitum ac multas negotiatorum naves occupant; moxque, ut paulo ante relatum est, ad maritimam stationem Chryseopolitanae urbis applicant. inde oppugnare eam aggressi sex mensibus in obsidione persistunt. quae dum geruntur, Anastasii classis ad navale (id urbis portui nomen est) appellit. Theo-

ἐπιλαβόμενος διαπορθεύεται πρὸς τὰ Θρακῶα, καὶ τούτων ἐκρά-
τησεν. ἐπὶ προδοσίᾳ δὲ τινὰς ὑποφθείραντες διὰ τῆς πύλης τῆς
καλουμένης Βλαχερνῶν τὴν πόλιν εἶλον, καὶ νυκτὸς ἐπιγενομένης
εἰς τοὺς οἴκους τῶν πολιτῶν εἰσδραμόντες μεγίστην αὐτοῖς βλάβην
P 34 ἐργάσυντο. τοὺς δὲ ἐν αὐτῇ ἄρχοντας ἕνα Γερμανῶ τῷ τρη-5
καῦτα ἱεράρχῃ τῆς πόλεως ἀποστέλλει ὡς τὰ πεπραγμένα αὐτῷ
πιστωσόμενος Ἀναστασίῳ. ὁ δὲ τούτους ἤδη λόγον ἤτησεν ὡς
μήτε τι κακὸν πάθῃ, καὶ τὸ μοναχικὸν περιβαλλόμενος σχῆμα πρὸς
Θεοδόσιον ᾤχετο· ὁ δὲ ἕτερον μηδὲν βλάβας κατὰ τὴν Θεσσαλο-
νικὴν ἔξοριστον ἔπειμην. 10

Ἐπεὶ οὖν πικραὶ τῶν βασιλέων ἐπαναστάσεις ἐγένοντο καὶ ἡ
τυραννὶς ἐκράτει, τὰ τε τῆς βασιλείας καὶ τῆς πόλεως κατημείετο
καὶ διέπικτε πράγματα, ἔτι μὴν καὶ ἡ τῶν λόγων ἠφικώλετο πα-
δουσις καὶ τὰ τακτικὰ διελύετο. ἔξ ὧν συνέβαινε καὶ τοὺς πολε-
B μούς τῆς τῶν Ῥωμαίων κατατρέχειν ἀδεῶς πολιτείας, φόνοι τε 15
πολλοὶ καὶ ἀπαγωγὰ καὶ πόλεων ἀλώσεις. ἐντεῦθεν καὶ οἱ Σαρα-
κηνοὶ ὀρμῶσι κατ' αὐτῆς τῆς βασιλευσύσης, διὰ τῆς ἠπίρου στέλ-
λοντες ἐκ διαφορῶν ἐθνῶν τῶν ὑπὸ χεῖρα ἱππικὰ τε καὶ πεζικὰ
στρυτεύματα ἀριθμοῦ κρείττονα. ὡσαύτως καὶ στόλον πολλὸν ἀπέ-
στειλαν ἄχρι καὶ εἰς χιλίας ὀκτακοσίας ναῦς, ἡγεμόνα τούτων τινὰ 20
καταστήσαντες Μουσαλιμῶν τῇ σφῶν διαλέκτῳ καλούμενον. ταῦτα
μαθόντες οἱ στρατιωτικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἄρχοντες καὶ τὴν τοῦ Θεο-

7 πιστωσόμενος P: corr Petavius.

11 πικραὶ κατὰ τῶν?

dosiana vero classis liberam ea re facultatem nacta in Thraciam navi-
gans eam provinciam obtinuit. post haec quorundam prodicione, quos
pretio corruperant, per portam quae Blachernarum dicitur in urbem in-
gressi sunt. tum sequenti nocte per civium domos grassati magnam iis
vastitatem inferunt. Theodosius porro urbanos omnes magistratus cum
Germano patriarcha ab urbe dimittit, ut quae gesta erant ad Anasta-
sium perferrent. is accepta fide nihil se mali passurum, monachorum
habitu vestitus ad Theodosium se contulit, a quo nullo alio malo affec-
tus Thessalonicam deportatus est.

Dum assiduae hunc in modum contra imperatores coniurationes exi-
stant, dumque invalescente tyrannide imperii status ac rei publicae ne-
gligitur ac paulatim in deterius prolabitur, una et literarum studia re-
stingui atque intercidere coeperunt, nec minus disciplina militaris pes-
sumdari. ita factum ut Romanum imperium bellis impune lacesseretur,
ac caedes passim promiscue et abductiones hominum et urbium eversio-
a. 716 nes fierent. accessit ad horum malorum cumulum Saracenorum irruptio,
qui contra regiam urbem terrestri expeditione facta infinitas equitum ac
peditum copias ex subiectis sibi gentibus collegerant. eodemque tem-
pore classem ingentem mille octingentarum navium circiter miserant,
duce Masalmano: ita enim gentili eum lingua vocabant. quibus rebus
cognitis, tam militiae praefecti quam civiles magistratus, cum Theodo-

δοσίον ἀπειρίαν, καὶ ὡς εὐχ ἰκανῶς ἔχει τὰ πρὸς τοὺς πολεμίους ἀντικαθίστασθαι, ἐφίστανται αὐτῷ παραινούντες τὴν βασιλείαν παρατήρῃσθαι καὶ ἀβλαβῶς ἰδιωτεῦσαι. καὶ αὐτὸς ὑπεχώρει, ἐνιαυτὸν ἓνα ἐν τῇ βασιλείᾳ διαρκέσας. εἶτα εἰς ψῆφον ἑλλην-

5 θότων τοῦ βασιλεύσοντος ἤρέθη Λέων ὁ πατρικίως, τρικαῦτα στρατηγὸς ὢν τοῦ τῶν ἀνατολικῶν λεγομένου στρατοῦ. καὶ ὡς ἦν ἔθνος βασιλεῦσι, διὰ προπομπίου δοχῆς διὰ τῆς χρυσῆς καλουμένης πύλης εἰς τὸ Βυζάντιον εἰσελάσκει, καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ γενόμενος ἐκέισε τὸν τῆς βασιλείας ἀνεδήσατο στέφανον.

10 Ὁ δὲ τῶν Σαρακηνῶν λαὸς πλείστα τῶν Ῥωμαίων καθελὼν πόλισμα καταλαμβάνει τὴν Πέργαμον κυλουμένην πόλιν, καὶ ἤδη τῆς πρὸς αὐτὴν πολιορκίας εἶχοντο. καὶ ταύτην αἰροῦσιν ἐξ αἰτίας τοιαύτης. Ἐκ τινος δαιμονικῆς ἐπιβολῆς οἱ τῆς πόλεως ἔνδον

15 πρωτοτόκον κόρην λαβόντες ἐγκυμονοῦσαν καὶ ἤδη πρὸς τὸ τεκεῖν ἐγγίζουσιν, καὶ ταύτην τε ἀνέτεμον καὶ τὸ ἐν αὐτῇ βρέφος ἄραντες ἐπὶ λήβητος ὑδατι ἐψοῦσιν, ἐφ' οὗ οἱ πρὸς τὸ πολεμεῖν τοῖς ἐχθροῖς παρεσκευασμένοι τὰς χειρὶδας τῶν δεξιῶν χειρῶν κατεβάπτισαν. ἐκεῖθεν τε τὰ ἐξ ὀργῆς τοῦ Θεοῦ κατελάμβανεν· αἱ γὰρ χεῖρες ἐφάπτεσθαι ὄπλου διεύργοντο, καὶ ἀπρακτοῦντων οἱ πολ-

20 μοι τὴν πόλιν εἶλον ἀμαχητί. ἐκεῖθεν ἄραντες οἱ Σαρακενοὶ πρὸς τῷ στενῷ τῆς Ἀβύδου καταλαμβάνουσι καὶ εἰς τὰ ἐπὶ Θράκης ἀντιπηρειοῦνται. καὶ πλείστα ταύτης ἐλόντες πόλισμα ἐπὶ τὴν βασιλεύουσιν ἀφίκοντο, καὶ χάρακα ταύτῃ περιβάλλουσι, καὶ τῆς P 35

5 εὔρεθη P
an ἐπιβολῆς?

13 δαιμονικῆς αἰτίας lemma notae Potavianae.

sii imperitiam animadverterent neque tantis hostium viribus sustinendis parem esse scirent, instare atque hortari coeperunt ut imperio sese abdicaret ac tuto se in ordinem cogi pateretur. nec condicionem abnuit ille, sed anno imperii vertente sponte se abdicavit. inde de successore deligendo consilium ineunt, ac tum forte Leo patricius oblatum est, Orientalibus copiis ea tempestate praefectus. hic igitur, ut imperatores solent, solenni pompa susceptus aurea porta Byzantium ingreditur, atque in maiore ecclesia imperatoriam coronam accipit.

At Saraceni multis Romanorum oppidis eversis Pergamum insuper a. 717 occupant; quam cum aliquamdiu obsedissent, hanc ob causam in suam potestatem redigunt. oppidani furore quodam mali daemones correpti praegnantem puellam, quae tum primum uterum ferebat, iam vicinam partui consecant, ac detractum utero fetum in aquae caldario percoquant; dehinc milites omnes dextrae manus digitos in vas illud immergunt. verum tam immane facinus repente divina ira consequitur: nam neque manus contractare arma potuerunt, et cessantibus illis hostes urbe sine praelio potiti sunt. hinc profecti Saraceni ad fauces Abydi atque in Thraciam postremo delati sunt. nec paucis illic oppidis subactis regiam ad urbem contendunt. quam cum operibus cinxissent, tredecim

πολιορκίας εἶχοντο, τρισκαιδεκαμηνιαῖον χρόνον ἐν τῇ προσεδρίᾳ
 διανύσαντες, ἰδέας μηχανημάτων ὡς πλείστας προσετέγκαντες. ἐν
 τούτῳ καταλαμβάνει καὶ ὁ τῶν Σαρακηνῶν στόλος, οὗ ἤγειτο
 Σολυμῶν ὀνόματι Ἀράβων φωνῇ καλούμενος. ἐν ᾧ δὲ τῶν ὑπὸ
 τὸ Βυζάντιον πόρων ἀνήγοντο, αἱ κατόπιν ἰοῦσαι ναῦς, οἵαπερ 5
 νωτοφυλακοῦσαι καὶ φόρτῳ πολλῷ βεβαρημέναι ἐκ τε στρατιωτῶν
 πλήθους καὶ ὄπλων, καὶ ἅμα μικροῦ πνεύματος ἀντιπνεύσαντος
 καὶ τοῦ ῥέθρου εἰς τοῦπίσω ἄγεσθαι βιαζομένου, σχολαιώτερον
 ἐπέπλεον. ταύτας ὁ βασιλεὺς θρασυόμενος διήρεσιν ἐπιβάς καὶ
 δάκλους ποιησάμενος πυρὶ κατέφλεξεν, οὔσας τὸν ἀριθμὸν εἴ-10
 B κοσι. ὁ δὲ λοιπὸς ἅπας στόλος τῆς Θρακικῆς προσπλεύσας Βο-
 σπόρῳ τῷ λιμένι τῷ καλουμένῳ Σωσθενείῳ προσορμίζεται, καὶ
 αὐτοῦ διεχίμαζεν. ἐν ᾧ συμβέβηκε χεῖμῶνα μέγιστον γενέσθαι,
 ὥστε μηδαμῶς γῆν ὀφθῆναι ἐκ πληθύος τῆς κατενεχθείσης χιόνος
 ἄχρις εἰς τὰς ἑκατὸν ἡμέρας· ἐξ οὗ πληθὺς οὐκ ὀλίγον ἀνδρῶν τε 15
 καὶ ἵππων καὶ καμήλων καὶ λοιπῶν ζῴων ἀπέβυλον. ἕαρος δὲ
 ἐπιγενομένου ἐπικαταλαμβάνει καὶ ἕτερος τῶν Σαρακηνῶν στόλος
 πλείστος ἐξ Αἰγύπτου, οὗ ἤγειτο Σοφιδῶν ὄνομα ἄρχων, φόρτον
 ἄγων ἐν αὐτῷ σίτου τε πλείστου καὶ ὄπλων. ὀλίγου δὲ διελεύσαν-
 τος χρόνου καὶ ἕτερος ἐφίσταται στόλος ἐκ τῶν περὶ Ἀφρικὴν 20
 ἀναχθείς, ὄπλων τε πολλῶν καὶ διαπηρημάτων καταγέμων, οὗ
 C ὑπῆρχεν ἡγεμῶν Ἰέζιδος Σαρακηνῶν ὄνομα. οὗτοι, ὡς φασί,
 τὴν ἐκ τοῦ ἔσχευασμένου παρὰ Ῥωμαίοις πυρὸς ὑφορώμενοι βλά-
 βην, τὸν οὖν Βυζάντιον πόρον ἀπογόντες τοῖς πρὸς Βιθυνίαν

15 ὀλίγων P
 cf. hui. p. v. 6.

22 Σαρακηνός? cf. p. 65 10.

24 οὖν] ὑπό?

totos menses in obsidione persistunt, et varia ad eam machinarum ge-
 nera comparant. inter haec Saracenorū classis advenit, cuius dux
 erat Solyman Arabice dictus. ac dum postremo naves Byzantii fretum
 superant et a tergo sequuntur, utpote magna militum vi atque armorum
 onustae, dumque levi aura reflante et adverso maris impetu repellente
 tardius navigant, imperator ea re animadversa biremes conscendit, et
 per mediam classem elapsus numero circiter viginti succendit. ceterae
 naves ad Thracium Bosporum advectae ad Sosthenium portum applicant,
 et ibidem hiemant. quo tempore tam aspera vis hiemis fuit, ut prae
 nivium copia centenis diebus videri terra non potuerit. ex quo Saraceni
 hominum atque equorum, camelorum item ac iumentorum ingentem nu-
 merum amittunt. insequente vere altera rursus ex Aegypto classis ap-
 pulit Sophiano duce, frumenti atque armorum copiam ingentem adve-
 hens; ac paulo post alia rursus ex Africa cum armorum apparatu atque
 annona submissa est, cui Iezidus quidam Saracenus imperabat. hi cum
 paratum a Romanis, ut ferunt, ignem atque incendium metuerent, By-
 zantii freto ob traiciendi desperationem relicto ad Bithyniam applicant,

μέρεσι προσέσχον, ὁ μὲν πρὸς τὸν καλούμενον λιμένα Καλοῦ ἄγροῦ, ὁ δὲ πρὸς ταῖς ἀκταῖς τοῦ λεγομένου Σατύρου. οἱ δ' ἐν αὐτοῖς εἰσπλέοντες Αἰγύπτιοι νυκτὸς τοὺς ἐνιστηκότας λέμβους τῶν νηῶν εἰσβάντες πρὸς τὸ Βυζάντιον ἦκον καὶ τὸν βασιλέα εὐ-
 5 φήμον. ἐφ' οἷς ἀναδαυρήσας ὁ βασιλεὺς πυρφόρους ναῦς κατὰ τῶν τοιούτων στόλων ἐξέπεμψε καὶ πάσας αὐτῶν τὰς ναῦς ἐνέ-
 πρησεν. ἐκεῖθεν λαφυραγωγήσαντες καὶ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐ-
 τοῖς ὄπλων καὶ δαπανημάτων καταφορτισθέντες πρὸς βασιλέα
 ὑπέστρεφον.

- 10 Τούτῳ τῷ χρόνῳ Σέργιος ὁ πατρίκιος ὁ τῆς Σικελίας στρα- D
 τηγὸς καὶ οἱ τὰ ἐσπέρια οἰκοῦντες, τὰ περὶ τὸ Βυζάντιον καὶ τὸν
 βασιλέα ἀπογόντες τῆς γενομένης τῶν πολεμίων χάριν κατ' αὐτῶν
 ἐφόδου, ἴδιον στέφουσι βασιλέα τῶν ὑπηρετῶν τινὰ Σεργίου Βα-
 σίλειον τοῦνομα, υἱὸν γεγονότα Γρηγορίου τὸ ἐπίκλην Ὀνομαγού-
 15 λου, Τιβέριον αὐτὸν ὀνομάσαντες. τοῦτο ἀκηκόως ὁ βασιλεὺς
 Παῦλον τὸν πατρίκιον στρατηγὸν Σικελίας προβάλλεται ἅτε πιστὸν
 καὶ οἰκεῖον ὑπάρχοντα καὶ τακτικῶν ἔμπειρον, καὶ πρὸς Βασίλειον
 ἐκπέμπει. οὗ τινὸς ἐκεῖσε καταλαβόντος Σέργιος φυγὰς ἐκεῖθεν
 οἴχεται καὶ πρὸς Λογγοβάρδους γίνεται, Παῦλος δὲ ἐν τῇ νήσῳ P 36
 20 λαὸν περιαθροίσας τὰ βασιλείως ἀναγινώσκει γράμματα, δι' ὧν
 εἰς πίστωσιν ἐλθόντες τὸν τε βασιλέα εὐφήμησαν καὶ Βασίλειον
 καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ προχειρισθέντας ἄρχοντας δεσμίους αὐτῷ πα-
 ραδεδώκασιν. ὁ δὲ τούτους παραλαβὼν Γεώργιον τινα καὶ ἐτέ-
 ρους ἀνείλε, καὶ τούτων τὴν κεφαλὰς πρὸς τὸν βασιλέα ἀνέπεμψε,

2 τοῦ om P

19 δὲ τὸν ἐν ?

atque alter Pulchri agri, alter Satyri portum capit. Aegyptii vero, qui una cum iis navigabant, noctu lembis qui navibus adhaerebant conscensis Byzantium confugiunt, et imperatoris nomen faustis acclamationibus prosequuntur. quibus rebus animatus imperator incendiarias naves adversus illas classes immittit, atque universas igne consumit. ex quo ingentibus spoliis ditati, illorum armis ac comœatu in suas naves impo-
 sito, ad imperatorem redeunt.

Per idem tempus Sergius patricius Siciliae dux, et qui in Occidente erant, ignari quae ad Byzantium acciderant, atque imperatoris rebus in tanta hostium incursione desperatis, quendam ex apparitione Sergii imperatorem constituunt, Gregorii cognomento, Onomagui filium, quem mutato nomine Tiberium appellant. his auditis imperator Paulum patricium Siciliae praeficit, quem fidum sibi et coniunctum habebat ac rei bellicae peritum, eumque contra Basilium mittit. huius adventu Sergius ad Longobardos confugit. at Paulus insularibus congregatis imperatoris epistolas legit; quibus confirmati imperatori feliciter acclamantes, Basilium et electos ab eo magistratus viuctos offerunt. Paulus Georgio quodam et aliis interfectis, eorum capita ad imperatorem mittit, ceteros

τοὺς δὲ ἄλλους σὺν πληγαῖς καὶ αἰκίαις πολλαῖς, ὧν δὲ καὶ τὰς
 ῥίνας ἐκτεμῶν, ὑπεροφθαλμῶν παρέκρινε. Σέργιος δὲ τῆς ἑαυτοῦ
 σωτηρίας λόγον αἰτήσας πρὸς τὸν Παῦλον ἐκωλύθη. ἐπιπέθεν
 τὰ τῆς ἐσπέρας πρῶγματα ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡσυχίᾳ κατέστη.

- B** Μετὰ τοῦτο τίττεται υἱὸς τῷ βασιλεῖ, ὃν ὠνόμασε Κων-5
 σταντῖνον. πεντεκαίδεκάτῃ δὲ τοῦ ἐπεισιώντος μηνὸς Αὐγούστου
 πάντα τὰ τε ἱππικὰ καὶ πλῆθια τῶν Σαρακηνῶν ἐστρατεύματα
 τῆς βασιλευούσης ἀπεχώρουν, πλείστας ταῦς ἀποβαλόντες ὑπὸ τε
 ζάλῃς καὶ ἀνέμων ἀγρίων καταληφθείσας, καὶ πολλῶν μὲν εἰς τὰς
 νήσους ἄχρι καὶ εἰς Κύπρον σκεδασθεισῶν, ἑτέρων δὲ καὶ αὐτῶν-10
 θρῶν τῷ βυθῷ παραδοθεισῶν. Ἀρτέμιος δὲ ἐν Θεσσαλονίκῃ
 ἐξόριστος ὧν πάλιν πειρᾶται τῆς βασιλείας ἐπικρατήσειν, καὶ ἐπι-
 χεῖρει τοιαύδε πράττειν. γράφει πρὸς Σισίνιον πατρίκιον τὸ ἐπί-
 κλην Ῥενδάκιον, πρὸς τῇ τῶν Βουλγάρων διατρίβοντα χώρα παρὰ
C βασιλέως τηρικαῦτα ἀποσταλέντα ὡς ἂν συμμαχίαν παρ' αὐτῶν 15
 κατὰ τῶν Σαρακηνῶν λήψοιτο, ὅπως αὐτῷ τὰ κατὰ γνώμην συμ-
 πράξειεν, ἀναπέσοι δὲ καὶ Βουλγάρους συνεργήσειεν αὐτῷ. ὁ δὲ
 τοῦτο ὑπέσχετο. γράφει δὲ καὶ πρὸς Νικήταν τὸν μάλιστα τὸ
 ἐπίκλην Ξυλίντην, ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπάρχοντα, ἔτι δὲ καὶ
 πρὸς Ἰσώην πατρίκιον καὶ τοῦ λεγομένου βασιλικοῦ Ὀμηκίου ἡγε-20
 μόνα, καὶ Θεοδόσιον τὸν πρῶτιστον τῶν βασιλικῶν γραμματίων
 καθ' οὓς ἱβασίλευε χρόνους γενόμενον, καὶ Νικήταν ἐπίκλην
 Ἄνθρακα ἄρχοντα τειχῶν, παλαιῶς φίλας ἀναμιμνήσκεισθαι, καὶ
 ἐτοίμους εἶναι συντρέχειν αὐτῷ καὶ τὴν πόλιν ἀνοιγνύναι καὶ ὡς

verberibus atque ignominii affectos, nonnullos etiam amputatis naribus, extra fines imperii relegat. Sergius accepta fide ad Paulum reversus est. inde pacatus in Occidente status rerum ac tranquillitas fuit.

- a. 718** Secundum haec imperatori filius nascitur, cui Constantiani nomen imposuit. decima quinta insequentis mensis Augusti Saracenorum equitatus omnis et classis ab urbe discedit, amissis navibus quamplurimis, quas tempestas ac ventorum impetus dissipaverat. harum quaedam per insulas dispersae ad Cyprum usque dissipatae sunt, aliae cum omni supplemento demersae. interim Artemius Thessalonicae exsulans de occupando rursus imperio nova consilia molitur; quod hunc in modum aggressus est. datis ad Sisinnium patricium cognomento Rhendacium literis, qui tum forte apud Bulgaros erat auxilii contra Saracenos impetrandi causa ab imperatore missus, huic igitur per literas suadet ut se conatibus suis adiutorem praebere, sed et Bulgaros in consilii societatem pelliceret; quae omnia uti postularat facturum se esse promittit. eadem de re ad Nicetam magistrum cognomento Xylinitem Cpolim scribit, necnon ad Isoen patricium imperatorii Obsequii praefectam, et ad Theodosium notariorum quo imperabat tempore primicerium factum, itemque ad Nicetam cognomento Anthracem murorum praefectum. quibus literis pro veteri familiaritate rogat sibi ut mature subsidio esse ve-

βασιλέα ὑποδέχεσθαι. τὰ γραφέντα σὺν εὐθὺς τῷ βασιλεῖ διαγι- D
 νώσκειται, καὶ τοὺς τὰ γράμματα δεξαμένους χειροῦται καὶ πλη-
 γαῖς αἰκίζεται, καὶ αὐτοὶ ὁμολογοῦσι. καὶ Νικήτα μὲν τοῦ τὴν
 ἀξίαν μαγίστρου καὶ Θεοκτίστου τὰς κεφαλὰς ἐξέτεμε, τοὺς δὲ
 5 ἄλλους οὐ μικρῶς αἰκισάμενος καὶ δημεύσας ἐξορταίς ἀπέπεμψεν.
 Ἀρτέμιος δὲ ἅμα Σισινίῳ τῷ πατρικίῳ καὶ τοῖς Βουλγάροις μέ-
 χρις Ἡρακλείας καταλαμβάνει, σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ ὑπερ ἧγον ἐν
 Θεσσαλονίκη ἀκάτια· μονόξυλα δὲ αὐτοὶ προσαγορεύουσι. γρά-
 φει δὲ Βουλγάροις ὁ βασιλεὺς ὡς τὴν εἰρήνην μᾶλλον ἀσπύσονται
 10 καὶ τοὺς ἐχθροὺς προδοῖεν. οἱ δὲ εἰς ἀπολογίαὺν κατέστησαν συγ-
 γνώμην αἰτήσαντες καὶ τὰ πρὸς εἰρήνην ὑπισχνούμενοι. καὶ τὸν P 37
 μὲν Ἀρτέμιον σὺν τῷ ἀρχιερεῖ Θεσσαλονίκης καὶ ἄλλους πλείστους
 δεσμιώτας πρὸς βασιλέα πέμπουσι, καὶ Σισινίου τοῦ πατρικίου
 τὴν κεφαλὴν ἐκτεμόντες ὡσαύτως στέλλουσιν, οὕτως τε πρὸς τὴν
 15 ἑαυτῶν ἀπεχώρουσιν. Ἀρτέμιον δὲ σὺν τῷ ἀρχιεπισκόπῳ παραλα-
 βῶν ἐν τῷ λεγομένῳ κωνηγίῳ ἀπέτεμεν. ἱππικὴν δὲ ἄμιλλαν ἐπι-
 τέλεσας τῶν ἀπομηθέντων τὰς κεφαλὰς διὰ τοῦ ἵπποδρομοῦ ἐπὶ
 κοντῷ ἀνηρητημένους ἐξεπόμπευε. τοὺς δὲ ἄλλους πάντας αἰκισά-
 μενος καὶ τὰς ῥίνας αὐτῶν ἐκτεμῶν καὶ δημεύσας ὑπερορταίς κατ-
 20 ἐδίκασε.

Ταῦτα σὺν καταπραξάμενος προσκαλεῖται Γερμανὸν τὸν τη- B
 νικαῦτα ἀρχιερέα πέμπτη καὶ εἰκάδι τοῦ Μαρτίου μηνός, τῆς
 τρίτης ἰνδικτιῶνος, τῇ σωτηρίῳ τοῦ Χριστοῦ ἀναστάσει, ἐν τῷ

5 παρέπεμψεν? 7 f. εἶχον Petavius. 18 ἀνηρητημένους P:
 cf. p. 5 12, 35 12, 42 4.

lint, atque urbem aperiant, ac pro imperatore se recipiant. his omni-
 bus ad imperatorem perlatis, quotquot eas literas acceperant, compre-
 hensi et flagellis affecti. nec illi factum infitiati sunt. ergo Nicetae ma-
 gistro et Theoctisto capita praeciduntur. ceteri male mulcati et pro-
 scripti extra fines imperii relegantur. Artemius cum Sisinnio patricio
 et Bulgaris Heracliam pervenit cum lembis, quos Thessalonicam abdu-
 xerant, quae illi monoxyla vocant. imperator scriptis literis Bulgaros
 admonet ut bello pacem anteponanet et hostes suos sibi in potestatem
 tradant. illi ad excusationem conversi veniam deprecantur et pacem firmam
 fore pollicentur. mox Artemium cum Thessalonicam praesule alio-
 que plurimos vinctos ad imperatorem mittunt, una cum Sisinnii patricii
 capite, quod ei praeciderant; atque ita in patriam reversi sunt. imperator
 Artemium et archiepiscopum in potestatem habens ambobus in
 Cynegio caput amputari iubet, tum equestri spectaculo dato eorundem
 capita conto suspensa per Hippodromum traduci. reliquos omnes ver-
 beribus caesos naribus amputatis et publicatis bonis relegat.

Haec ubi facta, Germanum patriarcham accersens quinta et vice a. 720
 sima Martii mensis, indictione 3, ipso die salutiferæ Christi resurre-

Τριβουνάλῳ λεγομένῳ δεκαεννέα ἀκουσίτων, στέφει τὸν υἱὸν Κωνσταντῖνον εἰς βασιλεία.

Οἶον δὲ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους περὶ τὰς νήσους τῆς τε Θήρας καὶ Θηρασίας καλουμένας συμβέβηκεν, αἰὶ πρὸς τῷ Κοητικῷ πελάγει κείνται, παραδραμεῖν οὐκ ἄξιον. Θέρους ὥρας ἐνε-
C ἰστηκίαις συνηρέχθη τὸν θαλάττιον βυθὸν πλεῖστον ὅτι καπνώδη ἀτμὸν ἐξερευνέσθαι, ἐξ οὗ ἐπὶ πολὺ πυκνομένον τοῦ ἀέρος πῦρ
C ἐξαφθῆναι, καὶ μετὰ τὸ πῦρ λίθους συστήναι, ἐνωθῆναι τε τῇ γῆ τῇ Ἱερῶν καλουμένῃ νήσῳ, ἣν δὴ καὶ αὐτὴν φασὶ τῷ ὁμοίῳ τρόπῳ τοῦ βυθίου ἀναδοθῆναι χώρου, καθάπερ καὶ τὰς ῥηθείας 10 λόγος Θήραν καὶ Θηρασίαν νήσους. τῷ ἀπείρῳ δὲ πλήθει τῶν ἀναδιδομένων λίθων ἀνὰ πᾶσαν κατεστορέσθαι τὴν ἐκείνην θάλασσαν, ἐνθένδε τε ἀφικέσθαι ἄχρις Ἀβύδου καὶ τῆς Ἀσιατίδος παραθαλασσίου. ὑπεκκαίεσθαι δὲ τὸ προσπελάζον ρεῖθρον ὡς μηδὲ θιγγάνειν αὐτοῦ τινὰ ἰκανῶς ἔχειν. 15

Ταῦτά φασιν ἀκούσαντα τὸν βασιλεῖα ὑπολαμβάνειν θείας δρογῆς εἶναι μηνύματα, καὶ ἥτις αἰτία ταῦτα κελίγηκε διασκέπτε-
D οῦσαι. ἐντεῦθεν λοιπὸν κατὰ τῆς εὐσεβείας ἴσταται καὶ τῶν ἱερῶν εἰκονισμάτων μελετῆ τὴν καθάρσειν ὡς ἐκ τῶν τούτων ἰδρῶσιώς τε καὶ προσκυρήσειος γεγενῆσθαι οἰόμενος τὸ τεράστιον, κακῶς εἰδώς. 20 ἐκδιδάσκειν δὲ τὸν λαὸν τὸ οἰκεῖον ἐπεχειρεῖ δόγμα. πολλοὶ γοῦν τὴν ὕβριν τῆς ἐκκλησίας ἀπωλοφύροντο. διὸ δὴ καὶ οἱ τὴν Ἐλ-

1 στέφει τε τὸν?
τῶν λίθων συστάσαν)?
τῶν P

8 τῇ γῆ sustulerim. an τὴν γῆν (τὴν ἐκ
12 ἐκείσε? an ἐκείνη?
19 μελε-
τῶν P

ctionis, in tribunali quod novemdecim accubitorum dicitur, Constantinum filium imperatorem coronat.

Neque vero praetereundum est, quid ad Theram et Therasiam Cretici maris insulas sub idem tempus acciderit. nam ineunte aestate fumidae et opacae nebulae vis ingens e profundo maris erupit, ex qua longe lateque densatus aër in ignem exarsit, quem lapideae moles subsecutae cum Hiera (quam vocant) insula coaluerunt. hanc insulam, ut
a. 726 et ambas illas quas diximus, Theram ac Therasiam, eodem modo ex alto emeruisse ferunt. ceterum tanta fuit erumpentium lapidum copia, ut totum illud mare consterneret, indeque Abydum usque et Asiatici litoris oram eiceretur. quorum etiam lapidum ardore, quoquo delati erant, ita maris unda concaluerat ut ne admotis quidem manibus sustineri posset.

His, ut aiunt, acceptis imperator haud dubia divinae iras indicia reputans, quibus de causis excitata essent anxius cogitabat. ex quo demum de oppugnanda religione ac sacris imaginibus evertendis consilium cepisse dicitur, quasi ob earum collocationem et adorationem tanta illa prodigia contigissent, perperam omnino istud interpretatus; atque etiam populum ad suam sententiam traducere conatus est. quamobrem
a. 727 plerique calamitatem ecclesiae lugebant. at qui per Graeciam et Cy-

λάδα καὶ τὰς Κυκλάδας νήσους οἰκοῦντες οὐ προσίεμνοι τὸ δυσσέβημα πρὸς τὸν βασιλέα διαστασιάζουσι, καὶ πλείστον στόλον ἀθροίσαντες Κοσμάν τοῦνομα ἐφ' ἑαυτοῖς βασιλεύουσι. τῶν δὲ περὶ αὐτὸν ἀρχόντων τις Ἀγαλλιανὸς ὄνομα, ταῦτα θεασάμενος 6 καὶ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ ἀπογνοῦς, σὺν τῇ πανοπλίᾳ ἑαυτὸν τῷ βυθῷ παρέδωκε. Κοσμᾶς δὲ καὶ ἕτερός τις Στέφανος συλληφθέντες τὰς κεφαλὰς ἀπετημήθησαν.

Τῷ δὲ ἐπιγενομένῳ θέρει πάλιν ἵππικὰ στρατεύματα τῶν P 88 Σαρακηνῶν πλείστα τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς κατέθεον, ὧν ἦγοντο 10 Ἀμέρας καὶ Μαυρίας ὀνομαζόμενοι Σαρακηνοὶ· καὶ καταλαμβάνουσι πρὸς τὴν προκαθεζομένην τῆς Βιθυνίας πόλιν Νίκαιαν καλουμένην· ἐπὶ τινὰ χρόνον τῆς πολιορκίας ἐχόμενοι τέλος ἄπρακτοι ἀπεπέμποντο.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀθροίζει πλείστον λαὸν τῆς πό- 15 λεως περὶ τὰ βασίλεια, καὶ συγκαλεῖ τὸν τότε τῆς πόλεως ἀρχιερεῖα Γερμανόν, καὶ συγγράφειν κατὰ τῆς καθαιρέσεως τῶν εἰκότων τῶν ἁγίων ἠνάγκαζεν. ὁ δὲ παρητεῖτο καὶ τὴν ἱερωσύνην ἀπέβαλεν, λέγων ὡς ἄνευ οἰκουμενικῆς συνόδου ἔγγραφοι πιστὴν οὐκ ἐκτίθεμαι. ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸν πατρικὸν οἶκον γενόμενος αὐτοῦ B 20 τὸν τῆς ζωῆς βιοτεῦον διετέλεσε χρόνον. μετ' αὐτὸν δὲ προχειρίζονται ἀρχιερεῖν Ἀναστάσιον κληρικὸν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τυγχάνοντα. ἕξ ἐκείνου τοίνυν πολλοὶ τῶν εὐσεβούντων, ὅσοι τῷ

11 καθεζομένην P: corr Petavius.

12 καὶ ἐπὶ?

16 ἔπο-
γράφειν Petavius.

cladas habitabant, dogma impium execrati ab imperatore deficiunt, maximaque classe comparata Cosmam sibi imperatorem praeficiunt. quod dum Agallianus quidam ex illius ducibus animadvertit, plane de eius salute desperans, ut erat armatus, se in profundum maris immittit. Cosmas una cum Stephano comprehensi et capite truncati sunt.

Inde aestate sequenti rursus Saracenorum equites in Romanorum fines incursionem faciunt, Amara et Mavia ducibus. qui ad Nicaeam Bithyniae metropolim positis castris, aliquanto tempore obsidione tentata, re infecta demum reversi sunt.

Post haec imperator ingenti civium numero in palatium collecto una et Germanum patriarcham advocat: tum apud eum vehementius instat ut de sacris imaginibus evertendis scriptum aliquod faceret. quod ille renuit, et episcopatu cessit. "neque enim" inquit "sine generalis concilii a. 730 auctoritate ullum religionis dogma scripto committo." ergo cum se paternam in domum recepisset, illic reliquum vitae tempus exegit. huius in locum Anastasius substituitur, ecclesiae magnae clericus. deinceps

βασιλείῳ οὐ συνετίθεντο δόγματι, τιμωρίας πλείστας καὶ αἰκισμοὺς ὑπέμενον.

Ἐν ᾧ δὲ οὕτω ταῦτα ἐπράττετο, ἐκπέμπει ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν τοῦ ἔθνους τῶν Χαζάρων ἡγούμενον, καὶ τὴν αὐτοῦ θυγατέρα μεταπέμπεται καὶ τῷ νυῖ Ἰωάννου Κωνσταντίνου εἰς γυναικᾶ κατηγγύησε. 5 χρόνου δὲ μεταξὺ παρελθόντος σεισμὸς ἐνσκήπτει κατὰ τὸ Βυζάντιον, μεθ' οὗ καὶ πόλεις ἑτέρας καὶ χώροι ἰσχυρῶς ἐπιφύεται. καὶ ἤδη ἄλλους τε πολλοὺς οἴκους καὶ ἱεροὺς ναοὺς καὶ στοῦς ἀθροίας ἐπικαταβάλλει, ἐκ πρώτων βάρων αὐτῶν ἔστιν οὗς τούτων ἀνατρέψας, καὶ τὸν θεῖον ναὸν ὃν τῆς ἁγίας Εἰρήνης ἐπὶ τῶν 10 μιον καλοῦσι κατέσεισεν, ὃς πλησιαιτάτα τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἴδρται. μεθ' ὃν καὶ ὁ Ἀρκαδίου τοῦ πάπαι Ῥωμαίων τὰ σκήπτρα Ἰθύνοντος ἀνθρᾶς, ὃς κατὰ τὸν λεγόμενον Ξηρόλογον καθόπερθε τοῦ γλυφαλίου ἴδρται κίονος, κατὰ γῆς ἄνωθεν ἔρριπτο. διέμινε δὲ τὰ τοῦ σάλου ἄχρι καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ὄλον· διὸ 15 πλείστοι τῆς πόλεως προϋόντες καὶ ἔξω τειχῶν ἀδλιζόμενοι εἰς κώβας κατέμενον.

Λέων δὲ μετὰ τέσσαρα καὶ εἴκοσι ἔτη τῆς βασιλείας μετελάττει τὸν βίον ὑδέρω χαλεπῷ περιπεσῶν, διάδοχον δὲ τῆς ἀρχῆς 20 τὸν υἱὸν Κωνσταντῖνον καταλιμπάνει. Ἀρτάβαζος δέ, ὃς γαμβρὸς Κωνσταντίνου ἐπ' ἀδελφῇ ὑπῆρχεν, ἅμα τῷ περὶ τὸν καιρὸν (στρατηγὸς δὲ τοῦ Ὀρμικίου λαοῦ ἐτύγχανεν) καὶ τοῖς θυοῖν νύκτιν,

10 γρ. νεὸν margo P
add Petavins.

13 γρ. Λόφον margo P
21 παρόντι? cf. 82 7.

18 μετὰ

itaque multi studiosi pietatis, qui imperatorio dogmati assentiri nolobant, variis poenis atque ignominialis affecti sunt.

a. 732 Dum haec aguntur, imperator legatos ad Chazarum principem mittit, qui eius filiam peterent, quam Constantino filio despondit. interiecto deinde aliquanto tempore Byzantium terrae motu concussus est, quo et aliae urbes ac loca non minore impetu quassata sunt. ac tum aedes aliae et ecclesiae ac porticus dioiectae, et ex ipsi fundamentis quaedam earum subversae; tum quae sanctae Irenes nomine dedicata erat concidit, haud longe a maiore ecclesia sita. post hanc et Arcadii quondam imperatoris simulacrum corrui, quod in Xerolopho (hoc ei loco nomen est) supra caelatum columnam erectum est. et ad annum usque terrae ille motus perseveravit; cuius motu plerique urbe progressi extra moenia in tuguriolis manebant.

a. 741 Leo quarto et vicesimo imperii sui anno ex aqua intercute moritur, Constantino filio successore imperii relicto. Artabaxus vero imperatoris gener (Constantini is sororem in matrimonio habebat) cum is qui de populo superfuerant (erat enim Obsequianorum dux) ac duobus filiis

ὃν ὁ μὲν ἕτερος Νικήτας θάτερος δὲ Νικηφόρος ἐκέλητο, κατὰ τὸ λεγόμενον τοῦ Δορυλαίου πεδίου ἠῶλλετο. καὶ δὴ τυραννίδα εὐθὺς κατ' αὐτοῦ μελετῆ, τὸν τοῦ πενθεροῦ θάνατον πυθόμενος· καὶ ὄρκοις τὸν ὑπὸ χεῖρα κατεδέσμιε λαὸν αὐτῷ μὲν εὖνον ἔσεσθαι, 5 ἕτερον δὲ εἰς βασιλεία μὴ δέχεσθαι. Κωνσταντῖνος δὲ τῆς βασιλείας κρατήσας, ἀπόμοιράν τινα στρατοῦ ἐπιλεξάμενος τῆς πόλεως ἕξεισι, καὶ τὸ πεδῖον ὃ Κράσος προσαγορεύεται καταλαμβάνει, καὶ Ἀρταβάζω ἐσήμαιεν ἦκειν πρὸς αὐτόν, ὡς ἂν ἅμα τῶν πολε- P 39 μίων χάριν βουλευσοῖντο. ὁ δὲ ἤδη ὄρμα καὶ βουλῆς ἔνεκεν, ἀλλὰ 10 καὶ τῆς βασιλείας αὐτὸν καθαιρήσων. Κωνσταντῖνος δὲ τὰ τῆς τυραννίδος πυθόμενος, καὶ Βίσιρον τὴν ἀξίαν πατρίκιον προσυ- αντιήσαντα καὶ τῷ ξίφει τῶν ἀντιπάλων πεσόντα αἰσθόμενος, καὶ ὡς τὸ βασιλικὸν ἔσκευασμένους στρατόπεδον εἰσιδὼν αὐτό, πρὸς τῇ χώρᾳ ἀνατολικῶν καλουμένη φυγὰς ἐνθὲνδε ἀπιῶν τὴν σωτη- 15 ρίαν τὴν ἑαυτοῦ περιεποιήσατο. καὶ αὐτοὶ εὐνοϊκῶς ὑποδεξάμενοι ἐνωμότους αὐτῷ συνθήκας δεδώκεσαν ὡς μέχρις αἵματος ὑπὲρ αὐτοῦ ἀνελεσθαι τὸν κίνδυνον, καὶ Ἀρτάβαζον αἰσχυρῶς δυσφη- μοῦντες καθύβριζον. μεταστέλλονται γοῦν καὶ Σισίνιον τὸν B πατρίκιον σύμφρονα καθίστων ἅμα τῷ ὑπ' αὐτῶν στρατηγουμένῳ 20 τῶν Θρακησίων λεγομένῳ λαῶ, καὶ ἅπαντες κατὰ Ἀρταβάζου ὁμῶς ἐχώρουν. Θεοφάνης δὲ ὃν Μονώτιον ἐκάλουν, τὴν τοῦ μαγίστρου ἀξίαν διέπων καὶ τὴν βασιλείως χρεῖαν εἰς Βυζάντιον ἀποπληρῶν, Ἀρταβάζω προσετίθετο καὶ βασιλεία ἀνεκέρυττε, καὶ

11 προῦκαντήσαντα Petavins. 13 αὐτοῦς? 14 τῇ χώρᾳ
τῇ τῶν ἀνατ.? 18 μεταστειλάμενοι? 20 λεγομένων?

Niceta et Nicephoro in Dorylaei campo stationem habebat. hic audita soceri morte de invadenda tyrannide consilium capit. quare populum omnem quem in potestate habebat sacramento adigit, fidos sibi ac benevolos fore, nec alterum imperatorem recepturos. Constantinus simul atque imperii compos factus est, cum delecta exercitus parte extra urbem in campum cui Crasso nomen est egreditur, simulque Artabazo mandat ut ad se veniat, quo inter se de propulsando hoste deliberent. nec minus ille sua sponte maturabat, ut et consilio interesset et eum imperio privaret. interim Constantinus, audita tyrannidis fama, cum insuper Viserum patricium in occursum ipso a contraria factione peremptum esse cognovisset, quae more imperatorii exercitus instructa veniebat, propere digressus ac salutem consulens ad Orientalium regionem confugit, qui humaniter eum excipientes cum iureiurando fidem insuper obstringunt, se ad mortem usque nullum pro eo periculum esse detrectaturos. mox contumeliosas in Artabazum voces ac convitia iactant. ad haec Sisinnium patricium cum Thracensibus copiis, quibus praeerat, ad suas partes pertrahunt, collatisque in unum viribus contra Artabazum procedunt. nam Theophanes cognomento Monotius, qui magisterii dignitatem gerebat et Byzantii imperatoris partes agebat, ad Artabazum defecerat, eum-

Βυζαντίους ἀνέπειθεν ὡς Κωνσταντῖνος τεθνήκει. τὸν δὲ υἱὸν Νικηφόρον τὸ ὄνομα κατὰ τὴν Θράκην τότε στρατηγοῦντα μεταπέμπεται, καὶ σὺν τῷ περὶ αὐτὸν στρατῷ πρὸς φυλακὴν τῆς πόλεως ἐγκαθίστησι. τῶν βασιλικῶν δὲ ὑπηρετῶν οὓς μὲν ἀπετύφλου

C οὓς δὲ καὶ ἑτέρως κατήκισε. καὶ Ἀρτάβαζος εὐθὺς τῷ συνόντι 5 ἕνα λαὸν τῇ πόλει ἐφίσταται, καὶ αὐτίκα τῶν ἁγίων ἀνέστη τὰ ἱερὰ ἀπεικονίσματα. τούτου δὲ κατόπιν ἰὼν Κωνσταντῖνος τὴν Χρυσόπολιν καλουμένην καταλαμβάνει· ἐπίγειον δὲ τοῦτο ἄντικρυ Βυζαντίου πρὸς τῇ Ἀσιάτιδι γῆ διακείμενον. κἀνταῦθα βραχὺν διατρίψας χρόνον ὑπενόστει, καὶ πρὸς τὴν πόλιν ἣν Ἄμοριαν καλοῦσι 10 διεχέμαζε. τῷ δὲ ἕξις ἐπιγενομένη ἐνιαυτῷ τὸν ἕτερον τῶν υἱῶν Νικήταν στρατηγὸν τοῦ καλουμένου τῶν Ἀρμενιακῶν στρατοῦ Ἀρτάβαζος ἀποστέλλει, τὸν δ' αὖ ἕτερον Νικηφόρον εἰς βασιλέα στέφει. ἐπιστρατεύει δὲ κατὰ τῆς τῶν Ἀσιανῶν χώρας, καὶ τὰ ἐκεῖνης χωρίας

D ἐκημαίνετο πικρῶς. κἄτα ἐπιτίθεται Κωνσταντῖνος καὶ πρὸς τὰς 15 Σάρδεϊς ὑπαντιάζει, πολέμῳ τε αὐτῷ συμμίζας κραταιῶς ἐτροπώσατο, τὸν τε ὑπὸντα λαὸν δουλωσάμενος τὴν τε ἐποῦσαν αὐτοῖς ἀποσκευὴν εἰσποιησάμενος. Ἀρτάβαζος δὲ φυγὰς πρὸς τὴν πόλιν Κύζικον καταλαβὼν κἀκεῖθεν ἀποπλεύσας ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἔρχετο. Νικήτας δὲ ὁ αὐτοῦ υἱὸς κατὰ Κωνσταντῖνον τὴν ὁρμὴν ἐποιεῖτο. 20 ὁ δὲ πρὸς τι χωρίον αὐτῷ μάχῃ προσβαλὼν, Μωδρινὴν τῇ ἐπιχωρίῳ φωνῇ προσυγορευόμενον, αὐτὸν μὲν Νικήταν ἐτρέψατο, τοῦ δὲ συνόντος λαοῦ πλείστους ἀναιρεῖ. ἐντεῦθεν ἐν μεγίσταις συμ-

1 εὐθνήμοι?

4 ἐπιστόλον P: cf. p. 55 21.

15 ἐλοραίνετο?

que et imperatorem salvaverat, et Byzantiis persuaserat Constantinum esse mortuum. idem Nicephorum filium, qui tum in Thracia copias regebat, ad esse advocat et ad urbis custodiam cum his quos secum habebat militibus disponit: qui ex officio imperatoris erant, partim caecitate partim aliis poenis ac contumeliis afficit. Artabazus interim cum suis ad urbem accedit, cuius adventu sanctorum imagines illico restitutae sunt. hunc pone secutus Constantinus Chrysopolin occupat, navale ex adverso Cpolis in Asia positum. ubi paululum commoratus regreditur, et ad urbem Amoriam hiemat. anno insequenti Artabazus alterum e filijs Nicetam Armeniorum ducem mittit, Nicephorum vero imperatorem coronat. ipse in Asiam cum copiis traiecit. quam cum populationibus infestam haberet, Constantinus obviam ei ad Sardes occurrit; et signis collatis longe superior fuit. ita exercitu illius in potestatem redacto, omnibus quoque impedimentis potitus est. Artabazus Cyzicum primo, inde Cpolim fuga petiit. Nicetas eius filius aciem in Constantinum convertit, qui ad Modrinam commisso praelio Nicetam cum magna militum strage victum in fugam coniecit. magna deinceps imperii Romani cala-

φοραῖς τὰ τῶν Ῥωμαίων διέκειτο, ὁπνηκα εἰ παρ' ἐκείνους περὶ τὴν τῆς ἀρχῆς ἄμιλλαν τὸν ἐμφύλιον Χριστιανοῖς ἀνέρρηψε πόλεμον. οἷα γὰρ καὶ ὅσα συμβαίνειν τοῖς τοιοῦτοις εἶωθε τὰ δευνό- P 40
 τατα, ὡς καὶ τὴν φύσιν ἑαυτὴν ἐπιλανθάνεσθαι καὶ καθ' ἑαυτῆς
 5 ὕστασθαι (καὶ τί γὰρ τᾶλλα λέγειν;), πολλοὺς ἂν ἐν πείρᾳ καθ-
 εστηκέναι. ἐν τούτοις καθυπέριτος Κωνσταντῖνος γενόμενος πρὸς
 τὰ Θρακικὰ περαιούται χωρία, καὶ τῷ τείχει προσεδρεύων τῆς
 πόλεως διεκώλυσε τὴν τῶν ἀναγκαίων ἐσφορὰν, καὶ ἐκ τούτου
 ἐν μεγάλῃ ἦν ἡ πόλις ἀνάγκη, ὥστε τοῦ μεγίστου λιμοῦ τοὺς Βυ-
 10 ζαντίους κατατείνοντος τοὺς πολλοὺς μὲν συνέβαινεν διαφθείρε-
 σθαι, ἄλλους ἔπερ τειχῶν ἑαυτοὺς ἔξω ῥίπτειν βιαζομένους. οἱ
 δὲ καὶ δώροις ἔπειθον τοὺς ἐπὶ τῶν πυλῶν φύλακας κρύβδην ἐξιέ-
 ναι τῆς πόλεως. Κωνσταντῖνος δὲ ἄπαντας εὐμενῶς ἐδέχετο καὶ B
 περιεποιεῖτο μάλιστα. αὐθις οὖν Νικήτας ἐπιστρατεύει καὶ μέχρι
 15 Χρυσοπόλεως παραγίνεται. Κωνσταντῖνος δὲ πάλιν αὐτῷ ἐπι-
 τίθεται καὶ κατὰ τὴν Νικομηθεῶν καταλαμβάνει πόλιν, καὶ αὐτὸν
 μὲν χειρωσάμενος σιδήροις ἐδέσμι, Μαρκιέλλινου δὲ τοῦ συνόντος
 αὐτῷ ἀρχιερέως τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως τὴν κεφαλὴν ἐξέταμε.
 κακίῳθεν ἐπανελθὼν παραλαμβάνει τὸ Βουζόντιον. Ἀρτάβαξος δὲ
 20 ἀποδράς πρὸς τὴν ἐν Βιθυνίᾳ Νίκαιαν πόλιν διασώζεται, καὶ τὰς
 ἐν αὐτῇ ἀνέπειθεν ὡς ἦκοι στρατολογήσων καὶ δύναμιν τινα ἐκεῖ
 περιβαλλόμενος. ἔξ ὧν ὀλίγους στρατιώτας προσλαβὼν ἐπὶ τὸ

1 εἰ παρ'] οἱ ἔπερ? et mox ἀνέρρηψαν? 5 γὰρ] δεῖ?
 2] οἶμαι? 7 κρατούται P τείχει Petavius pro τάχει.
 προσεδρεύει P 21 οἶμοι P: corr Petavius.

mitas fuit, cum haec de imperio ac dominata contentio Christianos in civile bellum coniceret. quae enim quamque atrocia illis temporibus evenire solent, ut vel ipsa natura suimet oblita videatur ac sibi ipsi bellum inferat, ceteraque quae dici minime necesse est, haud pauci experientia didicerunt. hoc modo superatis hostibus Constantinus traiecto in Thraciam exercitu castra ad urbem posuit; et ne quid importari posset, diligentissime aditus omnes interclusit. quae res tantam civitati rerum omnium inopiam attulit, ut ingravescente in dies fame plerique consumpti, alii e muro praecipitare se coacti sint, alii postremo portarum custodibus pretio corruptis furtim ab urbe discesserint. qui omnes a Constantino humaniter suscepti atque honorifice habiti sunt. post haec Nicetas rursus exercita collecto Chrysopolim contendit. huic Constantinus obviam procedens ad Nicomediam iterato victam ac captam in vinculis habuit. Marcelline vero ex eius comitibus, Gangrenorum archiepiscopo, caput abscidit. inde rediens Cpolin obtinuit. Artabaxus fuga in Bithyniam dilapsus Nicaeam pervenit. ubi cum se delectus habendi causa ac contrahendi militis venisse diceret, paucis indidem collectis in

C φρούριον τὸ λεγόμενον Πούζαντις ἀπιὼν ἐγκατακλείεται. Κωνσταντῖνος δὲ ἀπόμοιραν εἰς δίωξιν αὐτοῦ ἐκπέμψας αὐτὸν τε χειροῦται, καὶ σὺν τοῖς υἱοῖσιν αὐτοῦ δεσμώτας ἐπὶ ἀγῶνος ἰππικῶν ἔλκων θραμβεύει. οὐ πολὺ δὲ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ Σισίντιος ὁ πατρῷκιος τυραννίδα ἐφωράθη κατὰ Κωνσταντίνου μελετήσας, ἐφ' ἧ διαγνωσθεὶς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκκόπτεται. μετὰ ταῦτα δὲ καὶ Ἀρτάβυλος καὶ οἱ αὐτοῦ υἱοὶ τῇ αὐτῇ τιμωρίᾳ ἠκίσθησαν.

Ταῦτα οὕτω τὰ τῆς ἰδίας ἀρχῆς διαθεῖς Κωνσταντῖνος μετὰ χρόνον οὐ πολὺν κατὰ τὴν χώραν Σαρακηνῶν ἐκστρατεύει, ὧν εἶλε πόλιν Γερμανικίαν τῆς Εὐφρατησίως χώρας. 10

D * * * καὶ καθ' οὗς τόπους τὸ φθοροποιὸν ἐπιφύετο πάθος, ἅπαν ἀνθρώπων γένος ἐπινεμόμενον διώλλυε τε καὶ ἄρδην ἐξηφάνιζε. διεσώθη δ' ἂν τις θείᾳ πάντως βουλήσει, ὅστις ὡς πορρωτάτω τούτων τῶν χωρῶν ἀπέδρα. ἐπετείνετο δὲ τὰ τῆς φθορᾶς μάλαστα περὶ τὸ Βυζάντιον. τεράστια δ' οὖν καὶ δειμάτα ἐξαπίνης 15 ἐφάνετο· τύποι σταυροειδεῖς ἔν τε ταῖς τῶν ἀνθρώπων στολαῖς καὶ τῶν ἱερῶν ἐσθημάτων ἐπανέτελλον, ταῖς θύραις τε ὡσανύτως καὶ τοῖς τῶν θυρῶν σταθμοῖς, ἃ δὴ φαινόμενα φοβίην μεγάλην καὶ ἀπορίαν πᾶσιν ἐνέτικτεν ὡς παραχρῆμα τὸν ὕλεθρον μηνύοντα ἐσισθαι. ὡσπερ δὲ ἐξισθηκότες τῷ δέει οἱ ἀνθρωποὶ καὶ φαντασιού- 20

P 41 μνοι ἰδόκουσιν αὐτοῖς ὡς ξένοις τισὶ συνοδεύειν καὶ εἰδεχθέσιν ἀνθρώποις, καὶ εἶτα ὡς γνωρίμους δῆθεν τοῖς ἐντυγχάνουσι προσαγορεύοντες, καὶ τὰ πρὸς τὴν ὁδὸν ὠμιλημένα ἐτέροις ἔπειτα ἀφη-

a. 743 quoddam castellum, quod Pusantis dicitur, se coniecit. Constantinus, missa ad eum persequendum exercitus parte, postremo redactum in potestatem cum filiis victos omnes Circensibus ludis solenni pompa traducit. nec multo post Sisinnius patricius coniurationis in Constantinum et affectatae tyrannidis convictus oculis privatus est. eadem poena in Artabazum et filios decernitur.

Hunc in modum constitutis rebus imperii, Constantinus paulo post in Saracenorum fines expeditionem agit. ab his Germanicam Euphratesiae provinciae urbem capit.

a. 747 * * * ac quibus in locis pestilentia grassata est, hominum omne genus ad internecionem exstinxit: pauci duntaxat divino beneficio servati sunt, qui quam longissime ex his locis recesserunt. praecipue vero Cpoli vis illa morbi saeviiit. per quam ostenta quaedam ac prodigia repente visa sunt; et crucis effigies partim in privatis hominum vestibus partim in sacris apparuit, eademque in ianuis ac postibus conspicua. quibus rebus percussis ac consternatis hominum animi ad imminentem cladem atque exitium pertinere non dubitabant. tanta vero terroris magnitudo fuit ut a sensibus alienati varias sibi species atque imagines offerri, seque cum peregrinis et deformibus hominibus iter facere et colloqui putarent; quos ubi tanquam notos sibi salutaverant, atque, ut moris est

γούμενοι καὶ ἄλλοις φάσμασι τισιν ἐκδειματούμενοι εὗρον ξίφεσιν ἀλλήλους τιὰς βάλλοντας. καὶ δὴ οὕτω τὰ πλείστα ἐξέβαινον. ἐν οὐδενὶ δ' οἴοι τε ἦσαν οἱ περισιζόμενοι τῶν ὑποχομένων τυφῆ παραδιδόναι τὰ σώματα καὶ τὴν ὄσιαν ἐπ' αὐτοῖς ποιῆσθαι, ὄλι-
 5 γοστοὶ μῦλα πλείστους ἄγαν ἐκκομίζοντες. διὸ μηχανὰς ἐκ τινος περηνόιας κατεσκευάσαν ἀπαγόμενοι, τοῖς ἀχθοφόροις ζώοις σανίδας ἐπιστρωννόντες καὶ ἐπὶ μέγα τι χωρίον ἀπευρύνοντες τὸ μηχανήμα, οὕτω τε τὰ πλείστα τῶν πτωμάτων ἀκσμως καὶ ὡς ἂν B
 10 θους τῶν νεκρῶν φοροσόμεναι ἔπηρέτου, τῶν ὑποζυγίων αὐταῖς μὴ ἐπαρκεῖν ἔτι δυναμένων. ἐπιλελοίπισι δὲ εἰς ἅπαξ καὶ οἱ τάφοι, ὥστε καὶ τὰς ἀνδρῶν τῶν δεξαμενῶν νεκρῶν ἐμπλησθῆναι σωμάτων. ἄρουραι δὲ ἀνετέμοντο καὶ ἀμπελώνες διωρῶσοντο καὶ κῆποι διεσκάπτοντο πρὸς τὴν τῶν ἀπέλων σωμάτων τυφῆν
 15 καινοτομούμενοι. ἐξ ὧν συνέβαινε τοὺς πλείονας τῶν οἰκῶν κατακλειστοὺς πάμπαν γίνεσθαι. παρέτεινε δὲ τὸ τῆς θρασύσεως μέχρις ἐνιαυτοῦ, καὶ ἐξ ἐκείνου ἐνεδίδου τὰ πλείστα, καὶ κατὰ μικρὸν, ὥσπερ τὴν ἀρχὴν ἤρξανεν, οὕτω δὲ καὶ ἐλώφησεν ἡ φθορά. ταῦτα C
 20 ἦνίκα ὁ τότε ἀθέως καὶ δυσσεβῶς κρατῶν, καὶ ὅσοι αὐτῷ συνήγουν τῷ ἀθέσμῳ φρονήματι, τὰς χεῖρας ἐπαφεῖναι κατὰ τῶν ἁγίων ἀπεικονισμάτων εἰς ἕβρον τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας τετολημάκυσιν.

1 ἐώρων Petavins.
 18 δῆ?

2 ἐξέβαινον. οὐδαμοῦ?

5 πλείστοι P

in via sibi invicem occurrentibus, usitata officia praestiterant; eadem illa aliis postea referebant. iis atque aliis id genus spectris exagitati plerique infestis in se gladiis incurrebant. atque eo postremo res adducta est ut paucis supersticiis, cum morientium numero pares esse non possent neque eorum sepelire corpora aut insta persolvere, quasdam machinas conficerent ac iumentis imponerent. horum dorso instratis asseribus, postquam ad locum quendam capacem ac vastum pervenerant, laxata machina ita pleraque cadavera sine more ac temere congebant. deinde etiam plaustra ad efferendos mortuos prae iumentorum inopia succollabant. ac demum sepulcra ipsa defecerunt. quare et cisternas exsiccatas mortuorum corporibus complebant, et agros proscindebant, et vineas atque hortos fodiebant, quibus praeter solitum ad tumulandam innumerabilem corporum struem abutebantur. ex quo accidit ut aedes quamplurimae penitus obstructae atque interclusae fuerint. tenuit ea mali vis ad annum usque, quo vertente magna ex parte remisit, ac paulatim ut excitata initio fuerat, ita tandem pestifera lues desit. quae omnia prudentibus viris ad iram dei spectare haud dubie videbantur, cum perfidus atque impius princeps, ceterique qui scelerato illius dogmati consenserant, violare sacras imagines per summam essent ecclesiae ignominiam aggressi.

Ἐντεῦθεν τούτων ἀνοικητον σχεδὸν ἤδη γεγωνίαν τὴν πόλιν ταύτην κατοικίσει, ἐκ τῶν χωρῶν καὶ τῶν νήσων τῆς ὑπὸ Ῥωμαίοις ἔξουσίας λαῶν πλήθη μετέγων. ὑπὸ δὲ τούτων τὸν χρόνον στόλον ἐκπέμπει κατὰ τῆς τῶν Σαρακηνῶν χώρας, οὗ ἤγειτο ὁ τηλικαῦτα στρατηγῶν τῶν Κιβυρραιωτῶν καλουμένου στρατοῦ. 5
 D καθορμύζεται δὲ ὁ στόλος κατὰ τὴν Κύπρον νῆσον. ἔνθα αὐτίκα μάλα καταίρει ἐκ τῆς Ἀλεξάνδρου πόλεως καὶ τῶν Σαρακηνῶν πλόϊμον. ὑπερὸ στρατηγὸς προαισθόμενος ἑξαπινάτως εἰσπίπτει κατ' αὐτοῦ, πυρὶ τε διαφλέξας τὰς ναῦς τὰ αὐτῶν σφετερίζεται ἅπαντα, καὶ κατὰ κράτος ἔλων τοὺς πολεμίους πρὸς Κωνσταντῖνον 10 ὑπενόσσει.

Μετὰ ταῦτα τίτεται τῷ βασιλεῖ υἱός, ὃν Λέοντα ἐπωνόμασε. τηλικαῦτα καὶ ἐν Συρίᾳ σεισμὸς μέγας γίνεται, καὶ ὄλεθρος ἐκείθεν ἐφίσταται μέγιστος. αἱ μὲν γὰρ τῶν ἐκεῖ πόλεων ἐπὶ μέγα ἢ γῆ περὶ αὐταῖς ἔχανε, αἱ δὲ παρὰ μέρος τοῦτο πεπόν- 15
 P 42 θεσαν. ἄλλαι τῶν ὑψηλῶν ἀποκινηθεῖσαι χώρων πρὸς τὰ ὑποκείμενα πεδία σὺν τοῖς τεύχεσιν αὐτοῖς καὶ οἰκίμασι σώοι κατεσώρησαν, μέχρι σημείων ἔξ καὶ τῆς οἰκίας μεταστᾶσαι ἰδρύσεως, ἢ μικρῶ πρὸς. ἤδη δὲ τινες ἔρασαν τὴν γῆν θεάσασθαι τὴν κατὰ τὴν Συρίαν Μεσοποταμίας ῥαγεῖσαν ἐπὶ σημείοις δύο βύθων 20 ἔτταν ἀναβράσαι κάτωθεν γῆν ὡσπερ ἀμμώδη καὶ λευκοτάτην, συναυδοθῆναι δὲ ταύτῃ ἡμίονον θῆλειαν ἀνδρωπιλῆ φωνῇ τὴν τῶν

5 τοῦ? 15 ἐπὶ] ὅλαι κατεπόθησαν καὶ ἐπὶ? 17 σῶαι?
 cf. σῶαν p. 25 11. 18 καὶ] ἀπό? 19 τὴν τῆς κατὰ τὴν?

Post haec igitur desertam urbem ac pene ad vastitatem redactam evocatis novis civibus frequentat, quos undique ex provinciis atque in-
 sulis Romano nomini subiectis exciverat. eodemque tempore classem ad-
 versus Saracenos mittit, cui Cibyrhaeoticorum ordinum ducem praeposuit.
 haec cum Cyprum appellisset, eodem et Saracenorum navales copiae
 Alexandria profectae sunt. quarum adventu comperto dux noster, in-
 cursione subita concrematis omnibus, quicquid opum in iis erat obti-
 nuit, fuisque penitus hostibus Cpolim regressus est.

Secundum eas victorias imperatori filius nascitur, quem Leonem appellavit. quo tempore vehementi terrae motu Syria concussa est, magnaue exinde ciades consecuta. quasdam enim illic urbes terra in
 immensam voraginem circumquaque dehiscens absorbit; aliae ex parte
 disiectae, nonnullae ex editioribus locis in plana subductae cum moeni-
 bus ipsis atque aedificiis, ac sine ruina e propriis sedibus ad sextam
 usque miliare et eo amplius translatae. nec defuere qui in Mesopota-
 mia Syriae vicina visam a se terram dicerent, cum ad duo miliaria hi-
 tar vastissimo patefacta aliam velut ex alto terram effunderet, arenae in-
 star tenuem maximeque candidam. addebant et mulam indidem erupisse,

Ἀράβων κατάλυσιν προαναφωνοῦσαν. οὐ πολὺ γὰρ τὸ μεταξὺ, καὶ τῆς ὑπερέκεινα ἐρήμου ἔθνος ἐπιφυνὲν πλήθη τούτων πολλὰ ἄμαχῃ διεχειρίσται.

Μετὰ δὴ ταῦτα στέφει Κωνσταντῖνος τὸν υἱὸν Λέοντα εἰς Β βασιλεία, καὶ εὐθὺς κατὰ Σαρακηνῶν ἐκστρατεύει. καὶ γενόμενος κατὰ τὴν Μελιτηναίων πόλιν ταύτην πολιορκίᾳ εἴλε, λαὸν πολλὸν δορυάλωτον καὶ πλείστα σκῦλα ἐκείθεν ἀπενεγκάμενος. ἐν τούτῳ δὲ ἐτελεύτα ἡ Μαρία ἡ Ἀγιοῦστα ἡ αὐτοῦ γαμετή. ὅπερ δὲ μετ' ὀλίγον συνέβαινε μνήμης ἄξιον, οὐ παραδραμεῖν δίκαιον. συνη- 10 νέχθη γὰρ τρηκικαῦτα θέαμα φοβερὸν καὶ τεράστιον ξένον ἕξ ἄριου γενέσθαι συμπτώματος, ὅπερ περὶ λύχνων ἀφὰς. κατάρξαν διὰ πάσης ἐφαίνετο νυκτός, ἐκπληξιν καὶ δέος μέγα τοῖς θεωμένοις ἐμποιοῦν ἅπασιν. ἐδόκει γὰρ αὐτοῖς ὡς αἱ ἀστέρες ἅπαντες τοῦ τεταγμένου αὐτοῖς οὐρανοῦ χώρον παρ * * ιούμενοι κατὰ γῆς C 15 ἐφέροντο. οἱ δὲ περιγίγιοι γενόμενοι ἀθρόον διελύοντο, ἥκιστα τὴν οἰανοῦν βλάβην ποιησάμενοι πώποτε. φασὶ δὲ πολλοὶ ὡς διὰ πάσης τῆς οἰκουμένης τὸ τοιοῦτον ἔξαισιον διεδεικνύετο θέαμα.

Καὶ τὰ μὲν τῶν ἀστέρων ἐν τούτοις ὤφθη, χρόνου δὲ τινος 20 διωχηκότες Ἀναστάσιος ὁ τοῦ Βυζαντίου ἐτελεύτα ἱεράρχης. Κωνσταντῖνος δὲ καθάπαξ πρὸς τὴν ὕβριν τῆς ἐκκλησίας ἰδὼν καὶ πρὸς τὴν ἐσθλίστην ἤδη ἀπομαχόμενος, ὡς ὑπὸ τοῦ ἄγοντος αὐτὸν ἐναντίου πνεύματος κινούμενος, σύνοδον ἱερέων ἀθροῦσε ὅκτῃ

14 παρακινούμενοι?

quae humano sermone Arabici imperii cladem praediceret. nec longo interiecto tempore e superioribus desertis gens nova repentina impressione maximas illorum copias paene sine ullo certamine concidit.

His confectis rebus Constantinus Leonem filium imperatorem coronat, ac statim contra Saracenos proficiscitur. moxque ut Melitenen attingit, obsessa urbe atque capta ingentem captivorum aequae ac spoliorum vim reportat. accidit interim Mariae Augustae coniugis illius obitus. a quo quid memoria dignum exstiterit, praeterire nefas existimo. tum enim horrendum quoddam in aëre monstrum atque inusitati terroris aspectum est; idque circa vesperam exorsum tota nocte deinceps apparuit, et contentium animos incredibili metu ac stupore percudit. videbantur enim astra omnia ordine suo ac statione dissoluta in terram decidere, atque ubi prope illam attigerant, nullo cuiusquam damno dissipari. hoc tam immane prodigium plerique toto passim orbe visum esse mem- a. 750

Post illud siderum portentum aliquanto tempore Anastasius Cpolititanus patriarcha moritur. Constantinus ubi semel se ad ecclesiae contumeliam ac pietatis oppugnationem accinxit, tanquam afflatu impulsuque contrarii spiritus abreptus, coetum episcoporum colligit octo et triginta a. 753

καὶ τριάκοντα καὶ τριακοσίους τὸν ἀριθμὸν τρυχάνουσαν. ταύτης
 D ἔξηρχε Θεοδοσίος ὁ τῆς Ἐφρεσίων πόλεως ἀρχιεπίσκοπος. ἀρχιε-
 ρεῖα τε τῆς πόλεως ἀνακηρύσσει Κωνσταντίνον τινα τὸ τῶν μονα-
 χῶν σχῆμα περιβεβλημένον, ἐπίσκοπον δὲ τῆς τοῦ Συλλίου πό-
 λεως γενοῦτα. ὄρον δὲ πίστεως ἐκτίθενται, ἐν ᾧ ὑπεσημήναντο 5
 ἅπαντες κακῶς καὶ δυσσεβῶς συμφρονήσαντες, τὴν τῶν ἱερῶν
 εἰκονισμάτων καθαιρεῖν ἐκφρονήσαντες, καὶ ὡς περ νηπιωδῶς ἐπ'
 ἀγορᾶς ταῦτα ἀνθεματίζον. μεθ' ὧν καὶ Γερμανὸν τὸν ἀρχιερεῖα
 τοῦ Βυζαντίου γενοῦτα, Γεώργιον τε τὸν ἐκ Κύπρου τῆς νήσου
 ὀρμώμενον, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀπὸ Λαμασκῶ τῆς Συρίας τὸ ἐπί- 10
 κλην Μανσοῦρ.

Ταῦτα ἐπιτελῆ ποιήσας Κωνσταντίνος ἤρξε δομεῖσθαι τὰ
 P 43 ἐπὶ Θράκης πόλιστα, ἐν οἷς οἰκίσει Σύρους καὶ Ἀρμενίους, οὓς
 ἔκ τε Μελιτηναίων πόλεως καὶ Θεοδοσίου πόλεως μετανόστας πε-
 ποίηκε, τὰ εἰς τὴν χρεῖαν αὐτοῖς ἀνίχοντα φιλοτιμῶς δωρησάμε- 15
 νος. ταῦτα τοῖσιν οἱ Βούλγαροι ὡς ἐπολλζοντο θρασυμένοι, φό-
 ρους ἦτον παρὰ βασιλεῖ δεξασθαι. τοῦ δὲ μὴ δεξαμένου οἱ γε
 στρατευσάμενοι τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία κατέτρεχον, καὶ μικροῦ τοῦ
 μικροῦ καλουμένου τείχους ἐπεξέθεον. ὁ δὲ ἀντεπεξῆμι καὶ συμ-
 βαλὼν πολέμῳ εἰς φυγὴν ἐτρέψατο, καὶ ἰδίωκεν ἀνὰ κράτος, καὶ 20
 πλείστους Βουλγάρους ἀνείλε. μετ' οὗ πολὺ πλοῦ καὶ πείρῃ κατ'
 αὐτῶν ἐστράτευσεν. οἱ γοῦν τὰς ναῦς ἔχοντες, ἄχοι καὶ πεντα-
 κοσίους ἀριθμὸν συντελούσας, διὰ τοῦ Εὐξείνου ἐκπλεύσαντες

1 f. τριακοσίαν Potavins.

8 ὄν P

12 ἐπιτελῆ Potavins,

ἐπὶ τέλει P

18 μικροῦ] μέχρι?

22 καὶ εἰς πεντακοσίας?

numero supra trecentos, cui Theodosius Ephesius archiepiscopus prae-
 fuit. urbis porro praesulem Constantinum quendam, qui monachi habi-
 tum praeferebat, ex Syllaeae urbis episcopo constituit. in eo concilia-
 bulo fidei canonem condiderunt de sacris imaginibus evertendis, cui ab
 omnibus impio consensu ac nefario subscriptum est; eaque religio omnis
 pueriliter in foro anathemate damnata. eadem et in Germanum Cpoli-
 tanum patriarcham dicta sententia est et Georgium Cyprium et Ioannem
 Damascenum, cognomento Mansur.

His rebus postremo perfectis Constantinus oppida per Thraciam
 extruxit, in quibus Syros et Armenios collocavit, quos ex Melitenen-
 sium urbe ac Theodosiopoli transtulerat; iisque necessaria omnia libe-
 ralissime largitus est. haec oppida dum adhuc aedificantur conspicati
 Bulgari, tributa ab imperatore postulant; quo renuente illi exercitu col-
 lecto Thraciam depopulantur, ac propemodum ad Longos usque muros
 excurrunt. sed occurrente imperatore commissoque praelio in fugam
 coniecti sunt, cumque eos acrius insequeretur, quam plurimi e Bulgaris
 interfecti. deinde ingentibus terra marique copiis contra eosdem impe-
 rator profectus est. classis ipsa quingentarum numero navium Euximo

καὶ πρὸς τῷ Ἰστρῷ γενόμενοι ποταμῷ χώρας τε Βουλγάρων ἐπιμ- B
 πρᾶσαν καὶ δορυαλώτους οὐκ ὀλίγους εἶλον· αὐτὸς δὲ μάχῃ συμ-
 μίξας αὐτοῖς κατὰ τὰς λεγομένας Μαρκέλλας (φρούριον δὲ τοῦτο
 πλησιαίτατα Βουλγάρων κείμενον) εἰς φρυγὴν ἐτρέψατο καὶ πολ-
 5 λούς αὐτῶν ἔκτεινεν. ἐντεῦθεν ἐκείνοι τὸ ἦρτον ἀπενεγκάμενοι
 περὶ εἰρήνης διεπραβεύοντο, ἐκ τῶν οἰκείων τοκετῶν ὁμήρους
 προέμενοι.

Ἔτι πρὸς τούτοις οὐδὲ ἐκείνο νῦν παραδραμεῖν ἄξιον. ὦρα
 ἐλέστηκε φθινοπώρον, καὶ ἐν αὐτῇ χειμέριον γίνεται τὸ κατάστημα
 10 καὶ τῷ ὄντι κρουερόν καὶ δριμύτατον, ὡς ξένην τιὰ καὶ ξηλασίον
 τοῖς τηρικαῦτα ὄρωσιν ἀποτελέσαι τῆς ὑγρᾶς οὐσίας ἐκ τῆς περὶ
 αὐτὴν συμβύσης πήξεως τὴν θέαν, οὐκ ἐν τοῖς γλυκείσιν ὕδασι C
 μόνον, ἀλλὰ τὸ δὴ παραδοξότερον, καὶ κατὰ τῆς ἀλμυρᾶς ἰσχυ-
 σαν ποιότητος, καὶ ἐν ἄλλοις μὲν πλείστοις τοῖς ἀνὰ τὴν οἰκου-
 15 μένην τόποις, οὐχ ἥκιστα δὲ τὰ τε ὑπερβόρειν καὶ προσάρκτια
 καταπῆξαν δεινότερα. ἐπὶ τοσοῦτο δὲ κατεπυκνοῦτο καὶ διεπῆγγυνεν
 ὥστε τὴν ὑπερπόντιον τοῦ Εὐξείνου θάλασσαν ἐπὶ σημείοις ἑκα-
 τόν που ἀποκρυσταλλωθῆναι κατὰ τὸ πέλαιος, εἶτα καὶ τοὺς
 ὑπερκειμένους μεγίστους ὅτι μάλιστα καὶ πλείστους ποταμῶν, καὶ
 20 ἔτι τοῦ ἐπὶ Μεσημβρίας καὶ Μήδειαν πόλιν ἀρχομένην παράκτιον
 χώρον τῷ πάγει συναποπετρωθῆναι, διὰ βάρους χωρησάσης τῆς D
 τοιαύτης πήξεως ἄχρι καὶ εἰς τριάνοντα πήχεις, ἐπὶ τούτοις ἀφά-
 ττου καταρραγείσης χιόνος εἰς ὕψος διαρθῆναι τὸ κρῦος ὑπεραν-

7 προίμενοι?
 ἐρχόμενοι?

16 καταπύνον τι? 21 βάρους τι χωρ.?

29 τὸν? et postea

mari navigans ad Istrum applicuit. inde Bulgarorum agros incendio vastare, innumeros in captivitatem abducere. imperator ipse ad Marcellas, quod castellum prope Bulgarorum fines positum est, acie congressus barbaros in fugam convertit, ac bene multos interficit. his cladibus acceptis Bulgari de pace legatos mittunt obsidesque liberos tradunt.

Sed neque illud quod eodem tempore contigit praetermittendum est. ineunte autumno immanis hiems et acerrima vis frigoris fuit; ex quo aqua omnis in glaciem durata et adstricta continentium oculos horrendo atque inusitato spectaculo perterruit. neque hoc in dulcibus duntaxat aquis, sed quod admirabilius est, etiam in salis ac mari ipso contigit. ac cum in aliis orbis terrarum plagis, tum in iis quae ad septentriones iacent, asperrimo gela omnia concreta sunt. quo adeo constrictum et induratum mare est, ut ad centum fere milia Ruxinum pelagus obriguerit. eadem vi superiores amnes ac maximi meliori ex parte coaluerunt; tum maritima omnis ora, qua Mesembriam et Medeam urbes alluit, subeunte in profundum gelu, ad triginta usque cubitos in silicis soliditatem induruit. ad haec erumpente nivium incredibili copia, in altam exagge-

στηκός τῆς ἐπιφανείας μέχρι πηχῶν που ἄλλων εἴκοσι, καὶ πως
 συμφυῆναι τῇ ἠπείρῳ τὴν θάλατταν ὡς μηδὲ διακρίναι ἐραδίως
 ποτέρου ἐτέρας ἀποκρίνεται. οὕτω τε ἅπαν τὸ πρὸς ἄρκτον ἠπει-
 ρωθὲν ὑδωρ πεζεύειν κατὰ νότου συνεχώρει τοῖς βουλομένοις,
 βάσιμά τε ἦν τὰ ἐκείνης ἅπαντα, ὅσα τε ἐν ταῖς τῶν Χαζάρων 5
 γῆς μεθορίαις καὶ τοῖς πλησιοχώροις Σκυθικοῖς ἔθνεσι, καὶ οὐκ
 ἀνθρώποις μόνον ἀλλὰ καὶ κτήνεσι καὶ ζῴοις ἐτέροις γενόμενα·
 ἅπλωτον δὲ ἤδη ἐντεῦθεν γενέσθαι τὴν Ποντικὴν τότε θάλατταν.

- P 44 ἡμέραις δὲ τισι διυπνεούσαις καὶ ὁ ἄπλετος ἐκεῖνος τοῦ παγετοῦ
 ὄλκός εἰς διάφορα συρρήγνυται τμήματα, ἅπερ εἰς τοσοῦτον ἔνθος 10
 ἀνέσχεν ὡς ὄρη δοκεῖν εἶναι ὑπερύψηλα. τούτων ἀπορραγέντι
 μέρη τινὰ καὶ τῇ βίᾳ τῶν πνευμάτων συνωθούμενα πρὸς τε Δαφνου-
 σίαν φρούριον ὃν τι τῆς Ποντικῆς μοίρας, ἐρμυνότατον τυχῶνον,
 ἐξοκέλλουσι καὶ ἄχρι τοῦ στομίου τοῦ Εὐξείνου κατακρήσσει· συ-
 στραφέντα δὲ πρὸς ἑαυτά, καὶ τὸν αὐτόθι στενὸν πόρον τὸν με- 15
 ταξὺ πόρθμων πληρώσαντα, τὰς ἐκατέρωθεν ἠπείρους, τὴν τε
 Θράκην καὶ τὴν Ἀσιάτιδα, ἀλλήλαις συνήνωσαν, ὡς ἕξ ἐκατέρας
 πρὸς θατέραν πέζῃ μᾶλλον ἢ πλοῖ διαπεραιοῦσθαι ἐξεῖναι τῷ βου-
 λομένῳ. ἐκεῖθεν συνωθούμενα ἀνὰ τὴν Προποντίδα μέχρι Ἀβύ-
 Β 20 δου ἐξεχύθησαν, ἤπερ δὴ οὐδὲ θάλασσα εἶναι τὸ λοιπὸν ἔπω-
 πτεύετο. τούτων ἐν ἀποσπασθὲν τῇ ἀκροπόλει τοῦ Βούζαντιου
 προσαράσσειται, καὶ τὸ αὐτόθι τείχος περιέσεισεν ὡς καὶ τοὺς ἐν-
 δον οἰκοῦντας συμμετασχεῖν τοῦ σάλου. καὶ τοῦτο τριχῇ διαρι-

5 ἐκείνη? cf. p. 64 12.

16 μεταξὺ τῶν π.

rata glacies ad viginti alios cubitos sublata est. unde ita mare cum con-
 tinenti ora coaluit, ut utrum ab altero secretum esset vix quisquam dis-
 cerneret. sic igitur quicquid aquae obversum Boreae fuit velut in solum
 conversum pedibus solidum iter constraverat; nec ulla pars eius, prae-
 cipue ad Chazarum fines ac finitimarum Scythiae nationum, non aut ho-
 minum gressibus, aut pecudum ac iumentorum patebat. ergo interdum
 per illud tempus navigationibus Ponticum mare fuit. inde diebus
 aliquot interiectis immanis illa glaciei moles varias in crustas diffinditur,
 quae altissimorum montium specie in immensum exstructae sunt. harum
 avulsae nonnullae abscissaeque partes ventorum impetu ad Daphnusi-
 am, castellum in ora Pontica munitissimum, eiectae sunt et ad Euxini ponti
 fauces impulsae; ubi confertae ac stipatae, occupatis Bospori angustiis
 et oppletis, continentes ambas, Thraciam videlicet cum Asia, coniunxe-
 runt, adeo ut ultro citroque pedibus magis iter quam navibus pateret.
 inde rursus expulsae per Propontidem Abydum usque dissipatae sunt.
 ceterum tam longe lateque se glacies diffudit ut mare illic esse nemo
 suspicari posset. horum fragminum unum ad arcem Cpolis illisum mu-
 rum ita concussit, ut qui intus erant agitatione illa quaterentur. hinc

ὅταν παρ' ἐκάτερα μέρη τῆς ἀκροπόλεως τὰς ἀκτὸς ἐμπιμπλησι
τὸ δὲ ἔθνος αὐτοῖς τῶν τῆς πόλεως τειχῶν ὑπερανέστηκε, δι' αὐ-
τῶν τέ τινες ἔξ ἀκροπόλεως πρὸς τὸ ἀντικρῦ, ἐν οἷς τὸ Γαλάτου
λεγόμενον ἴδρται φρούριον, περὶ διεπεραιούντο. ταῦτα ἔκπληξιν
5 μάλιστα τῶς τῆς πόλεως ἐνεποιεῖ· τῷ παραδόξῳ γὰρ καὶ ἀδοκή-
τῳ τῆς θείας ἐν ἀπορίᾳ γενόμενοι θρήνοις καὶ δάκρυσι πλείστοις
συνεχόμενοι ἐνθίνδε ἀπηλλάσσοντο.

Χρόνων δὲ οὐκ ὀλίγων διελθόντων, Σκλαβηνῶν γένη τῆς C
ἑαυτῶν μεταναστάντα γῆς φυγάδες διαπερῶσι τὸν Εὐξείνον. συν-
10 τέλει δὲ αὐτῶν τὸ πλῆθος ἄχρι καὶ εἰς ἄριθμὸν ἄκτῳ καὶ διακο-
σίας χιλιάδας. καὶ πρὸς τὸν ποταμὸν ὃς Ἀρτάνας καλεῖται αὐτοὶ
κατοικίζονται.

Τὰ δὲ κατὰ τοὺς Οὐννοὺς καὶ Βουλγάρους ἐπράττετο τῆδε.
οὔτοι τὰ πρὸς ἀλλήλους συνθήμενοι τοὺς μὲν ἐκ Ξηρῶς τὴν κυρείαν
15 τὴν ἐπ' αὐτοὺς κεκτημένους κτείνουσι, ἡγεμόνα δὲ ἐφ' ἑαυτοῖς
καθιστάσι Τελέσιον ὄνομα, ἄνδρα σοβαρὸν καὶ τὸ ἐκ νεότητος
θράσος ἅμα ἐπιδεικνύμενον. οὗτος λαὸν συναγείρας ὀπλίτην καὶ
μάχιμον τὰ πλοσιαιτέρα τῶν Ῥωμαίων χωρὰ καὶ φρούρια κατέ-
20 τρεχε καρτερῶς. οὗ τὸ θρασὺ καὶ αἰσθᾶδες Κωνσταντῖνος θεα- D
σόμενος ναῦς ἱππαγωγὸς ἄχρι καὶ εἰς τὰς ὀκτακοσίας κατεσκευά-
σε, καὶ ταύτας ἱπικῶ στρατῷ πληρώσας διὰ τοῦ Εὐξείνου πρὸς
τὸν Ἰστρον ἐξέπεμψεν. αὐτὸς δὲ στρατὸν ἕτερον ἐπαγόμενος πρὸς
Ἀγχιάλον πόλιν περυγίνεται. καθ' ὃν Τελέσιος ἐξέρχεται ἔχων

3 τὸ Γαλ. Petavius, εἰς Γαλ. P vel Γαλατῶν Petavins. 13 καὶ
add Petavius. 23 οὐ?

trifariam divisum ad utramque arcis partem oram omnem occupavit, ea
altitudine quae urbis moenia transcenderet. itaque nonnulli per constratos
crustarum aggeres adversum in litus, ubi castellum illud quod Galaten
vocat sicut est, ex arce transmiserunt. haec omnia ingentem civitati
metum afferebant: quippe novo hoc et inusitato spectaculo consternati
atque in gemitus et lacrimas soluti recedebant.

Nec longo post haec interiecto tempore Sclavini patriis finibus ex-
torres Euxinum traiciunt, quorum numerus ad octo et ducenta milia
pervenisse dicitur. hi ad fluvium (quem Artanam nominant) consederunt.

Dum haec aguntur, apud Hunnos et Bulgaros ista contigerunt. foedere a. 763
illius inter se constituto, Xerensibus, quorum in dominata erant, in-
terfectis, ducem sibi Telesium nomine praeficiunt, arrogantem hominem
ac juvenili audacia ferocem, qui collecta militum manu vicina Romano-
rum loca et castella hostiliter populatus est. Constantinus eius audaciam
ac violentiam animadvertens hippagogas naves ad octingentas comparat,
quas cum equitatu complexisset per Euxinum mare in Istrum immittit.
ipse cum alio exercitu Anchialum pervenit, ad quam ei Telesius

εις συμμαχίαν και Σκλαβηῶν οὐκ ὀλίγα πλήθη. και ἡττηθεῖς μάχῃ εις φυγὴν ἐτραπέτο. πλείστοι δὲ τῶν πολεμίων ἀφ' ἑκατέρου μέρους πίπτονσι, και ἄλλοι οὐκ ὀλίγοι και τῶν ἐπιφανεστέρων ἐζωργήθησαν. οὕτω τε τοῦ πολέμου κρατήσας πρὸς τὸ Βυζάντιον Κωνσταντῖνος ᾤχετο, και οὐδ' ἐπήγετο τῶν ἐζωργημένων τοῖς τε 5 πολίταις και τοῖς ἐκ τῶν λεγομένων χρωμάτων δημόταις ὡς ἀναι-
P 45 ρήσειν αὐτοχειρίᾳ παραδίδωσιν. οἱ δὲ λαβόντες ἔξω τείλους τοῦ πρὸς τῷ χερσαίῳ κειμένῳ ἀνεῖλον. και τούτων τὰ λάφυρα τὸν ἱππικὸν ἀγῶνα θιῶμενος ἐθριάμβυσεν. μεθ' ὧν και δύο χρυσοῦ λουτήρες, οἳ ἐν τῇ νήσῳ κατεσκευάσθησαν Σικελλα, δημοσιεύον- 10 ται, ὀλίγην χρυσοῦ ἕχρι και εις ὀκτακοσίας λίτρων ἕκαστον ἄγοντα.

Οἱ δὲ Βούλγαροι τὸ δυστυχὲς Τελεσίου θιασάμενοι τούτων τε στασιάζαντες κτείνουσι, και κύριον αὐτῶν καθιστώσιν ἕνα τῶν ἐν αὐτοῖς ἀρχόντων τυγχάνοντα, ᾧ Σαβῖνος ὑπῆρχεν ὄνομα· ὃς 15 εὐθὺς τὸ κύρος δεξάμενος πρὸς βασιλέα διυπρεσβεύεται, εἰρήνην αὐτοῦ αἰτούμενος βεβαιότατα. Βουλγάροις δὲ οὐκ ἤρσσκε τὸ
B πραττόμενον· ἀλύοντες γὰρ ἐν τούτῳ ἰσχυρῶς ἀντίλεγον, οἰόμενοι ὡς Ῥωμαίοις ἀντίκα δουλωθησόμενοι. τούτους δεδιὼς Σαβῖνος φυγὰς πρὸς βασιλέα ᾤχετο. εὐζώνων δὲ ἀποστειλας ἀνδρῶν τινῶν 20 τὰς γυναῖκας αὐτῶν και τοὺς συγγενεῖς κεκρυμμένους εὐρῶν πρὸς Σαβῖνον ἄγει. ἐν τούτοις μεταμεληθέντες οἱ Βούλγαροι και αὐτοὶ πέμπονσι πρὸς βασιλέα τοὺς τὴν εἰρήνην αἰτήσοντας. ὃ δὲ οὐκ

8 κειμένου Petavins.

11 λίτρας?

cum Sclavinorum auxiliis haud poenitendis occurrit. ibique praelio victus in fugam vertitur. multi utriusque gentis hostium in acie caesi, nec pauci etiam e primoribus capti. hac victoria potitus imperator Byzantium revertitur; captivos omnes in populum ac Circenses praecipue factiones ad necem dividit. educti igitur extra muros qui ad Chersaeam spectant ad unum caesi sunt. horum spolia Circensibus ludis spectante populo solemnī pompa traducta sunt. in quibus aurea duo labra, quae in Sicilia facta erant, singula octingentarum librarum pondere publice proposuit.

Bulgari Telesii infelicitate cognita hunc per seditionem opprimunt, et Sabino cuidam ex ducibus suis imperium deferunt. qui simul atque rebus potitus est, pacem ab imperatore per legatos constanter petit. quae res Bulgaros non parum offendit; magnamque ex ea re molestiam capientes ob eam causam obsistebant, quod se subito in Romanorum servitutem venturos crederent. Sabinus horum insidias metuens fugam arripit, seque ad imperatorem recipit. ille missis aliquot expeditis, eorum coniuges et cognatos e latebris eductos ad Sabinum perducit. interim Bulgari mutatis animis legatos de pace ad imperatorem destinant. qui reie-

ἐδέχεται, ἀλλ' εὐθὺς κατ' αὐτῶν ἐστράτευσεν. οἱ δὲ τὰς δυσχωρίας τοῦ περὶ αὐτοὺς ὄρους ἀνέφραττον. καὶ τούτων ὁ κύριος τὰ πιστὰ παρὰ βασιλέως λαβὼν σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτοῦ πρὸς βασιλέα παραγίνεται. αὐτὸς δὲ τούτους δεξιόμενος ἅμα Σαβίνῳ συμ-
5 παρεδρεύοντι ὠνείδισε τὴν ἀταξίαν καὶ τὸ μῖσος ὃ κατὰ Σαβίνου C ἐπέδειξαντο, καὶ εἰρηνεύειν αὐτοῖς συνετίθητο.

Ταῦτα κατεπρατέτο κατὰ τὴν πρώτην ἰνδικτιῶνα. ἔτι καὶ υἱὸς τίκεται τῷ βασιλεῖ, ὃν Νικήταν ὠνόμασεν. ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον στόλος τῶν Σαρακηνῶν ἐξ Ἀφρικῆς ἀπάρας κατὰ
10 τὴν νῆσον Σικελίαν πυραγίνεται· τὸ δὲ ἐν αὐτῇ στρατιωτικὸν γενναίως ἀντιταξάμενον τούτους μηδὲν τῆς ἐλπίδος ἠνυκότας ἀπέ-
πεμψε.

Κατὰ δὲ τὴν τρίτην ἰνδικτιῶνα εἰσέρχεται Κωνσταντῖνος εἰς Βουλγαρίαν τῷ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν κατασταθέντα ὑπὸ Σαβίνου
15 Οὐμαρον ὄνομα τῆς ἀρχῆς μεταστῆσαι Βουλγάρους, ἀνειπεῖν δ' D ἐν αὐτῇ Τόκτον ἄνδρα Βούλγαρον τοῦ Βαϊάνου ἀδελφόν. οἱ δὲ Βούλγαροι φηγάδες ἐν ταῖς ὕλαις τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰστρου ἀπώ-
χοντο. οὐκ ὀλλοιοὶ δὲ αὐτῶν κατακτείνονται, μεθ' ὧν καὶ ὁ Τόκτος ἅμα τῷ ἀδελφῷ Βαϊάνῳ ἀναιρεῖται καὶ ἕτεροι. ἄλλος δὲ τις
20 ἄρχων αὐτῶν, ὃν ὀνομάζουσι Καμπαγάνον, ἐν Βάρρη προσφυγεῖν ὡς ἐδόκει προσρῆσθαι, ὑπὸ τῶν ἰδίων δούλων ἀηγρέθη. τότε δὴ καὶ Βουλγαρίας ὑπὸ Ῥωμαίων πυρκαϊωστα ὡς πλείεστα χωρία γέγονε καὶ διώλωλεν.

5 ἀξίαν P : corr Petavius.

20 προσφυγῶν ?

ctis horum precibus statim in eos exercitum movet. barbari montis eius, quo undique cincti sunt, angustias muniunt. horum princeps fide accepta cum ducibus suis ad imperatorem pervenit; qui his exceptis, assidente Sabino, turbulentos animos et odium illud in Sabinum exprobravit, ac postremo pacem eis concessit.

Haec indictione prima sunt facta. post quae imperatori filius nascitur, quem Nicetam nominavit. sub idem tempus Saracenorū classis ex Africa solvens in Siciliam pervenit. sed militaribus praesidiis quae illic erant strenue resistentibus, irritō conatu redierunt.

Indictione deinde tertia Constantinus in Bulgariam exercitum ducit, a. 765 quod Umāro, quem Sabinus ducem praefecerat, imperio exuto Bulgari Toctum genere Bulgarum Baiani fratrem eius loco substituisse. qui sub adventum imperatoris ad saltus Istro propinquo confugiunt. nec pauci tamen interfecti sunt; inter quos et Toctus cum fratre Baiano atque aliis compluribus occiditur. alius item ex eorum ducibus, quem Campaganum vocant, cum Barnam fugisset ac iam evasisse videretur, a servis suis peremptus est. quo tempore Bulgariae magna pars a Romanis igne vastata atque hostiliter populata est.

Ἦδη δὲ ἡ ἀσέβεια τοῦ κρατοῦντος ἐπαρρησιάζετο, καὶ πᾶς εὐσεβούντων καὶ θεῶν προσανακειμένων ὁ βίος ἐχλευάζετο καὶ διασκώπτετο, μάλιστα δὲ τῶν μοναζόντων τὸ ἱερὸν ἐκθέσμως ἐδιώ-
P 46 κετο τάγμα. τούτων γὰρ τοὺς τὴν ἑαυτῶν ὁμολογίαν φυλάξαν-
 τας καὶ ἐπὶ τοῦ οἰκείου διαμένοντας σχήματος καὶ τῷ ἀνοσῶφ 5
 αὐτῶν ἀνδραγαθίας δόγματι ποικίλαις βασάνοις καὶ διαφόροις
 αἰκίαις παρεδίδοσαν, καὶ ὧν μὲν τὴν γενειάδα ἀφειδῶς ἀνεπίμ-
 πρων, ὧν δὲ τῶν ταύτης τριχῶν βία ἀποσπῶντες ἀφήρουν. κε-
 φαλὰς δ' ἄλλων τοῖς ἱεροῖς πίναξιν, ἐν οἷς τῶν ἁγίων τὰ ἐκτυπώ-
 ματα ἐκεχάρακτο, διέθρανον παλόντες. καὶ μέντοι καὶ ὀφθαλ- 10
 μοὺς τούτων διώρτυτον καὶ τῶν μελῶν ἕτερα τοῦ σώματος ἐξέκο-
 πτον ἀπανθρώπως οἱ δειλαιοὶ. καὶ ἅπαν ὡς εἰπεῖν τὸ εὐσεβὲς
 διωθεῖτο καὶ ἀπηλαύνετο, καὶ ὡς περὶ ἑλληνισμοῦ δευτέρου Χρι-
 στιανοῖς ἐπιφύεντος πῦσα μηχανὴ κακουργίας ἐπενοεῖτο, δι' ἧς
B τοὺς κατὰ θεὸν ζῆν αἰρομένους ἐπηρεύειν καὶ πημαίνειν ἐσπού- 15
 δαζον. ἤδη δὲ τούτων ἐνίους πρὸς τὸ τῆς οἰκείας ἀπωλείας καθελ-
 κυσαν βάραθρον, καὶ τῷ δυσσεβεῖ αὐτῶν εἶξαν θεοπίσματι ἢ βίᾳ
 ἐλκόμενοι ἢ ἀπάτῃ ἀποσυρόμενοι ἢ θωπείαις ὑποκλεπτόμενοι ἢ
 χρήμασι δελεαζόμενοι ἢ στρατείαις τῶν ἀξιομάτων φιλοτιμούμε-
 νοι, ἢ ἑτέροις παλινοτρόποις τοῦ πονηροῦ μεθοδεύαις τὴν ἀπάτην 20
 εἰσοδεχόμενοι τὸ ἐπάγγελμά τε ἠθέτουσαν καὶ τὸ σεμνὸν μεταμφιεννύ-
 μενοι στόλισμα κομῆται αὐτοὶ ἀντὶ κεκαρμένων διεδείκνυντο, καὶ
 εἰς λαϊκῶν σχῆμα εὐθὺς μεθηρμόζοντο, γυναιξὶ τε ὁμιλεῖν κατε-

1 πάντων μὲν τῶν εὐσ.

7 ἐνεπίμκρον?

Inter haec imperatoris impietas multo insolentius efferrī, ac religio-
 sorum hominum et consecratorum vita omnis irrideri ac ludibrio haberi.
 sed in sancta monachorum collegia praecipue vis illa bacchata est. qui
 enim ex illorum ordine in suscepta professione persisterent, ac vitae
 suae cultum et institutum constantius retinerent, atque illorum sacrilego
 dogmati repugnarent, variis poenis et exquisitis tormentis subiecti sunt.
 aliis barba flammis exusta, aut cum ea parte traherentur, violenter
 evulsa. aliis sacrarum tabularum, quibus sanctorum effigies inscriptae
 erant, illisu capita diffracta sunt. nonnullorum oculi suffossi, alii aliis
 corporis partibus crudelissime mutilati. ita pietate omni ac religione
 pulsa, et gentili superstitione denuo velut introducta, scelerum machinae
 omnes admotae sunt, quibus sanctis hominibus insultare ac nocere stude-
 bant. ex quo factum est ut nonnullos in eandem secum perniciem at-
 que exitium traherent; qui illorum impio dogmati cesserunt partim dole
 circumventi, partim adulatione decepti, aut pecuniarum illecebra capti,
 aut magistratum spe ac praefectarum militarium inducti; aut aliis
 denique nefarii hominis insidiis ac fraudibus irretiti, eiurata professione
 ac religioso illo cultu deposito; ex attonsis in comatos mutati sunt, at-
 que ad laicorum speciem traducti cum uxoribus etiam copulati sunt, et

δέχοντο καὶ τὸ πρὸς αὐταῖς ἠσπάλλοντα σπινθικέσιον. ἐπράττετο γοῦν ταῦτα, ὡς ἂν διὰ πάντων αὐτὸς τε ὁ τῶν ἑλίων θεὸς τὸ γε C ἐπ' αὐτοῖς ἀτιμιάζηται καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας καθυβελήηται τίμια.

Ἐντεῦθεν συλλαμβάνοντα Στάφρον ἑνα, ἄνδρα ὄσιον καὶ 5 Θεοφιλῆ τυγχάνοντα, μοναστῆν δὲ τῷ σχήματι καὶ περιεργμένον ἐν οἰκιδίῳ στενωτάτῳ πάνυ ὑπάρχαντα, ἅπὸ τῆν τοῦ μεγίστου ὄρους ἰδρυμένον ἀκρώρειαν, ὃ καλοῦσι τῷ ὀσίῳ Ἀλέξανδρου λάφον. Ἐγκλημά τε εὐσεβείας ἐπὶ γούσιον αὐτῶ εἰ ἄρῃσιοι, ὡς πολλοὺς, φασίν, ἔξαπατῆ διδάσκων δόξης τῆς παρούσης καταφρονεῖν οἰκων 10 τε καὶ συγγενείας ὑπεροφῶν καὶ πᾶς βασιλείους εὐλόγως ἀποστρέφουσαι καὶ πρὸς τὸν μονήρη βίον μίσηρονθμίζουσαι καὶ διὰ ταῦτα πληγαῖς πλείσταις αἰκισόμενοι καὶ δεσμοτῆριον αἰκεῖν κατα- D δικάσαντες, τέλος σχολίοις ἀκτὸν κατὰ τοὺς πύδας ἐξάψαντες καὶ τῶν βασιλικῶν ἀφορμήσαντες περιβάλλον, μέχρι τῆς λεγομένης 15 τοῦ Βοδὸς ἀγορᾶς ἐλύσαντες διάσπασαν, καὶ αὐτοῦ τὸ σῶμα ἐν τοῖς καλουμένοις τάφοις τῶν Πελαγίου ὡς κικοῦργον οἱ δυσσεβεῖς ἀπέροσαν· αὐτόθι γὰρ τὰ τε τῶν ἐθνικῶν ἀμνήτων σῶματα καὶ τῶν ἐπὶ θανάτῳ ἀπηγορευμένων τελευτῶντων ἐξεπέμπετο. πλείστους τῶν τε ἐν τέλει καὶ τοῦ στρατιωτικοῦ ὑπευθύνους 20 καθιστῶντες, προσανκνῆν ἱεραῖς εἰκόσι κατατιθόμενοι, ὥσπερ ἐπὶ καθοισίωσαι ἀλόγως διέφθειραν, οὓς μὲν διαφόροις θανάτοις παρὰ δίδοντες, οὓς δὲ τιμωρίας ξέναις καθυποβάλλοντες, κλήθη τε P 47 ἄπειρα ὑπεροφῆαις παρικέμποντες. ἐφ' αἷς ἄρκοις βεβαιοῦν ἔβου-

7 ἰδρυμένῳ?

16 Παλαγίων p. 84 20.

κακούργου?

19 πλείστοις δὲ τῶν τε?

earum se contuberniis illigarant. quod ab illis eo animo procurabatur, ut ea re, quantum in ipsis erat, des ignominiam facerent et ecclesiae dignitatem minuerent.

Post haec Stephanum quendam comprehendunt, virum sanctorum ac a. 766 religiosum, habitu monachum atque angustis tuguriolo inclusum ad radices montis maximi, quem vulgo Sancti Auxentii nominant. hunc igitur sacrilegi homines impietatis accusant, quod multos deciperet, quos scilicet ad huius vitae gloriam contemnendam impelleret, eoque adduceret ut domo sua, cognatis ac principum palatiis relictis sese ad monasticum vitae genus transferreat. ob id verberibus multis affectum et carcere damnatum, postremo tandem resto pedibus alligata, a palatio ad Bovis usque forum attractum miserrime discerpserunt. cuius corpus in eum locum quem Pelagii sepulcra nominant, tanquam malefici cuiusdam, abiiciunt: illic enim et profanorum gentilium, et eorum qui capitali supplicio damnati essent, cadavera deportabantur. hinc innumeros tam e magistratibus quam ex ordine militari, quod sacras imagines adorassent, tanquam maiestatis convictos variis cruciatibus necant. itaque alii diverso mortis genere consumpti atque inauditis suppliciis affecti, alii extra imperii fines relegati. nec ea re contentus imperator iureiurando insuper

λέσαστο ἅπαν αὐτοῦ τὸ ὑπήκοον ὡς τὸ λοιπὸν εἰδόνι μὴ προσκυ-
νεῖν ἄγλιον τερά. φασὶ δὲ καὶ ὡς τὸν τηλικαῦτα τῆς πόλιως ἀρχι-
ερέα θεασάμενοι ἐνψώσαντα τὰ ζροποιά ξύλα ἰδωμομαίεσαι μὴδ' ἐπὶ-
τὸν εἶναι τῶν προσκυνοῦντων τὰς ἱεράς εἰκόνας. τοιαῦτα τῶν
ἀσεβοῦντων τὰ τολμήματα. 5

Τῷ δὲ αὐτῷ ἔτει ἐπιστρατεύει Κωνσταντῖνος κατὰ Βουλγάρων,
καὶ παραγίνεται ὅν τῷ παρόντι λαῷ ἐγγύτατα τῆς Βουλγάρων
γῆς, καὶ σκηνοῦται παρὰ τὴν λεγομένην ἐμβολὴν Βεργάντων.
πλόμιμον δὲ ἐξοπέλας συντελοῦν περὶ τὰ διασχίλια καὶ ἑξακόσια
B σκάφη, ναυτικὸν δὲ πλῆθος καὶ στρατιωτικὸν ἕκ τε τῶν πλοῖμων 10
στρατηγίδων καὶ ἑτέρων χώρων ἐμβαλὼν ἐν αὐτοῖς ἀπέστειλεν, ὥστε
γενέσθαι περὶ τε Μεσημβρίαν καὶ Ἀγγλίαλον τὰ πόλισματα καὶ
προσπελάζειν Βουλγάρους. ἐντεῦθεν ὅν περικτυπηθέντες οἱ Βούλ-
γαροὶ τότε, τὸ ἱπικὸν καὶ πλόμιμον θεασάμενοι πλῆθος, εἰς συμ-
βάσεις τῷ βασιλεῖ ἐτάσαντο. ἐπεὶ δὲ τὸ πλόμιμον πρὸς ταῖς ἀκταῖς 15
ἐκεῖνης τῆς θαλάσσης καθωρμύζετο (ἄλιμενος γὰρ ὁ τόπος καὶ
τοῖς πλέουσι δυσφορώτατος), πνεῦμα βλαῖον καὶ σκληρὸν κατ'
αὐτῆς πνεῦσαν (βορέας δ' ἦν ἄνεμος) τὰς τε ναῦς πρὸς ταῖς ἀκταῖς
C περιτρέψας συνέτριψε καὶ πλήθη τῶν εἰσπλεόντων οὐκ ὀλίγα τῷ
φοδῶ κατεπόντισεν. ἐν τούτοις ἄγαν θοροβηθέντα τὸν βασιλέα 20
κελεύσαι τοὺς ἄρχοντας δικτύοις περιβαλεῖν τὴν θάλασσαν, ὡς
ἀνελλόσαι τῶν ἀποπνιγόντων τὰ σώματα καὶ τῇ γῆ παραδιδόναι,
οὕτω τε πρὸς τὸ βασιλεῖα ἀποστρέψαι.

20 θοροβηθέντες P

subiectos sibi omnes adstringere voluit, nullam se deinceps sancti cuius-
quam imaginem adoraturos esse. tum urbis patriarcham narrant qui
viderunt salutaribus signis in altum sublatis iurasse se ex eorum numero
non esse, qui sacrosanctas imagines adorarent. eo usque sacrilegorum
hominum impietas provecta est.

Eodem anno Constantinus contra Bulgaros expeditione facta cum
suis ad illorum limites pervenit, et prope eum locum qui Beriganorum
Embole dicitur consedit. ad haec instructa classe bis mille ac sexcen-
torum navigatorum, et classiariis supplementis ac militibus, quos partim
ex navalibus praefecturis partim aliis ex locis contraxerat, impositis,
Mesembriam et Anchialum ad Bulgarorum fines navigare iussit. quibus
rebus consternati barbari, atque equitum et navium multitudine territi,
cum imperatore de condicionibus agunt. sed cum classis ad illius maris
littus constitisset, quod importuosus hic locus et navigantibus difficilis
esset, subito coortus a septentrione vehemens ventus everas naves at-
que ad littus afflictas confregit, nec exiguum vectorum multitudinem su-
ctus oppressit. inter haec trepidantibus omnibus iussi ab imperatore
duces praefocorum corpora dispositis in mari rotibus excipere ac se-
pulturae tradere. quibus perfectis Cpolim reversus est.

Ἔτι δὲ πλέων κατὰ τῆς εὐσεβείας τὸ ἱερὸν τῶν Ναζηραίων σχῆμα καθύβρισεν. εὐθὺς γὰρ ἀγῶνα ἰππικὸν ἐπετέλει, καὶ τινὰς τούτων ἐπιτρέπει ἐν μέσῳ τῷ θεάτρῳ διέλκεσθαι καὶ αὐτῶν ἕκαστον γυναικᾶ μονάστριαν παρὰ χεῖρα φέρειν· πολλῶν τε πυρὰ 5 πλῆθους τῶν θεωμένων ὕβρειων αὐτοῖς καὶ ἐμπτυσμάτων, οἷα περὶ τὸ ὀχλῶδες καὶ ἀγελᾶϊον συμβαίνειν εἶωθε, καταχυθέντων οὕτω τὸν ἄθροισμον ἐκείνον καὶ αἰσχιστον διήρυσαν δίαυλον. μετὰ δὲ D ταῦτα ἄνδρας τινὰς τῶν ἐν ὑπεροχαῖς καὶ ἀξιώμασιν ἐγκλήμασι βαρυτάτοις συκοφαντῶν ὑπάγει ὡς εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτῷ ἐπιβουλεύσειν 10 πειρωμένους. τούτων δ' ἦν Ἀντίοχος μὲν ὁ τῶν δημοσίων πραγμάτων τὰς ὑπομήσεις αὐτῷ διακομίζων (λογοθέτην δὲ τοῦ δρόμου τὴν ἀξίαν οἱ περὶ τὰ βασίλεια καλοῦσι), Θεοφύλακτος δὲ ἐν τοῖς πατρικίοις καὶ στρατηγοῖς διατελῶν, ἔτι μὴν καὶ ἄλλοι τῶν 15 τούτων ἐκτὸς ἕτεροι. μετ' οὐ πολὺ τὴν ὁμοίαν ἐπιτελῶν ἄμιλλαν δεσμώτας ἐνταῦθα περιελκύσας ἐθριάμβευε, καὶ τῇ ἐξῆς Κων- P 48 σταντῖνον μὲν καὶ Στρατήγιον ἀδελφοὺς ὑπάρχοντας θανάτῳ κατέδικασε, καὶ ἤδη τούτων τὰς κεφαλὰς ἐν τῷ λεγομένῳ τῆς πόλεως κυνηγίῳ ἀπέτεμεν, ἄλλων δὲ αὐτὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξέκοψε. καὶ τῇ 20 ὕστερα αἰ παρασκευάζει τῶν οἰκείων τινὰς Κωνσταντίνου τοῦ τῆς πόλεως ἀρχιερέως ὄρκον κατ' αὐτοῦ ἔξυφῆναι κατηγορίαν, διελγχεῖ δὲ φανερώς ὡς παρ' αὐτοῦ ἀκηκόεσθαι πάντα τὰ παρὰ τῶν περὶ Ἀντίοχον καὶ Θεοφύλακτον μελετώμενα. καὶ εὐθὺς ἐκείνον

1 εὐσεβείας P
κον Petavius.

15 οὗς μετ'?

19 αὐτοῦς P

21 ἑνο-

Exinde fervente adhuc religionis odio sacrum Nazaraeorum cultum contumeliose habuit. commodum equestre certamen dederat, cum ex illo grege certos homines traduci per Hippodromum iubet, adiuncta cuique muliere monacha, quam prehensa manu circumduceret. atque ii multis a spectante populo contumeliis ac sputis etiam dehonestati, cuiusmodi ab incondita forensique plebe par est fieri, infando illo ac turpi curriculo perfuncti sunt. sub haec primarios quosdam ac praecipuarum dignitatum homines atrocissimis criminibus per calumniam aggreditur, affectatum ab iis imperium causatus, seque illorum insidiis appetitum. ex iis Antiochus magister memoriae (quem magistratum logothetam cursus appellare solent) necnon Theophylactus dux et patricius, cum aliis plerisque e scutorum et protectorum numero atque ex aliis ordinibus, quos omnes iisdem Circensibus spectaculis victos circumduxit. postera luce Constantinum et Strategium fratres morte damnavit, ac subinde in Cynegio, loco urbis ita dicto, caput illis abscondi iussit; aliorum oculos eruit. postridie Constantino patriarchae accusatores subornat quosdam ex eius familiaribus, qui Antiochi ac Theophylacti consilia audisse se de

μὲν ἐξόριστον ἐν τῇ Ἱερῷ, οὕτω καλουμένον βασιλευσὶ παλα-
τίου ἀντιπέρα πρὸς ἄκρον ἀνεμον τοῦ Βουλαντίου κειμένου, παρῆ-
πειμα, Νικήταν δὲ πρεσβύτερον τῆς τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐκ-
κλησίας ἐνοῦχον προχειρίζεται ἀρχιεπί. ταῦτα δὲ πάντα ἐπράτ-
B τετο κατὰ τὸν Ἀύγουστον μῆνα τῆς τετάρτης Ἰνδικτιῶνος. 5

Μετ' οὐ πολὺ δὲ μεταπέμπεται Κωνσταντῖνον, καὶ ἀπο-
στέλλει πρὸς τὸ ἱερὸν φορεῖν ἐποχούμενον. συνεκπέμπει δὲ τινα
αὐτῷ τῶν βασιλικῶν γραμματέων κομίζοντα ἐν γραμματέω δσα κατ'
αὐτοῦ· ἔπειρ εἰς ἐπήκοον τοῦ ἀθροισθέντος ἐκεῖσε λαοῦ ἀνέγνω,
παίων αὐτὸν κατὰ κόρησ ἐφ' ἐνὶ ἐκάστῃ τῶν κατηγορουμένων. 10
καὶ οὕτως ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος ἀνενέγκαντες καθαιρουῶσιν, τοῦ νέου
πατριάρχου πρὸς τῷ θυσιαστηρίῳ τὰ τοιαῦτα αἰτιάματα ὑπανα-
γινώσκοντος. καὶ τῇ ἐξῆς τὴν συνήθη αὐτῷ ἐπιπένη ἀγωνίαν ἐπι-
τελῶν ἐπιτρέπει αὐτὸν ἐπ' ὄνοσ προσιζηκότα, τῆς καθέδρας αὐτῷ
πρὸς τοῖς ὀπισθοῖς τοῦ ζῶου περιτραπέουσ, καὶ ἐκεῖσε διέλεισθαι 15
C καὶ ὑπὸ τοῦ λαοῦ παντὸς δυσσημεῖσθαι τε καὶ καταπτύεσθαι. εἶτα
μετ' οὐ πολὺ ἐν τῷ τῆς πόλεως κωνηγίῳ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπο-
τμηθῆναι προστέταχε, καὶ τὴν μὲν ἐν τῷ καλουμένῳ Μιλίῳ ἐξ-
αρτηθεῖσαν μετέωρον φέρεσθαι, τὸ δ' αὐτοῦ σῶμα σχολείοις δια-
σύρουσιν ἀνὰ τὰς λεωφόρους τῆς πόλεως εἰς τὴν τῶν Πελαγίων 20
καλουμένην ταφὴν ἐξέριπτον.

Πέμπτη δὲ Ἰνδικτιῶνι ἀβροχίας ἐπικρατούσης σὸχμοῶδες καὶ

1 καλουμένῳ βασιλικῷ καλατίῳ — κειμένῳ? *quamquam etiam supra*
(p. 50 3): ἄχρι Χρυσόπολεως κατελθεῖν, παραθαλάσσιον χωρίον—
κειμένον. 9 ἐπήκοον P 10 αὐτῷ P: cf. p. 7 9. 20 δια-
σφραντες? an διασφρῶν?

eo iureiurando firmarunt. statim igitur in Hieriam pontifex relegatur
(est hoc imperatoris palatium e regione Cpolis ad subsolanum positum),
moxque Nicetas sanctorum apostolorum ecclesiae presbyter eunuchus in
eius locum substituitur. atque haec omnia Augusto mense indictione
quarta contigerunt.

Nec longo post tempore Constantinum arcessitum et in lecticam im-
positum ad ecclesiam mittit, unaque cum eo quendam ex domesticis no-
tariis cum accusationis libello. quem is frequenti concione legens ad
singula capita patriarchae genis infligit. ita in ambonem productus in
ordinem redigitur, novo interim pontifice criminationes eiusmodi ad aram
perlegente. sequenti die per equestres ludos, quos ex more frequenta-
bat, Constantinum in asellum impositum, sella in posteriorem fumentum
partem obversa, traduci coram imperat, et ab universo populo maledi-
ctis ac sputis appeti, pauloque post in urbis Cynegio capite truncari.
hoc uti erat praecium, in Milio e sublimi suspensum est. reliquum ca-
daver per urbis plateas funibus tractum in Pelagiorum, ut vocant, se-
pulturam abiectum.

Ξηρόν γέγονε τὸ κατάστημα, ὡς καὶ αὐτὴν ἀπολειπομένην τὴν
 ἀέριον δρόσον, ἔτι καὶ τὰ πηγαῖα ὑποστέλλεσθαι νόματα, ἀργά
 τε μένειν ἐντεῦθεν καὶ τὰ λουτρὰ τῶν ἐκδοχείων κενῶν ὑπαρξάν-
 των. ἐκ τούτου βουλευέται Κωνσταντῖνος τὸν τοῦ ὕδατος ὄλκον D
 5 ἀνακαινίζειν ὃν Βαλεντινιανὸς ὁ βασιλεὺς κατεσκεύασεν, ὑπὸ δὲ
 Ἀβάρων ἐπὶ τῶν Ἡρακλείου χρόνων τοῦ βασιλείως καταστραφέντα.
 καὶ πλείστους ἄνδρας τεχνίτας εἰς οἰκοδομὴν ἐμπεύρους ἐκ τῆς ὑπὸ
 Ῥωμαίων ἀρχῆς συναθροίσας, πολλὰ τε δαπανήματα αὐτοῖς ἐκ
 τῶν δημοσίων χρημάτων προσαναλώσας, οὕτω τὸ τοιαῦτον ἔργον
 10 διετέλεσε. φιλόχρυσος δὲ ἦν ὁ μισόχριστος νέος Μίδας Κων-
 σταντῖνος ἀναδείκνυται, καὶ τὸν χρυσὸν ἅπαντα ἀποθησαυρίζει.
 ἐν οἷς συνέβαινεν ἐν ταῖς τῶν φόρων πράξεσι τῶν φορολογουμένων
 βιαζομένων ἐνώσως τὰ τῆς γῆς καρπήματα καὶ γεννήματα διαπι-
 πράσσεσθαι, ὡς τῷ νομίσματι ἐξήκοντα μοδίουσιν σίτου διαγορά-
 15 ζεσθαι, κριθῆς δὲ ἑβδομήκοντα, καὶ πλείστα ἄγαν βραχέει πάνυ P 49
 ἀπεμπολεῖσθαι ποσότητι. ὅπερ τοῖς μὲν ἀνόητοις εὐφορία τε τῆς
 γῆς καὶ πραγμάτων εὐθηνία ἐνομίζετο, τοῖς δὲ εὖ φρονοῦσι τυραν-
 νίδος καὶ φιλοχρηματίας ἔργον καὶ ἀπαιθρηπίας νόσος ἐκρίνετο.

Κατὰ δὲ τὴν ἑβδόμην Ἰνδικτιῶνα τέκεται υἱὸς Κωνσταν-
 20 τίνω, ὃν ἐκάλεσεν Ἀνθιμον. ἐπὶ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν Νικήτας
 ὁ τῆς πόλεως πρόεδρος τινὰ μὲν τῶν ἐκ χρόνου διαφθαρέντα τῆς
 καθολικῆς ἐκκλησίας ἀνακαινίζει κτίσματα, τὰς τε ἐν τοῖς ἐκείσε
 ἰδρυσμένοις τῶν προόδων οἴκοις, ὡς Ῥωμαῖοι σέκρετα καλοῦσι, τό B

1 ἐκλειπομένη? 21 διαφθαρέτων?

tate laboratum est, adeo ut ne ros quidem ullus ex aëre suppeteret, sub-
 sidentibus adhaec fontium aquis, qua ex re factum est ut exhaustis re-
 ceptaculis balneae conticescerent. Constantinus ea re animadversa in-
 staurare aquaeductam illum instituit, quem Valentinianus imperator olim
 exstruxerat, sed Avaras postea Heraclii temporibus everterant. ergo
 pluribus ad id eius officii gnaris ex toto imperio contractis, multisque
 ex aerario publico impensis pecuniis, tanto operi finem imposuit. sed
 cum auri mirum in modum in illo Christi hoste cupiditas flagraret, no-
 vum sese Midam exhibuit et aurum omne in thesauros suos condidit.
 unde coactis ad tributi pensitationem violenter populis, multas frugum
 ac pecorum vilitas fuit, usque eo ut tritici modii sexaginta, hordei se-
 ptuaginta numis singulis addicti sint, ac pleraque exiguo admodum pre-
 tio constiterint. quod ipsum ad agrorum fertilitatem et rerum copiam tra-
 hentibus imperitis, prudentiores quique hominis tyrannidi et avaritiae ac
 crudelitati tribuebant.

Indictione deinde septima Constantino filius nascitur, quem Anthi-
 mum nominat. sub idem tempus Nicetas patriarcha catholicae ecclesiae a. 768
 aedificia quaedam, quae vetustate collapsa fuerant, instaurat. tum in
 attinentibus domiciliis, ubi stationes in processibus obiri solent, quae
 Romani Secreta vocant, tam in maiore quam minore, Christi domini ac

τε μικρὸν δόμημα καὶ τὸ μέγα, τοῦ σωτήρος καὶ τῶν ἁγίων οὖσας διὰ ψηφίδων χρυσῶν καὶ κηροχύτου ὕλης εἰκονογραφίας ἀπέξευσε. Κωνσταντῖνος δὲ τοὺς τῶν Σκλαβηνῶν ἀποστέλλει ἄρχοντας, καὶ ἀνακαλεῖται τοὺς ἐπὶ πλείονος χρόνου παρ' αὐτοῖς αλχμαλωτισθέντας Χριστιανοὺς ὑπὸ τε Ἰμβρου καὶ Τενέδου καὶ Σαμοθράκης 5 τῶν νήσων, σερικοῖς ἱματίοις τούτους ἀμεμφάμενος, τὸν ἀριθμὸν C ὄντας ἄχρι διαχιλίων καὶ πεντακοσίων, καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἀγαγῶν καὶ μικρὰ φιλοτιμησάμενος ἀπέπεμψε πορεύεσθαι οὗ ἂν βούλοιο ἔκαστος.

Τῇ ἑβδόμῃ ἰνδικτιῶνι, κατὰ τὸν Ἀπριλίον μῆνα, τῷ ἁγίῳ 10 σαββάτῳ στέφει Κωνσταντῖνος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα Εὐδοκίαν Ἀλγοῦσταν, καὶ τῇ ἑπαύριον τῶν υἱῶν αὐτοῦ τοὺς μὲν δύο Χριστοφῶρον καὶ Νικηφόρον Καίσαρας, Νικήταν δὲ νοβελσιμον. τῆς δὲ βασιλικῆς προόδου κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐπὶ τὴν καθολικὴν ἐκκλη- D σταν γενομένης ὑπατείας ἐποίησαν καὶ τοῖς παρελθούσι χρήματα 15 διένειμαν, ἐκ τοῦ παλατίου ἀρξάμενοι μέχρι τῆς ἐκκλησίας τούτου ἐπιτελοῦντες. ὀγδόῃ δὲ ἰνδικτιῶνι ἄγεται Κωνσταντῖνος εἰς υἱὸν Ἀέοντα γαμετὴν ἐκ τῆς Ἑλλάδος Εἰρήνην, καὶ τῷ Δεκεμβρίῳ μηνί στέφει τε αὐτὴν Ἀλγοῦσταν καὶ τῷ υἱῷ ζεύξας τὸν γάμον ἐπιτελεῖ.

4 ἀπό? 6 σερικοῖς τε ἱμ.?

sanctorum imagines opere tessellato atque ex cera factas eradit. at Constantinus legatis ad Sclavinorum principes missis Christianos, qui iam dudum apud eos captivi detinebantur, recipit, quos illi ex insulis Imbro Tenedo ac Samothracia duxerant. hos omnes bis mille ac quingentos fere sericis vestibus permutatos cum muneribus abire quoquo vellent permisit.

Indictione 7, mense Aprili, sabbato sancto, Constantinus Eudociam coniugem Augustam coronat. postera die duos e liberis suis Christophorum et Nicephorum Caesares, Nicetam vero nobilissimum creat. cumque, ut imperatorum mos est, in ecclesiam procederent, ingenti in populum largitione facta pecuniam a palatio ad ecclesiam usque sparserunt. indictione demum octava Constantinus Leoni filio coniugem e Graecia Irenen arcessit. qua Decembri mense Augusta consalutata, eiusdem mox et filii nuptias celebravit.

AD NICEPHORI BREVIARIUM

N O T A E

Denis Petavi

AUCTORE DIONYSIO PETAVIO S. I.

N O T A E

AUCTORE DIONYSIO PETAVIO S. I.

ΠΡΟΘΕΩΡΙΑ.

Ex omnium imperatorum numero neminem reperies qui aut difficiliora quam Heraclius tempora nactus sit aut plura praestantioraque brevi adeo spatio perfecerit. eadem vero illa tempora non magis olim bellorum tumultibus erant quam hodie narratione ipsa sunt atque annorum serie perturbata. hoc enim citra invidiam dici potest, nullum huc usque chronicon, annales nullos exstitisse, in quibus non illa praepostere descripta sint, atque ex annorum vel anticipatione vel traiectione vitii aliquid adhaeserit. equidem quantum in illis partim eruendis partim emendandis operae posuerim, mihi ipse sum conscius: quantum porro consecutus fuerim, malo id aliorum iudicio relinquere quam in oratione mea ponere.

Auctores vero ac duces adhibui cum alios plerosque, tum Cedrenum ac Theophanem, cuius Graeca nomen in hanc diem vulgata penes nos habuimus, tum Alexandrinum Chronicon sive Fastos Siculos, quos hoc anno P. Matthaeus Raderus, vir cum primis eruditus, in lucem edidit. horum auctoritate freti non modo quid unoquoque imperatoris anno gestum sit accurate distinximus, verum etiam, quod caput est, cuiam esset Iuliano anno tribuendum, qua anni modulatione annales nostri omnes ac chronologiae nituntur. quo quidem nos partim Indictionum, quas duo illi posteriores adscribunt, exacta ratio, partim annorum notae velut manu deduxerunt. sunt hi lunae solisque cycli, P 51 ac paschatum et feriarum characterismi. quorum methodus ut facilis est, sic incredibilem ac prope necessarium habet usum, ut historiae munimentum ac temporum *δχημα* dici merito possit.

eiusmodi enim sunt ut sine iis in annorum designatione plurimum aberres, imo etiam pugnantia secum minimeque cohaerentia loquere; aut si tamen recte aliqua digesseris, in ea fortuito incurrisse, non certo animi indicio delegisse videare. ac cum diversis ex initiis imperatorum in Fastis descripta sint tempora, nec ab eodem quo anni Iuliani capite Graecorum Indictiones annique repetantur, necesse est eundem unum annum aliquid e duobus Iulianis decerpere. quod nisi annos illos, ad quos velint ad regulam quandam historiam exigis, certis notis ac vestigiis distinxeris, nonne, ut paulo ante dixi, ariolari ac divinare saepius oportebit? dici vix potest quoties huius ex doctrinae vel contemptu vel dissimulatione peccatum sit ab hominibus eruditiss, ut vel eorum casus admonere nos debeat ut in tractandis antiquorum temporibus ad eum omnia veluti ad normam exigantur. quod ne quis gratis a nobis affirmari putet, uno id in exemplo alterove periclitandum est, ex iis praesertim quae cum instituto nostro necessario coniuncta sunt. ac primum quod ad Indictiones attinet, quibus haec nostra ut et recentiores omnes Graecorum historiae notatae sunt, videamus quid de illarum epocha magnis illis atque omni doctrinae genere refertis in Annalibus disputetur. sic igitur anno Christi 562, Iustiniani 36, scribit Baronijs, omissis deinceps consulibus, qui nulli fere notantur, se Indictionibus usurum ex methodo exemploque Cassiodori. *in quo illud monendum, ait, quod etsi numeret Cassiodorus ab incarnatione, nos vero a natali domini, unus idemque annus domini est, cum novem tantum menses intercedant ab incarnationis tempore usque ad natalem ipsius diem etc. verum si a mense Septembri mors matorum numerare coeperis Indictiones, tunc fiet ut non eadem sit Indictio anni ab incarnatione numerati et eius qui exorditur a sequenti natali domini. saepe enim opus erit ut unius numero crescat annus a natali domini notatus. sicut hic ipse annus domini quingentesimus sexagesimus secundus, sub consulatu Basilii vicies semel, Indictionis decimas ab incarnatione domini, idem sit indictionis undecimas a natalis tempore. quamobrem cum hoc anno (Christi 562) Indictio decima a Cassiodoro ponatur, undecima ponenda a nobis esset, ipsa incipiens a mense Septembri eiusdem anni quingentesimi sexagesimi secundi incarnationis domini, qui deducitur usque ad vigesimam quintam mensis Martii anni huius, a quo tempore postea sexagesimus tertius incipit numerari.* haec ille perplexa sane ac prorsus inextricabilia. qui annos Christi ab incarnatione putare instituant, ii numerandi ab eo anno sumunt exordium qui aerae Christianae primus est et cyclo notatur solis 9, Lunae 2, Indictionis 4. ita enim Cassiodorus ad annos ab incarnatione iubet addere 3, ut Indictio cuiusvis anni reperiat. igitur annus primus incarnationis notandus est Indictione quarta, qua et aerae Christianae

primus signatur annus. quod insuper ex decemnovennali cyclo et dominica paschalis die illius anni probatur, quam in exemplum methodi suae idem Cassiodorus affert; qui est annus Christi 562. hunc enim annum duodecimum numerat cyclo decemnovennalis, quo pascha incidisse scribit in diem nonum Aprilis. quae omnes notae confluunt in annum Christi 562, qui cyclo solis habuit 11, lunae 12, Indictionem 10. litera dominicalis A, neomenia paschalis Martii 22, quartadecima, Aprilis 4, feria tertia. ergo Aprilis nono dominica paschalis fuit.

Igitur si annus aerae Christianae quingentesimus sexagesimus secundus, praeditus fuit cyclo solis 11, lunae 12, Indictionis 10, et primus annorum Christi notatur cyclo solis decimo, lunae secundo, Indictionis quarto, et qui hunc proxime praecessit, cyclos habuit solis nonum, lunae primum, Indictionis tertium.

Cum autem veteres computistae annos Christi ab incarnatione numerarent, eamque conferrent in primum annum aerae P 52 Christianae, iidem natalem Christi post menses exactos novem imputabant eidem anno desinenti, Decembris vicesimo quinto; ut incarnatio in eundem cum natali Iulianum annum caderet. at postea natalis Christi translatus est in annum antecedentem, qui proxime Christianam praecessit aeram, ita ut anni Christi ab natali proficisci coeperint, quia primus octavo die post natalem iniiit.

Iam vero quod ad Indictionem spectat, ea ex Orientalium instituto ab Septembri mense coepit exordium; et qui hoc secuti sunt, quattuor ante mensibus Indictionem putare coeperunt quam qui ab kalendis Ianuariis eam auspicati sunt: nunquam autem ab Septembri ineuntes illum elegere Septembrem, qui nonus esset ab kalendis Ianuariis, unde aliorum Indictio processit. de quo vide quae in undecimo libro de Doctrina temporum c. 40 dixi.

Quamobrem omnes illi qui a Septembri Indictiones numerant, Christum ex vulgari computo incarnatum esse censent Indictione tertia, natum vero Indictione quarta. at veteres computistae, qui anno primo aerae hodiernae Christi incarnationem ac natalem pariter affigunt, incarnationi quartam Indictionem assignant, natali quintam. quodsi ab Ianuario vel ab octavo kal. Apriles Indictionis initium repetant, incarnatum natumque dicunt vel Indictione tertia, anno illo qui aerae Christianae primum annum proxime praecessit, vel quarta, si in primum ipsum aerae Christianae utrumque coniiciant.

Ex his evidens est non recte illud usurpari, nos, qui ab natali numeramus annos Christi, in eundem cum Cassiodoro qui ab incarnatione putat annum concurrere, si quidem Cassiodorus incarnationem Christi statuit in anno primo aerae Christianae, Indictione quarta ineunte, si ab octavo kal. Aprilis computare

Indictiones instituit, nos autem in anno antecedente Indictione labente tertia, si Indictionum epocham defigimus in kalendis Ianuariis aut in Martii die vicesima quinta.

Denique annus ille qui a Cassiodoro ponitur ab incarnatione quingentesimus sexagesimus secundus, sub consulatu Basilii vices semel, Indictione decima notatur tam ab his qui Indictiones a Martio, quam ab aliis qui ab Decembris die 25 aut kalendis Ianuarii sequentibus ordiuntur. verum priores a kalendis Ianuariis ad 8 kalendas Apriles Indictionem adhuc tertiam putabant. concurrebant autem ambo in eandem Indictionem quartam, ipso die incarnationis, Martii 25, a quo scilicet Cassiodorus annum Christi numerat quingentesimum sexagesimum secundum.

Non igitur eodem anno iisdemque consulibus ambo haec initio conveniunt, incarnationis scilicet et natalis domini. qui enim a natali incipiunt, hoc est 25 Decembris, eorum epocham non sequuntur qui ab incarnatione, hoc est 25 Martii, numerant, sed tribus mensibus antevertunt; ut et Graeci anni plus semisse, qui, quod vel pueri norunt, Indictiones suas olim a 25 Septembris, postea vero a kalendis exorsi sunt. quod posterius, ut alios omittam, Gregorius *Κεραμύς* Taurominitanus archiepiscopus indicat homilia *εις την ἀρχήν της Ἰνδικτου η̅τος τοῦ νέου έτους*.

Ceterum quod de Indictionum epocha dixi, meminisse cum primis oportet eos qui Graecorum historias attingunt, dum imperatorum annos simul et cum Indictionibus et cum annis Iulianis comparant. nam qui a kalendis Ianuarii annum ineunt, id quod hodierni scriptores faciunt, annum quemlibet ea Indictione notare debent quae ex Cpolitana methodo a kalendis Septembris anni anterioris initium habuit, in quam Iuliani anni primordium incidit, non ab ea quae eodem anno nonnisi 8 vertentibus mensibus inchoatur. tum vero si qui imperatores exeunte aliquo

P 58 anno Iuliano imperium auspicati sunt, non ab iis cognominari huic annum, sed ab antecedentibus par est, qui maiore anni parte adhuc imperio praefuerunt.

Haec levissima quidem sunt, sed a quibusdam minus animadversa; ex quo Heraclii, ut initio praefatus sum, annum ordo labefactatus est, siquidem primus illius annus Indictione Cpolitana coepit 14, a. C. 610, Octobri mense, ut ex Theophane Cedreno aliisque constare potuit. quare anno sequente, eadem Indictione labente aut ineunte Romana, numerari primus Heraclii debuit, cum antecedentem maiori ex parte Phocae 8 occupasset. at illi Heraclii secundum Christi 611 signantur. ita primus eiusdem imperatoris annus trimestri spatio circumscriptus est. quam labem cum homines eruditi facile deprehendissent, ita emendare sunt aggressi ut annis Phocae nonnisi 7 attributis pro octavo, qui in Christi 610 incidit, Heraclii 1

inscripserint. sed illud erat errorem errore corrigere vel veteri potius novum adstruere: nam et Phocae 8 adimere contra historiae fidem est, quem constat 8 solidos annos, binis exceptis mensibus, implese, uti pluribus postea demonstrabimus. sed et Constantini Manassis id versus indicat,

ἐφ' ὅλοις ἔτεσιν ὀκτὼ βιώσας, τυραννήσας.

et ne sic quidem insequentium annorum vitia sublata sunt. nam Heraclii primus, si Romanam Indictionem sequare, ad 14 maiori ex parte referendus est. secundus item cum 14 copulandus, cum ex illa menses integros 9, ex hac tres sibi solummodo vendicet. alioqui et Phocae 1, qui sesquimense fere Heraclianam epocham sequitur, anno quo coepit 602 tribuendus fuit, quem iidem illi Mauricii 20 merito nuncuparunt.

Par huic et affinis error in Iustiniani annos iisdem de causis irrepsit, quod annis Christi sive Iulianis tam Indictionum initia quam imperii annorum epochae perperam illigantur. creatus est Iustinianus imperator kalendas Aprilis Indictione 5, a quo die tempus imperii numeratur, ut est in Alexandrino chronico: ad stipulantur et Theophanes ac Marcellinus in Chronico. annus erat Christi 527, quo Indictio 5 Septembris antecedentis anni inchoata decurrit. huius imperatoris a. 5, ut est apud Theophanem Alexandr. Chron. et alios, Indictione 10 ingens Cpoli tumultus ab Anastasii nepotibus excitatur, quem iidem illi fusissime describunt. annus hic in annalibus est Christi 531; id quod etiam Calvisius secutus est. at enim cum Indictio 10 non nisi a. 531 Septembri mense inierit eademque a. 532 prepagata sit, necesse est seditionem illam hoc posteriore anno, si quidem Iulianos sequimur, contigisse. quod et feriarum characteres confirmant in Alex. Chronico ubi 778 hoc anno Ianuarii 16 Parascoe fuisse scribitur, et sequenti die sabbatum, inde 18 die dominicam. hoc vero non alteri quadrat quam 532 anno, cyclo solis 9 bissextili, litera dom. D.

Ab hoc fonte in alios eiusdem imperatoris annos derivata sunt vitia. sed insigne hoc est prae ceteris. anno Iustiniani 19, Indict. 9 adhuc labente, accidit paschatis *διαστροφή*, ut scribit Cedrenus ac Theophanes. huius, qui nondum editus est, verba subiiciam: *καὶ ἐγένετο σεισμός μέγας ἐν Βυζαντίᾳ, καὶ διαστροφή περὶ τοῦ ἁγίου πάσχα. καὶ ἐποίησαν οἱ δῆμοι τὴν ἀποκρεώσιμον μὴν Φεβρουαρίου Δ. ὁ δὲ βασιλεὺς προσέταξεν ἑτέραν ἑβδομάδα προεθῆναι πρῶτα, καὶ πάντες οἱ κρισηπαῖοι Ἰσφαξαν καὶ προέθηκαν, καὶ οὐδεὶς ἠγόραζεν οὔτε ἤθελεν. τὸ δὲ πάσχα γέγονεν οἷς ὁ βασιλεὺς ἐπέλευσεν, καὶ εὐρέθη ὁ λαὸς νηστεύων ἑβδομάδα περιτείν.* egregius sane locus, et quem ab omnibus intelligi etiam Graeci sermonis ignaris interest. quare eius interpretationem ex Miscella subscribam. *et factus est terraemotus magnus Cpoli et eversio die sancto paschae, et coepit vulgus abstinere a carnibus mense*

Februario die 4. imperator autem praecepit alia hebdomada carnem apponi; et omnes carniū venditores occiderunt et apposuerunt, et nemo edebat aut emebat. porro pascha factum est ut
P 54 *imperator iussit, et inventus est populus ieiunans hebdomade superflua. ex quibus colligitur populum praefixum ab imperatore terminum hebdomada solida praevenisse. in annalibus confertur hoc in a. C. 545. verum sequenti plane contigit 546, Iustiniani 19 nondum evoluto (quod ipsum scriptoribus imposuit), inchoata iam Indict. 9. in quo vehementer hallucinantur qui aut errorem illum Iustiniano tribuunt, aut ullam omnino paschatis *διαστροφήν* accidisse scribunt, uti Cedrenus Theophanes et alii, qui secum ipsi perspicue pugnant. etenim si ex imperatoris praescripto, quod canonī consentaneum fuisse mox ostendemus, pascha celebratum est, nulla eius profecto *διαστροφή* fuit, sed τῆς ἀποκριωσίμου ἑορτῆς duntaxat, quam vulgus imperitum cum quartadecimanis contra canonem inierat Februarii 4. hoc enim anno cyclus lunae fuit 15, cyclus solis Romanus 23, lit. dom. G, concurrentes sive epactae solis 7, novilunium paschale 19 Martii, terminus vero kal. Apr.; quae cum concurrentibus dant feriam 1. quare prorogandum tempus ex canone, et Aprilis 8 pascha celebrandum, ut scivit Iustinianus. rursus ex eodem Maximi computo terminus τῆς παρεμβάσεως τῶν ἀγίων νηστειῶν sive τῆς ἀποκριωσίμου ἑορτῆς Februarii 4, quae cum προσθεταῖς totidem et concurrentibus nullis dat feriam 1; proindeque diffundendus dies in 9 Februarii. cum igitur populus ante legitimum tempus in ipsomet termino ieiunium sive quadragesimam vel potius πεντηκονταετην inchoasset Febr. 4, celebraturus pascha kal. Aprilis, Iustinianus edixit ne ante 8 Aprilis ageretur. itaque hebdomadem unam ad 8 solennes addidit; qua religiosissima plebs interrumpere ieiunium noluit et oblatas carnes respuit. ceterum in huius explicatione loci mirifice aberrat Iosephus Scaliger (l. 4 de Emendat. Temp.), cum apud Cedrenum pro A, hoc est 4 Februarii; Λ, hoc est 14, rescribit, et 53 dies ieiunasse populum atque ab esu carniū abstinuisse scribit, cum ex consuetudine 46 tantum dies ieiunio sint attributi. verum ex Maximi computo, quem ipse in calcem libri sui coniecit, manifeste convincitur. Maximus enim ad eruendam τὴν ἀποκριωσίμου ἑορτήν indagari primo iubet cyclos solis ac lunae ex lunari periodo, tum concurrentes. hae cum προσθεταῖς, si ullae sunt, et τῆ ποστιαῖα dant feriam. quodsi in terminum ipsum dominica dies incurrat, diffundendum esse diem in sequentem dominicam, ut in paschate fieri solet. addit usum ψηφισμοῦ in a. Heraclii 31, qui est Christi 641.*

Hoc ut planius intelligas, scito Graecos quadragesimae ieiunium a dominica, quam nos sexagesimae vulgo dicimus, inchoare solitos; quod quidem ex Maximi computo colligimus,

ubi *ἡ ἀποκριώσιμος ἑβδομή* 56 diebus ante pascha celebratur. atque idem apud Albinum Flaccum legitur lib. de Divinis Off. c. de Septuag. his verbis: *Graeci proximam hebdomadam, id est sexagesimam, sanctificant suo ieiunio, clerici nostri auctore Telesphoro papa sequentem, id est quinquagesimam, qui constituit 7 hebdomadarum ieiunium ante pascha.* cuius instituti ea ratio est. Graeci die dominico et sabbato non ieiunant, excepto sabbato magno, ex praescripto veteris canonis, qui est inter apostolicos 65; cui quidem usus occidentalis ecclesiae derogavit. igitur quemadmodum S. Romana ecclesia, quae *τὴν τεσσαρακοστήν* init a dominica quae quinquagesimam sequitur, quaternos dies adiecit et retro ieiunium promovit ad feriam 4, quam caput ieiunii rituales libri veteres appellant, ut Christiani 40 dies solidos *τὴν νενομισμένην ἀποχήν* non modo *κρεῶν* verum etiam cibi omnis observent, propterea quod a dominica 40 ad sabbatum sanctum dies sunt 42, de quibus 6 dominicis *ἀνηστειύτοις* exemptis 36 duntaxat residui sunt (ideo quaterni illi dies extra ordinem arrogandi), ita graeci, qui sabbatis peraeque ac dominicis non ieiunant, proindeque de 36 diebus 6 alios aut saltem 5 decerpunt, 10 dies ex antecedentibus repetunt et anteriores hebdomades duas adiciunt, ex quibus dominicis duabus totidemque sabbatis expunctis 10 sunt *ἀπόσιτοι* dies, adeo ut universae *ἀποκριώσιμοι* P 55 dies sint 56, *ἀπόσιτοι* vero 40 vel 41. ex his patet Cpolitianum populum non 53 dies pro 46, ut putat Scaliger, sed pro 56 legitimis 63 a carnibus abstinnisse. id ipsum et ex Graecorum horologio didicimus; idque insuper, dominicam quinquagesimae vocari ab iis *τὴν κυριακὴν τῆς τυροφάγου*. causam addunt hoc scholio: *εἰδέναι χρὴ ὅτι τῇ τετράδι καὶ παρασκευῇ τῆς τυροφάγου μετὰ τὴν θ' ἐσθίωμεν τυρόν καὶ ὡὰ διὰ τοὺς Ἰακωβίτας καὶ Τετραδίτας, κατὰ τὸν κανόνα τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως.* quamobrem ante magnam quadragesimam mollius laxiusque ieiunium est. iccirco dominicam quadragesimae vocant *πρώτην τῶν νηστειῶν ἧτοι τῆς ὀρθοδοξίας.* atque hoc unum exemplum sectariis ac *τῆς τεσσαρακοστῆς* osoribus, si os ullum haberent, cum silentio pudorem incutere potuit.

Nunc antequam ad Nicephori breviarum aggrediar, libet hoc loco chronologica synopsis prioris Heraclii duntaxat annos comprehendere, in quibus potissimum illustrandis operam posuimus, ut historica serie perspecta facilius quae a nobis disputanda sunt lector intelligat.

SYNOPSIS CHRONOLOGICA HERACLII
ANNORUM 18.

*Anno domini 610, Indict. 13, Phocae 8,
cyclo lunae 3, solis 3.*

Hoc anno Sergius patriarcha Cpolititanus creatur Aprilis 18, sabbato magno.

Heraclius a Crispo Phocae genero et senatu Cpolititano literis evocatus ex Africa Phocam opprimit, et ex a. d. non. Oct. imperium auspicatus est, Indict. Cpoli 14 iam inchoata. moxque Eudociam Augustam uxorem ducit.

S. Ioannes Eleemen Alexandriae episcopus saltem hoc anno creatus putatur.

*A. d. 611, Indict. 14, Heraclii 1,
cyclo lunae 4, solis 4.*

Heraclius Iannarii 14 die consulatum init.

Persae Maio mense Syriam infestant, Apameam et Edessam occupant.

Epiphania Heraclii F. nascitur Iulii 7, fer. 4; quae eadem Eudocia dicta.

*A. d. 612, Indict. 15, Heraclii 2,
post Heraclii consulatum, cyclo utrobique 5.*

Heraclius iunior, qui et Constantinus, nascitur in suburbano Sophianorum Maii 3, feria 4.

Eudocia Heraclii uxor moritur Aug. 13, dominica.

Epiphania Heraclii F. in palatio coronatur a Sergio Octob. 4, Indict. 1 Cpolitana.

*A. d. 613, Indict. 1, Heraclii 3,
post eius cos. 2, Her. iun. 1, cyclo solis et lunae 6.*

Heraclius iunior Ianuarii 22, feria 2 coronatur.

P 56

*A. d. 614, Indict. 2, Heraclii sen. 7,
post cos. 3, Heraclii iun. 2, cyclo lunae solisque 7.*

Heraclius Martinam sororis filiam ducit uxorem.

Persae Damascus expugnant.

*A. d. 615, Indict. 3, Heraclii sen. 5,
post cos. 4, Heraclii iun. 3, cyclo utrobique 9.*

Persae Iudaeam in potestatem redigunt, Hierosolymam capiunt, sanctam ac vivificam crucem in Persidem transferunt Iunio mense. Christianorum 90 milia perimunt, Zachariam patriarcham abducunt.

Constantinus alter ex Martina nascitur et in Blachernis a Sergio baptizatur.

*A. d. 611, Indict. 4, Heraclii 6,
post cos. 5, Heraclii iun. 4, cyclo utrobique 9.*

Saës a Chosroe missus Aegyptum Alexandriam et Africam occupat. inde ad Chalcedonem usque cum copiis profectus cum Heraclio paciscitur, eiusque legatos secum in Orientem ad Chosroen deducit. a quo miserime necatur.

S. Ioannes *ἠλεῆμων* anni huius initio moritur.

S. Anastasius Persa in Sais castris militans Christianam fidem amplectitur, indeque Hierosolymam pergens monachum proficitur.

*A. d. 617, Indict. 5, Heraclii 7,
post cos. 6, Heraclii iun. 5.*

Heraclius iunior kal. Ian. inito consulatu Constantinum fratrem, Martinae F., Caesarem creat.

Persae Carthaginem expugnant.

*A. d. 618, Indict. 6, Heraclii 8,
post cos. 7, Heraclii iun. 6.*

Legati ab Heraclio rursus ad Chosroen missi re infecta redeunt.

Augusto mense Cpoli sportularum largitiones sublatae.

*A. d. 619, Indict. 7, Heraclii 9,
post eius cos. 8, Heraclii iun. 7.*

Avares in Thraciam irrumpunt et illectum per spem impetrandae pacis Heraclium circumveniunt. Chaganus cum ingenti praeda revertitur.

*A. d. 620, Indict. 8, Heraclii 10,
post eius cos. 9, Heraclii iun. 8.*

Cum Avaribus pax composita. Persae Ancyram capiunt.

*A. d. 621, Indict. 9, Heraclii 9,
post eius cos. 9, Heraclii iun. 9.*

Heraclius ex Europa copias in Asiam transportat.

*A. d. 622, Indict. 10, Heraclii 13,
post eius cos. 9, Heraclii iun. 10.*

S. Anastasius Persa martyrium obit in Perside.

Heraclius celebrato paschate Aprilis 4 in Orientem proficiscitur, relicta Bono patricio et Sergio Cpolitanae urbis custodia.

Inde cum Persarum ducibus in Armenia et Perside pugnat.

Appetente hieme exercitu per hiberna dimisso Cpolim revertitur.

P 57

*A. d. 623, Indict. 11, Heraclii 13,
post cos. 12, Heraclii iun. 11.*

Heraclius Martio mense celebrato ad Nicomediam paschate contra Persas cum Martina coniuge perrexit, remissis Cpolim liberis.

Sarbarus a Chosroe in Bithyniam missus e vestigio revocatur.

Heraclius Persidem ferro flammisque populatur, fugientemque Chosroem persequitur. in Albania demum hiemat.

*A. d. 624, Indict. 12, Heraclii 14,
post cos. 13, Heraclii iun. 12.*

Heraclius Sarbazanem et Sarablancam Chosrois duces, necnon et Sainum tribus praeliis superat. inde hiemem in Albania traducit.

*A. d. 625, Indict. 13, Heraclii 15,
post cos. 14, Heraclii iun. 13.*

Heraclius Martio mense per Syriam ad Tigrin pervenit. inde datis ad Cpolitanos literis cum Sarbaraza pugnat. multa in eo praelio supra humanas vires strenue ac fortiter edidit. superveniente nocte ac praelio dirempto barbari fugiunt.

*A. d. 626, Indict. 14, Heraclii 16,
post cos. 15, Heraclii iun. 14.*

Chosroes tot cladibus exacerbatus conscriptis ex omni hominum conditione copiis earum partem cum Sarbaraza duce Cpolim mittit, partem aliam Saino duci tradit et adversus Heraclium obiicit.

Avares a Sarbaraza sollicitati Cpolim obsident. sed B. virginis ope liberata urbe barbari pene omnes interempti.

Heraclius, qui trifariam exercitum diviserat, Turcorum auxilia contrahit. qui eruptione in Persidem facta reversi postea ab Heraclio perhumaniter excepti sunt.

Sais a Theodoro Heraclii fratre victus ex aegritudine animi moritur.

Interim Sarbarazas Chalcedonem obsidere pergit.

*A. d. 627, Indict. 15, Heraclii 17,
post cos. 16, Heraclii iun. 15, cyclo lunae 1, solis 20.*

Chosroes Razatem duoem fortissimum adversus Heraclium mittit, qui cum Turcis in Persidem ingressus ab iisdem deseritur, anno iam imperii inchoato 18 cum Indict. 1.

Hinc regione omni longe lateque vastata, Decembris demum 12 die, sabbato, Razatem cum exercitu suo funditus delet. moxque fugientem Chosroem persequitur.

*A. d. 628, Indict. 1, Heraclii 18,
post eos. 16, Heraclii iun. 16, cyclo solis 21, lunae 2.*

Chosroes fugiens Merdasen filium spreto Siroe successorem designat.

Ob id Siroe maiore natu filio ac Persarum principibus conspirantibus captus ac miserabiliter occisus est Febr. 28 die.

Siroes ab Heraclio pacem impetrat; qui literas de rebus a se gestis ad SPQC mittit. eae 15 Maii ipsa die pentecostes in ecclesia perlectae.

Eodem anno Heraclius Cpolim revertitur, eoque sacrosantam domini crucem transportat. quam insequente vere profectus Hierosolymis restituit.

Postremo ne quid praetereamus quod ad illustrandam hanc P 58 historiam pertineat, Heraclii liberos, quorum quidem apud scriptores mentio fit, hoc loco subiiciemus.

Heraclii filii ex	{	Eudocia	{ Eudocia sive Epiphania. <i>Niceph. p. 18 16 et 25 4.</i> Heraclius sive Constantinus iunior. <i>Niceph. p. 6 13.</i>
		Martina	{ Flavius Theodosius } <i>de quibus Niceph. p. 16 16.</i>
Constantinus. <i>Cedrenus et Theophanes.</i>			
Heraclius. <i>Niceph. p. 17 22.</i>			
David			
{ Marinus Augustina } <i>Niceph. p. 31 1, 2, 3.</i>			
		Martina	

Praeter istos alios etiam suscepisse liberos videtur, ac filias saltem duas. Nicephorus enim p. 25 7 Heraclium, dum adhuc in Perside moratur, duos amisisse filios totidemque filias narrat. quare ut masculos ambos Flavium ac Theodosium esse suspicemur, filias saltem ab Augustina et Martina diversas oportet esse, cum has ipsas aliquando postea tempore Augustas appellatas esse scripserit p. 31 3.

Ad hos omnes adiciendus est naturalis filius Ioannes cognomento Atalarichus, de quo p. 20 5.

Sed iam ab Heraclii imperatoris historia operam nostram in historicum ipsum transferamus.

p. 3 v. 9. *ὡς παρὰ πολλοῖς ᾄδισθαι*] eadem fere verba sunt apud Theophanem (p. 248 C ed. Paris.). huius furiae mores prae ceteris elegantissimis versibus expressit Constantinus Manasses.

ib. v. 11. *διὸ οἱ περὶ τὴν Λιβύην*] addunt Theophanes Zonaras Constantinus et alii a senatoribus ipsoque adeo Prisco Phocae genero sollicitatum ad defectionem Heraclium Heraclii imperatoris patrem, Africae praefectum, cuius tum legatus erat Gregoras patricius. sed quod noster amborum liberos pari iure ad spem imperii missos Cpolim asserit, Heraclium maritimo Ni-

octam terrestri itinere, cum pactione illa ut qui prior pervenisset imperium obtineret, tametsi adstipulatorem habet cum Theophane (p. 249 A) Zonaram, vix est ut credam. quam enim ridicula Nicetae conditio! cui per squalentes arenososque tractus infinito propemodum circuitu petenda Cpolis fuit; nisi hunc fortassis non in Africa tum fuisse, sed Alexandria profectum dixeris. verum ne sic quidem sine navibus urbem adire potuerit. addit Theophanes Octobri mense solvisse Heraclium ex Africa, anno, ut putat, ab orbe condito 6102, Christi vero 602, Octob. 4, feria 2, Indict. 14. verum non secunda feria, sed prima potius fuerit Octobris quarto, cyclo solis 3, litera dom. D. emendandus igitur ex Alexandrino Chronico, quod nuper R. P. Raderus P 59 noster edidit. cuius haec verba sunt: τούτω τῷ ἔτει (8 scilicet Phocae) ὑπερβρεταίῳ, κατὰ Ῥωμαίους Ὀκτωβρίῳ γ', Ἰνδικτιῶνος ἰδ', ἡμέρα ζ', ἀναφαίνονται πλοῖα ἰκανά κατὰ τὸ Στρογγύλον κασιτέλλην, ἐν οἷς ἦν καὶ Ἡράκλειος ὁ υἱὸς Ἡρακλείου. ergo Octobris 3, feria 7 Heraclii classis appulit ad castellum Rotundum. at Theophanes πλοῖα κασιτελλόμενα vocat, hoc est, ut Paulus Diaconus l. 18 reddidit, *castellatas* sive *turratas naves*. proinde Octobris quarto fuit feria prima.

p. 4 v. 5. ἀνδρῶν πληρώσαντες] forte πλοῖα pro πλοῖ. nam πληρῶσαι aliquem, pro eo quod est instruere copiis, insolens est, nisi accusativus subaudiatur.

ib. v. 9. εὐπλοῖας] quod ad Nicetam spectat, vide num de eo accipienda sint duo illa disticha quae sunt Anthol. l. 4 c. 1.

ib. v. 10. Κρίσπος δέ] huic Domentianam filiam tyrannus uxorem dederat, quem patricium et oomitum excubitorum ait fuisse Theophanes. de appellatione ipsa cum mirifice scriptores discrepent (Priscum enim Theophanes, Zonaras, Nicephorus Callixti aliique nominant), ego Crispum cum nostro ac Cedreno et Georgio Syncello rescribendum puto. in Anthol. l. 4 epigramma quoddam exstat εἰς εἰκόνα Κρίσπου, quo ipsum a magnificentia praedicat, et amplissima quaeque ab imperatore vovet.

ib. ὀπηνίκα δέ] de sententia propemodum constat: verba ipsa depravata. vide an verum sit τὸ τηνίκα δέ.

ib. v. 12. ὡς δὴ καρυβρισμένος] contigit hoc a. Phocae 5, Christi 607. vide Zonaram et Theophanem.

ib. v. 14. οἱ τῶν ἀντιθέτων χρωμάτων] Prasinus intelligit, qui Phocae initio faverant et ad obtinendum imperium adiutores fuerant: sed postea contumeliose in eum multa fecerunt et dixerunt, in eosque vicissim tyrannus omni saevitia bacchatus est. scribit Theophanes a. Christi 609 Circensibus ludis haec in eum iactasse Prasinus, πάλιν εἰς τὸν καῦνον ἔπιες, πάλιν τὸν νοῦν ἀπώλεκας. hoc est, ut interpretatur Diaconus, *iterum in gabatha bibisti, iterum sensum perdidisti*. quibus incensus ille multos

ex eis interfecit, ac postremo Prasinus omnes edixit *μηκέτι πολιτεύεσθαι*, in civium esse numero; quod Diaconus *militare* reddidit. vel potius idem est *πολιτεύεσθαι* ac publicum in re publica munus gerere. quo sensu forsitan *militare* a Paulo usurpatum est; quomodo et recentior aetas *militare* dixit pro eo quod est functiones aliquas gerere, ut officiales, scribae, apparitores etc, qui togatam militiam obibant. ex iis mutata sententia Venetis illum favisse postea constat. ideo post eius necem Venetum bandum seu vexillum in circo combustum est, ut in Alexandrino Chronico legimus. porro hoc loco *πρασίον*, ut erat in schedis, reliquimus.

p. 4 v. 20. *τοῖς περὶ τὴν Καισαρίου*] incenderant et antea praetorium, quo suae factionis homines a Phoca vinctos ad necem eriperent. Zonaras Theophanes et alii. fuit Cpoli nobilis basilica Caesarii titulo, vel vicus fortassis huius nominis, in quo tabernae et aedificia quaedam, quae Iustiniani tempore conflagrarent. Theophanes a. Iustiniani 36: *τούτῳ τῷ ἔτει μηνὶ ὀκτωβρίῳ, ἡμέρᾳ δ', Ἰνδικτ. ι', ἑσπέρας βαθείας γέγονεν ἐμπροσημὸς μέγας ἐν τοῖς Καισαρείου, ἕως τῆς λεγομένης Ὀμφακεῖας ὄλα τὰ ἐργαστήρια καὶ οἱ πυλῶνες ἕως τοῦ Βοός. supplendum ex Cedreno καὶ ἐκαύθη ὄλα τὰ ἔργ.* idem Cedrenus οἱ πυλῶνες τοῦ Βοός scribit. apparet τὰ Καισαρίου vel περὶ τὴν Καισαρίου vicina fuisse amplae cuidam basilicae ἐργαστήρια aedificiaque id genus alia; quae post incendium illud instaurata, denuo sub Heraclii adventum incensa sunt a Bonoso quodam, qui, ut est in Alex. Chronico, *μετὰ τὸ βαλεῖν αὐτὸν πῦρ πλησίον τῶν Καισαρίου* in fuga interemptus est.

p. 5 v. 1. *Φώτιος δέ τις*] Zonaras, Cedrenus etc Photinum P 60 hunc appellant, Chron. Alex. Photium, quem ait curatorem fuisse τῶν Πλακιδίας, id est domus Placidianae. cuius muneris meminit Theophanes loco proxime citato, nec non et curatoris τῶν Μαρίνης, quae Aroadii filia nobilissimae titulo insignitur. utriusque domus in regione 1 Cpol. censentur. in eodem illo chronico legimus Photium cum Probo patricio Phocam ex aede Michaelis archangeli, quae in palatio erat, abstraxisse τῇ ε' τοῦ αὐτοῦ μηνός, διαφαιούσης ἡμέρας δευτέρας, hoc est 6 Oct. feria 2. sed pro ε' substituendum est ε': nam si eius mensis 3 feria 7 fuit, ut paulo ante dixerat, utique feria 2 eiusdem 5 die fuerit.

ib. v. 13. κατὰ τὴν τοῦ Βοῦν] Zonaras: τὸ δὲ δύστηνον σῶμα κενθῆναι κατὰ τὸν Βοῦν, ἐνθα ἦν κάμινος, ὡς λέγεται, ἐκ χαλκοῦ κατεσκευασμένη, σχῆμα Βοός ἔχουσα, ἥπερ ἐκ Περγάμου κειόμιστο, ἐξ ἧς καὶ ὁ τόπος ὠνόμαστο. erat in regione 11 Cpol.

ib. v. 23. καὶ τὸν βασιλείου] una cum Fabia, quae, ut ait Cedrenus, Eudocia postea dicta est, coniuge. Theophanes p. 250 C: *εἰσελθὼν δὲ Ἡράκλειος εἰς τὰ βασιλεία ἐστέφθη ὑπὸ Σεργίου πατριάρχου ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἀγίου Στεφάνου ἐν τῷ παλα-*

τίω. ἐστέφθη δὲ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ ἡ μνημονευμένη αὐτῷ Ἐυδοκία Ἀύγουστα, καὶ ἔλαβον ἀμφοτέρω παρὰ Σεργίου τοῦ πατριάρχου τοὺς στεφάνους τοῦ γάμου.

p. 6 v. 12. τίκεται παῖς] Cedrenus tertio die Maii a. Heraclii 2 natalem illius consignat. addit Theophanes Indict. 15, ut et Paulus Diaconus in Miscella. in quo aberravit Sethus Calvisius, dum id in annum coniiicit Christi 611. si Indictiones a. C. 312 coepere Sept. 24, anno 610, Heraclii primo, inchoata est eodem Septembri 14 Indictio, quae usque ad Septembrem a. 611 duravit, quo 15 successit. ideo Constantini huius ortus incurrit in a. C. 622, mense Maio, labente adhuc Indictione 15. accubit feriae character ex Alex. Chronico, ubi natus scribitur in suburbano Sophianorum, Maii tertio, feria 4. quippe cyclus erat solis 5, litera dom. A. proinde Maii 3, feria 4. ideo corrigendus Theophanes, qui 5 natum scribit.

ib. v. 20. υἱοθετῆσθαι] non est adoptare, sed e sacro fonte suscipere. ita postea Nicephorus noster de Hunnis agens: καὶ τὰς ἐκείνων γαμετὰς αἱ τούτων αὐτῶν τῷ θεῷ λουτρῷ ἐτεχνώσαντο σύζυγοι.

p. 7 v. 9. λαβόντα τόμον] Cedrenus: καὶ τὰ πρὸς Ἡράκλειον γενόμενα ἔγγραφα αὐτοῦ κατέχων ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ χειρὶ, προύσας Κρίσπον τὴν κεφαλὴν μετὰ τοῦ χάριτος ἔφη "ταλαίπωρε, γαμβρὸν οὐκ ἐποίησας· φίλον ἀληθῶς πῶς ποιήσεις;" in eo itaque libro continerantur τὰ ἔγγραφα αὐτοῦ, hoc est, ut verba ipsa prae se ferunt, literae quas ad Heraclium ipse cum aliis senatoribus dederat, quibusque ad invadendum imperium incoitarat. tametsi de libello malim accipere quo accusationis capita criminaque comprehensa. etenim solenne id fuit, ut qui, ab imperatore praesertim, reus arcesseretur, eius genus accusationis libello scriba verberaret. Nicephorus noster in fine huius historiae, de Constantino patriarcha loquens, quem Copronymus in ordinem redegit: συνεκπέμπει δὲ τινα αὐτῷ τῶν βασιλικῶν γραμματέων κομίζοντα ἐν γραμματίῳ ὅσα κατ' αὐτοῦ. ἄπερ εἰς ἐπήκοον τοῦ ἀθροισθέντος ἐκείσε λαοῦ ἀνέγνω, παλιν αὐτῷ κατὰ κόρησιν ἐφ' ἐνὶ ἑκάστῳ τῶν κατηγορουμένων. idem narrat in a. Copronymi 27 Theophanes. porro Heraclii verba perperam hic concepta, ut et apud Cedrenum, apud Zonaram ita leguntur: ὅσα ὡς γαμβρὸν οὐκ ἐποίησας, οὐδὲ φίλον ἂν ποιήσεις ποτέ. sed emendandum εἰς γαμβρὸν, ut et hoc loco: qui socio Phocas non praestiteris fidem, qui tandem mihi praestabis? socio enim legendum, non genero: alioqui γαμβρὸν ποιεῖν nova loquendi ratione erit idem ac generum se praebere. potest et ex Nicephori Cedreni ac Georgii Syncelli verbis alius effici sensus, nimirum Heraclium Crispi filiam olim ambiasse et ab eo repudiatum, de quo minus constare video. in Alex. Chron. scriptum est Indict. 1, Decembris 5,

feria 3 Crispum in clericum detonsum. factum hoc est eodem P 61 anno 612, Indict. 1 iam inchoata.

p. 7 v. 14. ὁ πάπας Κρίσπος] observanda haec appellationis formula. papam vocat, ut opinor, quod in clericum attonsus esset. alioqui solis pontificibus papae nomen attributum.

ib. v. 19. τὸ λεγόμενον τῆς Χώρας] proprium nomen est χώρας. Cedrenus: ποιεῖ οὖν αὐτὸν κληρικόν, καὶ ἐν τῇ μονῇ τῆς Χώρας περιορίζει, ut et apud Syncellum. hoc est in *Choras monasterio claudit*. nec recte Xylander *solum vertere iubet*. Theophanes in a. 3 Copronymi monasterii huius meminit.

p. 8 v. 2. εἰς κληρικῶν] Theoph. a. 4 Phocae.

ib. v. 7. ἄλλου δὲ χρόνου] anno Heraclii 2 moritur Eudocia, uti scribunt Cedrenus et Theophanes, qui diem atque Indictionem adnotat, Augusti 14, Indict. 15. proinde a. 612, non antecedenti, ut perperam chronographi. consentit Alex. Chronicon, quod ad Indictionem attinet, nec de die multum discrepat: τῇ γ' τοῦ Ἀγούστου μηνός, τῆς αὐτῆς εἰς Ἰνδικτιῶνος, ἡμέρα πρώτη. si Augusti 13, dominico die obiit, plane hoc anno 612, cyclo solis 5, litera domin. A. qui anno superiore mortuam illam scribunt, bis eam peperisse non animadverterunt, neque ante Octobrem anni 610 Heraclio nupsisse.

p. 9 v. 7. τὸ ἀμφίον] schedarum puram putam lectionem expressimus, etai non dubitamus quin ἀμφιον substituendum sit. qua voce inter ceteros usus est Macarius Hom. 1: καὶ ἀμφιασθῆ ἐκ τῆς θεότητος ἄρρητα ἄμφια οὐρανίου κάλλους.

ib. v. 16. μὴ δίκης τυχόν] et hic et alibi passim defecta aliquot particulis ac copulis oratio. id quod semel admonere satis est.

p. 10 v. 1. τὸν Βουτηλίον] variant schedae in huius nominis scriptione, ut nescias Vitulinusne an Betulenus aut Vetulenus Latine quadret. quippe B literam varie aetas illa pronuntiauit, de qua re alibi disputavimus.

ib. v. 4. Ἡράκλειος δὲ τὸν υἱὸν] Theophanes (p. 245 C): τοῦτω τῷ και μηνι Ὀκτωβρίῳ δ', ἰνδ. α', ἐπέφθη Ἐπιφάνεια ἡ θνηγάτηρ Ἡρακλείου ὑπὸ Σεργίου πατριάρχου Ἀγούστα ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Στεφάνου ἐν τῷ καλατίῳ. τῷ δὲ Δεκεμβρίῳ μηνι κί, τῇ αὐτῇ πρώτῃ ἰνδ., ἐπέφθη Ἡράκλειος ὁ υἱὸς Ἡρακλείου ὁ υἱός, ὁ καὶ Κωνσταντῖνος, ὑπὸ Σεργίου πατριάρχου. at Chron. Alex. Epiphaniam coronatam asserit eadem Indict. 1 et Oct. 4, feria 4, sed Constantinum nonnisi anno sequenti 613, Ianuarii 22, feria 2. necessario eo quod dixi anno, cyclo solis 6, liter. dom. G. ex quo die in actis adscribi coepit annus primus Heraclii iunioris. hic locus quia ad huius historiae διάσφρασειν magnopere pertinet, hic subiiciendus. καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς κβ' τοῦ Ἰανουαρίου μηνός ἐπεγράφη γράφεσθαι μετὰ τὸ (ἐν ὀνόματι) βασιλείας τῶν θειοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν καὶ μεγίστων

εὐσεβεῶν Φλαβίου Ἡρακλείου τοῦ εὐσεβεστάτου ἔτους γ', καὶ μετὰ τὴν ὑπατεῖαν αὐτοῦ ἔτους β', καὶ Φλαβίου Ἡρακλείου νέου Κωνσταντίνου τοῦ Θεοφυλάκτου αὐτοῦ υἱοῦ ἔτους α', τῶν αἰωνίων Λύγουστων καὶ αὐτοκρατόρων.

p. 10 v. 8. *τὴν θυγατέρα δὲ*] quæenam hæc Heraclii filia P 62 Gregoria? Eudocia quidem nunnisi duos Heraclio liberos peperit, Epiphaniam et Heraclium iuniorem, siquidem Indict. 14, a. C. 610, cum Eudocia, quam antea desponderat, nuptias Heraclius iussit. eadem Indict., sed a. 611, Iulii 7, nascitur Epiphania, ut etiam Alexand. Chron. habet. Indict. 15, a. 612, natus est Heraclius iunior. Eudocia quarto postea mense moritur. Epiphania porro eadem et Eudocia vocata, Alex. Chron. teste, quam Heraclius Turcarum principi desponderat. emendandus igitur hic locus, et *Νισήτα τοῦ τὴν ἀξίαν πατριῶλου* legendum. Gregoriam Nicetae τοῦ Γρηγοῤῥᾶ filiam Constantino filio adhuc infanti despondit. quod ex p. 24 19 huius libri perspicuum est.

ιδ. v. 12. τοῦ φόρου] insigne hoc forum prae ceteris fuit. in descriptione Cpollitanae urbis 4 fora numerantur. inter quae Constantinianum nominatim censetur, regione 6 et 8. Theodosianum item regione 5, in qua et portus Prosforianus, quem ἀπὸ τῆς προσφορᾶς deducunt nonnulli. vide num ex eo nomen illud obtinuerit, quod forum respiceret. Theophanes in a. Copronymi 13: *ἀνήλθον ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ φόρῳ σὺν τῷ Κωνσταντῖνῳ τῷ ἀνίρῳ προέδρῳ.* Curopalates lib. de Off.: *κατὰ μὲν τὴν πρώτην τοῦ Σεπτεμβρίου, τοῦ πατριάρχου μετὰ λιτανείας καὶ τῶν ἀγίων εἰκόνων εἰς τὸ πορφυροῦν κίονιον παραγενομένου, ἐφ' οὗ ὁ σταυρὸς ἴσταται, ὃ πάλαι φόρον ἐκαλεῖτο, ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς.* Cedrenus in Constantino: *καὶ τὸν φόρον ἔκτισε μετὰ γε τῶν δύο μεγάλων ἐμβόλων, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ φόρῳ κίονα μονόλιθον καὶ δλοπόρφυρον ἔστησεν.* forum hoc igitur Constantinianum fuit.

ιδ. v. 14. Χοσρόης δὲ] quae de Saïto narrantur hoc loco, vix est ut certam iis in annorum ordine sedem attribuas. etenim Cedrenus anno Heraclii 12 Saitum hunc, quem *Σάην* appellat, a Chosroë missum ad Chalcedonem exercitum adduxisse ac cum imperatore collocutum esse scribit, cum eodem anno pascha ab Heraclio celebratum esset. quod quidem in magnis illis Annalibus confertur in annum Christi 621. erat Indictio 10, non 9, ut illic scriptum est. apud Theophanem de Saë legatisque tribus in Orientem missis verbum nullum. Alexandrinum Chronicon colloquium hoc cum Saë atque Heraclii legationem ad Chosroëm notat Indict. 4, etsi Indictionis 3 lemma praefixum sit. subiicit enim: *τούτῳ τῷ ἔτει ἐπὶ Σεργίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τῆς α' ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν ἰνδικ. δ' etc.* sed multa ordine suo luxata et alienis titulis subscripta sunt in eo chronico. proinde totus hic locus *τούτῳ τῷ ἔτει ἐπὶ Σεργίου πατριάρχου* etc. p. 882 ad Indict. sequentem referendus est, quae

est 4, Heraclii 6, Christi 616, siquidem p. 888 kal. Martii feriam 2 fuisse dicit; nempe cyclo 9, litera domin. C. igitur a. C. 616, Indict. 4, Heraclii 6 Saës castra ad Chalcedonem applicuit, et 6 annorum prochronismus a chronographis et historicis commissus est. nam quod illi a. Heraclii 12, Christi 621, ino, ut postea demonstrabimus, 622, ea contigisse volunt post pascha, falsum inde convincitur quod anno Heraclii 11 copiae Romanorum in Asiam ex Europa translatae sunt. at illud ante Saæ colloquium legatosque missos fieri non potuit, ut ex Nicephoro nostro evidens est: nondum enim Heraclius expeditionem adornarat. sane quae de Saito diximus, diu ante Heraclii projectionem ad Chalcedonem cum imperatore transegisse, adstipulatorem habent Georgium Syncellum, ex quo Cedrenus ista transtulit, sed nomen, de qua mox disputabimus, affinitate decepto alieno tempore reddidit.

p. 10 v. 15. *ἡγεμόνα τῶν Περσικῶν*] *Σάιν* hunc appellat Cedrenus et Alex. Chronicon. cave autem cum altero confundas, quem *Σάιν* postea vocat idem Cedrenus ac Theophanes, Paulus Diaconus Sathin. quae nominum affinitas mirifice chronographis atque annalium scriptoribus imposuit. proinde sic habeto, quinque omnino duces a Chosroë contra Heraclium missos. primus est *Σάης*, quem Saitum appellat noster, a quo Alexandria Aegyptus atque omnis Oriens vastatus est. hic quod Heraclium vivum ad Chosroëm non adduxisset, detracta cute miserrime periit, ante omnem Heraclii expeditionem, cuius ille legatos tres e Bithynia in Persidem secum abduxit. secundus est Sarbarus, de quo crebra deinceps mentio. idem hic Sarbanazas a Cedreno et Theophane vocatur a. 13, et Sarbarazas, qui ad oppugnandam Cpolim missus in itinere revocatur a Chosroë, iubeturque copiis cum Sarablancas coniunctis cum Heraclio pugnare. tertius est Sarablancas, de quo meminit Cedrenus ac Theophanes a. Heraclii 14. quartus est Sais, cuius meminere iidem a. 14 15 et 16; quo postremo anno victus ab Heraclio ex maerore atque aegritudine mortuus est. eius corpus inveteratum et in Persidem allatum Chosroës plurimis contumeliis affectit. quintus est Razates, qui a. 17 ab Heraclio caesus est. fit et alterius ducis mentio a Leontio, qui S. Ioannis *Ἐλεήμορος* vitam edidit, quem is Rasmizum vocat, a quo vastata scribit loca sanota: verum Sarbaro id attribuunt ceteri. sub primo illo Saë militasse S. Anastasium, ac cum eo Chalcedonem venisse ibidemque Christianam fidem amplexum castra reliquisse, in Annalibus scriptum est a. C. 621, Heraclii 12. sed cum a. 616 Heraclii 6 comparandum istud esse paulo ante evidenter ostensum est. qui martyrismum vitam prodidit Simeon Metaphrastes, ita de eius conversione scribit: *erat enim ei quidam frater genere et commilito: ambo autem relati in numerum exercitus Sain, veneruntque usque ad inelytam*

*Chalcedonem. cum autem divinus Heraclius irruptione facta in Persidem contra Sain retraxisset, rursus Persa reditum aggressus est et in suam regionem vehementi studio est reversus. exercitum autem Persicum reliquit Anastasius etc. paulo vero postea, 10 hunc Heraclii annum fuisse memorat, quo ille Hierosolytam profectus in monasterium receptus est, ubi 7 annis transactis demum a. Heraclii 17 passus est. quae quidem neque cum Anmalibus neque cum rei veritate consentiant. inprimis cum annus numeretur Heraclii 10, quo is in monasterium admissus est, male cum a. C. 621 componitur: Heraclii quippe 10 coepit a. 619 Indict. 7, pervenitque ad Octobrem a. 620, biennio antequam Heraclius in Orientem pergeret aut cum ullo Chosrois duce confingeret, adeoque 4 annis post Saac digressum, imo post eius obitum. restat ut sub altero pene *δμωνύμῳ* Sai stipendia fecerit, cum praesertim Sais, non Saës aut Saitus a Metaphraste nominetur. verum obstat quod post Saac necem non Sais, sed Sarbarus vel Sarbarazas in Bithyniam exercitum egerit, unde a Chosroë revocatus cum Heraclio certavit, siquidem, auctore Theophane et Paulo Diacono, Chosroës a. 13 Heraclii Sarbanazam cum copiis in Romaniam, ut ait Cedrenus, immisit. sed e vestigio revocatus est, cum Heraclius in Persidem irrupisset, cui sese interim Sais obiecit. rursus a. 16 Heraclii Chosroës bifariam partitis copiis Sarbarum cum 50 milibus Cpolim misit, ceteros duce Sai adversus Heraclium opposuit, a quo victus Sais ac profligatus est, cum interim Sarbaras Chalcedonem oppugnaret; qua in obsidione perstitit, nec cum Heraclio deinceps congressus est. Theophanis ac Cedreni verba mirifice cum Metaphraste conveniunt. *τούτῳ τῷ ἔτει*, ait Theophanes, *Χοσρόης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς νέαν ἐποίησατο στρατείαν, στρατεύσας ξένους τε καὶ πολλὰς καὶ οὐκίας, ἐκ παντὸς γένους ἐκλογὴν ποιούμενος, καὶ ταύτην τὴν ἐκλογὴν τῷ Σαίν παραδούς στρατηγῶ.* Metaphrastes vero, cum adolescentiae, inquit, aetatem iam attingeret, et rex Chosroës novum exercitum in Perside colligeret, ipse quoque cum aliis refertur in numerum tironum. annus 16 Heraclii coepit Christi 625. quodsi a. 17 eiusdem imperatoris passus est, a. C. id accidit 626 aut 627. ita non annos 7 sed unum aut alterum exegit in monasterio. aut si omnino cum priore illo Saë Chalcedonem perrexit, a. 616, Heraclii 6, Christo nomen dedit, ac 621, Heraclii 11, aut insequenti a Chosroë interemptus est; id quod ego verisimilius arbitror. postremo minime praeterendum Lutherani chronologi Sethi Calvisii insigne delirium,*

P 64 qui ad a. C. 621 notat Chosroën Anastasium in Asiam misisse, qui Chalcedonem oppugnaret: sed Anastasium magno imperatoris bono, relicta superstitione gentili, sacris Christianis initiatum, et postea etiam martyrio coronatum. cuius rei testem affert Cedrenum. quo nihil fingi potest ineptius, cum Anasta-

sium ex tirone ducem faciat. sed neque de Anastasio apud Cedrenum verbum ullum; et Saës Persarum dux a. Heraclii 6 Chalcedonem pervenit, non utique absente, ut iste fingit, Heraclio. sed sexcenta sunt eius generis in ista chronologia, quam qui scripsit neque Cedrenum neque alium Graecum ullum scriptorem vidit, sed pleraque ex Illustrissimi Cardinalis Annalibus hausta nullo iudicio decerpit.

p. 10 v. 16. οὗτος ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρου] Theophanes ac Cedrenus iisdem uterque verbis anno id Heraclii 6 contigisse narrant, proinde Christi 615 vel 616. quod imprimis observandum est. nam et hic immane quantum chronographos ratio fugit, cum Ioannis Alexandrini Eleemonis annos atque obitum describunt. quem Nicephorus in Chronico sedisse annos 10 asserit. itaque a. C. 620 decessisse hunc in Annalibus legitur; et eodem anno Nicetam patricium ab Heraclio missum Alexandrinae ecclesiae pecunias in fiscum redigere voluisse. porro, Leontio teste, priusquam Alexandria in hostium potestatem veniret, a Niceta Cpolim abductus in itinere obiit. verum qui potuit Nicetas in ea urbe provinciaeque pecunias colligere, quam 5 iam annos Persae in potestatem haberent? quare metachronismus est annorum 5. quodsi Ioannes ab Heraclio Alexandrinae ecclesiae praefectus est, quod idem Leontius prodit, ut id anno eius primo factum sit, nonnisi 6 annos eam ecclesiam administrare potuit.

p. 11 v. 11. ἐξουσίας δει] mendosa haec sunt, ut alia pleraque. leg. δὴ et φαίνοιτ' ἂν πάποτα.

p. 12 v. 10. ταῦτα ἐπὶ τέλει] neque haec saniora: ex quibus tamen germanum sensum odorari studuimus.

p. 13 v. 1. Ὀλόμπιος μὲν] iidem plane recensentur in Alex. Chron. in epistola Heraclii ad Chosroën. at Cedrenus 70 ex magnatibus profectos asserit: sed perperam. expungenda enim littera o, ut et apud Theophanem, quae numerum illum apud Graecos indicat. Anastasius porro in eodem Chronico *πρεσβύτερος καὶ σύγκελλος* nominatur.

ib. v. 19. ἐξ οὗ καὶ τὰ κλειστά] Chronicon Alexandrinum: *τούτω τῷ ἔτει ἀπηρτήθησαν οἱ κτήτορες τῶν πολιτικῶν ἄρτων διὰ γραφῆς καθ' ἕκαστον νομίσματα γ'. καὶ μετὰ τὸ παρασχεῖν πάντας εὐθείως τῷ Ἀύγουστῳ μηνὶ τῆς ε' Ἰνδικτιῶνος ἀνηρτήθη τελείως ἡ χορηγία τῶν ἀντῶν πολιτικῶν ἄρτων.* itaque Indict. 6, a. Heraclii 8, mense Augusto, hoc est Christi 618, annona suppressa est.

ib. v. 23. καὶ οὐχισθαι διὰ ταῦτα] nihil apud alios scriptores de eiusmodi Heraclii consilio legere memini.

p. 14 v. 5. ὁ γοῦν ἱεράρχης] causam aperit haec historia, quam ceteri dissimulant, cur iureiurando se populo Heraclius obstrinxerit. de quo Theophanes anno Heraclii 12: *πιστὰ θεοῦ*

τῶ λεῖπ ὡς σὺν αὐτοῖς μέχρι θανάτου ἀγωνίσθηται καὶ ὡς τέκνοις οἰκείοις τούτοις συναρμύθηται. Paulus Diaconus: *iuramenta dans populo, quod cum ipsis usque ad mortem foret certaturus et tantquam propriis filiis adhaesurus.*

p. 14 v. 10. καὶ ὁ τῶν Οὐννων] de Hunnorum adventu tacent Cedrenus ac Theophanes. Sigebertus a. 623: *Heraclius imperator Hunnis confoederatur.*

ib. v. 19. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ὁ τῶν Ἀβάρων] Cedrenus ac Theophanes a. Heraclii 9 Avars produnt in Thraciam irrupisse, totamque illam ab iis tragoediam excitatam. erat a. C. 619, Indict. 7. contra Chron. Alex. p. 890 Indict. 9 a. Heraclii 11 et post eius consulatum 12. sed falsum Indictionis esse titulum P 65 nemo non videt. neque enim cum Indict. 9 annoque Heraclii 11 convenit annus post eiusdem consulatum 12; multoque minus quadrat quod subiicit, a 22 Ianuarii eiusdem Indictionis annum esse Heraclii iunioris 11, ut anno solido consul fuerit antequam nasceretur. scriptum est in eodem Chronico p. 878 ex a. d. Octobris 7 Indict. 14, quo Heraclius imperium auspicatus est, usque ad Ianuarii 13 eiusdem Indictionis publicis actis subscriptum esse a. 1 imperii duntaxat, et a 14 die mensis eiusdem deinceps ad Decembrem exeuntem Indict. 15 ineuntis additum "et consulatu eiusdem religiosissimi nostri principis." quare annis sequentibus, puta Heraclii 2 et Indict. 15, ab Ianuario mense numeratus est a. 1 post consulatum Heraclii. anno vero Heraclii 3, Indict. 1, Ianuario mense, coepit a. 2 post consulatum Heraclii. quod quidem anno C. 613 respondet. quo eodem anno, ut idem Chronicon refert, a 22 Ianuarii in actis publicis, post solenne carmen *in nomine domini etc.* iussit Heraclius adscribi Heraclii iunioris a. 1. itaque a. 11 incurrit in a. C. 623 Ind. 11, Heraclii vero senioris imperii a. 13, et post eius consulatum 12. ex his ἀσύγλωστα constat esse quae in Chronico leguntur. in quo etiam character feriae subditur: *τούτω τῷ ἑνιαυτῷ, μηνὶ Δαισιῶ, κατὰ Ῥωμαλοῦς Ἰουλίου ε', ἡμέτερον πρῶτην, Ιουνίου 5, feria 1.* hic est annus Christi 623, cyclo solis 16, lit. dom. B. proinde Iunii 5, feria 1 sive dominica.

Verum Cedreni ac Theophanis sententia longe verior est. etenim a. Heraclii 13 Ind. 11, sive Christi 623, Heraclius Cpoli 16 Martii profectus in Orientem, 20 Aprilis in Persidem cum copiis suis ingressus est, ut scribit Theophanes, totoque hoc anno Chosroën insecutus demum in Albania hiemem traduxit. quare Cpoli Iunio mense non fuit. sed et Avarum illa prior irruptio ac perfidia ante expeditionem Heraclii contigit, ut etiam Nicephorus noster asserit. quod ad Alex. Chron. attinet, quod ex variis auctoribus centonis instar concinnatum est, vel ratio ipsa persuadet *παρεμβολήν* hanc de Avarum grassatione alieno loco positam ad Ind. 7, Heraclii vero 9 annum pertinere. unde pro

Δαίσου s' legendum omnino *Δαιρίου γ'*: nimirum a. C. 619, cyclo solis 12, lit. dom. G, ideoque Iunii 3, feria 1.

p. 14 v. 23. *κυαίστωρα*] quaestorem sacri palatii. vide Notitiam imperii. quod sequitur participium *ἀπαίροντας*, vitium sonat. fort. *ἀποφέροντας*.

p. 15 v. 5. *πόλιν Ἡράκλειαν*] ea est Perinthus, ut ait Procopius l. 1 de bello Vandalico, in Propontide sita.

ib. v. 15. *χωρήσειν τὰ λάσια*] depravatus hic locus. nec divinare necesse est.

ib. v. 23. *Ἑβδομον*] suburbanum est Cpolitanae urbis, a miliarium numero dictum, quod 7 lapide ab urbe distaret. ceterum deesse quidpiam inter *μόλις* et *πρός τὸ πεδίον* suspicari possumus, ut primo imperatoris fugam ac receptum, inde barbarorum adventum in Septimum describat.

p. 16 v. 2. *Βαρνύσσου*] Barnyssum perpetuo vocat fluvium, quem ceteri Barbyzen vel Barbyssum appellant.

ib. v. 13. *τὸ πρὸς τὴν ἀνεψιάν*] metachronismus est annorum ferme 7, siquidem Martinam duxit a. imperii 4, Christi 614. pro quo perperam in margine p. 41 ab operis 616 notatum.

ib. v. 23. *ἐπὶ ταύτῃ*] divinandum nobis hic fuit, ut ex vitiosa lectione commodi aliquid sensus erueretur. cum Prasina factio Heraclium exagitaret, haud dubium quin Veneta pro eo steterit. igitur *ἐπὶ ταύτῃ* corr. fortassis *ὁ Ἐντοί*.

p. 17 v. 5. *ἀπεπράσκοντο τὰ τῶν ἐκκλησιῶν*] ut Avaribus tributa penderentur. nam missis ad chaganum legatis eum sibi reconciliavit. *καὶ στοιχήσαντες πάντα ὑπέστρεψαν οἱ πρόσβεις ἐν εἰρήνῃ*.

ib. v. 8. *αὐτίς οὖν ἐπιστρατεύει*] metachronismus est annorum 5. Cedrenus ac Theophaues a. 5 Heraclii Hierosolymitanae urbis ἄλωσιν referunt, Indict. 3. est hic a. C. 615. at Chron. P 66 Alex. Indict. 2, Heraclii 4, hoc est Christi 614. et characterem anni huius addit, nempe 28 die mensis Octobris sabbatum fuisse, quo sacra lancea Hierosolymis allata est. iam vero ut Octobris 28 sabbatum sit, annus esse debuit Christi 612, Indict. 1, Heraclii 3, cyclo solis 5, lit. dom. A, aut certe anno 618, Indict. 7, Heraclii 9, cyclo solis 11, neutrum Ind. 2. quare mendum loco est illo. monuimus antea perturbatos nonnunquam ac sede sua dimotos esse annorum et Indictionum titulos in illo Chronico. idem et huic loco contigisse necesse est. itaque sic rescribendum censeo p. 880: *Ἰνδ. β' δ', μετὰ ἕπ. Ἡρακλείου Ἀγούστου τὸ γ'. καὶ ἀπὸ κβ' τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς γράφεται βασιλείας Ἡρακλείου νέου Κωνσταντίνου ἔτους β'. Ἰνδ. γ' ε', μετὰ ἕπ. Ἡρακλείου Ἀγούστου τὸ δ' ετο. μοχαμο: τούτω τῷ ἔτει περὶ μῆνα Ἰούνιον etc. usque ad haec verba: καὶ παρασκευῇ γυναικῶν. p. 882. rursus: Ἰνδ. δ' ε', μετὰ ἕπ. Ἡρακλείου Ἀγούστου τὸ ε'. τούτω τῷ ἔτει ἐπὶ Σεργίου πατριάρχου ἀπὸ τῆς α' ἑβδομάδος τῶν νησιῶν, Ἰν-*

δικταῖνος δ'. quae postrema verba Ἰνδικταῖνος δ' coniecturam nostram affirmant. sed ille feriae character p. 882, quo 28 Octobris feria 7 notatur, cum sit perspicue falsus, unius literae mutatione restituatur, si pro κη ιη', hoc est 18, scribatur. nam a. C. 616 Ind. 4 iam inchoata una cum Heraclii 6, cyclos solis 8, lit. dom. E: ideo Octobris 18 feria 7. Chronicon autem cum reliquias Hierosolymitani excidii eodem orationis filo pertexeret, non necesse habuit novae Indictionis annique titulo eam abrumperet. sed cum idem Septembris 14 Indictionis adhuc 3 notat, plane Indictionis initium non a kal. Sept., ut Scaliger l. de Emend. 5 monet, sed a 24 ducit: alioqui τετάρτης dicendum fuit. quicquid sit, certum est Hierosolyma capta a. C. 616, Indict. 8, anno Heraclii 5. Sigebertus ad annum hoc refert 617. sed quod biennium interdum addere solet, annus eius 17 noster est 15.

p. 17 v. 9. Σάρβαρον ἡγούμενον] a Sarbaro captam urbem illam esse consentit et Chron. Alex., tametsi id Rasmizzo Leon-tius tribuit, ut antea notavimus.

ib. v. 11. Μοδέστον] imo Zacharia, ut Cedrenus Theophanes aliique omnes asserunt. de qua re paulo post agemus.

ib. v. 13. ὁ οὖν Ἡράκλειος] prima haec est Heraclii in Orientem expeditio; cuius certum annum definire operae pretium est ad Heraclii historiam. Cedrenus ac Theophanes a. Heraclii 11 transportatos aiunt ex Europa in Asiam exercitus. anno deinde sequenti, hoc est Heraclii 12, celebrato paschate, postridie sub vesperam contra Persas profectum, relicta Bono patricio et Sergio patriarchae Cpolitanae urbis custodia. et quidem annus ille duplici characterere notatus est. primus est apud Cedrenum, qui a. Heraclii 12 Sept. 3 feriam 5 ait fuisse, quo die Stephanus quidam Alexandrinus de Saracenorum imperio nonnulla praedixit. alter apud Theophanem reperitur eodem anno Heraclii 12, cum ait: τούτῳ τῷ ἔτει μηνὶ Ἀπριλλίῳ δ', Ἰνδ. γ', τελέσας ὁ βασιλεὺς Ἡράκλειος τὴν ἑορτὴν τοῦ πάσχα εὐθὺς τῇ δευτέρῃ ἑσπέρῃς ἑκλήθης κατὰ Περσίδος. Aprili, inquit, mense, die 4, pascha fuit. sed quod in nostro codice est Ἰνδ. γ', melius in Miscella Ind. 10. hunc annum Christi 621 Annalium auctor aliique vulgo chronologi numerant, et quidem ille Indict. 9, a. Heraclii 12. verum cum annus Heraclii 11 cum Indict. 9 coeperit a. d. 620, anno 621 cum Indict. 10 inchoatus est 12. quare non 12 Heraclii, sed 11 convenit pascha anni 621. iam a. C. 621, cyclo solis 14, lit. dom. D, Sept. 3 feria 5, qui erat anno Heraclii non 12, sed 11. eodem anno cyclo paschalis erat annus 14, novilunium paschale 3 kal. Apr., terminus paschalis prid. eid. Apr., dominica. ideo diffundendus dies in 13 kal. Maias. ergo 19 Apr. pascha celebratum. at 4 die sabbatum fuit. idem et ex Maximi monachi computo colliges, quem iis temporibus sori-

paſt. nam cyclo lunae 14 luna 14 Apr. 12, cyclo ſolis 9, epactae ſolis 8; quas adde regularibus τῆς ποſιαιας, hoc eſt 5: P 67
fiunt 8. proinde feria 1 Aprilis 12. et καθ' ὑπέρβαſιν paſcha reſciendum in 19. non igitur eundem in annum Iulianum aut Heracliani imperii, quod ab Octobri mēſe, ut ante monuimus, inchoatur, duo illi Theophanis ac Cedreni characteres incurrunt, ſed Cpolitanum duntaxat. quorum primus Sept. 8 a. 621 tribuendus eſt, alter, idemque paſchalis, a. 622, cyclo paſchali 15, cyclo ſolis ex methodo Cpolitana et Maximi computo 10. terminus paſchalis Aprilis 1. concurrentes 4 cum regulari 1 dant feriam 5 Aprilis 1. unde Aprilis 4 dominica paſchatis. apud Latinos vero cyclo ſolis 15 lit. dom. C. eodem lunae cyclo terminus paſchalis et paſcha iisdem illis diebus.

In Alexandrino Chronico p. 892 ſcriptum eſt, Indict. 12, Heraclii 14 et poſt eius conſulatum 13, Heraclii iunioris 12, Heraclium cum liberis et coniuge profectum 25 Martii, et ad Nicomediam paſcha celebrasse; ſecundum quod remiſſis liberis cum Martina coniuge perrexit. debuerat paſchatis characterem, ut in levioribus ſolet, adſcribere. interim, ſi ſana lectio eſt, hoc paſcha in a. d. 624 incurrit, cyclo ſolis Romano 17 biſſextili, lit. dom. G, term. paſch. 5 eid. Apr., feria 1, dom. paſch. 17 kal. Maias, hoc eſt Apr. 15. ex methodo vero Maximi cyclo ſolis 12. concurrentes 7 cum regulari 9 Apr., hoc eſt 2, dant feriam 2 in termino. ergo 15 Apr. paſcha. verum falſum omnino Chronicon illud eſſe ex eo validiſſime probatur, quod Heraclius a. imperii 14 Cpoli eſſe non potuit: hoc enim anno cum in Albania hiemem traduxiſſet, *appetente vere, motis ex Albania caſtris*, ut ait Theophanes, in Perſidem erupit, totoque deinceps anno cum Chosrois ducibus pugnavit.

Ne diutius differam, ita prorsus exiſtimo, paſcha illud in Chronico commemoratum celebratum ab Heraclio eſſe a. imperii 13 Ind. 11, Chriſti 623. quo anno cyclo ſolis Cpolitano 11, lunae 16 terminus paſch. 21 Martii. concurrentes 5 cum προſθεταῖς 4 dant feriam 2 in termino. ideo Martii 27 dominica paſchalis. idem convenit apud Latinos cyclo ſolis 16 lit. dom. B. atque hoc quidem anno, auctore Theophane, Heraclius, qui anno ſuperiore Cpolim hiemandi cauſa ex Armenia redierat, Martii 15, Ind. 11 contra Chosroën egreſſus eſt. quod autem 25 Martii profectus in Chronico legitur, facile cum Theophane conciliari poſteſt. quid ſi enim pro ε' ſcripſit Theophanes κε? quid ſi in itinere aliquantisper moratus eſt? aut Nicomedia ipſo die annuntiationis profectus tertio inde die paſcha celebravit.

Poſtremo ex his omnibus apparet primam Heraclii profectiōnem in Orientem accidiſſe a. C. 622, Heraclii 13, Indict. 10. p. 17 v. 19. ἀνάρας δια τοῦ Εὐῆſτρου] prochroniſmus eſt a. fere trium. quae enim ſequuntur non anno illo quo primum

profectus est Heraclius, imperii videlicet 13, sed 16 contigerunt, ut est apud Cedrenum ac Theophanem, cum Chosroës saepe ab Heraclio victus, ingentibus undique conflatis copiis, earum partem Saino praefecto tradidit et adversus imperatorem opposuit, alteram cum Sarbaro Cpolim misit, ut cum Hunnis occidentalibus, quos Avarae vocant, ac Sclavinis et Gepidis urbem oppugnaret: Heraclius contra trifariam exercitu distributo partem unam ad urbis praesidium submittit, secundam Theodoro fratre duce Saini copiis obiecit. ipse cum tertia Lazorum regionem adiit, Turcorumque sive Chazarum auxilia contraxit. fieri quidem potest ut antea a Turcis auxilium postularit et ad eos ipse perrexerit, anno siquidem expeditionis primo *ἐστράτευσεν μετὰ πλοίων διὰ τοῦ Εὐξείνου Πόντου*, ait Cedrenus, ac sibi Turcorum copias adiunxit. sed congressus ille cum eorum principe non nisi eo quo dixi anno contigit.

P 68 p. 17 v. 20. *τίπτεται*] Heraclii liberos habes in *προθεωρία* brevi tabula descriptos. Heraclius vero iste in Lazorum regione natus plane a Constantino distinguendus est, qui diu ante Cpoli ex Martina susceptus est, ut suo loco demonstrabitur. de anno nihil exploratum habemus.

p. 18 v. 2. *κάνσινος*] Zebeel Chazarum dux ab iisdem scriptoribus nuncupatur, qui per Caspiae portas in Persidem irrupit. unde redeunti ex Lazica Heraclius occurrit, tumque se mutuo perhumaniter acceperunt.

ib. v. 4. *καὶ ἀποβάς τοῦ Ἰππου*] Theophanes p. 264 A.

p. 19 v. 2. *ἐφ' ἑνὸς δὲ τούτων*] Gazacum urbem Cedrenus ac Theophanes vocant; ubi et Croesi thesauros asservatos fuisse tradunt. huius historiam describit Ioannes Tzetzes Chil. 3 Hist. 66, qui et ex Pisidae Heracliade hos iambos producit

*καὶ τις πρὸς αὐτὸν οὐρανὸς τοῦ Χοσρόου
μηχανοτεχνεῖς ἐξεπομβρῶν τὰς θρόσους.*

γέρον Σουρακόσει νὺν γεόμετρα!

*ὁ γῆν ἀνασπῶν μηχανῇ τῇ τρισπᾶτω
βοῶν ὄπη ἀβῶ, καὶ σαλεύσω τὴν χθόνα.*

ἰᾶ παρασπᾶν τοὺς ἀσαλεύτους θροὺς

ἦτῶ γυναικὸς μηχαναῖς εὐμηχάνοις.

in 5 versu corr. ὄπη βῶ.

ib. v. 7. *Χοσρόης τοίνυν*] bis a Chosroe Sarbarus vel Sarbanazas in Bithyniam missus ac revocatus (quod ante a nobis observatum necessario hoc loco repetendum est), primum a Heraclio 13, cum irrumpente in Persidem Heraclio redire illico iussus est, secundo a. 16 eiusdem Heraclii, quando et Chalcedonem oppugnavit; nec inde digressus est, tametsi ex Avarum clade ingens damnum ac maerorem cepisset. *ὁ δὲ Σάρβαρος*, ait Cedrenus, *ἐπὶ τούτοις ἀχθεσθεῖς ὄμως τὴν Χαλκηδόνα παρακαθήμενος οὐ μετέστη, ἀλλ' αὐτοῦ ἐχίμασε, κραιδεύων τὰ παρατικά*

μέρη. causam tam pertinacis morae nullus historicorum affert praeter hunc Nicephorum: saue enim ficto illo Chosrois mandato vel invitus substitit. at enim turbant Cedrenus ac Theophanes, dum a Heraclii 17 pugnasse id imperatorem scribunt, ut Chosroi terrorem obiiceret, quo is Sarbarum a Byzantii obsidione revocaret. etenim si hoc tantopere studebat Heraclius, quid attinebat revocatum eundem commenticiis literis retinere? sed nimirum ante Avaricam cladem ac solutam Byzantii obsidionem retrahere Sarbarum voluit, ne a duobus potentissimis exercitibus opprimeretur. idem ubi feliciter ad urbem gesta omnia cognovit, attritis magna ex parte Chosrois viribus, ne cum recentibus Sarbari copiis instaurandum certamen esset, nullo aut levi domestico periculo ad Chalcedonem commorari passus est. itaque quae a Cedreno ac Theophane narrantur, ea alieno tempore usurpata ad superiores annos referenda sunt. longe gravior est Constantini Manassis in hac historia lapsus, qui Chosroem ait Byzantium usque exercitum duxisse, quem quidem per duces suos absentem omnia gessisse constat. porro literas deinceps P 69 alias a Chosroë missas et a Romanis interceptas Sarbaroque traditas narrant Theophanes et Cedrenus. verum eae non ad Sarbarum scriptae, sed de eo necando ad collegam Cardaricham datae fuerant.

p. 19 v. 16. *Ἀδρογαδιγάνου*] Androegam nominare videntur iidem illi scriptores, cum tradunt Chazaros per Caspiae portas in Androegae regionem eruptionem fecisse.

p. 20 v. 1. *οἱ δὲ Ἄβαροι*] rursus Avars a Chosroë sollicitati ad urbem adveniunt. quod a. C. 625 vulgo tribuunt. verum sequenti potius anno quadrat, ut ex Alexandrino Chronico constat, in quo duplex eius character traditur. etenim Indict. 14, Heraclii 16, post eius consulatum 15, Heraclii vero iunioris 14, mense Maio, die 14, feria 4, *αὐτῇ τῇ ἀγία μεσοπεντηκοστῇ*, scholae contra Ioannem Sismum seditiose convenisse dicuntur. duo haec, nimirum feria 2 Maii 14 et 25 dies a paschate, quae est *μεσοπεντηκοστή*, non nisi cum a. C. 626 comparari possunt, cyclo lunae 19, solis apud Cpolititanos et ex Maximi methodo 14. terminus paschalis Aprilis 17. concurrentes sive epactae solis 2 cum regularibus 3 *τῆς ποστιαίας* dant feriam 5. quare 20 Aprilis dominica paschalis, litera E apud Romanos, cyclo solis 19. quinquagesima inde dies, hoc est *πεντηκοστή*, 8 Iunii. at 25 sive *μεσοπεντηκοστή* Maii 14, feria 4, ut est in Chronico. sequuntur totidem alii characteres. prior p. 896, ubi 29 Iunii dominica fuisse proditur, alter p. 901, ubi Augusti 2 dies feria 7 notatur. igitur litera dom. E. quod ad historiam Cpolititanae obsidionis attinet ac liberationis eiusdem B. Virginis ope ac patrocinio servatae, pluribus ea narrantur in illo Chronico itemque apud Theophanem et Cedrenum.

p. 20 v. 12. ἀλλήλοις τε λόγοις] fort. ἀλλήλων τε ἑγγύς. Alex. Chronicon: καὶ πάλιν τῇ ἑξῆς ἔστησε πληθος μαγγανικῶν εἰς τὸ μέρος ἐκείνο τὸ πολεμηθῆν παρ' αὐτοῦ σύγγυς ἀλλήλων. etc.

p. 21 v. 13. εὐθύς δωρησάμενοι] Ind. 15, Heraclii a. 17, ait Chron. Alex., quo anno moritur egregius ille propugnator urbis Bonus patricius Maii 11.

ib. v. 16. μαθῶν δὲ Χοσρόης] anno Heraclii 17, ut ait Theophanes ac Cedrenus, Indict. 15, Razates (aliis Razastes) dux a Chosroë mittitur, vir bellicosus ac strenuus, quocum secundo exitu pugnatum Decembris 12. Theophanes: τῇ δὲ δωδεκάτῃ τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς ἡμέρα σαββάτου ἐφοιτήθη ὁ πόλις. ecce tibi character anni huius, quem frustra Christi 626 faciunt. fuit enim haud dubie 627 cyclo solis Romano 20, lit. dom. D, ideoque 12 Decembris sabbatum.

ib. v. 19. καὶ τῆς οἰκείας ἀφορμῶν] Cedrenus: καὶ προσηδήσας πάντων ὁ βασιλεὺς ἄρχοντι μεγάλῳ τῶν Περσῶν συναντᾷ, καὶ τῇ τοῦ θεοῦ δυνάμει καὶ τῆς θεοτόκου καταβάλλει τοῦτον. videtur innuere cum alio quam cum duce Razate imperatorem pugnas: nam Razatem proxime tanquam alterum ab ἄρχοντι illo nominat. at nobiscum facit Theophanes.

p. 22 v. 10. οἱ δὲ Περσῶν ἄρχοντες] de Principum conspiratione contra Chosroën eiusque nece Cedrenus et Theophanes P 70 accurate scripserunt. exstat in Alexandrino Chronico Heraclii ad Cpolitano epistola de rebus a se gestis deque Chosrois miserabili caede; quam annales ac chronologiae omnes coniciunt in a. C. 627. in quo cum Theophane ac Cedreno consentiunt, qui id anno subscribunt Heraclii 17. verum et illi ipsi secum pugnant et annos duos in unum temere confundunt. id quod ego necessariis rationibus convincam. quippe Heraclii 17 iisdem auctoribus imperator cum Turcis Persidem ingressus est: sed ab iis postmodum desertus cum Razate Chosrois duce secundo Marte conflictit. inde Chosroem fugientem persequens omnia caede atque incendio vastat. qua in excursione natalem Christi celebrat in aedibus Iesdim, luminarium vero festum Iuliani sequentis anni in Dastagerde. paulo post Chosroës a filio necatur. pugnatum est cum Razate, ut ante ex Theophane monuimus, Dec. 12, sabbato, a. 627. iam Heraclii a. 17 cum Ind. 15 coepit a. 626. quare non nisi a. sequenti, Heraclii 18, Indict. 1, cum Razate debellatum, Dec. 12. atque ut nullus tergiversandi sit locus, testem dabimus Heraclium ipsum in epistola quam ad Cpolitano scripsit, ubi primum Februarii 24 τῆς ἐνισταμένης πρώτης Ἰνδικτιῶνος, inchoatae 1 Ind., dynastas omnes et satrapas ad Siroëm relicto Chosroë defecisse narrat, postridie Siroëm inauguratum, Chosroëm vero 28 mensis eiusdem a filio necatum. addit insuper characterem huius anni p. 917, cum ait Aprilis 3 domi-

nicam fuisse. accedit et Chronicon ipsum, in quo Heraclii haec epistola legitur. anno, inquit, 18 imperii Heraclii, post eius cos. 17, et 16 imp. Heraclii iun. Constantini filii eius, 15 Maii, Ind. 1, feria 1, ipsa pentecostes die, lectae sunt literae ex suggestu in sanctissima dei magna ecclesia missae ex Oriente ab Heraclio. haec omnia nulli alteri quam 628 Christi anno accommodari possunt. cyclo solis ex methodo Maximi 16, epactae solis 5, cyclo lunae 2, terminus paschalis 25 Martii. regularis huius die 1 cum concurrentibus 5 dat feriam 6. unde Martii 27 pascha, lit. dom. B, cyclo solis Romano 21, adeoque 15 Maii pentecoste. ideo, ut initio dixi, duo anni in unum perperam contracti. apud Theophanem sub eodem a. 17 ita scriptum est: τῇ δὲ θ' τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός, ἐ ἐνδ, κατέλαβεν εἰς τὴν χώραν Χαμαθηά, καὶ διανέπασσε τὸν λαὸν ἑβδομάδα μίαν. eadem habet et Cedrenus. quibus verbis novus Heraclii annus, hoc est 18, cum Indict. 1 praefigi debuit: quis enim non videt ante Octobrem a 15 ad 1 Indictionem transitum esse factum?

p. 22 v. 20. γράφει τε πρὸς αὐτόν] exstat in Alex. Chronico fragmentum epistolae Sirois ad Heraclium cum hac inscriptione, Acabata Sadasace Heraclio clementissimo etc.

p. 23 v. 14. κρατεῖ δὲ τῆς βασιλείας Περσῶν] Caboes iste nusquam in Persarum regum numero censetur. suspicor errore Nicephori factum ut eiusdem nomina duo pro diversis regibus haberentur: Siroës enim Acabada dictus, quod Caboi simile est. nisi forte Adeser Sirois filius alio nomine Caboes sit nuncupatus. ac regum quidem istorum successio a Theophane ita describitur.

Siroës, Adeser menses 7.

Sarbarazas, quem Barazam vocat Cedrenus, interfecto Adeser, menses 2. P 71

Borane, Cedreno Baram Chosrois filia, menses 7.

Ormidas, annos 11.

ab iis Nicephorus noster longe diversus abiit, qui post Siroen Caboen recenset, hinc Ormidam, postremo Sarbarum. sane communis haec opinio est, Ormidam ultimum omnium in Perside regnasse. cui Sigebertus annum unum duntaxat attribuit.

p. 24 p. 3. Σαρβαρος δὲ ἀκούσας] hic finis Persici belli fuit. in quo mysticum illud accidisse narrant Theophanes Zonaras et alii, quod uti 6 diebus mundus a deo fabricatus est ac 7 quievit, ita cum 6 totos annos Heraclius cum Chosroë pugnasset, 7 tandem optatum ei bello finem imposuit. Constantinus Ma-

nasses

ἐν ἑξαμέτρῳ τοιγαροῦν ἡλίον περιδρόμῳ,
τὴν Περσικὴν καὶ Μηδικὴν Ἡράκλειος ἐπέτριψας,
Καλλίνικος ἀνέζευξεν ἐπὶ τὴν Βυζαντιδα.

numerantur vero anni illi 6 ab a. 12 Heraclii, Christi 622 post pascha, usque ad a. 18, Christi 628 ineuntem.

p. 25 v. 1. ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν] Zonaras de Machometo: ὑποστρέφοντι δὲ τῷ βασιλεῖ τούτῳ ἐκ Περσίδος τροπαιοφόρῳ πρόσεισι Μοάμεθ ὁ τῶν Σαρακηνῶν φύλαρχος etc. paulo post: οὗτος οὖν ἐκ τῆς Αἰθιοπίου προῖων προσήλθεν τῷ βασιλεῖ, χωρὰν αἰτῶν εἰς κατοίκησιν, καὶ ἔλαβε. ad annum pertinet Heraclii 18, Christi 628, quo e Perside victor Cpolim regressus est. sed nondum tamen, ut opinor, Arabes Romanorum imperio infesti fuerunt, sed anno postea tertio, ut paulo post dicitur.

ib. v. 8. αὐτὸς δὲ λαβῶν] anno imperii sui 19, ait Cedrenus ac Theophanes, appetente vere Cpoli profectus Heraclius Hierosolymam pretiosa ac vivifica crucis ligna secum detulit, ἀπαγαγὼν τὰ τίμια καὶ ζωποιοῖά ξύλα, ut loquitur Theophanes. ita Graeci scriptores omnes ex legitima formula sanctissimam Christi crucem appellare solent, atque inter alios Nicephorus in Chronico: καὶ ὁ ζωποιοὸς σταυρὸς τοῖς ἰδίοις τόποις ἀποκατέστη. quem ad locum Ioachimus Camerarius ex Lutheri pistrino multa contra S. crucis cultum non minus stolide quam imperite disputat. et τίμιον quidem vocari utcunque patitur, ζωποιοῖον vero nefas esse putat. idque ineptissima ratiocinatione, sed impia atque sacrilega suadere conatendit. sexcenta sunt huius generis in istis scholiis ab insano capite virulente scripta.

ib. v. 10. καὶ Μοδέστῳ] Modestum Hierosolymorum episcopum fuisse excidii tempore Nicephorus noster asserit. ceteri propemodum omnes Zachariam nominant. Theophanes litem hanc aptissime componit his verbis: εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ τοῦ πατριάρχου Ζαχαρίου τελευτήσαντος μετὰ τὸ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐν Παλαιστίνῃ ἀπὸ αἰχμαλωσίας, τοῦ δὲ ἁγίου Μοδέστου καὶ ἀρχιμανδρίτου τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Θεοδοσίου τοῦ κτισάντος τὴν ἁγίαν Ἀναστασίαν καὶ τὴν ἁγίαν Βηθλεὲμ ὡς ἐμπρησθέντα ἀπὸ τῶν Περσῶν, τότε οὖν χειροτονεῖ ὁ βασιλεὺς τὸν ἁγίον Μοδέστον πατριάρχην. quae omnia a Miscellae auctore ac Cedreno praetermissa ad hanc historiam peropportuna sunt. atque etsi nonnihil vitiata sint, hoc tamen significant, Zachariam paulo post reditum e Perside in Palaestina defunctum, eique subrogatum Modestum archimandritam. Nicephorus in Chronico Zachariae tribuit annos ante urbis ἄλωσιν 22, Modesto vero annum 1, Theophanes Zachariae annos in totum 22, Modesto 2; idemque Modesti initium confert in annum Heraclii 22, cum tamen de eius creatione a. 19 mentionem fecerit. Alexandrinum Chronicon a. Phocae 7, Indict. 12 Isacio Hierosolymorum episcopo mortuo suffectum esse Zachariam scribit, Cpolitanae ecclesiae presbyterum et vasorum custodem. est hic a. C. 609, a quo ad a. 630 anni sunt 22; quo annus Heraclii coepit 22. quare Zacharias, postquam in sedem restitutus est, annos 4 vel 5 superstes fuit; falsumque omnino est Nicephori Chronicon.

ib. v. 15. ὑψωθέντων δὲ αὐτῶν] significat e vestigio Cpo-

lim translata esse τὰ ζωοποιὰ ξύλα, Indict. 2. prochronismus est annorum fere 6, siquidem a. duntaxat Heraclii 24, ut auctor est Theophanes ac Cedrenus, transportata ab imperatore sanctissima ac vivifica crux est, Syriacis rebus plane desperatis. est hic a. C. 634, Indict. 7. bis igitur Cpolim advecta orux est. P 72 primum a. Heraclii 19, simul atque e Perside recepta est. unde ab Heraclio translata, ab eodem denuo post annos 6 ad urbem remissa. at Nicephorus utramque translationem promiscue habuit. Sigebertus a. 635 *Saracenis* ait *Syriam infestantibus, Heraclius crucem sanctam domini ab Hierusalem Cpolim transtulit.* uno anno plus dicit. sed revera annus fuit 634.

p. 26 v. 9. οὐ πολὺς δὲ χρόνος] Heraclii 22, Christi 631, Arabes a Romanis deficiunt ob rogam sive donativum ab imperatoris eunucho cum contumelia denegatum. Theoph. Sigeb. a. 633. eodem a. moritur execrandus ille Machometes die Iunii 17. successit Abubecher, qui a. Heraclii 23, Indict. 5, Palaestinam vastavit. a. vero Heraclii 24 moritur, Ind. 7, cum regnasset, ait Theophanes, a. 2. Cedrenus addit menses 6. succedit Omarus, a quo Bostra aliaeque urbes expugnatae.

ib. v. 10. εὐθὺς Ἡράκλειος] eodem Heraclii a. 34 Theodorus Heraclii frater ab Omaro vincitur, inde Emesam ad imperatorem fugit. cui successor datus est Baanes et Theodorus sacellarius, a quo Arabes Edessa Damascum usque fugati. Theophanes et Cedrenus.

p. 27 v. 5. ἐκ τούτου παρήγγειλε] Heraclii 25, iisdem auctoribus, Baanes ac Theodorus Heraclii duces a Saracenis vincuntur, 23 Iulii, feria 3, in Theophane nostro. sed Augusti pro Iulii ex Miscella rescribendum. accidit hoc a. C. 634, cyclo solis 27, lit. dom. B. sed nondum Heraclii a. inierat 25, cum adhuc 24 decurreret cum Indict. 7.

ib. v. 17. τῶν Οὐννογοννδούρων] Constantinus Porphyrogen. l. 2 de Themat. Οὐννογοννδούρους ait vocatos fuisse Bulgaros.

p. 28 v. 2. Ἰωάννην τὸν Βαρκαίνης] Theophanes ac Cedrenus a. 27 missum narrant ab imperatore Ioannem ducem cognomento Kartzam (Theophanes *Καταίας*), Osroenae praefectum, qui Chalcedonem (leg. Chalcidem ex Miscella) ad Iadum Omari ducem profectus centum milia numorum pollicitus est, ne Euphratem transiret. quod quia inscio imperatore fecerat, relegatus est, eique successor datus est Ptolemaeus. sed alium ab hoc Ioanne oportet illum esse de quo Nicephorus hoc loco.

ib. v. 22. τῆς Ἰερίας] vide num eo pertineat distichon illud ex Anth. l. 4 c. 3 εἰς εἴσοδον Ἰερίας :

τοῦτον Ἰουστινιανὸς ἀγάπεια δειμάτο χῶρον,
ὔδατι καὶ γαίῃ κάλλος ἐπιχεμάσας.

neque enim ad aedem B. Virginis pertinere videtur, ut interpres

asserit, sed ad palatium maritimum. eiusdem palatii meminit et Theophanes in a. 12 Copronymi, ubi conciliabulum adversus S. imagines in Hierae palatio celebratum refert. sed et Nicephorus noster in fine historiae.

p. 29 v. 9. *τὴν λεγομένην Πρίγκιπον*] Principis insula in Propontide sita est.

ib. v. 21. *κόλπον Φαιδάλιας*] Phidalia leg. cum Stephano de Urbibus voce *Γυναικόπολις*. fuit haec Byzantis uxor, ut ibidem Stephanus narrat. in Anthol. l. 4 c. 4:

*Ἰμερτὴ Φιδάλεια δάμαρ Βύζαντος ἐτύχθη,
εἰμὶ δὲ Βουπάλεως δῶρον ἀεθλοσυνης.*

p. 30 v. 3. *κατὰ δὲ τὴν δωδεκάτην Ἰνδικτιῶνα*] Indictio haec a. 638 inchoata est, Heraclii 29. quare a. 639 eius obitus notatur in magnis Annalibus, cum sedisset a. 28, die 21, ut est in Chronico Nicephori. sed falso: nam ab eo constat Heraclium esse coronatum. ergo eius initium in Annalibus notatur a. C. 608 Indict. 11, Phocae 6, adeo ut 32 annos ei ecclesiae praefuerit. verum Theophanes 29 sedisse tantum asserit. qua ratione anno Christi 610 episcopatum iniiit, Phocae imperatoris ultimo. ultimus vero eius annus incurrit in 638, Ind. 11, Heraclii 28. **P 73** xandrinum Chronicon p. 875 annum illum, quo Sergius patriarcha creatus est, multiplici caractere designat, siquidem Martii 20, feria 6 mortuum esse refert Thomam illius antecessorem; qui 22 mensis eiusdem sepultus est, dominica die. postea vero Aprilis 8, Indict. 13, sabbato magno, Sergium creatum pontificem. subiicit et alium feriae characterem, Octobris 3 Indict. 14 sabbatum fuisse, de quo supra disputatum est. annus ille procul dubio Christi est 610, cyclo solis 3, lit. dom. D. ideo Martii 20 feria 6, et 22 dominica. cyclo lunae 3, terminus paschalis 13 Aprilis, cyclo solis ex Maximi methodo 26, concurrentes sive epactae solis 3, quae cum regularibus diei dant feriam 2. quare pascha Aprilis 19, et sabbatum magnum 18 eiusdem. unde in Chronico pro 8 rescribendum 18. ex hac observatione superiorum patriarcharum seriem iisdem in Annalibus corrigas. veluti cum Thomae primus annus comparatur cum a. 606, Phocae 4. in quo suffragatores quidem, quod ad Phocae annum attinet, habent Theophanem ac Cedrenum, sed utrumque errore lapsum. nam cum Theophanes Thomae tres annos tribuat et a. 4 Phocae primum illius numeret, Sergii primum duobus annis accommodat, 7 et 8. longe melius in Alex. Chronico Cyriacus e vivis excessisse dicitur Octobris 29, die sabbati, curatumque funus illius postridie, dominica. fuit hic annus 607, cyclo solis 27, lit. dom. B, Indict. 10, Phocae 4 pene absoluto. sequenti a. 607, Phocae 5, Indict. 10, post eos. Phocae a. 4, Ianuarii 23, creatus est Thomas. sedit itaque a. 3. Nicephorus in Chronico tribuit a. 3 m. 5. sed interregni spatium complexus est. at

vero corrigendum rursus Chronicon, dum Phocae 5, quo creatus est Thomas, Ind. 10, notat post consulatum Phocae 3, siquidem Phocae primus inchoatur, ex eodem Chronico, Indict. 6, Novbr. 25, dominica, cum die 23, feria 6 inauguratus esset a Cyriaco. annus est C. 602, cyclo solis 23, lit. dom. G. anno 603, Ind. 6, Phocas consulatum iniit. ergo anno 604, Phocae 2, Ind. 8 numerari coepit post eius consulatum 1. anno deinde 605, Phocae 3, Ind. 8 annus fuit post consulatum 2. itaque a. 606, Phocae 4, Ind. 9, est ab eius consulatu 3; annus vero 607, Phocae 5, Ind. 10, post eius consulatum ordine 4 est. male igitur in Graeco Indict. 9 et 10 bis iteratur τὸ γ'. haec paulo accuratius a nobis excussa sunt, ut et illorum temporum historiae et luculentissimo Chronico aliqua ex parte consuleretur.

p. 30 v. 4. *καὶ ἐπειδήπερ προσέκειτο*] non dubitavimus pro *Σεργίῳ Πύρρῳ* restituere in Latina nostra interpretatione: certum est enim Pyrrhum Sergio successisse a. Heraclii 29, Christi 639. cui Theophanes a. 3 assignat, Nicephorus in Chronico a. 2 menses 9 dies 9.

ib. v. 8. *ἤδη δὲ χρόνοις τισίν*] Theophanes a. 25 Heraclii: *κατηγορεῖται δὲ ὁ Κῦρος ἐπὶ τοῦ βασιλείως ὡς τὸ χρυσίον τῆς Αἰγύπτου τοῖς Σαρακηνοῖς δούς, καὶ ἀποστελλας μετ' ὀργῆς τοῦτον μετεπέμψατο.*

p. 31 v. 1. *Λαβίδ δὲ καὶ Μαρίνον*] anno Heraclii 22, Christi 630, Ind. 4, Nov. 7 (corrigenus Theophanes, dum Heraclii 21 numerat) natus est Heraclio in Oriente filius, quem Cedrenus Davidem vocat. eademque die Constantino Heraclio filio nascitur Heraclius, qui a. sequenti Ind. 5, Nov. 3, a Sergio baptizatus est in Blachernis.

ib. v. 12. *ἐκ τούτου λοιπόν*] obiit Heraclius, inquit Theophanes, Ind. 14 Martio mense, die 11, cum imperasset annos 30 menses 10. at noster a. 30 menses 4 dies 6. sed si a. eius primus ab Oct. 7 numeratus est, Ind. 14, a. C. 610, ut antea probatum est, mortuusque est a. 641 Martii 11, imperavit a. 30 menses 5 dies 5. ac si annos 66 vixit, imperare coepit aetatis 35.

p. 33 v. 3. *ἀδικεῖσθαι*] deest, ut opinor, *τὸν υἱὸν* aut simile quidpiam. monebat Philagrius uti filio suo prospiceret.

ib. v. 10. *συμβασιλεύσας δὲ τῷ πατρί*] natus est, ut antea notavimus, Ind. 15, Maii 5, a. 612. coronatus vero eodem a., Ind. 1, Dec. 25. imperavit cum patre a. 28, post parentis obitum menses 4. at Nicephorus noster supervixisse ait dies duntaxat 103. quare mortuus est Ian. 22 a. C. 641, Ind. 14. consentiunt scriptores ad unum omnes clam illum veneno a Martina et Pyrrho patriarcha sublatum.

ib. v. 15. *εὐθύς οὖν τὸν τε πατρός*] adi Cedrenum.

ib. v. 23. *Ὁὐαλεντίνος δέ*] tota haec Valentini historia sin-

gularem hunc auctorem habet. apud Theophanem et Cedrenum nominatus reperitur Valentinus, cum ita narrant, Ind. 1 senatum Heraclium ac Martinam cum Valentino repudiasset.

p. 35 v. 2. ὁ δὲ συλλαβόμενος] discedit hic a ceteris noster, qui ab Heracliona et Martina Heraclium, qui Constans dictus est, asserit imperatorem esse factum. constat enim a senatu abrogatum Heraclionae imperium, eundemque amputatis naribus cum matre, cui lingua praecisa erat, relegatum. imperavit Heraclionas menses 6, qui in Decembrem huius a. 641, Ind. 15, desinere videntur. magnopere vero in hac historia Theophanes hallucinatur, in cod. Ioieus. qui Constant. eundem cum Heracliona facit: μετὰ δὲ Ἡράκλειον, αἶτ, ἑβασίλευσε Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ λεγόμενος Ἡρακλεωνᾶς, μονοθελητῆς καὶ αὐτός, ἕτος ἑν. καὶ φαρμάκῳ ὑπὸ τῶν οἰκείων ἀνηρέθη.

p. 36 v. 11. προχειρίζεται Παῦλος] Theophanes et Cedrenus anno ab Heraclii morte altero Pyrrhum e sede deiectum ac Paulum eius loco suffectum astruunt, Octobri mense, Ind. 15; quibus et diserte noster assentitur. quare a. C. 641, eodem quo Heraclius obiit, eiectus est Pyrrhus, non 642, ut est in Annal. nempe Ind. 15 iniit a. 641 Septembri. porro cum non ante abrogatum Heraclionae imperium hoc acciderit, qui quidem mensibus senis imperavit, facile mihi persuadeo 6 illos menses non esse a Constantini Heraclii F. sed ab Heraclii ipsius obitu numerandos, ita ut cum Constantino tribus mensibus et diebus 13 imperarit, ex Heraclii testamento. itaque hoc ipso a. circa Iulium mensem, Heracliona pulso, Constans imperium auspicatus est. expendendum vero illud attentius quod scribit Zonaras, Heraclionam hoc anno decennem fuisse. hoc si verum est, natus est circa a. C. 632, Heraclii 22. at nulla huius rei apud historicos mentio. anno quidem 630, Ind. 4, Nov. 7, natus in Oriente ex Martina coniuge David, eademque die Heraclius Heraclii iunioris sive Constantini F., qui postea Constans est dictus. potuit igitur hac nominum similitudine deceptus Zonaras Heraclium istum Heraclii senioris et Martinae F. putare. mihi vero dubium non est quin Heraclionas Heraclius ille sit, quem noster p. 17 20 in Lazica natum refert, a. scilicet Heraclii 12 vel 16, qui tum, cum in ordinem redactus est, annos habuit ferme 16 vel 20. aut certe Constantinus alter Heraclii filius ex Martina, quem a. Heraclii quinto natum esse Cedrenus ac Theophanes scribunt. neque enim is cum Heraclio confundi potest, qui in ipsa expeditione natus est in Lazica, aliquot annis post Constantinum Martinae F. quod fortasse verius est: ita enim imperare coeperit a. aetatis 26. atqui plurima hic ab Heracliona dicta factave narrantur, quae aegre alteri quam ei qui virilem aetatem attigerit accommodari possint.

ib. v. 13. Κωνσταντῖνος οὖν ἐν Σικελ[α] ingens hic anno-

rum hiatus est. quare asterisco notandum hunc locum existimo : neque enim adeo supinum fuisse Nicephorum arbitror ut annorum 27 res gestas ne litera quidem attigerit.

p. 36 v. 17. *καὶ τούτου ἀρξάμενον*] Constantinus Pogonatus Constantem excipit. cuius temporibus Saraceni Africam et Orientem vastant. neque tamen ante annum huius imperii quintum in Thraciam navigarunt. quo anno ab Aprili mense ad Septembrem usque continuo pugnatum est, et capta Cyzico ibidem hie-
marunt.

p. 37 v. 6. *ἑπτὰ οὖν ἔτεσι*] scribit Theophanes et Cedrenus a. Constantini 9 Mardaitas Libanum montem occupasse, tantumque barbaris iniecit terrorem ut pacem illico a Romanis petierint. iam quod 7 totos annos hic noster innuit obsessam esse Cpolim, idem Cedrenus ac Theophanes affirmare videntur. verum P 75 sub eius imperio Constantini non nisi anno 5 in Thraciam delati sunt, eodemque anno confectum est ope divina bellum. quare cum ambigue loquantur illi, de toto belli tempore, quod etiam sub Constante gestum est, par est annorum numerum accipi. et enim a. eius 26 Chalcedonem appulsi maxima inde praeda potiti sunt, a quo tempore ad a. Pogonati quintum anni sunt septeni. atqui etiam a. Constantis 21 et deinceps saepius in Thraciam navigarunt. ergo ita forsitan componenda res est, ut, quanquam plures annos bellum tenuerit, tamen nonnisi septies Cpolium usque populabundi pervenerint. insignis hic annus Constantini quintus fuit Graeculi, ut vocant, ignis artificio tum reperto, cuius auctorem perhibent Callinicum quendam, architectum Heliopolitanum e Syria; quo potissimum barbari profligati sunt.

ib. v. 10. *πρὸς δὲ τοῖς πελάζουσι*] Sylaeum inter Lyciae urbes et Pamphyliae numerat Constantinus Porphyrog. l. 1 de Them. a Vulcanio edito. Stephanus: *Σύλειον πόλις Φρυγίας δια τῆς εἰ διωθόγγου. τινὲς δὲ Παμφυλλίας.* adverte per ei, non per ai scribendum.

ib. v. 12. *ὁ δὲ τῶν Σαρακηνῶν*] accidit hoc a. Constantini 9, cum Saraceni a Mardaitis Libani montis insectoribus premerentur. sed quod ad tributum summam pertinet, longe a Nicephoro discedit Theophanes, dum ait *ἔγγραφον γενέσθαι εἰρήνης μεθ' ὄρκου λόγον ἐπὶ συμφώνου ἐτησίου πάκτου παρέχσθαι τῇ Ῥωμαϊκῇ πολιτείᾳ παρὰ τῶν Ἀγαρηνῶν χρυσοῦ χιλιάδας τέξέ, καὶ ἄνδρας αἰχμαλώτους ἢ χιλιάδας, καὶ ἵππους εὐγενεῖς ν'.* immensis pensitatio. at Cedrenus *χρυσίου χιλιάδας l.*

p. 38 v. 5. *περὶ τὴν Μαιώτιν*] his affinia de Bulgaris narrat Theophanes p. 296—8. subiicit Constantini adversus eos P 76 expeditionem. huius *παρεκβολῆς* Latinam interpretationem ex Miscella Pauli Diaconi petere quisvis potest, qui plerisque in libris Theophanem ad verbum reddit, praesertim posterioribus, ut ex iis quae sparsim exscripsimus constare potest. nam prioribus in

libris longe diversus a Theophane Diaconus est; id quod alio loco demonstrabitur.

ibid. multa sunt hac in topographia perperam a Theophane descripta. primum Atel ingentem fluvium asserit cum Tanai misceri atque in Maeotidem decurrere: sed antea rursus a Tanai diductum Cophinem vel facere vel excipere (nam ambigue loquitur), atque in Ponticum exonerare sese, ad Necropyla et *Κριού πρόσωπον*. sunt haec aegroti veteris somnia. Atel idem est cum Rha Sarmatiae Asiaticae ingenti sane fluvio, quem *Edel* ab accolis Tartaris hodieque nominari referunt, ab aliis *Volga*. at is neque cum Tanai miscet undas, neque in Maeotidem sed in Hyrcanum pelagus evolvitur. sed et falsum Tanain ab Ibericis Pylis aut Caucaso fluere. quod vero monstrum hio procreat, cum ab Atelis et Tanais divortio exinde Cophinem in *Κριού πρόσωπον* derivat? quasi Rha trans Tanain elapsus, innumeris penetratis amnibus, ac Tauricam Cherronesum, quam lata est, emensus in Ponticum decurrat. inaudita plane sunt ista. at enim Theophani condonanda eo magis haec oscitantia, quod et in historiarum scriptoribus aliis plerumque vel fides hac in parte vel diligentia desiderari solet. sed nemo in hoc tractu delineando luculentius errat quam qui accuratissimus et habetur a nonnullis et haberi voluit Ammianus. hic l. 22 sic Ponticam illam regionem narratione sua deformat ut aliam ex alia repente fecerit. inprimis Euxinum ait Scythici arcus in speciem geminis cornibus inflecti, quod verum est. quod autem extrema huius arcus duos esse Bosporos asserit, Cimmerium et Thracium, hoc vero perabsurdum est. addit eundem Euxinum Maeotidis paludibus ad Orientem claudi, quod aequae *ἀνιστορησταν* hominis prodit. quis adeo geographiae rudis, qui in Scythico illo arcu nesciat nervi instar Asiaticum esse litus a Bosporo ad Colchos Phasinque fluvium? ac cum, ut idem loquitur, Scythicus arcus *circumductis utrinque introrsus pandis et patulis cornibus effigiem lunae decrescentis ostendat, medietatem recta et rotunda regula dividente*, primum cornu ab ora Thraciae in *Κριού μέτωπον* desinere, inde regulae instar extento Cherronesi littore alterum cornu aliquantum supra Cimmerium Bosporum inchoari, indidemque procul ad Colchos et Phasin usque porrigi, Maeotidem porro Euxino Ponto prorsus ad septentrionem incumbere? quae omnia poetarum elegantissimus Dionysius *ὁ περιηγητής* aureis versibus
P 77 cecinit. reliqua apud eundem Ammianum non minus ridicula, velut cum a Carambi promontorio maritimam oram, cuius Halys initium est, nervi speciem exhibere dicit duabus arcus summitatibus implicati. atqui longe ante Carambin ille nervus incipit, neque Halys fluvius ei promontorio adeo vicinus est. mitto alia peraeque absona, quae in hac Ponti et in Aegypti chorographia et in aliis ferme omnibus committere solet. atque ut ex Theopha-

nis tam turbida descriptione liquidi utcumque aliquid exprimat, magnam ille Bulgariam ad Maeotidis paludes cis Tanain constituit, ubi Iazyges et Roxolani alique Scythae quondam vel Sarmatae, nunc Moschovitae vel minores Tartari nuncupati.

p. 38 v. 15. *Βασιανὸς υἱός*] varie huius nomen concipitur, ut et patris, qui Crobatus a Theophane dicitur, filius vero Batgaigan vel Batgaian.

ib. v. 23. *τὸν Δάναπριν καὶ Δάναστριν*] Cedrenus in a. Copronymi 23 fluvios illos coniunctim nominat, Danubium, *Κούφην*, Danastrin et Danaprin. *Κούφην* verisimile est Cophinem esse, de quo paulo antea. Iornandes de rebus Geticis *Scythia*, inquit, *Germanae terrae confinis eo tenus ubi Ister oritur amnis, vel stagnum dilatatur Mysianum, tendens usque ad flumina Tyram Danastrum et Vagosolam magnumque illum Danaprum.* paulo post: *antes vero, qui sunt eorum fortissimi qui ad Ponticum mare curvantur, a Danastro extenduntur usque ad Danaprum; quae flumina multis mansionibus ab invicem absunt.* iam Danastrus ab incolis Borysthenes dicitur, ut idem testatur, et hodie *Dnieper* appellatur, quocum falso a quibusdam Danaprus confunditur, inter quem et Istrum Danastrus est, ut Ammianus prodit l. 31; id quod ante nos Ortelius observavit. sed quisnam Danastrus ille sit nondum liquet. forsitan idem est cum Tyra fluvio, Cuphis vero cum Axiace, vel contra.

p. 39 v. 7. *τῆς Βερζιλίας*] hanc Berzeliam vocat Theophanes, alii Berzitim. sed corrupta sunt quae sequuntur.

ib. v. 22. *ἐπὶ Μεσημβρίαν*] P. Diaconus in Miscella perperam *meridiem* vertit, cum sit proprium urbis nomen.

p. 40 v. 7. *Βαρνάβ*] Barna et Odysus Moesiae inferioris urbes.

ib. v. 20. *ταῦτα διαγνοῦς Κωνσταντίνος*] sexta Synodus coacta sub Agathone habita est a. 13 imperii Constantini Pogonati, ut auctor est Cedrenus, Nicephorus in Chronico, et alii. Theophanes ad a. 12 refert. qui insuper p. 301—2 ultimo a. Pogonati prolixè de synodi huius tempore disputat, quae hoc P 78 loco discutere minime necesse est. ut ad 6 synodum redeam, haud dubium est quin a. C. 680 inchoata sit, Ind. 9, Nov. 7 die, finitaque sit anno sequenti. quo, ut refert Anastasius, 17 Februarii dominica fuit, cyclo solis 18, lit. dom. F. in actis 6 synodi notatur hic annus Constantini 27, quod reliquos cum patre adhuc superstite imperarit. quotus vero hic post Constantis obitum fuerit certo definiri posset, si de mense ac die constaret quo Constans vivere desiit.

p. 41 v. 15. *τοῦ Ὀψικίου*] de Opsiciano themate abunde disputat Constantinus Porphyrogenita a Vulcanio editus; sub quo comprehensi Bithyni, Mysi, Phryges, Dardani, Troes. Ὀψικιον Latina vox est, quare *Obsequianis* nonnunquam reddimus: significat enim *τοὺς προπορευομένους ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως ἐπὶ εὐ-*

ταξία καὶ τιμῇ. ideo comes iis praeerat, non στρατηγός. inde verbum ὀψικεύειν. Ioannes Climacus Graecae nondum editus, qui est penes R. P. Frontonem Duoaeum, in Κλιμ. α': εἶδον γὰρ τινὰς φεύγοντας καὶ ἀκουσίως τῷ βασιλεῖ προσερχομένους, καὶ ἀπαντῶντας προσερχομένῳ, καὶ τούτῳ λοιπὸν ἐκουσίως ὀψικεύοντας, καὶ ἐν τῷ παλατίῳ αὐτῷ συνεισελθόντας.

p. 42 v. 11. ταμίης τῶν βασιλικῶν] sacellarium vocat Theophanes (p. 306 D). Ἰουστινιανὸς δέ, inquit, εἰς τὰ τοῦ παλατίου κτίσματα ἐπεμελείτο, καὶ ἔκτισε τὸν Ἰουστινιανοῦ τρίκλινον λεγόμενον καὶ τὰ τοῦ παλατίου περιτειχίσματα, καὶ ἐπέστησεν ἐπικτήτην Στέφανον τὸν Πέρσην Σακελλάριον αὐτοῦ. egregium fuit Iustiniani opus illud, quod a Constantino Manassis celebratur versibus (3868—3872). quod in a. eius 9 confert Theophanes, qui fuit Christi 693. quo anno eclipsis solis contigit μηνὶ ὑπερβερεταίῳ ε', ἡμέρᾳ α', ὥρα γ', hoc est Octobris 5, feria 1, hora 3, cyclo lunae 10, solis 2. Sigebertus frustra a. 695 eam accidisse refert, biennio post.

ib. v. 13. μάστιγας αὐτῇ ἐν σχήματι] intentasse solum scuticam, non etiam verberasse ex hoc loco videtur. at Theophanes et Cedrenus δι' ἀβηνῶν μαστιγῶσαι tradunt, hoc est habenis seu loris cecidisse.

P 79 ib. v. 16. τῶν δημοσίων λογιστῆν] Theophanes γεννικὸν λογοθέσιον vocat.

ib. v. 23. ἀνατολικοῦ] de hoc themate consule quae habet Porphyrogenitus.

p. 44 v. 7. τὴν γλῶτταν καὶ τὴν ῥίνα] de lingua consentit et Theophanes. sed Constantinus Zonaras Cedrenus et alii nasum duntaxat amputatum asserunt, quod verius puto. nam et postea locutus traditur, et inter ceteras nefaria vox eius audita est, cum in tempestate monitus ut iniuriarum omnium obliturum se deo voveret, respondit: εἰ φείσομαι τούτων τινός, αὐτίκα καταποντισθεῖσιν ὡδὶ. atque hoc ab Illustrissimo Baronio ante nos animadversum.

p. 45 v. 9. τῶν Κουρικιωτῶν] de themate Cibyrrhaeotarum adi Constant. Porphyrog.

p. 46 v. 4. τὸ λεγόμενον Λόρος] Daras Theophanes Cedrenus et Paulus Diaconus legunt, itaque restituendum videtur.

p. 47 v. 2. εἰς Τόμιν] quae sit haec Tomis nondum comperi. neque enim oppidum illud est inferioris Mysiae Ovidii exilio celebre, quod a Phanagoria longo maris tractu secernitur. nam hoc nostrum a Cimmerico Bosporo et ab illa urbe non longe abesse necesse est, quo se clanculum Iustinianus subduxit, antequam horiam sive piscatoriam scapham conscenderet. Theophanes (p. 312 B).

p. 48 v. 5. ἐν τῷ καλουμένῳ κωνηγίῳ] Miscellae auctor l. 20 *vinarium anipantium* interpretatus est. locus ubi catabulum erat et ferarum clausura. vide Codinum in Cpoli.

p. 53 v. 5. κατὰ τὸν Δαματῶν] Constant. Manass. 4072—3.

p. 54 v. 3. τοῦτον εἰς τὴν καλουμένην] Theophanes (p. 318 C): καὶ λαβόντες τὸν παῖδα ἐπὶ τὸ ἄνω τῶν καλλινίκης παραπορτίῳ, ubi fort. leg. *Καλλινίκων*. Callinici videntur esse 40 martyres, quorum in honorem Tiberius Mauricii socer templum condidit. Constantinus Manasses 3485. sed et S. Callinici templum Cpoli fuit, quod a. Iustiniani 31 terraemotu corrui, auctore Theophane. quod ad 40 martyres attinet, emendandus obiter insignis locus l. 1 Geoponicon, ubi horum martyrum mentio fit, qui in vulgatis codicibus mendosus est. κάκεινο δέ, inquit c. de Prognosticis p. 9, ἐκ παρατηρήσεώς τινές φασιν, ὅτι ἀπὸ τῆς ἐβδόμης τοῦ Μαρτίου μηνὸς ἕως τῆς 15 αὐτοῦ μηνὸς εἰώθεν ἐπὶ τὸ ψυχρότερον τρέπεσθαι ὁ ἀήρ· κατ' ἐκείνας γὰρ τὰς ἡμέρας καὶ οἱ μύριοι μάρτυρες τοῖς παγανοῖς παραδοθέντες ἤθλησαν. corrigendum vero, ut in duobus ms bibliothecae Illustriss. Card. Ioieusae repperi, οἱ τετραράκοντα μάρτυρες τοῖς πάγοις παραδοθέντες ἐμαρτύρησαν. nam cum μ, hoc est 40, scriptum esset, librarius μυρίους esse credidit.

ib. v. 10. τοὺς δὲ ἐν τῇ ἔκτῃ] anno primo Philippici* Bardanis pseudosynodum hanc coactam scribit Theophanes, non anno secundo, ut vulgo chronographi.

ib. v. 13. Γερμανὸν τὸν Κυζίκου] falsum omnino sanctis- P 80
simum virum Germanum Cyzici episcopum huic synodo subscripsisse, etsi idem apud Theophanem legitur (p. 320 B). verius existimo Germanum ipsum sede sua pulsum, ut cum Cyro a Theophane coniunctus sit; sed ἀνακόλουθον in oratione tunc erit.

p. 55 v. 2. Φιλιππικός δὲ γενέθλιον] difficilis admodum et inextricabilis haec temporis nota, quam ad unum historici omnes referunt. Theophanes in anno 2 Philippici (p. 320 ima): διευτοῦς χρόνου τῆς βασιλείας Φιλιππικοῦ ἐν τούτοις παραδραμόντος, καὶ τοῦ γενεθλίου ἐπιτελουμένου ἑπτικοῦ, Πρασίνων νικησάντων. ἔδοξε τῷ βασιλεῖ τῷ σαββάτῳ τῆς ν' καβαλλάριον μετὰ δοχῆς καὶ ὀργάνων εἰσελθεῖν καὶ λούσασθαι εἰς τὸ δημόσιον λουτρόν τοῦ Ζευξίππου etc. sequitur: τῇ δὲ ἑκαύριον, ἦγον τῇ ν', σωρευθέντος τοῦ λαοῦ εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἐστέφθη Ἀρτέμιος. ergo sabbato pentecostes γενέθλιον τῆς πόλεως, quod perspicue Nicephorus tradit. in Menologio Graecorum ad 11 Maii notatur τὸ γενέθλιον τῆς Κωνσταντινουπόλεως. oportet igitur hoc anno pentecosten in Maii 12 incidisse. annus a Fastorum conditoribus Christi 713 statuitur, Ind. 11, cyclo lunae 11, cyclo solis Cpolitano 17; epactae solis 6, luna 14, Aprilis 15, quae cum concurrentibus dat feriam 7. ideo postridie 16 eiusdem mensis

pascha, cyclo solis Romano 22, lit. A; pentecoste vero Iunii 4, longe post 12 Maii. sed neque ante hunc annum, praeterquam a. 642, pentecoste in Maii 12 incurrit, neque post, nisi tantum a. 726, ut ex Bedae ac Dionysii cyclis intelliges. proinde falsum τὰ γενέθλια Cpoleos in sabbatum ante pentecosten incidere, ut asserit falso Sethus Calvinus: alioqui pascha 24 Martii esse debuit, quod est absurdissimum. quod vero Theophanem testem nominat, satis quod initio dictum est ostendit, se oscitanter admodum in illustrissimi Baronii Annalibus, quae chronologiae illius unica seges est, scriptorum loca percurrere. illic enim sabbatum fuisse dicitur cuius postridie pentecoste fuerit, quod etiam Zonaras ac Cedrenus docent. ceterum Theophanis iste locus iisdem in Annalibus ex Miscella perobscure redditus est. *circoque natalicio*, inquit, *cum Prasini vicissent*. nec minus Graeca ipsa perplexa. quorum tamen sensus est is quem ex Nicephoro nostro colligimus, natali urbis equestre certamen esse commissum. sed quoto demum anno data illa natalicia sunt? si urbis re vera fuerunt, de pentecoste falsum. vide igitur an Philippici ipsius natalis dies fuerit, qui cum aliquot diebus post natalem urbis incidisset, Iunii videlicet 3, ambo illi dies in unum ab historicis temere conflati sunt.

p. 55 v. 15. δεύτερον ἔτος] Paulus Diaconus annum unum et 6 menses Philippico tribuit. reliqui duos annos. Manasses 4108: *δυσὲ γὰρ μόνους ἔτεσιν ἠγεύσατο τοῦ στέφους*. Zonaras praeter annos duos aliquot menses addit. Theophanes a. 2, menses 9. Chronicon Cleric. a. totidem, m. 8.

ib. v. 18. Ἀρτέμιον Φιλίππικου] Constantinus 4113.

p. 56 v. 15. ἐπὶ τὸν Φοίνικα ναυπηγησίμοις] depravatus hic locus, quod interpretatione ipsa exprimere studuimus. vera enim lectio genitivum postulabat *ναυπηγησίμων*. *barbari*, inquit, *ad caedendam materiam profecti*. quam lectionem indicat Zonaras in Anastasio: *μαθὼν δὲ ὅτι ἐξ Ἀλεξανδρείας ἐπὶ Φοινίκην πλοία προσώρμισαν, ἵνα ξύλα ἐπιῖθιν κομίσωνται ναυπηγήσιμα*. ubi P 81 Phoeniciam esse vult regionem illam ad quam Saraceni navigarunt. at cum Nicephorus τὸν Φοίνικα scribat, putavimus ad eius nominis oppidum fluviumque pertinere, qui Rhodo insulae vicinus est; de quo Stephanus. tu vide an ita restituenda sit interpretatio nostra: *cum iam rumor percubisset Saracenorum classem caedendarum ad navium fabricam cupressuum causa in Phoeniciam traiecisse*. Theophanes etiam τὸν Φοίνικα scripsit *).

*) τὴν Φοίνικα ed. Paris. p. 322 C et D.

p. 58 v. 6. neque hic locus vitio caret. legendum forte δι' αὐτῶν πιστωσόμενος. magistratus omnes una cum Germano patriarcha Nicaeam deduci iubet, ut iis conspectis Anastasius captam esse Cpolim sciret. ita Theophaues (p. 323 C). porro eodem hoc anno, Augusti 11, Germanus e Cyzico translatus fuerat. hic fuit Anastasii finis, qui imperavit a. 1, m. 3.

p. 59 v. 4. ἐνιαυτὸν ἕνα] ita Nicephorus in Chronico in Ὁμάδι χρόνων, Maximi chronico subiecta, cum Theophane. at Zonaras et Cedrenus annos duos. sed et Manasses 4181: ἔτεσι μόνοις ἐν δυοὶ γευσάμενος τοῦ κράτους.

ib. v. 5. Λέων ὁ πατρικίος] de huius initio, sicut et de annorum quibus imperavit numero, non eadem scriptores sentiunt. Theophanes anno eius imperii ultimo, ἐβασιλευσεν οὖν, ait, Λέων ἀπὸ κέ τοῦ Μαρτίου μηνὸς τῆς 15 ἰνδ. ἕως μηνὸς Ἰουνίου ἢ τῆς 8 ἰνδ., βασιλεύσας ἔτη κδ' μῆνας β' ἡμέρας κ'. si Indict. 15, Martii 25 imperium coepit, annus erat Christi 717, desiitque a. 741, Iun. 18, Ind. 9. itaque imperavit a. 24 m. 2 d. 24. Cedrenus Zonaras Chronicon Cleric. aliique annos totidem assignant. at Nicephorus in Chron. a. 25 m. 3 d. 14. sed et Theophanes ex Card. Ioieusae Biblioth. praecise a. 25. accedit et Constantinus his versibus:

ὡς δ' ἐπὶ χρόνους εἴκοσι τοῦ κράτους ἀπολαύσας
σὺν ἄλλοις πέντε ὄνσεβῶς, ἢ μᾶλλον τυραννήσας.

nos cum illustrissimo annalium scriptore Leonis exordium a. 716 constituimus, cum ex Gregorii P. epistola iam tum ab Ind. 14 eundem imperasse constet, unaque Nicephori Chronico, quod ad imperii tempus attinet, libentius assentimur.

ib. v. 18. ἔκ τινος δαιμονιακῆς] eiusmodi portenta Gnosticorum et Euchitarum ac Manichaeorum consuetudo peperit. de quibus Epiphanius. sed et Psellus l. περὶ ἐνεργ. δαιμ. p. 22 ed. novae, ab erudito viro Gilberto Gaulmino amico nostro doctissimis notis nuperrime locupletatae.

p. 62 v. 6. πεντεκαιδεκάτη δὲ τοῦ εἰσιόντος] Theophaues p. 334 B.

ib. v. 21. Θεοδοσίον] Theophanes Theoctistum hunc appellare videtur, anno Leonis 3, πρωτοασκηρήτην, hoc est primum a secretis. imo etiam paulo post Nicephorus Theoctistum eundem appellat. fuerunt Cpoli notariorum ordines 3: alii notarii tribuni, tribunis praetorianis aequati; alii domestici, qui imperatori a secretis erant; tertii inferiores tribuni notarii. vide not. Imp. Cassiodorus l. 1 Var. 4: pater enim Candidatus sub Valentiniano principe gessit tribuni et notarii laudabiliter dignitatem. honor qui tunc dabatur egregius, dum ad imperiale secretum tales constet eligi in quibus reprehensionis vitium nequeat inveniri.

itaque δ πρωτοασηκηγητης est πρωτιστος των βασιλικων γραμματεων.

p. 63 v. 22. πέμπτη και εικάδι] Theophanes: τούτω τῷ ἔτει (Leonis 4) *ινδ. γ', τῇ ἡμέρᾳ τοῦ πάσχα, ἐστέφθη Κωνσταντίνος ὑπὸ Λέοντος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ Τριβουναλίῳ τῶν ἰθ' ἀκουβίτων.* factum id a. 720, cyclo lunae 18, cyclo solis Cropolitano 24. terminus paschalis 29 Martii, cum qua προσθεταί 4 et concurrentes 1 (male enim apud Scaligerum in Maximi Rota est A pro A in utraque editione) dant fer. 6. ideo pascha Martii 31 cyclo solis Romano 1, lit. dom. F. errat igitur Nicephorus, vel legendum πρώτῃ και τριακάδι.

p. 64 v. 1. δεκαεννέα ἀκουβίτων] Theophanes in a. 31 Iustiniani: ὥστε τὰ ἐξ ἔθους γερόμενα ἄριστα ἰθ' ἀκουβίτων ἔπαυσεν, και τὴν τούτων ἔξοδον τοῖς πτωχοῖς δέδωκεν. quae ita reddidit Paulus Diacon. l. 16: *sed et sancta Christi nativitate absque illa (corona) processit in ecclesiam, ita ut etiam prandia, quae ex more fiunt in 19 accubitibus, cessare faceret, et eorum expensas tribueret.*

ib. v. 3. κατὰ τοὺς χρόνους] a. Leonis 10; de quo vide Theophanem, hoc est Miscellam, et Cedrenum.

ib. v. 9. τῇ Ἰερῇ καλουμένη νήσῳ] Strabo l. 1. de Thera et Therasia Plinius l. 2 et Seneca 6 Nat. Quaest.

p. 65 v. 6. Κοσμάς δὲ] Indict. 10, Aprilis 18 victus est Cosmas, ait Theophanes a. Leonis 10.

ib. v. 16. και συγγράφειν] hoc contigit Theophani a. Leonis 13, nobis 14. depositus est vero S. Germanus Ianuarii die 7, ait Theophanes, Indict. 13, feria 3. sed perperam pro feria 7, aut certe Ianuarii 3 legendum. erat cyclo solis 11, litera A. quo die indictum sacris imaginibus silentium, ut loquitur Theophanes, ab haeticorum huius temporis signifero et execrando Leone. sedit Germanus a. 14 m. 5 d. 7. ac Ianuarii 22 suffectus ei est Anastasius.

p. 66 v. 6. χρόνον δὲ μεταξὺ] anno Leonis 24, Octobris 26, Ind. 9, feria 4, hora 8 vehemens ille terraemotus accidit, ut scribit Theophanes. Indictio 9 coepit a. C. 740, cyclo solis 21, lit. dom. B. ita Oct. 26 feria 4.

ib. v. 18. τέσσαρα και εἴκοσι] leg. μετὰ τέσσαρα και εἴκοσι. vide quae supra disputavimus. addit Theophanes: ἔτος ἦν ἀπὸ μὲν κτίσεως κόσμου κατὰ Ῥωμαίους 58μη' ἀπὸ Ἀδάμ, κατὰ δὲ Αἰγυπτίους ἦγον Ἀλεξανδρεῖς 58λβ', ἀπὸ δὲ Φιλίππου κατὰ Μακεδόνας αἰγ'.

ib. v. 19. διάδοχον δὲ τῆς ἀρχῆς] eodem a. 741 Indict. 9, Iunii 18 Constantinus imperium capessit.

ib. v. 20. Ἀρτάβαζος] Artabasdam hunc Theophanes appellat, de quo fusius agit.

p. 67 v. 7. τὸ πεδῖον ὃ Κράσας] a. Copronymi 2 ineunte Iun. 27 Ind. 10. proinde anno 752, non superiore, contigit quod hoc loco narratur.

ib. v. 11. καὶ Βίσιφον] corrupta haec sunt, et ex Theophane (p. 347 D) castiganda.

p. 69 v. 1. δηρῖκα εἰ] vitiosa sunt quae deinceps sequuntur. nos ita vertimus quasi scriptum esset *ὅτι. ἡ παρ' ἐκείνοις περὶ τῆς ἀρ. ἄμιλλα τὸν ἔμφ.* etc. quid sibi deinceps velit, Theophanis verba declarant a Constant. 2: ὁ δὲ ἀρχέκανος διάβολος τοιαύτην κατὰ τῶν Χριστιανῶν ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις ἤγειρε μανίαν καὶ ἀλληλοσφαγίαν, ὥστε τέκνα κατὰ γονέων καὶ ἀδελφῶς κατ' ἀδελφῶν συγκινεῖσθαι ἀφειδῶς εἰς σφαγὴν, καὶ ἀνηλεῶς ἐμπυρρίζειν τὰς ἀλλήλους ὑπαρχούσας στάσεις τε καὶ οἰκείας.

ib. v. 6. ἐν τούτοις καθυπέριτος] anno Constantini 3, Ind. 12 ineunte. Theophanes.

p. 70 v. 11. καὶ καθ' οὗς τόπους] manca et depravata sunt quae sequuntur. pestis haec a. 745 et sequenti, hoc est tota Indict. 14, tenuit, Constantini 4.

ib. v. 16. τύποι σταυροειδεῖς] Theophanes (p. 355 A): *αὐτῖκα γοῦν ἤρξαντο ἀθρόως τε καὶ ἀοράτως γίνεσθαι σημεῖα ἐν τε τοῖς τῶν ἀνθρώπων ἱματίοις καὶ εἰς τὰ τῶν ἐκκλησιῶν ἑσθὰ ἐνδύματα, σταυροὶ τινες ἐλαιώδεις πλείστοι.* Sigebertus a. 748: *in vestibus hominum et in velis ecclesiarum apparent crucioides quasi oleo designatas.*

ib. v. 20. ὡσπερ δὲ ἐξεσηκότες] idem Theophanes: *γενόμενοι δὲ ἐν ἐπιστάσει ἐνόμιζον ξένοις τισὶ καὶ βριαροῖς προσώποις συνοδεύειν, οἳ καὶ ἀπαντῶντας ὡς φίλους δῆθεν προσαγορεύοντες διελέγοντο.* addit: *σημειούμενοι δὲ τὰ παρ' αὐτῶν λεγομένων ἔσχατον (fort. τῶν παρ' αὐτ. λεγ. ἔκαστον) ἐξηγοῦντο. ἐώρων δὲ τοὺς αὐτοὺς καὶ εἰς οἴκους εἰσερχομένους, καὶ τοὺς μὲν τοῦ οἴκου αἰωροῦντας τοὺς δὲ ἔλπει τιτρώσκοντας. συνέβαινε δὲ τὰ πλείστα τῶν παρ' αὐτοῖς λεγομένων γίνεσθαι οὕτως καθὼς εἶδον.*

p. 72 v. 12. μετὰ ταῦτα τίκεται] Ianuarii 25, Indict. 3, P 83 nascitur Leo, a. d. 750, a. Copronymi 9.

ib. v. 22. τὴν τῶν Ἀράβων κατάλυσιν] Theophanes hoc horrible prodigium eodem modo describit, eodem anno Copronymi, Sigebertus a. Christi 753.

p. 73 v. 4. μετὰ δὲ ταῦτα] Indict. 4, anno Copronymi 10, ipso die pentecostes Leo ab Anastasio coronatur, Christi 751.

ib. v. 19. χρόνου δὲ τινος διωρηκός] a. Copronymi 13 moritur Anastasius, οἰκτίστῳ πάθει τῷ λεγομένῳ χορδάψῳ, κόπρον διὰ στόματος ἐμίσας. Theophanes (p. 359 A). errat igitur

Theophanis codex alter, qui Anastasium obiisse refert tempore pestilentiae sive Indict. 3, qui fuit Copronymi 9.

p. 73 v. 23. *σύνοδον ἀθροίζει*] inicit haec Pseudosynodus ex a. d. 4 eid. Febr. et usque ad 6 eid. Aug. celebrata est, Indict. 7, a. d. 754. de qua Theophanes: *ἐπανελθὼν ἐν τῇ πόλει σύνοδον συναθροίζει κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων ἐν Βλαχέρναις, ἐν ἧ' πολλῶν πολλὰ κατὰ τοῦ κυρίου κενολογησάντων οἱ ἱερεῖς τῆς αἰσχύνης καὶ τὰς μισαρεῖς αὐτῶν χεῖρας εἰς ὕψος ἄραντες καὶ ἀλαλάξαντες ἔρρηξαν τὴν ἐλεεινὴν φωνήν, λέγοντες "σήμερον σωτηρία τῷ κόσμῳ γέγονεν, ὅτι σὺ βασιλεῦ ἐλυτρώσῃς ἡμᾶς ἐκ τῶν εὐδῶλων."*

p. 74 v. 7. *καὶ ὥσπερ νηπιωδῶς*] Theoph. καὶ τῇ κ' τοῦ αὐτοῦ μηνός, Augusti, ἀνήλθεν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ φόρῳ σὺν τῷ Κωνσταντίνῳ τῷ ἀνιέρῳ προέδρῳ καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπισκόποις, καὶ ἐξεφώνησαν τὴν ἐαυτῶν κακὸδοξον αἴρεσιν ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ.

p. 75 v. 8. *ῶρα ἐπέστηκε*] Indict. 4, a. Copronymi 23 notat Theophanes (p. 365 A). verum cum primus Copronymi coeperit Ind. 9, Christi 741, constat 23 eiusdem in a. quadrare 763 Ind. 1, adeo ut horribilis haec hiems Ind. 2, Octobri mense inchoata sit. videndum itaque num haec tempestas in a. 765 reicienda sit.

p. 77 v. 2. *δι' αὐτῶν τέ τινες*] Theophanes (p. 365 D): *διὸ πᾶς ὁ βουλόμενος ἀπὸ Σοφριανῶν εἰς τὸν ἅγιον Μάμαντα καὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς Χρυσόπολιν ὡς διὰ ξηραῖς ἐβάδιζεν ετα.*

ib. v. 8. *Χρόνων δὲ οὐκ ὀλίγων*] atqui vehementem illam hiemem motus hic Bulgaricus praecessit. quem Theophanes a. tribuit Copronymi 22 Ind. 1. ubi et characterismus feriae: nam Iunii 30 fuisse refert 5 feriam. convenit hoc a. C. 763 cyclo solis 16, lit. dom. B, anno Copronymi 23 iam ineunte, ex a. d. 19 kal. Iul. verum ad 22 bona pars eius belli pertinet.

ib. v. 14. *τοὺς μὲν ἐκ Ξηραῖς*] Theophanes: *οἱ δὲ Βούλγαροι ἐπαναστάντες ἐφόνευσαν τοὺς κυρίους αὐτῶν τοὺς ἀπὸ σειραῖς καταγομένους etc.* apud Stephanum *Σιρες ἔθνος Θράκης ὑπὲρ τοῦς Βυζαντίους.* at Sirae Macedoniae locus est, ut ex Livio notavit Ortelius. et quidem a. 18 imperii sui Copronymi in Macedoniam cum armis profectus est adversus Sclavinos. quare cum Sclavini Macedoniam tenerent, fieri potuit ut et eorum gentiles e Siris profecti Bulgariae dominati sint.

p. 79 v. 20. *Καμπαγάνον*] Theophanes Paganum nominat.

p. 80 v. 3. *μάλιστα δὲ τῶν μοναζόντων*] anno Copronymi 26, Christi praecipue 766, Indictione 4, quo in sanctissimos monachos nefandus ille saevit, et per Hippodromum ignominiose tra-

duxit. ab hoc consceleratissimo tyranno eiusque profligatissimo parente Isaurico Leone nuperi isti sacrarum imaginum effractores cum amentia perfidiam hauserunt, iisque magistris atque auctoribus gloriantur. ex horum factione vanissimus ille Nicephori scholiastes Camerarius multa in sanctissimas illas religiones earumque defensorem acerrimum Ioannem Damascenum furiosis illis in commentariis evomit, in quibus quot syllabae, totidem vel nugae vel blasphemiae sunt.

p. 81 v. 16. ἐν τοῖς καλουμένοις τάφοις] Pelagii sepulchra quae fuerint declarat Theophanes in historia Constantini patriarchae. τὸ δὲ σῶμα ἔρριψαν εἰς τὰ Πελαγίου σύροντες αὐτό· ἔνθα πρῶην μὲν ὑπῆρχεν ὁ τῆς ἀγίας μάρτυρος Πελαγίας ναός, ὃν ὁ Θεομισῆς καταλύσας καὶ τάφον καταδικῶν ποιήσας τὰ Πελαγίου ἐκάλεσεν. P 84

p. 82 v. 6. Τῷ δὲ αὐτῷ ἔτει] a. Copronymi 24, Indict. 4, Ianuarii 21 contra Bulgaros movit, ait Theophanes. revera annus eius imperii fuit 25, Christi 766. ab ea expeditione turpiter rediit Iulii 17. inde Augusti 21 totam hanc tragoediam contra orthodoxos ac praecipue monachos excitavit.

p. 83 v. 10. τούτων δὲ ἦν Ἀντίλοχος] eosdem recenset Theophanes et Paulus Diaconus. λογοθέτης τοῦ δρόμου dicitur hic a Nicephoro ὁ τῶν δημοσίων πραγμάτων τὰς ὑπομνήσεις διακομίζων, quod magistri memoriae proprium erat. qui, ut est in notitia imperii Orientalis, annotationes dictat, hoc est scripturas breves, quibus ea continentur quae principis nomine statuuntur aut confirmantur. sed et precibus respondet, hoc est responsa dictat quae princeps libellis supplicibus dederit. ad haec diplomata ad currendum nomine principis vel magistri officiorum dare muneris eiusdem fuit, a quo λογοθέτης τοῦ δρόμου dicitur est. ceterum apud Theophanem Constantinus, non Antiochus, patricius dicitur et λογοθέτης τοῦ δρόμου. cuius frater Strategius spatharius et domesticus excubitorum.

ib. v. 21. ὄρκον κατ' αὐτοῦ] Augusti 30 Indict. 4 Constantino patriarchatum abrogat ὁ δμῶννος Constantinus, eumque primum in Hieriam, inde in Principum insulam deportat. Theophanes.

p. 84 v. 3. Νικήταν δὲ] Novembris 16 die, Ind. 5, Nice-tas ab imperatore ad patriarchalem sedem evectus est. idem.

ib. v. 7. φορεῖα ἐποχούμενον] tam enim crudeliter imperatoris iussu vapularat ut incedere non posset. de eius καθαιρέσει ac accusatione Theophanes.

ib. v. 18. τῷ καλουμένῳ Μιλίῳ] adi Suidam et Curopalaten sive Codinum. aedificium quoddam Cpoli fuit signis variis

ornatum. quod et Miliarium aureum in notitia dicitur, regione 4 Cpol.

p. 84 v. 20. τῶν Πελαγίων] Theophanes (p. 372 C et D).

p. 85 v. 4. ἐκ τούτου βουλεύεται] factum hoc a Constantini 27.

ib. v. 20. ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν] Theophanes (p. 373 D): τῶ δὲ αὐτῶ ἔτι Νικήτας ὁ ψευδώνυμος πατριάρχης τὰς ἐν τῷ πατριαρχεῖν εἰκόνας τοῦ μικροῦ σκραιῖτου τῆς τροπικῆς ἐξυλογραφίας οὐσης κατήνεγκεν, καὶ τῶν λοιπῶν εἰκόνων τὰ πρόσωπα ἔχρισεν. hic secreta προόδων οἴκοι vocantur a Nicephoro, hoc est processuum, quos προκέσους aetas illa nominavit aut προκέσους. quae vox tam processionem ipsam quam stationem significat. itaque πρόκεσος τῶν Βλαχερνῶν in Alex. Chron. pro suburbano, et πρόκεσσον ποιήσασθαι, hoc est procedere, apud Theophanem et alios. Curopalates certos dies quotannis recenset, quibus imperatores extra palatium procedebant et in patriarchio pernoctabant in κελλοῖς, hoc est cellulis quibusdam. hae sunt fortasse quas προόδων οἴκους appellarunt.

p. 86 v. 2. κηροχύτου ὕλης] quam Graeci κηρογραφίαν vocant hic opinor expressit. hinc vasa κηρογραφημένα χρώμασι παντοῖοις apud Athenaeum, ut observavit interpres ad Theocritidyll. 1.

P 85 ib. v. 10. Τῇ ἑβδόμῃ Ἰνδικτιῶνι] Theophanes a. 28 Copronymi. annus erat Christi 769, cyclo solis 22, lit. dom. A, cyclo lunae 10, parcha Aprilis 2.

ib. v. 17. ὀγδόῃ δὲ Ἰνδικτιῶνι] Theophanes p. 374 B.

Hic finis historiae Nicephori, quam, ut scribit Photius, ad Leonis et Irenes nuptias perduxit, hoc est Constantini a. 29, Christi 769. nos tamen eiusdem Nicephori fragmentum invenimus apud Theophanem, in codice Illustr. Card. Ioiusae. quod quidem non alterius esse quam huius Nicephori manifestum ex eo redditur, quod et patriarcha a Theophane Cpolititanus appellatur, et de Copronymi temporibus quasi vicinis aetati suae loquitur, cum ait nonnullos adhuc superstites esse, qui a dysonymo illo tyranno aliqua corporis parte mutilati fuerant. at nullus, ut initio statuimus, eius nominis patriarcha, praeter hunc nostrum, temporibus illis exstitit. id fragmentum tale est.

περὶ οὗ καὶ ὁ Θεῖος Νικηφόρος πατριάρχης Κωνσταντινου- P 86
 πόλεως τοιάδε φησὶν· "Ἐπειδὴ δὲ τινα παρὰ τοῖς Χριστομάχοις
 περιθρυλεῖται ἄπερ αὐτοῖς ὁ τοῦ ψεύδους πατήρ ἐμπνεύσειεν,
 φέρε καὶ ταῦτα διασκεψώμεθα. καταψεύδονται γὰρ διὰ τὴν εἰς
 5 Χριστὸν καὶ τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ ὕβριν χρόνους μηκιστοὺς καὶ
 παρατεταμένην ζωὴν καὶ βίον εὐπαθῆ μεμετροῦσθαι τῷ Μωυσαῖ,
 καὶ εὐημερίας εἰς ἄκρον ἐλάσαι, νίκας τε κατὰ βαρβάρων αὐτῷ
 καὶ ἀνδραγαθήματα ὡς πλείστα ἐπιγράφονται, ἃ τοῖς σώφροσιν
 οὐδὲ εἰς ἀκρόασιν ἔρχεσθαι δίκαιον. ὡς δ' ἂν τῶν ἀπλουστέρων B
 10 ἢ ἀμαθεστέρων τινὰς τοῖς ἐκ τῆς ἀπάτης ἀναπλασμοῖς μὴ βλά-
 πτοιεν, τούτους ἀπευθύνοντες ἕκαστον δεινοῖς λόγοις ἑαυτοὺς φε-
 νακίζοντας ἀποφαίνωμεν τοῖς ματαιόφροσιν. ὅτι μὲν γὰρ οὖν
 ἱκεῖνου πᾶν αἰσχρὸν γέγονε, βδελυκτὸς τε θεῷ καὶ ἀγγέλοις καὶ
 ἀνθρώποις τοῖς εὐσεβέσιν ὑπῆρχεν, οὐκ ἀσυμφανές. καὶ γὰρ εἰς
 15 τὰ τῆς σαρκὸς πάθη κατασφύρομενος, καὶ τοῖς ἀπηγορευμένοις
 βαρβάροις καὶ Ἑλλήσι σῶμα καὶ ψυχὴν ὁ δειλαῖος ἐμολυνόμενος,
 τὴν τῶν ἀλόγων ζῴων παρήλασε κτηνωδῖαν. καὶ ταῦτα οὐκ ὀλίγοι
 τῶν παραιτησάμενων αὐτῷ μέχρι δεῦρο περιόντες ἐπαγγελῆκεσαν. C
 μεθ' ὧν καὶ τᾶλλα δι' ἃ περὶ τὸ σῶμα αὐτῷ κατήντησαν. πόνοις
 20 γὰρ καὶ ἀλγηδύσιν ἀρρήτοις, ὅλα εἰκὸς τοὺς ἐλκωμένους πάσχειν,
 βαλλόμενος πονήρως ἄγαν καὶ ἀνηκέστως δέκετο, καὶ τινα τῶν
 μελῶν ὑπὸ τῆς ἐλκώσεως καὶ διαβρώσεως ἀπερρηκτότων αὐτῷ
 ἐλεινωῶς κατετρύχετο, συνεχέστατα δὲ ὑπὸ τῶν Ἑρῖνυων ἐκδειμα-
 τούμενος πικρῶς τε καὶ αὐπνως πολλάκις τὸν νυκτερινὸν καιρὸν
 25 διήνυσε. παρεῖσθω τὰ νῦν λέγειν τὸ τῆς διαίτης ἀηδὲς τε καὶ αἵ-
 7 εὐημερίον vulgo. 18 συνδιατησαμέναν Petavium.

de quo et divinus Nicephorus patriarcha Cpolitanus ita loquitur
 "quoniam vero ab inimicis Christi nonnulla iactantur ex mendacii pa-
 rentis afflatu, age vero cuiusmodi sint ea consideremus. nam ad Christi
 domini ecclesiaeque contumeliam mentiri ista solent, diuturnae vitae
 spatia cum maximis voluptatibus pessimo huic Mammonae esse concessa,
 eundemque felicitatis summa contigisse. sed et insignes de barbaris vi-
 ctorias, et egregia multa facinora tribuunt, quae ne auditu quidem par
 est admittere. sed ne imperitioribus minimeque malis hominibus ea
 mendacia fraudi sint, redarguendi illi nobis erunt, ut quantopere se
 ipsi inanibus his sermonibus ludificentur intelligant. igitur omnia illius
 quam turpissima fuisse, eumque deo angelis ac religiosis hominibus
 execrabilem exstitisse, nequaquam est obscurum. nam cum omni se in
 libidinum genere volutaret, iisque corpus suum et animum conspurcaret
 quae tam barbaris quam gentilibus sunt vetita, longe pecudes ipsas fo-
 ditate superavit. atque haec non pauci qui cum eo vixerunt et hodie-
 que supersunt testificari poterunt; nec non et varia corporis incommoda
 quibus idem fuit obnoxius. doloribus enim ac cruciatibus, qui expli-
 cari dicendo nequeunt, excarnificatus, cuiusmodi ulcerosa corpora per-
 peti consentaneum est, pessime ac sine ullo remedio erat affectus. quare
 nonnulla membra ulceribus adesa ac consumpta cum intolerabili dolore
 diffiuebant. sed et perpetuo intemperis agitatus plerumque noctes in-
 somnes ac molestissimas ducebat. omitto victus acerbiter ac turpitu-

- P 87 σπιστον· ὅπερ γὰρ ἂν πρὸς ἄριστον βρώσεως, οὐ τελείως καταποθὲν παρὰ τοὺς ἔμπτους ἔφθανε κρινόμενον. τὸ δὲ περὶ τοὺς ὑπερηρῶντες ἰατρὸν καὶ θηριῶδες τοῦ τρόπου καὶ τῆς ὑπερηρῶς τὸ δυσσαθέστατον πῶς ἂν τις εἰποι [τὰ φέροντα σώματα]; μάλιστα γὰρ ἐκάστης ἡμέρας πολλαὶ πολλῶν καταξαινοῦτο σώματα· καὶ τὰς 5 ὅψεις καίαν πυγμαῖς καὶ λαξ ἐναλλόμενος οὐδὲν τῶν σαρκοβόρων θηρίων φιλανθρωπότερον ἔπραττεν. ἐκ στόματος δὲ μελῶν καὶ ὀφθαλμῶν πηρώσεις, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα δεινὰ κολαστήρια, καὶ σφαγὰς ἀδίκους ἀνδρῶν ἀθῶων, καὶ τοὺς διὰ πυρὸς πικροτάτους θανάτους, μάλιστα δὲ κατὰ τῶν ὀρθοδοξούντων ἐπιδεικνυμένους, 10
- B τί γρηὶ καὶ λέγειν; οἱ γὰρ τῆς μανίας αὐτοῦ δυσμενεῖς ὑπασπισταὶ καὶ δορυφόροι φῖνας μὲν ὡς πλείστας ἀνθρώπων δόλων ἀποτερόντες, ὡς περὶ τὴν τοῦ προδρόμου πάλαι κεφαλὴν Ἡρώδη, οὕτω καὶ τῷ ἔφ' ἡμῶν Ἡρώδη ὅλον δῶρον ἡδὺ καὶ ἐπύραστον ἐκόμιζον ἐκ πίνακος. ὀφθαλμῶν ἑξορῶσεις καὶ γενειάδος ἔμπυρισμός τε καὶ αἰ- 15 μάτων ἐκρύσεις καὶ μαρτυροῦσιν οἱ μέχρι καὶ νῦν τὰ σύμβολα περιφέροντες. θανάτους δὲ βιαίους τῶν τοιούτων καὶ ἐξαισίους ὁ τῆς θαλάσσης βυθὸς ἐπίσταται, οἱ λίθοι κρᾶζουσιν. ἄς δὲ περικλάττουσιν αὐτῷ νίκας οἱ ἐμβρόντητοι καὶ λυσσάδεις ὁμόφρονες αὐτοῦ,
- C ἵνα μᾶς τῆς κρατίστης αὐτῶν ἐπιμνησθῶμεν, τοιαῦτα εἰσίν. 20 ἔπειδὴ παρεσκευαστο πρὸς τὸ ἐν δυσμαῖς εἰσφωτισμένον Σκυθικὸν ἔθνος ἀμύνασθαι, ὑπαθροίξει πᾶν τὸ ὑπ' αὐτοῦ στρατεύμα, καὶ εἰς χεῖρας τε τοῖς πολεμοῖς ἰῶν, ὁποῖον αὐτῷ τοῦ πολέμου κράτος κατάρθεται, μαρτυρεῖ τὰ φαινόμενα· μέχρι γὰρ καὶ τήμερον τὰ κατὰ τὴν Ἀχιλῶν καλουμένην πόλιν κοῖλα καὶ πεδιάσιμα χωρία, 25

1 προσάροιστο βρ.?

post ἐκρύσεις.

15 ὀφθαλμῶν δ' ἑξορῶσεις? omisso καὶ

19 ἐμβρόντητοι vulgo.

22 αὐτῷ?

dinem: quicquid enim in prandio cibi per fauces traiecerat, id subinde vomitibus exercebat. nam illam in famulos arrogantiam ac feritatem atque in exigendis obsequiis morositatem quis assequi dicendo possit? caedebantur quotidie virgis pluribus plurimorum corpora. in quos ille pugnis et calcibus insiliens nihilo se carnivoris bestialis mitiorem praestabat. iam membrorum oculorumque mutilationes ac reliqua id genus acerba supplicia, tum innocentes homines ferro ac flammis interemptos, praesertim orthodoxos, quid attinet dicere? etenim furoris illius satellites ac ministri nasos quamplurimos sanctis viris abscissos in disco, ut olim Herodi praecursoris caput, sic novo Herodi suavissimi loco muneris offerebant. ad haec effossa plerisque lumina ambustasque genas, et exhaustum sanguinem testantur ii qui in hodiernum diem earum cladum vestigia circumferunt. inusitata porro et horrenda mortis genera ab eodem excogitata non modo profunda norunt maria, sed et ipsa propemodum saxa personare videntur. quod vero ad eas victorias spectat quae illius fautores rabidi ac furiosi homines falso huic affingunt, ut de ea loquar quae inter omnes praecipua censetur, eiusmodi sunt. cum ad propulsandos occidentales Scythiae populos expeditionem parasset, collectis omnibus copiis commissoque cum hoste praello, qualem inde victoriam retulerit, quae ad hoc tempus supersunt vestigia declarant. idque etiam hodie cava illa ad Acheloum urbem ac depressa pla-

ἃ τῶν εἰρημένων ἐδέξατο τὰ κῶλα, σαφῶς ὑποδεικνύουσιν. Ἔργον
 γὰρ τῆς Σκυθικῆς μαχαίρας ἅπαν σχεδὸν τὸ στρατεύμα τῶν Ῥω-
 μαίων γέγονεν. εἰ δὲ τι μικρὸν καὶ οὐ πᾶν ἀξιόλογον ἔδρασεν,
 τοῦτο ἐστὶ· τοὺς γὰρ πρὸς ἀνατολὰς οἰκοῦντας βαρβάρους ἀκ-
 5 κωῶς περὶ τοὺς οἰκίους ἡγεμόνας διαστασιάζοντας καὶ πρὸς τὸν D
 ἔμφυλον πόλεμον ἀσχολουμένους, ληστρικώτερον πῶς μᾶλλον ἢ
 στρατηγικώτερον ὡς λυσσῶν ἐπιῶν τοῖς Ἀρμενίας καὶ Συρίας χω-
 ρίοις, τῶν ἐκεῖνοις φρουρίων αἰρεῖ ὁμολογία τῶν προσοικούντων
 καὶ ἐπὶ τὴν Θράκην αὐτοὺς μετήγαγε. τοιαῦτα μὲν οὖν τὰ ἐκείνου
 10 ἀνδραγαθήματα καὶ τὰ κατ' ἐχθρῶν σχεδιαζόμενα τρόπαια. τοιαῦτα
 καὶ τὰ κατὰ τῆς ἀληθείας καὶ εὐσεβείας νεανιεύματα. ἀθηναισχύν-
 τησεν γὰρ κατὰ τὸ τοῦ Θεοῦ μανεῖς καὶ κατὰ τῶν ἱερῶν ἀνδρῶν
 τῶν ὡσπερ αὐτῶ ἀναθημάτων προσηκόντων. καὶ τὸ ἀγγελικὸν δὴ
 τοῦτο καὶ ἀποστολικὸν τοῦ μοναχικοῦ βίου σχῆμα βδελυτότατος ὁ P 88
 15 θεομισῆς τε καὶ βέβηλος, ἐπώνυμον τῆς θεοσεβείας, τὸ ἀμνημό-
 νευτον αὐτοῖς ἐπέγραψεν ὄνομα. βδέλυγμα γὰρ ἀμαρτωλῶν θεο-
 σέβεια, καὶ ὁ ὄσιος ἀκάθαρτος παρὰ κακουργοῖς. οἶα δὲ πρὸς
 αὐτοὺς τυραννίδα ἐπιῶν ὁ τυραννος ἔδρασε, τίς ἄν, ὡς ἔφη, ἀξίως
 διηγῆσεται; τὰς τε γὰρ παρὰ θεῶ ἐπηγγελμέναις αὐτοῖς ὁμολογίας
 20 καὶ συνθήκας ἀθετεῖν ἐκβιαζόμενος, καὶ τὸ ἱερὸν σχῆμα ἀπορρί-
 ψαντας τὸ τῶν λαϊκῶν ὁ παράνομος ἐνομοθέτησε μεταμφιένυσθαι.
 τὰ δὲ εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ ἰδρυμένα μοναστήρια στρατιωτῶν οἰκη-
 τήρια καὶ ἱπποστάσια καὶ κοπρῶνας ὁ κοπρόνους καὶ κοπραῦνυμος
 πεποίηκεν. εἶτα πρὸς τῶ τέλει τῶν κακῶν καὶ τοῦ Θεοστγούσ
 25 αὐτοῦ βίου γεγόμενος, καὶ πυρετῶν ὀξύτητι καὶ φλογώσεσι κατα- B
 1 τῶν ἀνηρημένων?

nities indicat, caesorum membris eo tempore constrata: nam universus
 pene Romanorum exercitus Scytharum gladii confossus est, quodsi
 forte exiguum quiddam et contemnendum ab eo gestum est, eiusmodi
 istud fuit. posteaquam orientales barbaros a ducibus suis dissidere com-
 perit et civili bello distineri, latronis more potius quam imperatoris in
 Armeniam et Syriam furibundus irrumpit, ibique incolarum deditione
 occupatis aliquot castellis eosdem illos in Thraciam transportat. haec
 sunt istius hominis egregia facta, haec commenticia de hostibus tropaea:
 eiusmodi, inquam, sunt quae insolenter ille contra veritatem et pietatem
 molitus est. etenim citra ullam verecundiam contra deum bacchatus est
 sacrasque res ei tanquam donaria consecratas. quin etiam angelicum
 illud et apostolicum monasticae vitae genus homo a deo execratus ac
 profanus et a Christiana religione falso cognominatus illaudati appella-
 tione notavit: abominatio enim peccatori est pietas, et sanctus impurus
 est apud sceleratos. iam vero qualem in eos tyrannidem exercuerit,
 quis pro merito, et ante dixi, commemorare possit? quippe conven-
 tiones illas pactaque quibus divino se numini obstrinxerant rescindere
 coactos, ac sacris vestibus exutos laicorum ad cultum lata lege nefarius
 ille transtulit. quae vero ad honorem dei constituta erant monasteria,
 ea in militum diversoria et equorum stabula et latrinas stercoreus et a
 stercore cognominatus convertit. tandem cum scelerum suorum ex ex-
 crabilis vitae terminum attigisset, acutarum febrium ardoribus exae-

πιμπράμενος, τῆς ἐκδεχόμενης αὐτὸν γέννης προδήλως τὴν φλόγα
 προθεωμενος καταπτρίζετο καὶ τοῦ ἀκοιμήτου σκόληκος τὰ δῆ-
 γματα, σύντονόν τε καὶ γεωνότερον ἐβεῶν ἐνδεδολέστατα τῆς
 γέννης ταῦτα τὰ προαύλια καὶ προοίμια. ταύταις οὖν καὶ τοσαύ-
 ταις εὐπαθείαις ἱπαναπαυσάμενος, ὑφ' ὧν δὴ καὶ Διοκλητιανὸν 5
 τε καὶ Μαξιμιανὸν συντελεσθέντας ἀκούομεν, οὕτω κακῶς καὶ
 ἀθλίως ἀπολλύμενος καταστρέφει τὸν αἰσχιστόν τε καὶ κάκιστον
 βίον ὁ ἄσπονδος τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ πάντων ἐχθρὸς
 καὶ πολέμιος δυσμενέστατος.”

stans, Geennae flammis, quas se post vitam excepturae erant, oculis
 usurpabat, ac pervigilis illius vermis morsus quodammodo sentiebat, in
 horrendos assidue clamores ac vehementes erumpens, quas erant Geennae
 quaedam initia. tot igitur tantisque deliciis acquiescens, quibus Diocle-
 tianum et Maximianum olim immortuos accepimus, atque hoc modo male
 periens malus ille turpissimae sceleratissimaeque vitae finem consecutus
 est, homo Christi sanctorumque eius omnium inimicus atque hostis in-
 fensissimus.”

INDEX GRAMMATICUS.

- ἄγαν] ὀλιγοστοὶ μᾶλα πλείστους ἄγαν 71, 5. πλείστα ἄγαν βραχεῖα πάνυ 85, 15.
 μέχρις αἵματος ἀνελεῖσθαι τὸν κίνδυνον 67, 16.
 ἀμφίον 9, 7.
 ἀνευφημεῖν βασιλέα 4, 21. 32, 8.
 τὴν ἀξίαν μάλιστα 29, 6. πατριμῶς 6, 14. 10, 9. 67, 11. τὴν ἀξίαν ἦν κινδιδάτον κυλήσκειν ἔθος 9, 1. τὴν ἀξίαν ἦν δὴ κιναιστωρα καλοῦσι 14, 23. ἀξία ἦν καλοῦσι κόμητα 36, 6. λογοθέτην τοῦ δρόμου τὴν ἀξίαν καλοῦσι 83, 12.
 ἀκηγορευμένοι ἐπὶ θανάτῳ 81, 18.
 ἀκιδιάσας 46, 22.
 ἀπογνώων τὸν πόρον 60, 24. 61, 12.
 τῆς σωτηρίας 65, 5.
 ἀποτεμεῖν Ἀρτέμιον i. q. Ἀρτέμιον τὴν κεφαλὴν ἐκτεμεῖν 63, 16.
 ἀρχοντία 50, 15.
 ἀσηροῆτις 55, 19.
 ἀσπάζεται τῷ βασιλεῖ 18, 8. τὰ ἱερά 35, 14.
 ἀντοικράτωρ τῆς βασιλείας 33, 13.
 ἀφνίδιος 39, 17.
 τὸ ἀρχαῖδες τοῦ λαοῦ 35, 7.
 βασιλευσιν i. q. βασιλέα ποιεῖν 65, 3.
 genitīvus] τῶν δορυφόρων ἐπίοντες ἠπείλοντο 9, 13. τῶν πολιτῶν αἰσθόμενοι διεκώλουν 14, 4. τὴν πόλιν Χερσῶνος 52, 14. τῇ πόλει Νικαίας τῆς κατὰ Βιδυνίαν 57, 16. τὰς νήσους τῆς τε Θήρας καὶ Θηρασίας καλουμένας 64, 3.
 γλυφαῖος κίων 66, 14.
 δαπανήματα 49, 21. 56, 12. 60, 21. 85, 8.
 δημόται χρωμάτων 4, 14. 20, 16, 22. ἐκ τῶν χρωμάτων 78, 6.
 Niceph. Const.
- διακειμένη ἐν γετόνων 9, 3. ἐκλεινιον πρὸς τῇ Ἀσιάτιδι γῇ διακειμένη 68, 9. ἐν συμφοραῖς τὰ Ῥωμαίων δέκεται 69, 1.
 διακπεύσαντος χρόνου 8, 7. ἡμέραις τισὶ διακπευούσαις 76, 9.
 διαθεῖσθαι τῆς βασιλείας 33, 3. ἐκ τῶν βασιλείων 32, 16. διαθεῖτο καὶ ἀπηλάνυετο 80, 13.
 δογή 15, 7. 59, 7.
 ἐγλειστός 42, 15. 48, 14.
 ἐγγειρῆζει Βῶνον τὰς διοικήσεις 17, 18. ἐγγειρισμένοι τὸ τῆς ἀρχῆς 3, 13.
 εἰς i. q. ἐν 20, 19. 67, 22. εἰς ἀσπὸν ἀπέδειρεν αὐτῷ τὴν δορᾶν 13, 12. εἰς ἀρχοντας προβαλλόμενος 48, 17. εἰς βασιλέα ἀναγορεύουσιν 55, 18. εὐφήμον 52, 8. στέφει 48, 23. 64, 2. εἰς γαμετὴν κατηγγήσεν 10, 10. εἰς γυναῖκα δίδωσιν 18, 19. 47, 13. ἐξέδοτο 46, 8. κατηγγήσεν 66, 5. ἕτερον εἰς βασιλέα μὴ δέχεσθαι 67, 5. ἄγεται εἰς υἱὸν γαμετῆν Εὐλήνην 86, 16.
 ἐκστρατεύματα 6, 2. 28, 4. 62, 7.
 ἔμπειρος τὴν τοξικίην 21, 22. τὰ πολέμια 36, 19. τῶν πολεμίων 44, 18. εἰς οἰκοδομίην 85, 7.
 ἐμπολαῖος συννείσορα 28, 12.
 ἐν τῇ πόλει εἰσελθεῖν 29, 1. ἐξέρχεσθαι 57, 16. ἐν τούτῳ εἰλθεῖν 32, 7. ἐν Ῥώμῃ ἐξέπεμφεν 48, 12. ἐν τῷ βυθῷ ἀπέρριπτε 48, 19.
 ἔνεκεν] περὶ τῶν κοινῶν ἔνεκεν 6, 6. περιβρισμένος τῆς καθαιρέσεως ἔνεκεν (i. e. διὰ τῆς καθαιρέσεως) 4, 13. τῶν ἐκτεθέντων ἔνεκεν τῶν δύο θελημάτων 36, 21.
 ἐπισπίζει τοὺς οἰκοῦντας 54, 17.

- ἐπὶ τριάκοντα ἔτασιν 37, 19. ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας 47, 16. ἐπὶ ῥησίν 75, 21. ἐπὶ σημείοις δύο 72, 20 et 75, 17. ἐπὶ ὄρας βραχέας 48, 4. ἐπὶ τριτῇ χρόνον 56, 9. πέμπει ἐπὶ τῇ πόλει 47, 5. δύο ἐπὶ τοῦ σωτήρος θελήματα 35, 22 et 40, 23. ἐπὶ λέβητος ἑρπύσειν 59, 16. τοὺς τὴν κρητὴν ἐκ' αὐτοὺς κειτημένους 77, 15.
- ἐπιβῆναι θαλάσῃ 28, 23. νηὶ 47, 3. ναυσίν 49, 7. διήρσειν 60, 9.
- ἐπιφύεται ἡμῶς τῇ πολιτείᾳ 13, 18. εἰσέρω χρόνοις 66, 7. καθ' οὗς τόπος τὸ φθοροποιὸν ἐπιφύεται πάθος 70, 11. ἴθνος ἐπιφύειν 73, 2. ἑλληνισμοῦ δευτέρου Χριστιανοὺς ἐπιφύειντος 80, 14.
- ἐγγραμονυμένη ζωῇ 11, 9.
- ἐπαρτήσας εἰς τοὺς 41, 18.
- ἐπαυσεῖς 71, 16.
- ἐπαινετὴ σκεπὴ 15, 6. ἐπαινετὰ ὄργανα 16, 5.
- ἴδων πρὸς τὴν ὕβριν τῆς ἐκκλησίας 73, 21. πρὸς πράξιν ἀδυσμον 16, 13.
- ἰερομύστης 12, 22.
- καρκήματα 85, 13.
- κατὰ τὴν πόλιν ἦναι 10, 21.
- καταπειθῆς 57, 2.
- κατατρέχειν τὰ χωρία 74, 18 et 77, 18. τῆς πολιτείας 58, 15.
- κατάστημα ἀνθρώπων 85, 1. χυμύριον 75, 9.
- διὰ κρησίουτοῦ ἕλης εἰκονογραφία 86, 2.
- κλώνους 29, 18.
- κουροπαλάτης 7, 22.
- λογοθέτης 42, 17. γενεῶς 56, 21. τοῦ δρόμου 83, 11.
- λόγον ἤτησεν ὡς μήτι κακὸν πάθος 58, 7. λόγοι πίστεως 24, 7. λόγος σωτηρίας 62, 3. τὸν τῆς εἰρήνης ἔγγραφον λόγον 42, 2.
- λυμαινέσθαι τῇ χάριτι 27, 4. τὴν ἀρχὴν 42, 8.
- μόδιαι 85, 14.
- νοτοφυλακίαν 60, 6.
- ὄγος 8, 17. 12, 11. 16, 12. 74, 17.
- ὄξυπαθήσας 39, 22.
- ὀπλίτης λαός 49, 10. 53, 15. 77, 17. ὄμιλος 54, 16. στρατός 39, 14. 44, 23. 53, 8.
- πάπας 7, 14.
- τὰ παρὰ σοὶ λεγόμενα 17, 3. πολέμῳ παρ' αὐτοῖς ληφθεῖσα 44, 16.
- παρὰ βασιλεῖ τὴν ἀρχὴν ἔχειται 24, 12. φόρους ἦτον παρὰ βασιλεῖ δέξασθαι 74, 17. κονβουλάριος παρὰ Ῥωμαίων τὴν ἀρχὴν 28, 7.
- παρὰδιδόναι αἰκίαις 80, 7. βουθῶ 62, 11 et 65, 6. τῇ γῇ 82, 22. θανάτοις 81, 21. πυρὶ 44, 13. ταφῇ 8, 6.
- παρὰκίπτειν ἀναθέματι 41, 2. ὑπερορίας 62, 2 et 81, 23. ἐξόριστον 33, 19 et 81, 23.
- παρρησία 22, 7. 50, 1.
- πειρασθαι ἐκβουλεύσειν 83, 10. ἐκκρατήσειν 62, 12.
- πειρατικηθέντες 82, 13.
- πειρούσιος λαός 41, 17. 42, 5.
- πληρώσαντες ἀνδρῶν Ἡρακλίον 4, 5.
- ποδαλικῇ νόσος 39, 21.
- ποικίλ γαμβρόν, φίλον i. e. ἀγαθὸν 7, 10.
- πράσιον χρόμα 4, 19. 16, 22.
- προκατοχρῶσας 57, 15.
- πρὸς τοῖς χωρίοις ἐπέχει 26, 11. ἐκπέμπει πρὸς τῇ μεσογείᾳ 49, 16.
- πρὸς τοῖς ἰσπερίοις τόποις ἀπέστειλε 53, 20. πρὸς τῇ νήσῳ ἀποστέλλει 56, 18. στρατεύματα πρὸς τοῖς θρακίοις διαγαγῶν χωρίοις 41, 11 et 49, 1. πρὸς τοῖς πελάζουσι γενόμενοι 37, 10 et 57, 1. πρὸς τὰ ἦδη γετόμενοι 37, 18 et 57, 9. πρὸς τῷ στενῷ καταλαμβάνουσι 59, 20. πρὸς τὸ ἑβδομον καταλαβόντες 15, 23.
- προσιζήματα 84, 14.
- προσκυνεῖ τῷ βασιλεῖ 18, 4. ἰεραῖς εἰκόσιν 81, 10 et 82, 1. ἀνοιγέτω προσκυνούσιν 25, 15. προσκυνούτων τὰς ἰεραῖς εἰκόνας 82, 4.
- προτοκολίτης 50, 22.
- πυρὶα 19, 1.
- σηνωσάτω 40, 10. τὸν Ἰστρον 39, 12. σηνωσέσθαι 82, 8.
- στρατεία τῶν ἀξιωματῶν 80, 19. στρατεύειν i. q. στρατολογήειν 41, 16.
- συμπεσιδάσας ἀντὶ 18, 10. τοὺς φίλους 55, 4.
- συνακοπιερωθῆναι 75, 21.
- ταχυλόμα 56, 16.
- τενωσάσθαι i. q. ἐκ τοῦ βακτιματος δέξασθαι 14, 15. cf. 84, 7.
- ἐπὶ ταλέμασιν 28, 10. 37, 14. 40, 15.

τεράστιον 64, 20. τεράστια καὶ
 διήματα 70, 15. θέαμα φοβε-
 ρὸν καὶ τεράστιον ξέρον 73, 10.
 τίκεται Ἡράκλειος 16, 16.
 νιοθετεῖσθαι 6, 20.
 ὑποφθείρειν 45, 17. 53, 2.
 ὑποφρούριον ἐποίησεν 43, 1.
 φιλοτιμησάσθαι μνηθεῖσι δάφοις
 14, 16. φιλοτιμηθῆναι χρημασι
 τοῖς στρατιώταις 36, 3.
 φρονεῖν κατὰ Χριστιανῶν 30, 19.
 φωτίζεσθαι τῷ θεῷ λουτρῶ
 30, 5.
 διὰ χρόνων 44, 12.

χρώματα ἀντίθετα 4, 14.
 ψηφίδες χρῶσαι 36, 2.
 οἱ εἶδε πόλεις 46, 1.
 εἰς i. q. εἰς 8, 11. 19, 7. συνθί-
 μνοι ὡς τὸν προσφάσαντα ἐπι-
 λήψεσθαι 4, 3. 67, 16. παραγ-
 γέλλας ὡς ἀνακαιοῦσθαι 28, 3.
 ὡς ἀναιρήσειν παραδίδωσιν 78, 6.
 ἐδήλον ὡς κλησιάζειν 18, 6.
 προσαγγέλλει ὡς παρατίθεσθαι
 32, 12. διαλέγχει ὡς ἀκηροῦναι
 33, 22. οἴομνοι ὡς δουλωθῆ-
 σόμενοι 78, 19. δεικνύειν ὡς
 ἐπιβουλεύσαντα 34, 11.

INDEX HISTORICUS.

Abydus 64, 13. 76, 19. Abydi an-
 gustinae 59, 21.
 accubitorum undeviginti tribunal
 64, 1.
 Adramyttium 57, 9.
 Aegyptiorum erga imperatorem ob-
 sequium 61, 3.
 Aegypto amissa annona gravis 13,
 19. Aegyptus redditur a Sar-
 baro 24, 14.
 aerarii privati comes 26, 18.
 Aethribus Arabiae felicitis regio
 25, 1.
 Agallianus 65, 4.
 Alexandria a Persis capitur 10, 16.
 Amastria 43, 14. 51, 11.
 ambenem conscendere 35, 3.
 Ambrus Saracorum princeps 28, 16.
 Ameras Saracenus 65, 10.
 Amoria 68, 10.
 SS. Anargyri 54, 5.
 Anastasia Iustiniani (II) mater 54, 2.
 Anastasius imperator, olim Arte-
 mius 55, 18. 20. monachus 53, 8.
 occiditur 63, 15.
 Anastasius oeconomus ad Chosroem
 legatus 13, 3. fustuario occidi-
 tur 23, 12.
 Anastasius patriarcha Cpolitanus
 65, 21. 73, 20.
 Anchialus 49, 1. 77, 23. 82, 12.
 ancilla viva comburitur 8, 15.
 annona vilis 85, 13.
 Anthimus Constantini (Copronymi) f.
 85, 20.

Anthrax, Nicetas, muris praefectus
 62, 23.
 Antiochiam diripiunt Saraceni 26, 10.
 Antiochus magister memoriae 33, 10.
 Antonianus magister obsides Avaris
 datos redimit 27, 13.
 Apsimarus, qui et Tiberius, impe-
 rator 45, 8. occiditur 47, 23.
 aquaeductus Valentiniani 85, 4.
 Arabum interitus praedicatur 73, 1.
 Arcadii status 66, 12.
 Armenii in Thraciam translati 74, 13.
 Armeniorum exercitus 68, 12.
 Artabazus Leonis (Isaurici) gener
 imperium affectat 66, 20. ima-
 gines restituit 63, 5.
 Artanas fl. 77, 11.
 Artemius i. q. Anastasius imp.
 Asmoctus, Stephanus, patricius
 50, 13.
 Asparach Curati f. Bulgarus 33, 23.
 Atalaricus, qui et Ioannes, Hera-
 clii (I) ex pellice f. Avaris obses
 datur 20, 5. redimitur 27, 14.
 naribus manibusque abscisis de-
 portatur 29, 6.
 Athanasius patricius ad Avaros le-
 gatus 14, 22.
 Augustina Heraclii (I) f. Augusta
 31, 2.
 aurea porta 59, 7.
 S. Auxentii collis 81, 7.
 Avari 14, 19. Heraclio (I) insidias
 strunt 15, 10. Romanorum du-
 centa et septuaginta milia abdu-

- cunt 16, 7. Cpolim obsident 20, 9. aquae ductam Valentiniani evertunt 85, 6. pacem petunt 37, 23.
 Baianus 89, 10. Toci frater 79, 19. baptisterium 43, 1.
 Barasbacurius Iustiniani dux 47, 6. 54, 7.
 Bardanes Armenius exsul 50, 17. ad Chazaros profugus 52, 17. imperator et mutato nomine Philippicus Eliam Iustiniano immittit 53, 12. synodi sextae decreta improbat 54, 9. insidiis opprimitur 55, 6.
 Barnysus fl. 16, 2. 21, 5. 30, 1.
 Basianus Curati f. Bulgarus 38, 19.
 Basilius Onomaguli f. imperator et Tiberius 61, 13.
Βεργιάνων ἐμβολή 82, 8.
 Berylia Sarmatis vicina 39, 7.
 Bithynia 60, 24.
 Blachernarum munimenta 20, 19. 45, 16. 48, 16. porta 58, 3. templum dei matris 21, 12. 25, 17.
 Bonosus cum Phoca occiditur 5, 14.
 Bonus patricius 17, 18.
 Bosphorus Scythicus 46, 18. Thracicus 54, 17. 60, 11.
 bovis forum 5, 13. 81, 15.
 Bulgaria magna 38, 7.
 Bulgari unde orti 38, 4. tributum poscunt 40, 15. 74, 16. Sisinium produunt 63, 13.
 Buraphus, Georgius, patricius 55, 7.
 Caboes Persarum post Siroem rex 23, 15.
 Caesarea 6, 4.
 Caesarii basilica 4, 20.
καλλίνικοι 54, 7.
 Callinicus patriarcha Cpolitanus 43, 22. 48, 11.
 Callistrati monasterium 43, 5.
Καλοῦ ἀγροῦ portus 61, 1.
 Campaganus Bulgarus 79, 20.
 Carthago a Saracenis expugnata 44, 15.
 chaganus Avarorum 12, 10. 27, 11. Chazarorum 46, 5. 48, 5. eius filia Constantino nubit 66, 5.
 Chaleb Saracenus 36, 20.
 Chalcedon a Persis obsidetur 10, 21. 19, 19. a Valentino occupatur 34, 2. palatium ibi Constantini Heraclii (I) f. 32, 20.
 Chazari e Berylia profecti 39, 6.
 Chazaria 43, 21.
 Cherson 44, 7. 47, 4. 50, 15.
 Chosroes 13, 9. 17, 8. 22, 12. eius literae interceptae 19, 12. simulacrum 19, 2.
 Christi voluntates et actiones duae 35, 22.
 Christiani omnes ad S. Sophiae convocantur 43, 20.
 Christophorus Constantini (Copronymi) f. Caesar 86, 12.
 Chrysopolis 8, 6. 50, 3. 57, 20. 68, 8. 69, 15.
 Cibyrrhaeotae 45, 9. 72, 5. comes excubitorum 36, 7.
 Constantinopolis obsidetur ab Avaris 20, 9. a Saracenis 36, 18. 58, 17. terrae motu concutitur 66, 7.
 Constantinus Heraclii f. v. Heraclius.
 Constantinus Heraclii (IV) Constantini f. Bulgaris tributum pendit 40, 15. synodum adversus Monothelitas convocat 40, 21.
 Constantinus Leonis f. (Copronymus) 62, 5. patri succedit 66, 20.
 Constantinus patriarcha Cpolitanus 74, 3. 83, 20. 84, 6. 95, 4.
 Constantinus Strategii frater 83, 7.
 Copen fl. 38, 6.
 corona in fuga 15, 20. in sepulchro 33, 15.
 Cosmas quaestor ad Avaros legatus 14, 22.
 Cosmas rebellis 65, 3.
 Cotragus Curati f. 38, 17.
 Cotragorum gens 38, 7.
 Crispus Phocae gener socero infensus 4, 10. regno spreto Cappadociae praefectus 6, 2. Heraclio illudit 6, 7. tondetur 7, 11. in monasterio moritur 7, 20.
 crux a Persis avecta et restituta 25, 8. cruces prodigiosae 70, 16.
 Cubratius Hunnogundorum princeps patricius 27, 16.
 cypressina materies 56, 16.
 Curatus Bulgarorum et Cotragorum princeps 38, 9.
 Curiciotae 45, 9.
 cunopalates 7, 22.
 Cyclades insulae 65, 1.
 Cynegium 48, 5. 63, 16. 83, 19.
 Cyprus insula 62, 10. 72, 6.
 Cyrus Alexandrinus praesul 28, 8. 16. proditionis reus 30, 8. sedi suae redditur 33, 13.

- Cyrus patriarcha Cpolitanus 48, 13.
 Cyzicus 37, 5. 68, 19.
 Damascenus cognomento Mansur
 74, 10.
 Damatry campus 53, 6. 13.
 Danapris fl. 38, 23.
 Danastris fl. 38, 23.
 Daniel patricius praefectus urbi 56, 3.
 Daphnusia castellum 76, 12.
 David Heraclii (I) f. Caesar 31, 1.
 coronatur et Tiberius appellatur
 36, 10.
 Delmati monasterium 45, 21.
 Domentiolus Phocae frater 5, 14.
 Doros castellum 46, 4.
 Dorylaei campus 67, 2.
 drungarius 45, 10.
 Dunus Chersonita 50, 21.
 elephantum quattuor in Heraclii (I)
 triumpho 26, 1.
 Elias Iustiniano ex praetorianis
 50, 16. 51, 22. 53, 15.
 Eudocia Constantini (Copronymi)
 uxor 86, 11.
 Eudocia Heraclii (I) uxor 8, 8.
 Eudocia Heraclii (I) f. Turco de-
 spondetur 18, 19 et 25, 5. Sa-
 raceno negatur 28, 17.
 Euphratesia provincia 70, 10.
 Eutropius Mariae maritus 16, 15.
 factio prasina 4, 20. 16, 22.
 Flavius Heraclii (I) e Martina f.
 16, 17.
 Flori monasterium 43, 7.
 foederis tabulae e vexillo suspen-
 sae 42, 3.
 forum 10, 12.
 Galata 77, 3.
 Gaudomelete insula 29, 11.
 Gebulus Sclavino militi praefectus
 41, 18.
 Georgius Cyprinus 74, 9.
 Georgius patricius 51, 18.
 Georgius quidam in Sicilia occisus
 61, 23.
 Germanicia 70, 10.
 Germanus Cyzici metropolita 54, 13.
 patriarcha Cpolitanus 58, 5. 68, 21.
 65, 16. 74, 8.
 Gingsliuss vicus 53, 9.
 Gothica regio 46, 4.
 Gregoria Heraclii (I) f. Nicetae
 patricio despondetur 10, 9.
 Gregoria Nicetae f. Constantino
 nubit 24, 20.
 Gregorius Heraclii (I) patruus, Ni-
 cetae pater 4, 6.
 Gregorius monachus Cappadox 43, 6.
 Hebdomum 15, 23. 36, 22.
 Hebraei 35, 9.
 Heraclea 15, 5. 51, 12. 63, 7.
 Heraclius Apsimari frater 47, 21.
 Heraclius Gregorii frater, Hera-
 clii (I) pater 4, 1.
 Heraclius (I) imperator 5, 23. ad
 Chosroem legatos mittit 13, 1.
 in Africam redire cupit 13, 23.
 Avarorum insidias aegre evitat
 15, 1. Martinam sororis suae
 filiam in matrimonium ducit 16, 13.
 ecclesiarum opes in barbarorum
 tributa impendit 17, 5. in Per-
 side filios duos filias totidem amit-
 tit 25, 7. mari se non committit
 28, 22. aqua intercute correptus
 moritur 31, 4. sepulcrum suum
 triduo apertum sinit 31, 16.
 Heraclius (II) Constantinus, Hera-
 clii (I) ex Eudocia f. 6, 13. co-
 ronatus 10, 4. Gregoriae coniux
 24, 19. consul 26, 7. imperat
 32, 4. moritur 33, 9.
 Heraclius (III) Heraclii (I) e Mar-
 tina f. 17, 22. Caesar 26, 7.
 coronatus 30, 2. consul 31, 1.
 imperator 33, 13.
 Heraclius (IV) Heraclii (II) f. 34, 5.
 coronatus 34, 21. Constantinus
 vocatur 35, 7. occiditur in Sici-
 lia 36, 14.
 hiatus terrae 72, 20.
 hiems immanis 75, 9.
 Hieria insula 64, 9.
 Hieria imperatorum e regione Cpo-
 lis palatium 28, 22. 84, 1.
 Hormisdas Caboiss successor 23, 16.
 Hormisdas f. patri suo succedit
 24, 1. 11.
 Hunnorum origo 33, 4. eorum rex
 Christianus et patricius 14, 12. 16.
 Hunnogunduri ab Avaris deficient
 27, 17.
 Iesidus Saracenus 60, 22.
 ignis Graecus 60, 23.
 ignis templa Persica 19, 1.
 imagines opere tessellato factae era-
 duntur 86, 2.
 Imbrii apud Bulgaros captivi 86, 5.
 Indus coquus 52, 11.
 Ioannes Atalarichus v. Atalarichus.
 Ioannes Barcaenas dux 28, 2.
 Ioannes Boni f. Avarorum obses
 20, 7.
 Ioannes Damascenus 74, 10.

- Ioannes diaconus logotheta 56, 20.
 Ioannes patriarcha 54, 13.
 Ioannes patricius Carthaginam re-
 ciperat 44, 18.
 Ioannes praefectus urbi 51, 19.
 S. Irenes templum eversum 66, 10.
 Irene Leoni Constantini (Copro-
 nyimi) filio nubit 86, 18.
 Isoes patricius 62, 20.
 Ister fl. 39, 1.
 Iustinianus 41, 7 — 53, 18.
 Lazica 17, 20.
 lembi monoxyla 63, 8.
 Leo Constantini (Coprnyimi) f. 72,
 12. coronatur 73, 4.
 Leo patricius imperator 59, 5. 66, 18.
 Leontius patricius Iustinianum solio
 deturbat 42, 22 — 44, 8. detur-
 batur 45, 8. tondetur 45, 19.
 occiditur 48, 1.
 Leontius Phocae quaester cum ipso
 interficitur 5, 14.
 Leontius praefectus urbi ad Chosroem
 legatur 13, 2. captivus moritur
 23, 11.
 Libani montis praesidium deducit
 Iustinianus 41, 20.
 libello accusatorio os rei percutitur
 7, 9. 84, 10.
 Longi mari 74, 19.
 Longobardi 61, 19.
 Maecotis palus 38, 5.
 Mansur i. q. Ioannes Damascenus.
 Marcellae castellum 75, 3.
 Marcellinus Gangrenorum archiepi-
 scopus 69, 17.
 Maria Constantini (Coprnyimi)
 uxor 73, 8.
 Maria Heraclii (I) soror, Martinae
 mater, Martini, mox Eutropii
 uxor 16, 14. filium suum ab
 Avaris redimit 27, 10.
 Marianus cubicularius 23, 6. 18.
 Marinus Heraclii (I) f. Caesar
 31, 2.
 Marinus Thraciae dux adversus
 Saracenos in Aegypto rem male
 gerit 23, 4.
 Martina Heraclii (I) f. Augusta 31, 3.
 Martina Martini et Mariae f., He-
 radii (I) avunculii sui uxor 16, 13.
 31, 11. 19. 32, 22. 33, 10.
 Martinus Martinae pater 16, 15.
 Masalman Saracenorum dux 49, 11.
 Mauricius a Phoca interfectus 3, 6.
 Maurus patricius 52, 13. 53, 21.
 Mavias Saracenos 65, 10.
 Maximus monachus 36, 1.
 Melitene 73, 6. 74, 14.
 Mesembria 39, 22. 75, 20. 82, 12.
 Midas 85, 10.
 Midea 55, 2. 75, 20.
 Milium 84, 18.
 Modestus patriarcha Hierosolymi-
 tanus 17, 11. 25, 10.
 Modrine vicus 68, 21.
 monachi a Constantino (Coprnyimo)
 vexantur 30, 3.
 Monotheletae 40, 18.
 Monotius, Theophanes, magister
 67, 21.
 mula fatidica 72, 22.
 mulieres in praedio occisae 21, 8.
 Musalman 58, 21.
 Myacius, Theoderus, patricius 55,
 9. 21.
 naufragium milia haerit tria et se-
 ptuaginta 51, 10.
 Nazaraeorum cultus 83, 1.
 Necropyla 47, 8.
 Nicaea 57, 16. 65, 11. 69, 20.
 Nice Nicetae patricii f. Theodosie
 nubit 24, 18.
 Nicephorus Artabaxi f. 67, 1. 68, 13.
 Nicephorus Constantini (Coprnyimi)
 f. Caesar 36, 13.
 Nicetas Artabaxi f. 67, 1. 68, 12.
 69, 14.
 Nicetas Constantini (Coprnyimi) f.
 79, 8. nobilissimus 86, 13.
 Nicetas Gregorii f. Heraclii (I) pa-
 truelis 4, 6. et gener 10, 9. pa-
 tricius 6, 15. 10, 9. Heraclii (II)
 socer 24, 20. filius eius patri-
 cius 24, 17. statua aurata 10, 11.
 Nicetas patriarcha Cpolitanus 84, 3.
 85, 20.
 Nicomedia 69, 16.
 Obsequii provincia 41, 15. 56, 17.
 Obsequiani 53, 5. 55, 7. 57, 4. 18.
 Odeusus 40, 7.
 Ogilus ad Danubium locus 39, 2.
 Olympius praefectus praetorio ad
 Chosroem legatur 13, 1. fustario
 occiditur 23, 12.
 Onomagulus, Gregorius, 61, 14.
 Organas Hunnagogundurorum princeps
 27, 17.
 patriarcha sine concilio generali
 dogmata non conscribit 65, 18.
 Paulina 54, 6.
 Paulus monachus astrologiae dedi-
 tus 43, 5.
 Paulus patriarcha Cpolitanus 36, 11.

- Paulus patricius Siciliae praeficitur** 61, 16.
Pelagii sepulcra 81, 16. 84, 20.
Pergamus a Saracenis occupatur 59, 11.
pestis 13, 20. 45, 11. 70, 11 sqq.
Petzigandius, Ioannes, patricius, 37, 16.
Phanagora 46, 9.
Phidaliae sinus 29, 22.
Philagrius rerum privatarum comes 32, 12. 21. monasterio includitur 33, 19.
Philippicus imperator v. Bardanes.
Philippicus Mauricii gener 8, 1.
Phocas Mauricio interfecto imperium invadit 3, 6. **Crispi statuam deicit** 4, 12. **Heracii iussu obtruncatur** 5, 9.
Phocius Phocam victum Heracio tradit 5, 1.
pontus Euxinus glacie constrictus 75, 17.
praetorium 43, 13.
Principum insula 29, 10.
Puzantis castellum 70, 4.
Pyrrhus patriarcha Cpolitanus 30, 5. 32, 13. 34, 8. 20. 35, 8. 13.
Ravennas pentapolis 33, 21.
Rhendacius v. Sisinnius.
Rhodus insula 56, 18.
Rufus Apsimarum excaecat 55, 11.
Ryzates Chosrois dux 21, 17.
Sabinus Bulgarus 78, 15.
Saitus Chosrois dux Alexandriam capit 10, 15. **Calchedonem obsidet** 10, 21. **Heracio ut pacem petat persuadet** 11, 5. **legatos in vincula conicit** 13, 8. **cuti detracta occiditur** 13, 13.
Samothracii apud Bulgaros captivi 86, 5.
Saracenis quotannis librae auri triginta penduntur 27, 2.
Sarbarus Persa sanctam crucem Hierosolymis avehit et Calchedonem obsidet 17, 10. 13. **ab Heracio literis interceptis inducitur** 19, 12. **regnum impetrat** 24, 3.
Sardes 63, 16.
Sarmatae 39, 8.
Satyri portus 61, 2.
Sclavini Avaris auxiliantur 20, 17. **Bulgaris serviunt** 40, 11. **ab Iustiniano in Asiam traduntur** 41, 13. **Euxinum traiciunt, Telesio opem ferunt** 78, 1.
Sebastopolis 41, 22.
Secreta 85, 23.
Selymbria 15, 9.
Sepiae castellum 33, 19.
Sergius orientis dux a Saracenis cameli pelle inclusus 26, 18.
Sergius patriarcha Cpolitanus Heracium coronat 5, 17. **fugam molientem retinet** 14, 5. **Martinae coniugium dissuadet** 16, 23. **moritur** 30, 3.
Sergius patricius Siciliae praefectus 61, 10.
in Sicilia facta labra aurea 78, 10.
Siroes Chosrois f. 22, 12.
Sisinnius patricius 67, 18.
Sisinnius Rhendacius patricius 62, 13. 63, 13.
Solibas Iustiniani comes 47, 7.
Solyman Saracenus 49, 11. 60, 4.
Sophian Saracenus 60, 18.
Sosthenius portus 60, 12.
τὸ ἐρεῶν 29, 18. 42, 16.
Stephanus Cosmae socius 65, 6.
Stephanus eremita 81, 4.
Stephanus Iustiniani ad Terbelim legatus 47, 9.
Stephanus Mariae ex Eutropio f. Avaris obses datus 20, 6. **a matre redimitur** 27, 11.
Stephanus Persa, fisci praefectus, Iustiniani matri verbera intentat 42, 11. **comburitur** 44, 9.
Strategius Constantini frater 83, 17.
Struthus, Ioannes, e schola palatina 53, 22.
Sycae 45, 14.
Syllaeum 37, 10. 74, 4.
Symbolum 47, 4.
Syri in Thraciam translati 74, 13.
Syria terrae motu concussa 72, 13.
Tanais fl. 38, 18.
Telesius Hunnorum princeps 77, 16.
Tenedii apud Bulgaros captivi 86, 5.
Terbelis Bulgarus Caesar 47, 10. 48, 6. 53, 3.
terra e mari exorta 64, 5 sqq.
Theoctistus 63, 4.
Theodora Chazara Iustiniani uxor 46, 8.
Theodorus aerarii privati comes orienti praeficitur 26, 17.
Theodorus Heraclii frater, europalates 7, 21. **in custodiam datur** 26, 12.
Theodorus magister, Theodori f., a patruo suo naribus et manibus absicis deportatur 29, 6.

- Theodosius vectigalium exactor imperare cogitur 37, 10. imperio se abdicat 59, 1.
- Theodosius Ephesi episcopus 74, 2.
- Theodosius Heraclii e Martina f. Nicea Nicetae f. ducit 24, 18.
- Theodotus monachus logotheta 42, 15. 44, 10.
- Theophylactus dux et patricius 83, 12.
- Thera et Therasia Cretici maris insulae 64, 4.
- Thessalonica 55, 22. 58, 9. 62, 11. 63, 8.
- Thessalonicensi archiepiscopo caput praeciditur 63, 15.
- Thracia cum Asia glaciis cumulis coniuncta 76, 17.
- Tiberius v. Apsimarus, Basilius, David.
- Tiberius Iustiniani e Theodora Chazara f. 58, 22.
- Toctus Baiani frater Bulgarus 79, 16.
- Tomis 47, 2.
- tribunal undeviginti accubitorum 64, 1.
- Turcarum princeps Heraclium adorat 18, 4.
- Tyana a Saracenis obsessa 49, 17.
- Umarus Bulgarorum princeps 79, 15.
- urbis natalis 55, 3.
- Valentiniani aquaeductus a Constantino (Copronymo) restauratus 85, 4.
- Valentinus Philagrii armiger, comes excubitorum 33, 4. 36, 3.
- Varna prope Odessum 40, 7. 79, 20.
- Viserus patricius 67, 11.
- Xerenses 77, 14.
- in Xerolopho statua Arcadii 66, 13.
- Xylinites, Nicetas, magister 62, 19.
- Zoilus Chersonita 50, 22. 51, 21. 52, 4.

LIPSIÆ,

EX OFFICINA B. G. THUBNERI.

1870

1871

1872

1873

1874

1875

3 2044 010 739 357

A FINE IS INCURRED IF THIS BOOK IS NOT RETURNED TO THE LIBRARY ON OR BEFORE THE LAST DATE STAMPED BELOW.

3576116

MAR 3 '72 H

DEC 30 '71 H

4806

451203

JUN '74 H

FEB 25 2002

MAR 5 '78 H

7800508

STALL STUDY CHARGE

BOOK DUE FEB 10 2000 CANCELLED

CANCELLED
STALL STUDY CHARGE

